

(อม.๓๑)

ความเห็นในการวินิจฉัยคดี

คดีหมายเลขดำที่ อม. ๑๐/๒๕๖๔

คดีหมายเลขแดงที่ อม.๑๗/๒๕๖๕

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์
ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

วันที่ ๒ เดือน กันยายน พุทธศักราช ๒๕๖๕

ระหว่าง	{	คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ	โจทก์
		นายจารุพงศ์ เรืองสุวรรณ	จำเลย

เรื่อง ความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ ความผิดต่อพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย
การป้องกันและปราบปรามการทุจริต

โจทก์ฟ้องว่า จำเลยดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเมื่อวันที่ ๒๘ ตุลาคม ๒๕๕๕ ต่อมาเมื่อวันที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๕๖ ได้มีพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๕๖ จำเลยยังคงรักษาการในตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย จึงเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง เจ้าหน้าที่ของรัฐ เจ้าพนักงานของรัฐ และเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา มีอำนาจหน้าที่เป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการในกระทรวงมหาดไทย และรับผิดชอบในการกำหนด

นโยบาย เป้าหมาย และผลสัมฤทธิ์ของงานในกระทรวง ให้สอดคล้องกับนโยบายที่คณะรัฐมนตรี
แถลงไว้ต่อรัฐสภา หรือที่คณะรัฐมนตรีกำหนดหรืออนุมัติ และมีอำนาจสั่งราชการและบังคับบัญชา
ตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๒๐ และ
จำเลยมีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการบำบัดทุกข์บำรุงสุข การรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน และ
ราชการอื่นตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕ มาตรา ๓๐ เมื่อระหว่างวันที่
๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ ถึงวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๗ เวลากลางวันและกลางคืนต่อเนื่องกัน จำเลย
กระทำความผิดต่อกฎหมาย กล่าวคือ วันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ นายธงชัย แสงประทุม
เจ้าพนักงานปกครองจังหวัดชำนาญการ สังกัดปกครองจังหวัดนครราชสีมา ได้รับทราบข่าวว่าจะมี
การชุมนุมของกลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ (นปช.) ที่อาคารลิปตพัลลภฮอลล์
ภายในสนามกีฬาเฉลิมพระเกียรติ ๘๐ พรรษา จังหวัดนครราชสีมา ในวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗
จึงจัดทำบันทึกรายงานสถานการณ์ดังกล่าวโดยมีนายชยาวุธ จันทร เป็นผู้ลงนามบันทึกข่าววิทยุใน
ราชการกรมการปกครองถึงรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย และเสนอแนวทางปฏิบัติจัดเจ้าหน้าที่
ฝ่ายปกครองติดตามความเคลื่อนไหวและแจ้งตำรวจภูธรจังหวัดนครราชสีมาจัดเจ้าหน้าที่ตำรวจดูแล
ความสงบเรียบร้อย เพื่อเสนอให้จำเลยทราบโดยจัดส่งไปยังจำเลยทางโทรสาร ซึ่งจำเลยทราบหรือ
ควรจะได้ทราบแล้วว่าจะมีการชุมนุม จำเลยย่อมต้องใช้กลไกของระบบราชการ หรือข้อสั่งการอย่างใด
อย่างหนึ่งเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน แต่จำเลยไม่ได้มีข้อสั่งการอย่างไร วันที่ ๒๓
กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ ช่วงบ่าย จำเลยเดินทางไปเข้าร่วมการประชุมซึ่งได้มีการถ่ายทอดสดผ่านดาวเทียมของ
สถานีโทรทัศน์ช่องเอเชียอาฟเตอร์ไปทุกจังหวัดทั่วประเทศ แกนนำการชุมนุมกล่าวปราศรัยในลักษณะให้
มีการแบ่งแยกประเทศ และสั่งให้มีการรวมตัวกันเพื่อไปปิดล้อมองค์กรอิสระต่าง ๆ จำเลยในฐานะหัวหน้า

พรรคเพื่อไทยและในฐานะรักษาการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยได้รับรู้ถึงการกระทำของแกนนำและกลุ่มผู้ชุมนุมทั้งหมด ทั้งยอมรับข้อเสนอที่นายณัฐวุฒิ ใสยเกื้อ ได้แจ้งต่อผู้ชุมนุม จำเลยปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยกล่าวปราศรัยสนับสนุนการชุมนุมและยอมรับข้อเสนอที่ขัดหรือแย้งกับหน้าที่และอำนาจของตน มีข้อความว่า “...วันนี้กลุ่มผู้นำทั้งหลายได้ออกมาเสนอข้อเสนอแนะต่าง ๆ ที่คุณณัฐวุฒิได้สรุปให้ฟังนั้น ผมในนามของพรรคเพื่อไทยและรัฐบาลก็จะขออน้อมรับเอาข้อเสนอทุกข้อของท่านไปดำเนินการต่อร่วมกับพี่น้องประชาชนคนเสื้อแดงหมดทุก ๆ คน ของ นปช. ครับ เราต่อสู้กันเพื่อรักษาไว้ซึ่งอำนาจอธิปไตย...ทุกคนในที่นี้ล้วนแล้วแต่เป็นแกนนำ ถ้าท่านใช้การแตกเซลล์จากหนึ่งคนหาให้ได้สิบคน สิบคนหาให้ได้ร้อยคน ร้อยคนหาให้ได้พันคน พันคนหาได้หมื่นคน หมื่นคนหาได้แสนคน แสนคนหาได้ล้านคน ทำได้ไหมครับพี่น้องครับ ผมเชื่อมั่นว่าท่านทำได้นะครับในฐานะผมเป็นนายทะเบียนอาวุธปืนนะครับ ...คนไทยเนี่ยมีอาวุธปืนอยู่ในประเทศสิบล้านกระบอกนะครับพี่น้องครับ เป็นอาวุธปืนที่ใช้สำหรับป้องกันตัวเอง เพราะฉะนั้นใครที่จะถูกอำนาจพลังของประชาชนก็ให้มันรู้ไป ผมเชื่อมั่นว่าพวกเราทุกคนก็ต้องเตรียมความพร้อมทุกอย่าง เพื่อเข้าสู่สถานการณ์แตกหัก และก็ยืนยันกับท่านได้นะครับว่ารัฐบาลก็จะยืนเคียงบ่าเคียงไหล่... ผมในฐานะหัวหน้าพรรคเพื่อไทย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยในคณะรัฐบาล เรารัฐบาลนี้มุ่งมั่นทำงานเพื่อพี่น้องประชาชน และจะทำงานต่อไปโดยไม่หวั่นไหว และจะไม่ยอมแพ้เด็ดขาด...” จำเลยปราศรัยในลักษณะยุยงส่งเสริมให้เกิดความวุ่นวายขึ้นในบ้านเมือง โดยมีมูลเหตุจูงใจให้กลุ่มผู้ชุมนุม นปช. หรือผู้ที่ได้รับชมการถ่ายทอดสด หลงเชื่อคล้อยตามออกมาร่วมกันกระทำการตามข้อเรียกร้องของกลุ่ม นปช. จำเลยกระทำการเป็นปฏิปักษ์กับอำนาจหน้าที่ของจำเลย เพื่อสนับสนุนให้พรรคเพื่อไทยยังคงเป็นรัฐบาลต่อไป และเป็นไปเพื่อประโยชน์ทางการเมืองของพรรคเพื่อไทยที่จำเลยเป็นหัวหน้าพรรค

จำเลยรับทราบข้อเสนองของกลุ่มผู้ชุมนุมมีเนื้อหาสรุปว่าขอให้นายกรัฐมนตรีไม่ต้องลาออก ให้เร่งแก้ไข ปัญหาโครงการรับจำนำข้าว ให้เร่งจับกุมตัวนายสุเทพ เทือกสุบรรณ และแกนนำ นายกรัฐมนตรีไม่ต้อง ไปรับทราบข้อกล่าวหาของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ให้เปิดเผยรายชื่อ บริษัทหรือผู้สนับสนุน กปปส. เพื่อจะได้ดำเนินการต่อต้านสินค้า หากมีสถานการณ์รุนแรงให้ประกาศขัด ดาวน์องค์กรอิสระทุกองค์กร ให้จัดตั้งองค์กรเงา เช่น กสม.เงา และอธิการบดีเงา ให้มวลชนเตรียมพร้อม ตลอดเวลา แต่ยังไม่ได้นัดหมายการเคลื่อนไหว จำเลยเพิกเฉยไม่สั่งการเพื่อระงับยับยั้งมิให้เกิดความ รุนวายเป็นป่วนขึ้นในบ้านเมือง จนเป็นเหตุให้มีกลุ่มผู้ชุมนุมเดินทางเข้ามาชุมนุมเรียกร้องยังพื้นที่ กรุงเทพมหานคร และปิดล้อมสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เพื่อ ไม่ให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ข้าราชการ และลูกจ้างปฏิบัติงานได้ตาม ข้อเรียกร้องของกลุ่ม นปช. และได้มีการนำป้ายผ้าไวณิลที่ปรากฏข้อความว่า “ประเทศนี้ไม่มีความ ยุติธรรม กู ขอแยกเป็นประเทศล้านนา” ไปติดไว้บริเวณสะพานลอยข้ามถนนสายพิษณุโลก-นครสวรรค์ บริเวณหน้าวัดจุงนาง หมู่ที่ ๔ ตำบลท่าทอง อำเภอเมืองพิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลก ทั้งขาเข้าและ ขาออก บริเวณสะพานลอย ห้างสรรพสินค้าเซ็นทรัลพลาซ่า สาขาเชียงราย ตำบลเวียง อำเภอเมือง เชียงราย จังหวัดเชียงราย ผังขาเข้าจังหวัดเชียงราย บริเวณสะพานลอยหน้าตลาดสด ปาก่อดำ หมู่ที่ ๑๐ ตำบลปาก่อดำ อำเภอแม่ลาว จังหวัดเชียงราย ตลอดจนมีการติดป้ายไวณิลว่า “อยู่ด้วยกัน ด้วยความสามัคคีไม่ได้ ... ก็แบ่งแยกกันอยู่ มึงกับกูแยกแผ่นดินกันไปเลย” บนสะพานลอยย่านอนุสรณ์ สถาน ถนนวิภาวดีรังสิต ใกล้สนามบินดอนเมือง กรุงเทพมหานคร การกระทำของจำเลยเป็นการใช้อำนาจหน้าที่ในตำแหน่งโดยมิชอบ และจำเลยยังไปกล่าวปราศรัยเพื่อยุยงส่งเสริมการชุมนุมของกลุ่ม นปช. อย่างต่อเนื่อง จนเป็นเหตุให้เกิดสถานการณ์ความรุนแรงขึ้นในพื้นที่กรุงเทพมหานคร เขต

ปริณทล และพื้นที่ต่าง ๆ ของประเทศในหลายพื้นที่ เป็นผลให้ประชาชนผู้บริสุทธิ์เสียชีวิต ได้รับบาดเจ็บและเกิดความเสียหายต่อทรัพย์สินอย่างต่อเนื่อง จนกระทั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติต้องเข้าควบคุมอำนาจในการปกครองประเทศ การกระทำของจำเลยเป็นผลโดยตรงให้เกิดผลกระทบต่อความไม่สงบเรียบร้อยของบ้านเมือง โดยเฉพาะการขึ้นปราศรัยของจำเลยเป็นการกล่าวยุยงเพื่อให้เกิดความไม่สงบ จึงเป็นการกระทำที่ปรากฏด้วยวาจา หรือวิธีการอื่นใดอันมิใช่เป็นการกระทำภายในความมุ่งหมายแห่งรัฐธรรมนูญ และมีใช้เพื่อแสดงความคิดเห็นหรือติชมโดยสุจริต เพื่อให้เกิดความปั่นป่วนหรือกระด้างกระเดื่องในหมู่ประชาชนถึงขนาดที่จะก่อความไม่สงบขึ้นในราชอาณาจักร และเพื่อให้ประชาชนล่วงละเมิดกฎหมายแผ่นดิน ทั้งเป็นการสนับสนุนให้การชุมนุมของกลุ่ม นปช. ลุกลามขยายตัวอย่างกว้างขวางดังจะเห็นได้จากการที่จำเลยขึ้นเวทีกล่าวปราศรัยที่จังหวัดอุดรธานี ในชื่องาน “นปช. ลั่นกลองรบ ครั้งที่ ๒” เหตุเกิดที่ตำบลปรุใหญ่ อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา ต่อเนื่องเขตพระนคร กรุงเทพมหานคร ขอให้ลงโทษตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๕๗ และมาตรา ๑๑๖ (๒), (๓) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๒๓/๑ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๓๒ (ใหม่) ประกอบมาตรา ๓๐ และ ๑๙๒

ศาลส่งหมายเรียกและสำเนาคำฟ้องให้จำเลยทราบโดยชอบแล้ว แต่จำเลยไม่มาศาล และได้ออกหมายจับแล้ว ไม่สามารถจับตัวได้ภายในกำหนด จึงพิจารณาคดีโดยไม่ต้องกระทำต่อหน้าจำเลย และจำเลยไม่มาศาลในวันนัดพิจารณาคดีครั้งแรก ถือว่าจำเลยให้การปฏิเสธตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๒๘ วรรคหนึ่ง วรรคสอง และมาตรา ๓๓ วรรคสาม แต่จำเลยตั้งทนายความมาดำเนินการ

แทน ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๒๘ วรรคสอง

พิเคราะห์พยานหลักฐานตามทางไต่สวนของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองประกอบกับสำนวนการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ข้อเท็จจริงเบื้องต้นรับฟังได้ว่า ก่อนเกิดเหตุได้มีกลุ่มบุคคลดำเนินการปิดการจราจรในถนนสำคัญ บุกรุกและยึดสถานที่ราชการหลายแห่ง ไล่ข้าราชการ พนักงาน หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐออกจากสถานที่ราชการ เอาโซ่คล้องประตู เพื่อไม่ให้ข้าราชการ พนักงาน หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐทำงาน โดยกระทรวงมหาดไทยถูกปิดล้อมตั้งแต่วันที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๕๖ เป็นระยะเวลานานประมาณ ๖ เดือน เมื่อวันที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๕๖ ได้มีพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๕๖ มีผลทำให้รัฐมนตรีทั้งคณะต้องพ้นจากตำแหน่ง แต่ต้องอยู่ในตำแหน่งเพื่อปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่าคณะรัฐมนตรีที่ตั้งขึ้นใหม่จะเข้ารับหน้าที่ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๑๘๑ ขณะเกิดเหตุจำเลยรักษาการในฐานะรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยจนถึงวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๗ จำเลยจึงเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและเจ้าหน้าที่ของรัฐตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๔ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๔ ทั้งเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา วันที่ ๒๑ มกราคม ๒๕๕๗ ได้มีประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินที่มีความร้ายแรงในเขตท้องที่กรุงเทพมหานคร จังหวัดนนทบุรี อำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี และอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ ตามพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๔๘ มีผลบังคับใช้ระหว่างวันที่ ๒๑ มกราคม ๒๕๕๗ ถึงวันที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๕๗ ตามเอกสารหมายเลข จ.๑๖

แผ่นที่ ๔๖๙ และแผ่นที่ ๔๗๐ จำเลยซึ่งรักษาการในตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยจึงเป็นรองประธานในคณะกรรมการบริหารสถานการณ์ฉุกเฉิน ตามพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๔๘ มาตรา ๖ ตามเอกสารหมายเลข จ.๙ แผ่นที่ ๓๗๑ ถึงแผ่นที่ ๓๗๙ นายกรัฐมนตรีได้มีคำสั่งนายกรัฐมนตรี ที่ พิเศษ ๑/๒๕๕๗ เรื่อง การจัดตั้งศูนย์รักษาความสงบ (ตรส.) ตามเอกสารหมายเลข จ.๑๖ แผ่นที่ ๔๗๓ ถึงแผ่นที่ ๔๗๕ วันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ นายธงชัย จัดทำบันทึกข่าววิทยุในราชการกรมการปกครอง เรื่อง รายงานความเคลื่อนไหวของกลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ (นปช.) ระบุว่า ๑. สถานการณ์ ด้วยในวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ เวลา ๐๙.๐๐ - ๑๗.๐๐ น. กลุ่ม นปช. จะจัดประชุมแกนนำ นปช. และสมาชิกทั่วประเทศในชื่องาน “นปช.ลั่นกรงรบ” ณ อาคารลิปตพัลลภฮอลล์ สนามกีฬาเฉลิมพระเกียรติ ๘๐ พรรษา อําเภอมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา คาดว่าจะมีสมาชิกร่วมประชุมประมาณ ๔,๐๐๐ คน ๒. การปฏิบัติ จัดเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองติดตามความเคลื่อนไหว และแจ้งตำรวจภูธรจังหวัดนครราชสีมาจัดเจ้าหน้าที่ตำรวจดูแลความสงบเรียบร้อย จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ โดยนายชยาวุธ เป็นผู้ลงนามตามเอกสารหมายเลข จ.๑๑ และส่งทางโทรสารไปตามลำดับสายงานและการบังคับบัญชา เพื่อเสนอต่อจำเลย ปลัดกระทรวงมหาดไทย และอธิบดีกรมการปกครอง แต่จำเลยไม่ได้มีข้อสั่งการอย่างใด ต่อมาเมื่อวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ ได้มีการชุมนุมดังกล่าวโดยมีการถ่ายทอดสดผ่านดาวเทียมของสถานีโทรทัศน์ช่องเอเซียฮัพเดทไปทุกจังหวัดทั่วประเทศ ในช่วงเวลา ๑๗.๐๖ นาฬิกา นายณัฐวุฒิ ใสยเกื้อ ได้กล่าวปราศรัยเกี่ยวกับข้อเสนอของกลุ่ม นปช. ต่อจากนั้นจำเลยกล่าวปราศรัยมีข้อความตามฟ้องปรากฏตามคำถอดถ้อยคำบันทึกเสียงเอกสารหมายเลข จ.๑๒ แผ่นที่ ๓๘๐ ถึงแผ่นที่ ๓๘๑ หลังจากนั้นก็มีกลุ่มคนนำป้ายผ้าไวโอลปรากฎข้อความว่า “ประเทศนี้ไม่มีความยุติธรรม กูขอ

แยกเป็นประเทศล้านนา” ไปติดไว้บริเวณสะพานลอยข้ามถนนสายพิษณุโลก-นครสวรรค์ บริเวณหน้าวัด
 จุนาง หมู่ที่ ๔ ตำบลท่าทอง อำเภอเมืองพิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลก ทั้งขาเข้าและขาออก บริเวณ
 สะพานลอย ห้างสรรพสินค้าเซ็นทรัลพลาซ่า สาขาเชียงราย ตำบลเวียง อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัด
 เชียงราย ฝั่งขาเข้าจังหวัดเชียงราย บริเวณสะพานลอยหน้าตลาดสด ปากอ่ดำ หมู่ที่ ๑๐ ตำบลปากอ่
 ดำ อำเภอแม่ลาว จังหวัดเชียงราย ตามเอกสารหมายเลข จ.๑๕ แผ่นที่ ๔๒๕ ถึงแผ่นที่ ๔๒๙ และข้อความ
 ว่า “อยู่ด้วยกันด้วยความสามัคคีไม่ได้ ...ก็แบ่งแยกกันอยู่ มึงกับกูแยกแผ่นดินกันไปเลย” ไปติดบน
 สะพานลอยย่านอนุสรณ์สถาน ถนนวิภาวดีรังสิต ใกล้สนามบินดอนเมือง กรุงเทพมหานคร ตาม
 เอกสารหมายเลข จ.๑๖ แผ่นที่ ๔๘๓ วันที่ ๑๘ มีนาคม ๒๕๕๗ ได้มีประกาศเรื่อง พื้นที่ปรากฏเหตุการณ์
 อันกระทบต่อความมั่นคงภายในราชอาณาจักร มีผลบังคับใช้ระหว่างวันที่ ๑๙ มีนาคม ๒๕๕๗ ถึง
 วันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๕๗ ตามเอกสารหมายเลข จ.๑๖ แผ่นที่ ๔๘๘ และแผ่นที่ ๔๘๙ และได้มีคำสั่ง
 กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักรที่ ๑๑๐/๒๕๕๗ เรื่อง การจัดตั้งศูนย์
 อำนวยการรักษาความสงบเรียบร้อย (ศอ.รส.) ตามเอกสารหมายเลข จ.๑๖ แผ่นที่ ๕๐๐ และแผ่นที่
 ๕๐๑ วันที่ ๑๙ มีนาคม ๒๕๕๗ มีกลุ่มผู้ชุมนุมกล่าวทางโทรทัศน์ช่องเอเชียอาฟเตอร์ ที่ห้างสรรพสินค้า
 อิมพีเรียลเวิลด์ลาดพร้าว ชักชวนกลุ่มมวลชนมาชุมนุมและปิดล้อมสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและ
 ปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ อำเภอเมืองนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี เพื่อไม่ให้คณะกรรมการป้องกัน
 และปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ข้าราชการ และลูกจ้างปฏิบัติงานได้ ต่อมาวันที่ ๒๔ มีนาคม
 ๒๕๕๗ ได้มีผู้ชุมนุมปิดล้อมสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ วันที่
 ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๗ คณะรักษาความสงบแห่งชาติเข้าควบคุมอำนาจในการปกครองประเทศ เป็น
 เหตุให้จำเลยพ้นจากการรักษาการในตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย โจทก์ส่งรายงาน

เอกสาร และความเห็นไปยังอัยการสูงสุดเพื่อดำเนินการฟ้องจำเลย อัยการสูงสุดเห็นว่ารายงาน เอกสาร และความเห็นที่โจทก์ส่งให้ยังไม่สมบูรณ์พอที่จะดำเนินคดีได้ จึงมีการตั้งคณะกรรมการร่วมระหว่างผู้แทน ฝ่ายอัยการสูงสุดและผู้แทนฝ่ายโจทก์เพื่อดำเนินการรวบรวมพยานหลักฐาน แต่คณะกรรมการร่วมดังกล่าวไม่อาจหาข้อยุติเกี่ยวกับการดำเนินการฟ้องคดีได้ ตามเอกสารหมายเลข ๘ แผ่นที่ ๓๖๔ ถึงแผ่นที่ ๓๖๗ โจทก์จึงฟ้องคดีเองเป็นคดีนี้

ปัญหาต้องวินิจฉัยประการแรกมีว่า จำเลยกระทำความผิดฐานเป็นเจ้าพนักงาน ปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใดหรือโดยทุจริต และฐานเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติอย่างใดในตำแหน่งหรือหน้าที่ เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใดหรือโดยทุจริตตามฟ้องหรือไม่ เห็นสมควรวินิจฉัยข้ออ้างของจำเลยตามคำร้องขอให้วินิจฉัยชี้ขาดเบื้องต้นในปัญหาข้อกฎหมายฉบับลงวันที่ ๖ มกราคม ๒๕๖๕ เสียก่อน ซึ่งจำเลยยกข้อต่อสู้ว่า จำเลยไม่มีอำนาจหน้าที่ตามที่โจทก์ฟ้อง เนื่องจากข้อเท็จจริงตามฟ้องเป็นเรื่องที่ไม่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของจำเลย หรือจำเลยมิได้ใช้อำนาจหน้าที่ในตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย นั้น เห็นว่า ขณะเกิดเหตุจำเลยยังคงรักษาการในตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย มีอำนาจหน้าที่เป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการในกระทรวงมหาดไทย และรับผิดชอบในการกำหนดนโยบาย เป้าหมาย และผลสัมฤทธิ์ของงานในกระทรวง ให้สอดคล้องกับนโยบายที่คณะรัฐมนตรีแถลงไว้ต่อรัฐสภา หรือที่คณะรัฐมนตรีกำหนดหรืออนุมัติ และมีอำนาจสั่งราชการและบังคับบัญชาเพื่อให้เป็นไปตามอำนาจหน้าที่ของรัฐมนตรี ตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๒๐ และจำเลยมีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการบำบัดทุกข์บำรุงสุข การรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน การอำนวยความสะดวกของสังคม การส่งเสริมและพัฒนาการเมืองการ

ปกครอง การพัฒนาการบริหารราชการส่วนภูมิภาค การปกครองท้องถิ่น การส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น และพัฒนาชุมชน การทะเบียนราษฎร ความมั่นคงภายใน กิจการสาธารณภัย และการพัฒนาเมืองและราชการอื่นตามที่มีกฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกระทรวงมหาดไทยหรือส่วนราชการที่สังกัดกระทรวงมหาดไทย ตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕ มาตรา ๓๐ อันเป็นหน้าที่ทั่วไปของรัฐมนตรีกว่าการกระทรวงมหาดไทยในการกำกับดูแลการปฏิบัติราชการหรือสั่งการฝ่ายต่าง ๆ เพื่อให้เป็นไปตามเป้าหมายในการบริหารงานที่รับผิดชอบซึ่งในคดีนี้คือการรักษาความสงบเรียบร้อย โดยในทางปฏิบัติที่ผ่านมา รัฐมนตรีกว่าการกระทรวงมหาดไทยก็ใช้อำนาจเข้าไปสั่งการในเรื่องที่เกี่ยวกับการรักษาความสงบเรียบร้อย ดังปรากฏจากคำเบิกความของนายวิบูลย์ สงวนพงศ์ พยานโจทก์ซึ่งดำรงตำแหน่งปลัดกระทรวงมหาดไทย (ในขณะเกิดเหตุ) ว่า รัฐมนตรีกว่าการกระทรวงมหาดไทย (จำเลย) เคยมีข้อสั่งการในที่ประชุมกระทรวงมหาดไทย ครั้งที่ ๕/๒๕๕๖ ลงวันที่ ๔ มิถุนายน ๒๕๕๖ สั่งการเรื่องการแก้ไขปัญหากลุ่มผู้ชุมนุม ตามเอกสารหมายเลข จ.๖๑ ดังนี้ ข้อเท็จจริงจากการไต่สวนแสดงให้เห็นชัดเจนว่า รัฐมนตรีกว่าการกระทรวงมหาดไทยมีอำนาจหน้าที่โดยตรงในการกำกับดูแลและสั่งการให้พนักงานฝ่ายปกครองดำเนินการให้มีผลสอดคล้องกับนโยบายหรือแนวทางที่จำเลยกำหนดในเรื่องการรักษาความสงบเรียบร้อย เมื่อขณะเกิดเหตุจำเลยรักษาการในตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย จำเลยต้องปฏิบัติหน้าที่เท่าที่จำเป็นตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ซึ่งใช้บังคับในขณะเกิดเหตุ มาตรา ๑๘๑ อันรวมถึงการรักษาความสงบเรียบร้อยในส่วนที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ตนด้วย ดังนั้น จำเลยจึงมีอำนาจหน้าที่ตามที่โจทก์ฟ้อง แต่การที่จะถือว่าจำเลยปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ที่จะเป็นความผิดในส่วนนี้จะต้องเป็นกรณีที่มีหน้าที่ที่จะต้องกระทำเพื่อป้องกันผลนั้นโดยตรงตามประมวลกฎหมาย

อาญา มาตรา ๕๙ วรรคท้าย มิใช่ว่าจำเลยจะต้องมีข้อสั่งการหรือต้องดำเนินการในทุกครั้งทุกเรื่อง เสมอไปจึงจะถือว่าได้ปฏิบัติหน้าที่แล้ว ซึ่งการที่จะพิจารณาว่าจำเลยต้องดำเนินการใดให้เป็นไปตามอำนาจหน้าที่ในการรักษาความสงบเรียบร้อยนั้นขึ้นอยู่กับสภาพปัญหาและข้อเท็จจริงในแต่ละกรณีไป กรณีจึงมีข้อต้องวินิจฉัยต่อไปว่า จำเลยปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบเพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใดหรือโดยทุจริตตามฟ้องหรือไม่ ในปัญหานี้พยานหลักฐานจากการไต่สวนได้ความว่า วันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ นายธงชัยได้จัดทำบันทึกรายงานสถานการณ์ข่าวการชุมนุมของกลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ ที่อาคารลีปตัลลภฮอลล์ สนามกีฬาเฉลิมพระเกียรติ ๘๐ พรรษา จังหวัดนครราชสีมา โดยมีนายชยาวุธเป็นผู้ลงนามในบันทึกข่าววิทยุในราชการกรมการปกครอง ตอนที่สุด ที่ นม ๐๐๑๘๒/๑๙๒ ลงวันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ ถึงรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ปลัดกระทรวงมหาดไทย และอธิบดีกรมการปกครอง โดยเสนอการปฏิบัติว่าให้จัดเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองติดตามความเคลื่อนไหว และแจ้งตำรวจภูธรจังหวัดนครราชสีมาจัดเจ้าพนักงานตำรวจดูแลความสงบเรียบร้อย จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ ตามเอกสารหมายเลข จ.๑๑ จากข้อความในบันทึกข่าววิทยุฉบับดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าขณะนั้นยังไม่ปรากฏข้อเท็จจริงใดบ่งชี้ว่าการนัดชุมนุมนั้นจะมีใช่เป็นการชุมนุมโดยสงบและปราศจากอาวุธ ทั้งปรากฏว่าเป็นการนัดชุมนุมภายในอาคารลีปตัลลภฮอลล์เพียงชั่วคราว นายธงชัยและนายชยาวุธก็ได้เสนอแนวทางปฏิบัติเพียงว่าให้ติดตามความเคลื่อนไหวและดูแลความสงบเรียบร้อยเท่านั้น กรณีจึงไม่มีเหตุที่จำเลยจะต้องสั่งการเพื่อคุ้มครองความสะดวกของประชาชนที่จะใช้ที่สาธารณะหรือเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อย หรือจะต้องสั่งการเพื่อให้ใช้มาตรการจำกัดเสรีภาพในการชุมนุมเพื่อประโยชน์แห่งความมั่นคงของชาติหรือความปลอดภัยความสงบเรียบร้อย หรือการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ

ของผู้อื่น แม้ต่อมาจำเลยจะเดินทางไปร่วมการประชุมและขึ้นเวทีปราศรัยในที่เกิดเหตุ อันเป็นข้อบ่งชี้ว่าจำเลยทราบถึงการชุมนุมดังกล่าวก็ตาม แต่เมื่อพิจารณาถึงว่าระยะเวลาตั้งแต่มีการรายงานข่าววิทยุจนถึงวันชุมนุมเป็นเวลาเพียง ๒ วัน ทั้งก็ไม่ปรากฏว่าจำเลยได้รับทราบบันทึกรายงานข่าววิทยุฉบับดังกล่าวด้วยตนเองหรือไม่ เมื่อใด ประกอบกับนายวิบูลย์เบิกความว่า กระทรวงมหาดไทยถูกปิดล้อมตั้งแต่วันที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๕๖ เป็นเวลาประมาณ ๖ เดือน ดังนี้ กรณีจึงไม่แน่ว่าในช่วงเวลาเกิดเหตุตามฟ้องจำเลยจะมีข้อมูลครบถ้วนและมีเวลาเพียงพอที่จะใช้ดุลพินิจในการพิจารณาสั่งการผู้ใต้บังคับบัญชาได้อย่างรอบคอบเพียงใด นอกจากนี้รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทยเคยมีข้อสั่งการในที่ประชุมกระทรวงมหาดไทย ครั้งที่ ๖/๒๕๕๓ ลงวันที่ ๔ มิถุนายน ๒๕๕๓ สั่งการขอให้ทุกจังหวัดดูแลรักษาความปลอดภัยอาคารสถานที่ราชการ จัดประชุมผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อสร้างความเข้าใจและเป็นการกระตุ้นเตือนให้ระวัง การดำเนินคดีต้องประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้รับรู้และเข้าใจว่าการกระทำความผิดต้องได้รับการลงโทษตามกฎหมาย ตามเอกสารหมายเลข จ.๖๐ และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย มีข้อสั่งการในที่ประชุมกระทรวงมหาดไทย ครั้งที่ ๕/๒๕๕๖ ลงวันที่ ๔ มิถุนายน ๒๕๕๖ สั่งการเรื่องการแก้ไขปัญหากลุ่มผู้ชุมนุม โดยให้ผู้ว่าราชการจังหวัดดำเนินการ ๑) จัดทำแผนเผชิญเหตุกรณีเหตุการณ์ชุมนุม โดยกำหนดขั้นตอน/ ผู้รับผิดชอบให้ชัดเจนและใช้เป็นมาตรฐานเดียวกัน ทั้งในเรื่องการข่าว การประชาสัมพันธ์การทำความเข้าใจกับผู้ชุมนุมและประชาชนในพื้นที่ การดูแลความปลอดภัย การดูแลเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน การติดต่อสื่อสาร ฯลฯ ให้ครอบคลุมทุกประเด็นที่เกี่ยวข้อง ๒) จัดแผนเผชิญเหตุเป็นการเฉพาะ เช่น แผนเผชิญเหตุกลุ่มผู้ชุมนุม ยางพารา/ปาล์มน้ำมัน แผนเผชิญเหตุเฉพาะพื้นที่ เป็นต้น ๓) ติดตามความเคลื่อนไหวกลุ่มผู้ชุมนุมที่มีการเคลื่อนย้ายอยู่ในพื้นที่ความ

รับผิดชอบ พร้อมทั้งดูแลและทำความเข้าใจกับกลุ่มผู้ชุมนุมเพื่อเป็นการระงับยับยั้งการเคลื่อนย้ายสู่
ส่วนกลาง/พื้นที่อื่นๆ ตามเอกสารหมายเลข จ.๖๑ ซึ่งแสดงว่าจำเลยเองเคยมีข้อสั่งการไว้บ้างแล้ว การที่
นายธงชัยและนายชยาวุธเสนอบันทึกข่าววิทยุฉบับดังกล่าวจึงเห็นได้ว่าเป็นการรายงานเพื่อให้ทราบ
ว่าจะดำเนินการไปตามข้อสั่งการที่มีอยู่เดิมเท่านั้น มิได้มีข้อเสนอให้จำเลยมีข้อสั่งการใด และ
ข้อเท็จจริงก็ปรากฏว่าจังหวัดนครราชสีมาได้จัดทำแผนเผชิญเหตุเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาการ
ชุมนุมประท้วงเพื่อใช้เป็นแนวทางปฏิบัติ และได้จัดตั้งศูนย์อำนวยการแก้ไขปัญหาการชุมนุมประท้วง
ขึ้น ตามเอกสารหมายเลข จ.๒๕ และ จ.๒๖ อีกทั้งสถานีตำรวจภูธรโพธิ์กลางได้มีการจัดเจ้าพนักงาน
ตำรวจไปดูแลความสงบเรียบร้อย ตามเอกสารหมายเลข จ.๒๗ ดังนั้น พนักงานฝ่ายปกครองและ
เจ้าพนักงานตำรวจจึงได้ดูแลสถานการณ์การชุมนุมตามหน้าที่อยู่แล้ว กรณีไม่จำเป็นต้องรอให้จำเลยมีข้อ
สั่งการเสียก่อนแต่อย่างใด นอกจากนั้น นายวิบูลย์เบิกความต่อไปว่า พยานได้เน้นย้ำให้ทางจังหวัด
ปฏิบัติหน้าที่คือรักษาความสงบเรียบร้อย ไม่ให้เกิดเหตุการณ์รุนแรง ส่วนการดำเนินการตามแผน
เผชิญเหตุหรือเรื่องที่ผิดกฎหมายจังหวัดต้องดำเนินการไป อันเป็นการสั่งการตามหน้าที่ของ
ปลัดกระทรวงมหาดไทยซึ่งเป็นพนักงานฝ่ายปกครองที่กฎหมายให้อำนาจและหน้าที่รักษาความ
สงบเรียบร้อยของประชาชน ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒ (๑๖) และ
(๑๗) (ก) เช่นนี้ จำเลยจึงหาจำต้องมีข้อสั่งการในเรื่องเดียวกันซ้ำอีกไม่ ยิ่งกว่านั้น กลุ่มผู้ชุมนุม นปช.
ก็ได้ยุติการชุมนุมเองเมื่อเวลาประมาณ ๑๘.๔๐ นาฬิกา โดยไม่ได้ก่อให้เกิดความไม่สงบเรียบร้อยหรือ
เกิดความเสียหายในบริเวณที่ชุมนุม ซึ่งตามบันทึกรายงานข่าววิทยุฉบับลงวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์
๒๕๕๗ เอกสารหมายเลข จ.๑๓ ก็ได้รายงานแนวโน้มว่าจะเกิดความรุนแรงแต่อย่างใด ส่วนการที่
จะต้องมีข้อสั่งการเป็นพิเศษตามคำเบิกความของนายวิบูลย์นั้น ก็เป็นเรื่องที่จะต้องมีเหตุการณ์พิเศษ

เกิดขึ้น ซึ่งย่อมไม่อยู่ในวิสัยที่จำเลยจะคาดหมายและสั่งการล่วงหน้าทั้งหมดได้ ดังจะเห็นได้จากทาง
 ใต้สวนไม่มีพยานโจทก์ปากใดเบิกความยืนยันชัดเจนว่า จำเลยควรจะต้องมีข้อสั่งการอย่างใดจึงจะถือ
 ได้ว่าเป็นการบริหารจัดการที่มีขอบเขตและกำหนดระยะเวลาเหมาะสมไม่เกินกว่ากรณีแห่งความ
 จำเป็นเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อย การกระทำของจำเลยส่วนนี้จึงยังถือไม่ได้ว่าเป็นการปฏิบัติหรือละ
 เว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบหรือโดยทุจริต ส่วนข้อที่จำเลยกล่าวปราศรัยยอมรับข้อเสนอของกลุ่ม
 นปช. โดยจำเลยมิได้สั่งการ ตรวจสอบ หรือดำเนินการใด เพื่อระงับยับยั้งมิให้มีการดำเนินการตาม
 ข้อเสนอของกลุ่ม นปช. นั้น เห็นว่า จำเลยเดินทางมาร่วมชุมนุมในช่วงท้ายของการชุมนุมเวลาประมาณ
 ๑๗ ถึง ๑๘ นาฬิกา โดยไม่ปรากฏว่าจำเลยได้รับทราบเนื้อหาคำปราศรัยในลักษณะให้มีการแบ่งแยก
 ประเทศของแกนนำคนอื่นก่อนหน้านั้น คงปรากฏเพียงว่าก่อนที่จำเลยจะขึ้นเวทีปราศรัยนั้น นายณัฐวุฒิ
 ได้ขึ้นกล่าวปราศรัยแจ้งแนวทางและข้อเสนอของกลุ่ม นปช. ต่อผู้ชุมนุมรวมทั้งจำเลย แล้วจำเลยได้
 กล่าวปราศรัยรับข้อเสนอที่นายณัฐวุฒิได้สรุปให้ฟัง ซึ่งเมื่อพิจารณาข้อเสนอดังกล่าวแล้วมีเนื้อหา
 สรุปว่า ขอให้นายกรัฐมนตรีไม่ต้องไปรับทราบข้อกล่าวหาของคณะกรรมการ ป.ป.ช. หากมีการวินิจฉัย
 กรณีใด ๆ จากองค์กรอิสระที่ขัดกับหลักนิติธรรมและความชอบธรรม ให้รัฐบาลให้นายกรัฐมนตรี แสดง
 อารยะชัดเจนไม่ยอมรับการใช้อำนาจอันอยู่ใต้ธรรมขององค์กรอิสระ ให้รัฐบาลพิจารณาสถานที่และ
 เตรียมความพร้อมหากจำเป็นต้องตั้งที่ทำการรัฐบาลในภาคเหนือหรือภาคอีสาน ให้รัฐบาลดำเนินการตั้ง
 รัฐบาลพลัดถิ่น ถ้ามีการนัดหมายชุมนุมใหญ่หรือเคลื่อนขบวนเข้ากรุงเทพมหานคร ให้ นปช. เคลื่อนไหว
 อย่างเสรีได้เต็มที่แบบที่ กปปส. ทำ อยากล้อมบ้านใครก็ล้อม อยากปิดหน่วยงานไหนก็ปิด อยาก
 ประกาศตั้งกองกำลังไล่ล่าใครก็ตั้ง อยากจะปิดถนนที่สายก็ปิดได้ อยากจะทำอะไรแบบที่สุเทพกับพวก
 ทำขอให้ทำตามสบายเพราะคำพิพากษาได้คุ้มครองไว้ ถ้าถึงเวลาเข้ากรุงเทพ เหตุการณ์คับขัน

สถานการณ์ได้เสีย ประกาศชัตดาวน้องค์กรอิสระทุกหน่วยงานทุกองค์กร ไม่น่ามีปัญหา เพราะ กปปส. ทำได้ เราก็ทำได้ หลังจากวันนี้ดูที่วิถีติดตามการแถลงข่าวแล้วให้ท่านเตรียมความพร้อมอาจจะมีการวอร์มอัพกันที่ต่างจังหวัดก่อน ซึ่งเห็นได้ว่าข้อเสนอเหล่านี้มีได้มีการกำหนดวันเวลาและสถานที่ที่จะเคลื่อนไหวให้เป็นที่แน่นอน โดยให้ผู้ชุมนุมรอการแถลงข่าวก่อน ข้อเสนอดังกล่าวจึงมีลักษณะเป็นการเสนอวิธีการสำหรับเหตุการณ์ในอนาคตซึ่งขณะนั้นยังไม่ทราบได้ว่าจะเกิดขึ้นจริงหรือไม่ กรณีจึงเป็นเรื่องที่ยังอยู่ในขั้นตอนหรือเตรียมการของผู้ชุมนุมซึ่งย่อมจะมีความคิดเห็นได้ แต่หาใช่เป็นเหตุอันกำลังจะเกิดขึ้นจริงที่จำเลยจะต้องเร่งสั่งการเพื่อมิให้เกิดความเสียหาย นอกจากนั้น การที่จำเลยกล่าวปราศรัยกล่าวว่าจำเลยในนามของรัฐบาลก็จะขออนุมัติรับข้อเสนอทุกข้อของกลุ่มชุมนุมนั้น ก็ได้เป็นการใช้ตำแหน่งหรือใช้อำนาจในหน้าที่สั่งการแก่เจ้าพนักงานปกครองหรือหน่วยงานในบังคับบัญชาของจำเลยที่อยู่ในที่ชุมนุม โดยพยานโจทก์ซึ่งเป็นเจ้าพนักงานมิได้มีผู้ใดถือเอาคำปราศรัยของจำเลยในขณะเกิดเหตุมาเป็นการขอสั่งการในการปฏิบัติราชการแต่อย่างใด ประกอบกับข้อเสนอตามฟ้องแต่ละข้อก็หาใช่เรื่องที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยที่จำเลยจะสามารถรับมาดำเนินการตามหน้าที่จนบรรลุผลสำเร็จได้ดังคำรับข้อเสนอของจำเลย อีกทั้งการที่จะให้จำเลยสั่งการเพื่อให้เจ้าหน้าที่ของรัฐเร่งชี้แจงสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องแก่ประชาชนนั้น ก็เป็นเรื่องที่มีข้อสั่งการในที่ประชุมกระทรวงมหาดไทย ครั้งที่ ๖/๒๕๕๓ และครั้งที่ ๕/๒๕๕๖ กำหนดไว้ก่อนแล้ว ส่วนการที่จะกำหนดแนวทางเพิ่มเติมเพื่อมอบให้เจ้าหน้าที่ถือปฏิบัตินั้นมีใช่เรื่องง่าย เนื่องจากข้อเท็จจริงปรากฏตามฟ้องว่าสถานการณ์บ้านเมืองในขณะนั้นเกิดปัญหาความขัดแย้งและความแตกแยกของชนในชาติจนถึงขั้นที่ต้องมีพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๕๖ และต่อมาได้มีประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินที่มีความร้ายแรง ในเขตท้องที่กรุงเทพมหานคร จังหวัดนนทบุรี อำเภอลาดหลุมแก้ว

จังหวัดปทุมธานี และอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ ลงวันที่ ๒๑ มกราคม ๒๕๕๗ จากพฤติการณ์ทั้งหมดที่วินิจฉัยมาแล้วข้างต้น แม้ข้อเสนอของกลุ่มผู้ชุมนุมอาจเป็นประโยชน์ทางการเมืองแก่พรรคเพื่อไทยที่จำเลยเป็นหัวหน้าพรรค แต่ข้อเสนอดังกล่าวนั้นมิได้มีการดำเนินการใดอย่างจริงจัง การที่จำเลยมิได้สั่งการตรวจสอบหรือดำเนินการใดเพื่อระงับยับยั้งมิให้มีการดำเนินการตามข้อเสนอดังกล่าวนั้น กรณียังถือไม่ได้ว่าจำเลยปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่อันพึงคาดหมายได้จากจำเลยในฐานะรักษาการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยในภาวะเช่นนั้น พยานหลักฐานจากการไต่สวนฟังไม่ได้ว่า จำเลยกระทำความผิดฐานเป็นเจ้าพนักงานปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใดหรือโดยทุจริต และฐานเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติในตำแหน่งหรือหน้าที่ เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใดหรือโดยทุจริตตามที่โจทก์ฟ้อง

ปัญหาที่ต้องวินิจฉัยประการต่อไปว่า จำเลยกระทำความผิดฐานกระทำให้ปรากฏแก่ประชาชนด้วยวาจา หนังสือหรือวิธีอื่นใดอันมิใช่เป็นการกระทำภายในความมุ่งหมายแห่งรัฐธรรมนูญหรือมิใช่เพื่อแสดงความคิดเห็น หรือติชมโดยสุจริต เพื่อให้เกิดความปั่นป่วนหรือกระด้างกระเดื่องในหมู่ประชาชนถึงขนาดที่จะก่อความไม่สงบขึ้นในราชอาณาจักร หรือเพื่อให้ประชาชนล่วงละเมิดกฎหมายแผ่นดินตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๖ (๒) (๓) หรือไม่ สำหรับความผิดข้อหานี้เห็นควรวินิจฉัยก่อนว่า โจทก์มีอำนาจฟ้องสำหรับความผิดข้อหานี้หรือไม่ เห็นว่า ความผิดตามฟ้องข้อหานี้เป็นการกระทำความผิดเกี่ยวกับความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ ซึ่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ กำหนดขั้นตอนการดำเนินกระบวนพิจารณาคดีไว้โดยเฉพาะแตกต่างไปจากการดำเนินคดีอาญาทั่วไป โดยให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นผู้มีอำนาจหน้าที่ไต่สวนข้อเท็จจริงและสรุป

สำนวนพร้อมทำความเข้าใจไปยังอัยการสูงสุดเพื่อดำเนินการยื่นฟ้องคดี หรือหากไม่อาจหาข้อยุติเกี่ยวกับการฟ้องคดีได้ คณะกรรมการ ป.ป.ช. ก็มีอำนาจยื่นฟ้องคดีเองได้ โดยศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีอำนาจรับพิจารณาพิพากษาคดีอาญาสำหรับข้อหาความผิดบทอื่นได้ในกรณีเป็นความผิดกรณีเดียวกัน เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่าพนักงานอัยการจังหวัดพิษณุโลกมีคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องข้อหาตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๓ ตามเอกสารหมาย จ.๓๓ แผ่นที่ ๙๗๐ และแผ่นที่ ๙๗๑ เมื่อวันที่ ๓๑ กรกฎาคม ๒๕๖๑ ซึ่งเป็นเวลาภายหลังจากที่ได้มีพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มีผลใช้บังคับในวันที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๖๑ โดยมาตรา ๒๘ ประกอบมาตรา ๓๐ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวให้อำนาจคณะกรรมการ ป.ป.ช. ไต่สวนข้อเท็จจริงสำหรับความผิดที่เกี่ยวข้องกับความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ อันเป็นบทบัญญัติว่าด้วยการไต่สวนจึงเป็นกฎหมายในส่วนวิธีสบัญญัติและมีผลใช้บังคับทันที กรณีถือได้ว่าการดำเนินการต่อจำเลยในส่วนความผิดฐานนี้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญายังมิได้เสร็จสิ้นโดยชอบแล้ว อันจะเป็นการต้องห้ามมิให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. รับหรือยกเรื่องขึ้นไต่สวนตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๕๕ (๒) คณะกรรมการ ป.ป.ช. จึงมีอำนาจไต่สวนความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๖ (๒) (๓) ซึ่งเป็นความผิดที่เกี่ยวข้องได้เช่นเดียวกับความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๕๗ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๒๓/๑ โจทก์จึงมีอำนาจฟ้องความผิดข้อหานี้ ปัญหาต่อไปว่า จำเลยกระทำความผิดตามฟ้องข้อหานี้หรือไม่ ในข้อนี้พยานหลักฐานจากการไต่สวนได้ความว่า หลังจากจำเลยขึ้นกล่าวปราศรัยมีข้อความตามฟ้องโดยกล่าวยอมรับข้อเสนอด่าง ๆ ของกลุ่ม นปช. แล้ว ได้มีกลุ่มผู้ชุมนุมเดินทางเข้ามาชุมนุม

เรียกร้องยังพื้นที่กรุงเทพมหานคร และปิดล้อมสำนักงาน ป.ป.ช. เพื่อไม่ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ข้าราชการ และลูกจ้างสำนักงาน ป.ป.ช. ปฏิบัติงานได้ตามข้อเรียกร้องของกลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ (นปช.) และได้มีการนำป้ายผ้าไวโอลที่ปรากฏข้อความว่า “ประเทศนี้ไม่มีความยุติธรรม กู ขอแยกเป็นประเทศล้านนา” ไปติดไว้บริเวณสะพานลอยข้ามถนนสายพิษณุโลก-นครสวรรค์ บริเวณหน้าวัดจุนนาง หมู่ที่ ๔ ตำบลท่าทอง อำเภอเมืองพิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลก ทั้งขาเข้าและขาออก บริเวณสะพานลอย ห้างสรรพสินค้าเซ็นทรัลพลาซ่า สาขาเชียงราย ตำบลเวียง อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย ผังขาเข้าจังหวัดเชียงราย บริเวณสะพานลอยหน้าตลาดสด ปาก่อดำ หมู่ที่ ๑๐ ตำบลปาก่อดำ อำเภอแม่ลาว จังหวัดเชียงราย ตลอดจนมีการติดป้ายไวโอลว่า “อยู่ด้วยกันด้วยความสามัคคีไม่ได้ ... ก็แบ่งแยกกันอยู่ มึงกับกูแยกแผ่นดินกันไปเลย” บนสะพานลอยย่านอนุสรณ์สถาน ถนนวิภาวดีรังสิต ใกล้สนามบินดอนเมือง กรุงเทพมหานคร เห็นว่า แม้จำเลยจะกล่าวปราชัยว่า ในนามของพรรคเพื่อไทยและรัฐบาลจะขอน้อมรับเอาข้อเสนอมูลเหตุข้อไปดำเนินการต่อร่วมกับพี่น้องประชาชนคนเสื้อแดงทุกคนก็ตาม แต่การกระทำความผิดข้อหานี้ผู้กระทำจะต้องมีมูลเหตุจูงใจอันเป็นเจตนาพิเศษเพื่อให้เกิดความปั่นป่วนหรือกระด้างกระเดื่องในหมู่ประชาชนถึงขนาดที่จะก่อความไม่สงบขึ้นในราชอาณาจักร หรือเพื่อให้ประชาชนล่วงละเมิดกฎหมายแผ่นดินอันเป็นองค์ประกอบของความผิดข้อหานี้ ซึ่งในการวินิจฉัยชี้ขาดจำเป็นต้องพิจารณาจากข้อความที่จำเลยกล่าวปราชัยทั้งหมด ประกอบกับพฤติการณ์อย่างอื่น ๆ ด้วย เมื่อพิจารณาจากข้อเท็จจริงที่กลุ่ม นปช. เองก็มิได้มีการกำหนดเวลาและสถานที่เพื่อกระทำการที่ใกล้ชิดต่อผลที่จะเกิดขึ้นตามข้อเสนอมูลเหตุข้อหนึ่งข้อใด กรณีจึงยังไม่มีมูลเหตุจูงใจให้จำเลยต้องชี้้นำผู้ร่วมชุมนุมหรือผู้รับชมการปราศรัยของจำเลยถ่ายทอดสดผ่านดาวเทียมให้ต้องออกมาร่วมกระทำการเคลื่อนไหวตามข้อเสนอของกลุ่ม นปช. ในเวลานั้น ส่วนข้อที่

จำเลยกล่าวปราศรัยในลักษณะชักชวนให้ประชาชนหาแนวร่วมจากหนึ่งคนหาให้ได้สิบคน สิบคนหาให้ได้ร้อยคน ร้อยคนหาให้ได้พันคน พันคนหาได้หมื่นคน หมื่นคนหาได้แสนคน แสนคนหาได้ล้านคน นั้น ก็เป็นเพียงการเสนอแนวทางเพื่อหาคนมาเข้าร่วมการเคลื่อนไหวทางการเมืองให้มีจำนวนมากขึ้น เท่านั้น ส่วนข้อที่จำเลยปราศรัยตอนหนึ่งทำนองว่า จำเลยเป็นนายทะเบียนอาวุธปืน คนไทยมีอาวุธปืนอยู่ในประเทศสิบล้านกระบอก เพราะฉะนั้นใครที่จะดูถูกอำนาจพลังของประชาชนก็ให้มันรู้ไป เชื่อมั่นว่าทุกคนก็ต้องเตรียมความพร้อมทุกอย่าง เพื่อเข้าสู่สถานการณ์แตกหัก และยืนยันว่ารัฐบาลก็จะ ยืนเคียงบ่าเคียงไหล่กับผู้ชุมนุม นั้น เมื่อจำเลยไม่ได้กล่าวชี้แจงให้น้ำอาวุธปืนนั้นไปใช้ก่อเหตุในกรณีใด กรณีจึงอาจเป็นเพียงการกล่าวในเชิงต่อต้านการรัฐประหารดังที่นางธิดา โทจิราการ พยานจำเลยอ้าง นอกจากนั้น นายณัฐวุฒิก็ได้สรุปข้อเสนอให้มีการแบ่งแยกประเทศให้จำเลยรับทราบ อันจะถือได้ว่า จำเลยกล่าวยอมรับข้อเสนอเรื่องการแบ่งแยกประเทศด้วย แม้ต่อมาจำเลยจะขึ้นเวทีกล่าวปราศรัยที่ จังหวัดอุดรธานี ในชื่องาน “นปช. ลั่นกลองรบ ครั้งที่ ๒” มีข้อความทำนองว่าสถานการณ์อาจจะ สงครามกลางเมืองแบ่งเขตแบ่งฝ่าย เหมือนประเทศเวียดนาม ราชอาณาจักรกัมพูชา สาธารณรัฐ ประชาธิปไตยประชาชนลาว ก็ตาม แต่คำกล่าวของจำเลยก็เป็นเพียงการวิเคราะห์สถานการณ์ล่วงหน้า มากกว่า เพราะหากสถานการณ์ดังกล่าวยิ่งรุนแรงก็ไม่น่าจะเป็นคุณแก่รัฐบาลรักษาการในขณะนั้นหรือ พรรคการเมืองที่จำเลยเป็นหัวหน้า จึงไม่มีเหตุผลใดที่จำเลยจะต้องการยุยงส่งเสริมให้เกิดเหตุการณ์นั้น ขึ้นจริง โดยเฉพาะอย่างยิ่งเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริงตามฟ้องปรากฏว่ามีการปิดป้ายไว้นิสมีข้อความใน ลักษณะแบ่งแยกราชอาณาจักรไทยในท้องที่จังหวัดพิษณุโลก เมื่อวันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ ที่จังหวัด เชียงราย เมื่อวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ ที่จังหวัดพะเยา เมื่อวันที่ ๑ มีนาคม ๒๕๕๗ และที่ กรุงเทพมหานคร เมื่อวันที่ ๕ มีนาคม ๒๕๕๗ และมีการชุมนุมปิดล้อมที่สำนักงานคณะกรรมการ

ป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เมื่อวันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๕๗ ซึ่งเห็นได้ว่าเป็นเหตุการณ์ที่แตกต่างกับข้อเสนอด่าง ๆ ของกลุ่ม นปช. ที่จำเลยกล่าวปราศรัยรับข้อเสนอ ยิ่งกว่านั้น การปิดป้ายไว้นิลมีข้อความในลักษณะแบ่งแยกราชอาณาจักรไทยในท้องที่ต่าง ๆ ก็ไม่มีหลักฐานใดพอที่จะเชื่อมโยงบ่งชี้ให้เห็นว่าเป็นผลมาจากการกระทำของผู้ที่รับฟังคำปราศรัยของจำเลยเมื่อวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ ซึ่งข้อนี้ก็เป็นเหตุผลที่ทำให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติเสียงข้างมากว่าการกระทำของจำเลยไม่มีมูลความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๓ (๓) ตามรายงานการไต่สวนข้อเท็จจริงของโจทก์เอกสารหมาย จ.๗ หน้า ๒๗๕ ส่วนการประชุมปิดล้อมที่สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เมื่อวันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๕๗ ก็ปรากฏว่าเป็นการประชุมของกลุ่มสื่อวิทยุประชาชนเพื่อประชาธิปไตย (กวป.) โดยเฉพาะ ซึ่งแกนนำการประชุมดังกล่าวมิใช่บุคคลกลุ่มเดียวกับแกนนำผู้ชุมนุมเมื่อวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ ทั้งก็ไม่ปรากฏว่าการเคลื่อนไหวของกลุ่มบุคคลสื่อวิทยุประชาชนเพื่อประชาธิปไตย (กวป.) อยู่ภายใต้อิทธิพลการครอบงำหรือสั่งการของแกนนำผู้ชุมนุมเมื่อวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ นอกจากนี้ แกนนำผู้ชุมนุมเมื่อวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ ก็ได้แถลงข่าวให้ไปร่วมชุมนุมที่ปิดล้อมที่สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติแต่อย่างใด ข้อเท็จจริงกลับปรากฏตามรายงานการไต่สวนข้อเท็จจริงของโจทก์ตามเอกสารหมาย จ.๗ แผ่นที่ ๒๔๙ ถึง ๒๕๒ ว่า เมื่อวันที่ ๑๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ กลุ่มสื่อวิทยุประชาชนเพื่อประชาธิปไตย (กวป.) ประมาณ ๑๕๐ คน พร้อมรถเครื่องขยายเสียง ได้บุกรุกเข้าไปในเขตสำนักงานคณะกรรมการ ป.ป.ช. โดยการป็นรั้วประตูทางออกด้านหน้า และใช้ค้อนและท่อนไม้หน้าสามยาวประมาณ ๑ เมตร ทบทำลายแม่กุญแจที่ล็อกโซ่คล้องประตูทางออกและมือจับเหล็กประตูทางออกจนแม่กุญแจหลุด อันแสดงว่ากลุ่มบุคคลนี้เคยกระทำการในลักษณะนี้กันเองมาแล้วก่อนที่จำเลยจะขึ้นเวทีกล่าวปราศรัยในคดีนี้

นอกจากนี้ยังปรากฏอีกว่า ก่อนที่จะการประชุมปิดล้อมที่สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเมื่อวันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๕๗ นั้น ได้มีการชักชวนให้ไปชุมนุมและปิดล้อมสถานที่ดังกล่าวในรายการ เสวนาทางออกประเทศไทย ซึ่งมีการถ่ายทอดผ่านดาวเทียมของสถานีโทรทัศน์ช่องเอเชียอัปเดต ที่ห้างสรรพสินค้าอิมพีเรียลเวิลด์ลาดพร้าว เมื่อวันที่ ๑๙ มีนาคม ๒๕๕๗ ดังนั้น การชุมนุมปิดล้อมที่สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เมื่อวันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๕๗ จึงเป็นผลที่เกิดขึ้นใหม่จากการกระทำของกลุ่มบุคคลอื่นที่แยกต่างหาก จากกลุ่มผู้ชุมนุมเมื่อวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ แม้ข้อนี้คงได้ความจากนายเจษฎา คำแพง พยานโจทก์ ซึ่งเป็นพนักงานไต่สวนคดีนี้เพียงว่า กลุ่มบุคคลที่กระทำการปิดป้ายไว้นิลและกลุ่มสื่อวิทยุประชาชนเพื่อประชาธิปไตย (กวป.) ล้วนแต่เป็นผู้สนับสนุนและมีความคิดทางการเมืองตรงกับพรรคการเมืองที่จำเลยเป็นหัวหน้าพรรคเท่านั้น แต่การที่มีความคิดเห็นทางการเมืองตรงกันดังกล่าวหาใช่เป็นข้อบ่งชี้เด็ดขาดว่าบุคคลที่ร่วมก่อเหตุตามฟ้องได้ตัดสินใจกระทำเพราะได้ฟังคำปราศรัยของจำเลย ฉะนั้น เมื่อเหตุการณ์ความไม่สงบเรียบร้อยตามฟ้องมิได้ตรงกับข้อเสนอของกลุ่ม นปช. ที่จำเลยกล่าวปราศรัยรับข้อเสนอ และเป็นเหตุการณดังกล่าวเกิดขึ้นจากการตัดสินใจของผู้ที่ก่อเหตุกลุ่มย่อยกันเองโดยลำพัง พฤติการณ์เช่นนี้ จึงถือไม่ได้ว่า การกล่าวปราศรัยของจำเลยเป็นการกระทำเพื่อให้เกิดความปั่นป่วนหรือกระด้างกระเดื่องในหมู่ประชาชนถึงขนาดที่จะก่อให้เกิดความไม่สงบขึ้นในราชอาณาจักร หรือเพื่อให้ประชาชนล่วงละเมิดกฎหมายของแผ่นดิน พยานหลักฐานที่ได้ความยังฟังไม่ได้ว่า จำเลยกระทำความผิดฐานกระทำให้ปรากฏแก่ประชาชนด้วยวาจา หนังสือหรือวิธีอื่นใดอันมิใช่เป็นการกระทำภายในความมุ่งหมายแห่งรัฐธรรมนูญ หรือมิใช่เพื่อแสดงความคิดเห็น หรือติชมโดยสุจริต เพื่อให้เกิดความปั่นป่วนหรือกระด้างกระเดื่องในหมู่ประชาชนถึงขนาดที่จะก่อความไม่สงบขึ้นในราชอาณาจักร หรือ

(อม.๕๐)

- ๒๒ -

เพื่อให้ประชาชนล่วงละเมิดกฎหมายแผ่นดินตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๖ (๒) (๓) ตามที่
โจทก์ฟ้อง

จึงวินิจฉัยให้ยกฟ้อง.

นางนุจรินทร์ จันทรprayศรี

หรืออนุมัติ และมีอำนาจสั่งราชการและบังคับบัญชาเพื่อให้เป็นไปตามอำนาจหน้าที่ของรัฐมนตรี ตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดินพ.ศ. ๒๕๓๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๒๐ และจำเลยมีอำนาจหน้าที่ตามที่กฎหมายบัญญัติให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกระทรวงมหาดไทยหรือส่วนราชการที่สังกัดกระทรวงมหาดไทย ตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕ มาตรา ๓๐ เมื่อระหว่างวันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ ถึงวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๗ เวลากลางวันและกลางคืนต่อเนื่องกัน จำเลยกระทำความผิดต่อกฎหมาย กล่าวคือเมื่อวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ จังหวัดนครราชสีมาได้รับทราบข่าวว่าจะมีการชุมนุมของกลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ (นปช.) ที่อาคารลิตพลัสฮอลล์ สนามกีฬาเฉลิมพระเกียรติ ๘๐ พรรษา จึงจัดทำบันทึกรายงานสถานการณ์ดังกล่าวโดยมีนายชยวุธ จันทร รองผู้ว่าราชการจังหวัดนครราชสีมา รักษาราชการแทนผู้ว่าราชการจังหวัดนครราชสีมา เป็นผู้ลงนามบันทึกข่าววิทยุในราชการกรมการปกครองถึงรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย และเสนอแนวทางปฏิบัติจัดเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองติดตามความเคลื่อนไหวและแจ้งตำรวจภูธรจังหวัดนครราชสีมาจัดเจ้าพนักงานตำรวจดูแลความสงบเรียบร้อยเสนอให้จำเลยทราบโดยจัดส่งไปยังจำเลยทางโทรสาร ซึ่งจำเลยทราบหรือควรจะได้ทราบแล้วว่าจะมีการชุมนุม จำเลยย่อมต้องใช้กลไกของระบบราชการ หรือข้อสั่งการอย่างใดอย่างหนึ่งที่กฎหมายให้อำนาจไว้ เพื่อกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งในการรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชนตามอำนาจหน้าที่ แต่จำเลยไม่ได้มีข้อสั่งการอย่างใด ในวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ ช่วงบ่าย จำเลยเดินทางไปร่วมการชุมนุมดังกล่าว ซึ่งได้มีการถ่ายทอดสดผ่านดาวเทียมของสถานีโทรทัศน์ช่องเอเซียฮัพเดทไปทุกจังหวัดทั่วประเทศ แกนนำการชุมนุมกล่าวปราศรัยในลักษณะให้มีการแบ่งแยกประเทศ และสั่งให้มีการรวมตัวกันเพื่อไปปิดล้อมองค์กรอิสระต่าง ๆ จำเลยในฐานะหัวหน้าพรรคเพื่อไทยและในฐานะ

รักษาการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยได้รับรู้ถึงการกระทำของแกนนำและกลุ่มผู้ชุมนุมทั้งหมด ทั้งยอมรับข้อเสนอที่แกนนำผู้ชุมนุมได้แจ้งต่อผู้ชุมนุม จำเลยกลับปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ โดยขึ้นเวทีเพื่อกล่าวปราศรัยสนับสนุนการชุมนุมและยอมรับข้อเสนอที่ตรงข้ามซึ่งเป็นการขัดหรือแย้งกับหน้าที่และอำนาจของตน ขณะที่จำเลยปราศรัยมีเจ้าพนักงานปกครองหรือหน่วยงานในบังคับบัญชาของจำเลยได้ร่วมสังเกตการณ์หรืออยู่ในสถานการณ์การชุมนุมด้วย โดยจำเลยปราศรัยในลักษณะยุยงส่งเสริมเพื่อให้เกิดความวุ่นวายขึ้นในบ้านเมือง โดยมีมูลเหตุจงใจให้กลุ่มผู้ชุมนุม นปช. หรือผู้ที่ได้รับชมการถ่ายทอดสดผ่านดาวเทียมของสถานีโทรทัศน์ช่องเอเซียอัปเดตไปทุกจังหวัด ทั่วประเทศ หลงเชื่อคล้อยตามออกมาร่วมกันกระทำการตามข้อเรียกร้องของกลุ่ม นปช. อันเป็นการล่อลวงละเมิดกฎหมายแผ่นดิน เพื่อให้เกิดความปั่นป่วนวุ่นวายขึ้นในบ้านเมือง เกิดความกระด้างกระเดื่องต่อระบบการปกครอง และเกิดความไม่สงบในประเทศ จำเลยมีหน้าที่สั่งการอย่างใดอย่างหนึ่งเพื่อระงับยับยั้งมิให้เกิดความวุ่นวายขึ้นในบ้านเมือง แต่จำเลยกลับกระทำการเป็นปฏิปักษ์กับอำนาจหน้าที่ของจำเลย เพื่อสนับสนุนให้พรรคเพื่อไทยซึ่งจำเลยเป็นหัวหน้าพรรคยังคงเป็นรัฐบาลต่อไป และเป็นไปเพื่อประโยชน์ทางการเมืองของพรรคเพื่อไทย โดยเพิกเฉยไม่สั่งการเพื่อระงับยับยั้งมิให้เกิดความวุ่นวายปั่นป่วนขึ้นในบ้านเมือง จนเป็นเหตุให้มีกลุ่มผู้ชุมนุมเดินทางเข้ามาชุมนุมเรียกร้องยังพื้นที่กรุงเทพมหานคร และปิดล้อมสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เพื่อไม่ให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ข้าราชการ และลูกจ้างปฏิบัติงานได้ตามข้อเรียกร้องของกลุ่ม นปช. และได้มีการนำป้ายผ้าไว้นิลที่ปรากฏข้อความว่า “ประเทศนี้ไม่มีคุณธรรม กูขอแยกเป็นประเทศล้านนา” ไปติดไว้บริเวณสะพานลอยข้ามถนนสายพิษณุโลก-นครสวรรค์ บริเวณหน้าวัดจุนนาง หมู่ที่ ๔ ตำบลท่าทอง อำเภอเมืองพิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลก ทั้งขาเข้า

และขาออก บริเวณสะพานลอย ห้างสรรพสินค้าเซ็นทรัลพลาซ่า สาขาเชียงราย ตำบลเวียง อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย ผังฯเข้าจังหวัดเชียงราย บริเวณสะพานลอยหน้าตลาดสด ปาก๋อดำ หมู่ที่ ๑๐ ตำบลปาก๋อดำ อำเภอแม่ลาว จังหวัดเชียงราย ตลอดจนมีการติดป้ายไว้นิยามว่า “อยู่ด้วยกันด้วยความสามัคคีไม่ได้ ... ก็แบ่งแยกกันอยู่ มึงกับกูแยกแผ่นดินกันไปเลย” บนสะพานลอยย่านอนุสรณ์สถาน ถนนวิภาวดีรังสิต ใกล้สนามบินดอนเมือง กรุงเทพมหานคร การกระทำของจำเลยเป็นการใช้อำนาจหน้าที่ในตำแหน่งโดยมิชอบ และจำเลยยังไปกล่าวปราศรัยเพื่อยุยงส่งเสริมการชุมนุมของกลุ่ม นปช. อย่างต่อเนื่อง จนเป็นเหตุให้เกิดสถานการณ์ความรุนแรงขึ้นในพื้นที่กรุงเทพมหานคร เขตปริมณฑล และพื้นที่ต่าง ๆ ของประเทศในหลายพื้นที่ เป็นผลให้ประชาชนผู้บริสุทธิ์เสียชีวิต ได้รับบาดเจ็บและ เกิดความเสียหายต่อทรัพย์สินอย่างต่อเนื่อง จนกระทั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติต้องเข้าควบคุมอำนาจในการปกครองประเทศ การกระทำของจำเลยเป็นผลโดยตรงให้เกิดผลกระทบต่อความไม่สงบเรียบร้อยของบ้านเมือง โดยเฉพาะการขึ้นปราศรัยของจำเลยเป็นการกล่าวยุยงเพื่อให้เกิดความไม่สงบ จึงเป็นการกระทำที่ปรากฏด้วยวาจา หรือวิธีการอื่นใดอันมิใช่เป็นการกระทำภายในความมุ่งหมายแห่งรัฐธรรมนูญ และมิใช่เพื่อแสดงความคิดเห็นหรือติชมโดยสุจริต เพื่อให้เกิดความปั่นป่วนหรือกระด้างกระเดื่องในหมู่ประชาชนถึงขนาดที่จะก่อความไม่สงบขึ้นในราชอาณาจักร และเพื่อให้ประชาชนล่วงละเมิดกฎหมายแผ่นดิน ทั้งเป็นการสนับสนุนให้การชุมนุมของกลุ่ม นปช. ลุกลามขยายตัวอย่างกว้างขวางจนเจ้าหน้าที่ของรัฐไม่อาจควบคุมสถานการณ์ให้เกิดความสงบขึ้นในบ้านเมืองได้ เหตุเกิดที่ตำบลปรุใหญ่ อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา ต่อเนื่องเขตพระนคร กรุงเทพมหานคร ขอให้ลงโทษตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๕๗ และมาตรา ๑๑๖ (๒) (๓) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒

มาตรา ๑๒๓/๑ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๗๒ (ใหม่) ประกอบมาตรา ๓๐ และ ๑๙๒

ศาลส่งหมายเรียกและสำเนาคำฟ้องให้จำเลยทราบโดยชอบแล้ว จำเลยไม่มาศาล และได้ออกหมายจับแล้ว แต่ไม่สามารถจับตัวได้ภายในกำหนด จึงพิจารณาคดีโดยไม่ต้องกระทำต่อหน้าจำเลย และจำเลยไม่มาศาลในวันนัดพิจารณาคดีครั้งแรก ถือว่าจำเลยให้การปฏิเสธตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๒๘ วรรคหนึ่ง วรรคสอง และมาตรา ๓๓ วรรคสาม แต่จำเลยตั้งทนายความมาดำเนินการแทน ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๒๘ วรรคสอง

พิเคราะห์พยานหลักฐานตามทางไต่สวนของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองประกอบกับสำนวนการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. รวมทั้งคำแถลงปิดคดีของโจทก์และจำเลยแล้ว ข้อเท็จจริงเบื้องต้นรับฟังได้ว่า ก่อนเกิดเหตุได้มีคณะกรรมการประชาชนเพื่อการเปลี่ยนแปลงปฏิรูปประเทศไทยให้เป็นประชาธิปไตยที่สมบูรณ์อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข (กปปส.) ซึ่งมีนายสุเทพ เทือกสุบรรณ เป็นหนึ่งในแกนนำจัดการชุมนุมในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลเพื่อต่อต้านรัฐบาลในขณะนั้นที่มีจำเลยเป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย โดยการเคลื่อนไหวและชุมนุมมีการปิดการจราจรในถนนสำคัญ บุกรุกและยึดสถานที่ราชการหลายแห่ง ไล่ข้าราชการ พนักงาน หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐออกจากสถานที่ราชการเอาโซ่คล้องประตูเพื่อไม่ให้ข้าราชการ พนักงาน หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐทำงาน โดยกระทรวงมหาดไทยถูกปิดยึดพื้นที่ทำให้ไม่สามารถเข้าไปปฏิบัติงานได้ตั้งแต่วันที่ ๑ ธันวาคม

๒๕๕๖ เป็นระยะเวลาประมาณ ๖ เดือน ต้องไปใช้สถานที่ภายนอกหลายแห่งเป็นการชั่วคราว เมื่อวันที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๕๖ ได้มีพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๕๖ มีผลทำให้รัฐมนตรีทั้งคณะต้องพ้นจากตำแหน่ง แต่ต้องอยู่ในตำแหน่งเพื่อปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่าคณะรัฐมนตรีที่ตั้งขึ้นใหม่จะเข้ารับหน้าที่ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๑๘๑ ขณะเกิดเหตุจำเลยรักษาการในตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยจนถึงวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๗ จำเลยจึงเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและเจ้าหน้าที่ของรัฐตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๒ มาตรา ๔ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๔ ทั้งเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา วันที่ ๒๑ มกราคม ๒๕๕๗ ได้มีประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินที่มีความร้ายแรงในเขตท้องที่กรุงเทพมหานคร จังหวัดนนทบุรี อำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี และอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ ตามพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๕๘ มีผลบังคับใช้ระหว่างวันที่ ๒๒ มกราคม ๒๕๕๗ ถึงวันที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๕๗ ตามเอกสารหมาย จ.๑๖ แผ่นที่ ๔๖๙ และแผ่นที่ ๔๗๐ จำเลยซึ่งรักษาการในตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยจึงเป็นรองประธานในคณะกรรมการบริหารสถานการณ์ฉุกเฉิน ตามพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๕๘ มาตรา ๖ ตามเอกสารหมาย จ.๙ แผ่นที่ ๓๗๑ ถึงแผ่นที่ ๓๗๙ นายกรัฐมนตรีได้มีคำสั่งนายกรัฐมนตรี ที่ พิเศษ ๑/๒๕๕๗ เรื่องการจัดตั้งศูนย์รักษาความสงบ (ศรส.) ตามเอกสารหมาย จ.๑๖ แผ่นที่ ๔๗๓ ถึงแผ่นที่ ๔๗๕ วันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ นายธงชัย แสงประทุม เจ้าพนักงานปกครองจังหวัดชำนาญการ สังกัดปกครองจังหวัดนครราชสีมา จัดทำบันทึกข่าววิทยุในราชการ

กรรมการปกครอง เรื่อง รายงานความเคลื่อนไหวของกลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ (นปช.) ระบุว่า ๑. สถานการณ์ ด้วยในวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ เวลา ๐๙.๐๐ - ๑๗.๐๐ น. กลุ่ม นปช. จะจัดประชุมแกนนำ นปช. และสมาชิกทั่วประเทศในชื่องาน “นปช. ลั่นกลองรบ” ณ อาคารลีตพัลลภฮอลล์ สนามกีฬาเฉลิมพระเกียรติ ๘๐ พรรษา อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา คาดว่าจะมีสมาชิกร่วมประชุมประมาณ ๔,๐๐๐ คน ๒. การปฏิบัติ จัดเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองติดตามความเคลื่อนไหว และแจ้งตำรวจภูธรจังหวัดนครราชสีมาจัดเจ้าหน้าที่ตำรวจดูแลความสงบเรียบร้อย จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ โดยนายชยาวุธ จันทร รองผู้ว่าราชการจังหวัดรักษาราชการแทนผู้ว่าราชการจังหวัดนครราชสีมา เป็นผู้ลงนามตามเอกสารหมายเลข จ.๑๑ และส่งทางโทรสารไปตามลำดับสายงานและการบังคับบัญชาเพื่อเสนอต่อจำเลย ปลัดกระทรวงมหาดไทย และอธิบดีกรรมการปกครอง ต่อมาเมื่อวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ ได้มีการชุมนุมดังกล่าวโดยมีการถ่ายทอดสดผ่านดาวเทียมของสถานีโทรทัศน์เอเซียอัปเดตไปทุกจังหวัดทั่วประเทศ ในเวลา ๑๗.๐๖ นาฬิกา นายณัฐวุฒิ ใสยเกื้อ ได้กล่าวปราศรัยเกี่ยวกับข้อเสนอ ของกลุ่ม นปช. ต่อจากนั้น จำเลยกล่าวปราศรัยมีข้อความตามฟ้องปรากฏตาม คำถอดแถบบันทึกเสียงเอกสารหมายเลข จ.๑๒ แผ่นที่ ๓๙๐ ถึงแผ่นที่ ๓๙๑ หลังจากนั้นนายธงชัยจัดทำบันทึกข่าววิทยุในราชการกรรมการปกครอง ฉบับลงวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ ตามเอกสารหมายเลข จ. ๑๓ เสนอจำเลย ปลัดกระทรวงมหาดไทย และอธิบดีกรรมการปกครอง แต่จำเลยไม่ได้มีข้อสั่งการอย่างใด ต่อมาในกลุ่มคนนำป้ายผ้าไว้นิลปรากฏข้อความว่า “ประเทศนี้ไม่มีความยุติธรรม กูขอแยกเป็นประเทศล้านนา” ไปติดไว้บริเวณสะพานลอยข้ามถนนสายพิษณุโลก-นครสวรรค์ บริเวณหน้าวัดจุงนาง หมู่ที่ ๔ ตำบลท่าทอง อำเภอเมืองพิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลก ทั้งขาเข้าและขาออก บริเวณสะพานลอย ห้างสรรพสินค้าเซ็นทรัลพลาซ่า สาขา

เชียงราย ตำบลเวียง อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย ผังฯเข้าจังหวัดเชียงราย บริเวณสะพานลอยหน้าตลาดสด ปาก๋อดำ หมู่ที่ ๑๐ ตำบลปาก๋อดำ อำเภอแม่ลาว จังหวัดเชียงราย ตามเอกสารหมาย จ.๑๕ แผ่นที่ ๔๒๕ ถึงแผ่นที่ ๔๒๙ และข้อความว่า “อยู่ด้วยกันด้วยความสมัครใจไม่ได้ ... ก็แบ่งแยกกันอยู่ มึงกับกูแยกแผ่นดินกันไปเลย” ไปติดบนสะพานลอยย่านอนุสรณ์สถาน ถนนวิภาวดีรังสิต ใกล้สนามบินดอนเมือง กรุงเทพมหานคร ตามเอกสารหมาย จ.๑๖ แผ่นที่ ๔๘๓ วันที่ ๑๘ มีนาคม ๒๕๕๗ ได้มีประกาศเรื่อง พื้นที่ปรากฏเหตุการณ์อันกระทบต่อความมั่นคงภายในราชอาณาจักร มีผลบังคับใช้ระหว่างวันที่ ๑๙ มีนาคม ๒๕๕๗ ถึงวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๕๗ ตามเอกสารหมาย จ.๑๖ แผ่นที่ ๔๙๘ และแผ่นที่ ๔๙๙ และได้มีคำสั่งกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักรที่ ๑๑๐/๒๕๕๗ เรื่อง การจัดตั้งศูนย์อำนวยการรักษาความสงบเรียบร้อย (ศอ.รส.) ตามเอกสารหมาย จ.๑๖ แผ่นที่ ๕๐๐ และแผ่นที่ ๕๐๑ วันที่ ๑๙ มีนาคม ๒๕๕๗ มีผู้ชุมนุมกล่าวผ่านการถ่ายทอดสดผ่านดาวเทียมของสถานีโทรทัศน์ช่องเอเชียอัปเดต จากห้างสรรพสินค้าอิมพีเรียลเวิลด์ลาดพร้าว ชักชวนมวลชนมาชุมนุมและปิดล้อมสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ซึ่งตั้งอยู่ที่อำเภอเมืองนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี เพื่อไม่ให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ข้าราชการ และลูกจ้างปฏิบัติงานได้ ต่อมาวันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๕๗ ได้มีผู้ชุมนุมปิดล้อมสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ วันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๗ คณะรักษาความสงบแห่งชาติเข้าควบคุมอำนาจในการปกครองประเทศ เป็นเหตุให้จำเลยพ้นจากการรักษาการในตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย โจทก์ส่งรายงานเอกสาร และความเห็นไปยังอัยการสูงสุดเพื่อดำเนินการฟ้องจำเลย อัยการสูงสุดเห็นว่ารายงาน เอกสาร และความเห็นที่โจทก์ส่งให้ยังไม่สมบูรณ์พอที่จะดำเนินคดีได้ จึงมีการตั้งคณะกรรมการร่วมระหว่างผู้แทน

ฝ่ายอัยการสูงสุดและผู้แทนฝ่ายโจทก์เพื่อดำเนินการรวบรวมพยานหลักฐาน แต่คณะกรรมการร่วมดังกล่าวไม่อาจหาข้อยุติเกี่ยวกับการดำเนินการฟ้องคดีได้ ตามเอกสารหมายเลข จ.๘ แผ่นที่ ๓๖๔ ถึงแผ่นที่ ๓๖๗ โจทก์จึงฟ้องคดีเองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๗๗ วรรคสาม ตามเอกสารหมายเลข จ.๘ เป็นคดีนี้

ปัญหาต้องวินิจฉัยประการแรกมีว่า จำเลยกระทำความผิดฐานเป็นเจ้าพนักงานปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใดหรือโดยทุจริตและฐานเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติในตำแหน่งหรือหน้าที่ หรือใช้อำนาจในตำแหน่งหรือหน้าที่โดยมิชอบ เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่ง ผู้ใด หรือปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริตหรือไม่ เห็นสมควรวินิจฉัยข้ออ้างของจำเลยตามคำร้องขอให้วินิจฉัยชี้ขาดเบื้องต้นในปัญหาข้อกฎหมายฉบับลงวันที่ ๖ มกราคม ๒๕๖๕ เสียก่อน ซึ่งจำเลยยกข้อต่อสู้ว่า จำเลยไม่มีอำนาจหน้าที่ตามที่โจทก์ฟ้อง เนื่องจากข้อเท็จจริงตามฟ้องเป็นเรื่องที่ไม่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของจำเลย หรือจำเลยมิได้ใช้อำนาจหน้าที่ในตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย นั้น เห็นว่า ขณะเกิดเหตุจำเลยยังคงรักษาการในตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย มีอำนาจหน้าที่เป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการในกระทรวงมหาดไทย และรับผิดชอบในการกำหนดนโยบาย เป้าหมาย และผลสัมฤทธิ์ของงานในกระทรวง ให้สอดคล้องกับนโยบายที่คณะรัฐมนตรีแถลงไว้ต่อรัฐสภา หรือที่คณะรัฐมนตรีกำหนดหรืออนุมัติ และมีอำนาจสั่งราชการและบังคับบัญชาเพื่อให้เป็นไปตามอำนาจหน้าที่ของรัฐมนตรี ตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๒๐ และจำเลยมีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการบำบัดทุกข์บำรุงสุข การรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน การอำนวยความสะดวกเป็นธรรมของสังคม การส่งเสริมและพัฒนาการเมือง

การปกครอง การพัฒนาการบริหารราชการส่วนภูมิภาค การปกครองท้องถิ่น การส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นและพัฒนาชุมชน การทะเบียนราษฎร ความมั่นคงภายใน กิจการสาธารณภัย และการพัฒนาเมืองและราชการอื่นตามที่มีกฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกระทรวงมหาดไทยหรือส่วนราชการที่สังกัดกระทรวงมหาดไทย ตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕ มาตรา ๓๐ อันเป็นหน้าที่ทั่วไปของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยในการกำกับดูแลการปฏิบัติราชการหรือสั่งการฝ่ายต่าง ๆ เพื่อให้เป็นไปตามเป้าหมายในการบริหารงานที่รับผิดชอบซึ่งในคดีนี้คือการรักษาความสงบเรียบร้อย โดยในทางปฏิบัติที่ผ่านมารัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยก็ใช้อำนาจเข้าไปสั่งการในเรื่องที่เกี่ยวกับการรักษาความสงบเรียบร้อย ดังปรากฏจากคำเบิกความของนายวิบูลย์ สงวนพงศ์ พยานโจทก์ซึ่งดำรงตำแหน่งปลัดกระทรวงมหาดไทย ในขณะเกิดเหตุ ว่า รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย (จำเลย) เคยมีข้อสั่งการในที่ประชุมกระทรวงมหาดไทย ครั้งที่ ๕/๒๕๕๖ ลงวันที่ ๔ มิถุนายน ๒๕๕๖ สั่งการเรื่องการแก้ไขปัญหากลุ่มผู้ชุมนุม ตามเอกสารหมาย จ.๖๑ ดังนี้ ข้อเท็จจริงจากการไต่สวนแสดงให้เห็นชัดเจนว่า รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยมีอำนาจหน้าที่โดยตรงในการกำกับดูแลและสั่งการให้พนักงานฝ่ายปกครองดำเนินการให้มีผลสอดคล้องกับนโยบายหรือแนวทางที่จำเลยกำหนดในเรื่องการรักษาความสงบเรียบร้อย เมื่อขณะเกิดเหตุจำเลยรักษาการในตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย จำเลยต้องปฏิบัติหน้าที่เท่าที่จำเป็นตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ที่ใช้บังคับในขณะเกิดเหตุ มาตรา ๑๘๑ อันรวมถึงการรักษาความสงบเรียบร้อยในส่วนที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ตนด้วย ดังนั้น จำเลยจึงมีอำนาจหน้าที่ตามที่โจทก์ฟ้อง แต่การที่จะถือว่าจำเลยปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่อันจะเป็นความผิดในส่วนนี้จะต้องเป็นกรณีซึ่งมีหน้าที่จักต้องกระทำเพื่อป้องกันผลนั้นโดยตรงตามประมวลกฎหมาย

อาญา มาตรา ๕๙ วรรคท้าย มิใช่ว่าจำเลยจะต้องมีข้อสั่งการหรือต้องดำเนินการในทุกครั้งทุกเรื่อง เสมอไปจึงจะถือว่าได้ปฏิบัติหน้าที่แล้ว ซึ่งการที่จะพิจารณาว่าจำเลยต้องดำเนินการใดให้เป็นไปตามอำนาจหน้าที่ในการรักษาความสงบเรียบร้อยนั้นขึ้นอยู่กับสภาพปัญหาและข้อเท็จจริงในแต่ละกรณีไป กรณีจึงมีข้อต้องวินิจฉัยต่อไปว่า จำเลยปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใดหรือโดยทุจริตตามฟ้องหรือไม่ เห็นว่า พยานหลักฐานจากการไต่สวนได้ความว่า วันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ นายธงชัย แสงประทุม เจ้าพนักงานปกครองจังหวัด ชำนาญการ สังกัดปกครองจังหวัดนครราชสีมา ได้จัดทำบันทึกรายงานสถานการณ์ข่าวการชุมนุมของกลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ (นปช.) ที่อาคารลิปตพัลลภฮอลล์ สนามกีฬาเฉลิมพระเกียรติ ๘๐ พรรษา จังหวัดนครราชสีมา โดยมีนายชยาวุธ จันทร รองผู้ว่าราชการจังหวัดนครราชสีมา รักษาราชการแทนผู้ว่าราชการจังหวัดนครราชสีมา เป็นผู้ลงนาม ในบันทึกข่าววิทยุในราชการกรมการปกครอง ด่วนที่สุด ที่ นม ๐๐๑๘๒/๑๙๒ ลงวันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ ถึงรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ปลัดกระทรวงมหาดไทย และอธิบดีกรมการปกครอง โดยเสนอการปฏิบัติให้จัดเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองติดตามความเคลื่อนไหว และแจ้งตำรวจภูธรจังหวัดนครราชสีมาจัดเจ้าพนักงานตำรวจดูแลความสงบเรียบร้อย จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ ตามเอกสารหมายเลข จ.๑๑ จากข้อความในบันทึกข่าววิทยุฉบับดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า ขณะนั้นยังไม่ปรากฏข้อเท็จจริงใดบ่งชี้ว่าการนัดชุมนุมนั้นจะมีใช่เป็นการชุมนุมโดยสงบและปราศจากอาวุธ ทั้งปรากฏว่าเป็นการนัดชุมนุมภายในอาคารลิปตพัลลภฮอลล์เพียงชั่วคราว นายธงชัยและนายชยาวุธได้เสนอแนวทางปฏิบัติเพียงว่าให้ติดตามความเคลื่อนไหวและดูแลความสงบเรียบร้อยเท่านั้น กรณีจึงไม่มีเหตุที่จำเลยจะต้องสั่งการเพื่อคุ้มครองความสะดวกของประชาชน

ที่จะใช้ที่สาธารณะหรือเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อย และยังไม่มีเหตุที่จำเลยจะต้องสั่งการเพื่อให้ใช้มาตรการจำกัดเสรีภาพในการชุมนุมเพื่อประโยชน์แห่งความมั่นคงของชาติหรือความปลอดภัย ความสงบเรียบร้อย หรือการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของผู้อื่น แม้ต่อมาจำเลยจะเดินทางไปร่วมการชุมนุมและกล่าวปราศรัยในที่เกิดเหตุ อันเป็นข้อบ่งชี้ว่าจำเลยทราบถึงการชุมนุมดังกล่าวก็ตาม แต่เมื่อพิจารณาถึงระยะเวลาตั้งแต่มีการรายงานข่าววิทยุจนถึงวันชุมนุมเป็นเวลาเพียง ๒ วัน ทั้งก็ไม่ปรากฏว่าจำเลยได้รับทราบบันทึกรายงานข่าววิทยุฉบับดังกล่าวด้วยตนเองหรือไม่ เมื่อใด ประกอบกับยังได้ความจากนายวิบูลย์เบิกความว่า กระทรวงมหาดไทยถูกปิดล้อมตั้งแต่วันที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๕๖ เป็นเวลาประมาณ ๖ เดือน ดังนั้นจึงไม่แน่ว่าในช่วงเวลาเกิดเหตุตามฟ้องจำเลยจะมีข้อมูลครบถ้วนและมีเวลาเพียงพอที่จะใช้ดุลพินิจในการพิจารณาสั่งการผู้ใต้บังคับบัญชาได้อย่างรอบคอบเพียงพอ นอกจากนี้ข้อความจากนายวิบูลย์ อีกว่า รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทยเคยมีข้อสั่งการในที่ประชุมกระทรวงมหาดไทย ครั้งที่ ๖/๒๕๕๓ ลงวันที่ ๔ มิถุนายน ๒๕๕๓ สั่งการขอให้ทุกจังหวัดดูแลรักษาความปลอดภัยอาคารสถานที่ราชการ จัดประชุมผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อสร้างความเข้าใจและเป็นการกระตุ้นเตือนให้ระวัง การดำเนินคดีต้องประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้รับรู้และเข้าใจว่าการกระทำความผิดต้องได้รับการลงโทษตามกฎหมาย ตามเอกสารหมายเลข จ.๖๐ และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย มีข้อสั่งการในที่ประชุมกระทรวงมหาดไทย ครั้งที่ ๕/๒๕๕๖ ลงวันที่ ๔ มิถุนายน ๒๕๕๖ สั่งการเรื่องการแก้ไขปัญหากลุ่มผู้ชุมนุม โดยให้ผู้ว่าราชการจังหวัดดำเนินการ ๑) จัดทำแผนเผชิญเหตุกรณีเหตุการณ์ชุมนุม โดยกำหนดขั้นตอน/ ผู้รับผิดชอบให้ชัดเจนและใช้เป็นมาตรฐานเดียวกัน ทั้งในเรื่องการข่าวการประชาสัมพันธ์ การทำความเข้าใจกับผู้ชุมนุมและประชาชนในพื้นที่ การดูแลความปลอดภัย การดูแล

เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน การติดต่อสื่อสาร ฯลฯ ให้ครอบคลุมทุกประเด็นที่เกี่ยวข้อง ๒) จัดแผนเผชิญเหตุเป็นการเฉพาะ เช่น แผนเผชิญเหตุกลุ่มผู้ชุมนุม ยางพารา/ปาล์มน้ำมัน แผนเผชิญเหตุเฉพาะพื้นที่ เป็นต้น ๓) ติดตามความเคลื่อนไหวกลุ่มผู้ชุมนุมที่มีการเคลื่อนย้ายอยู่ในพื้นที่ความรับผิดชอบ พร้อมทั้งดูแลและทำความเข้าใจกับกลุ่มผู้ชุมนุมเพื่อเป็นการระงับยับยั้งการเคลื่อนย้ายสู่ส่วนกลาง/พื้นที่อื่นๆ ตามเอกสารหมาย จ.๖๑ ซึ่งแสดงว่าจำเลยเองเคยมีข้อสั่งการไว้บ้างแล้ว การที่นายธงชัย และนายชยาวุธเสนอบันทึกข่าววิทยุฉบับดังกล่าวจึงเห็นได้ว่าเป็นการรายงานเพื่อให้ทราบว่าจะดำเนินการไปตามข้อสั่งการที่มีอยู่เดิมเท่านั้น มิได้มีข้อเสนอใดเพื่อให้จำเลยมีข้อสั่งการ และข้อเท็จจริงก็ปรากฏว่าจังหวัดนครราชสีมาได้จัดทำแผนเผชิญเหตุ เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาการชุมนุมประท้วงเพื่อใช้เป็นแนวทางปฏิบัติ และได้จัดตั้งศูนย์อำนวยการแก้ไขปัญหาการชุมนุมประท้วงขึ้น ตามเอกสารหมาย จ.๒๕ และ จ.๒๖ อีกทั้งสถานีตำรวจภูธรโพธิ์กลางได้มีการจัดเจ้าหน้าที่ตำรวจไปดูแลความสงบเรียบร้อย ตามเอกสารหมาย จ.๒๗ ดังนั้น พนักงานฝ่ายปกครองและเจ้าพนักงานตำรวจจึงได้ดูแลสถานการณ์ การชุมนุมตามหน้าที่อยู่แล้วกรณีไม่จำเป็นต้องรอให้จำเลยมีข้อสั่งการเสียก่อนแต่อย่างใด นอกจากนั้น นายวิบูลย์พยานโจทก์เบิกความต่อไปว่า พยานได้เน้นย้ำให้ทางจังหวัดปฏิบัติหน้าที่คือรักษาความสงบเรียบร้อย ไม่ให้เกิดเหตุการณ์รุนแรง ส่วนการดำเนินการตามแผนเผชิญเหตุหรือเรื่องที่เกิดกฎหมายจังหวัดต้องดำเนินการ อันเป็นการสั่งการตามหน้าที่ของปลัดกระทรวงมหาดไทยซึ่งเป็นพนักงานฝ่ายปกครองที่กฎหมายให้อำนาจและหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒ (๑๖) และ (๑๗) (ก) เช่นนี้ จำเลยจึงหาจำต้องมีข้อสั่งการในเรื่องเดียวกันซ้ำอีกไม่ยิ่งกว่านั้น ผู้ชุมนุมกลุ่ม นปช. ได้แสดงออกซึ่งการไม่ยอมรับการกระทำของฝ่ายที่ต่อต้านรัฐบาลแล้ว

ก็ได้ยุติการชุมนุมเองเมื่อเวลา ๑๘.๔๐ นาฬิกา โดยไม่ได้ก่อให้เกิดความไม่สงบเรียบร้อยหรือเกิดความเสียหายในบริเวณที่ชุมนุมซึ่งตามบันทึกรายงานข่าววิทยุฉบับลงวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ เอกสารหมาย จ.๑๓ ก็มีได้รายงานแนวโน้มว่าจะเกิดความรุนแรงแต่อย่างไร ส่วนการที่จะต้องมีการเป็นพิเศษตามคำเบิกความของนายวิบูลย์นั้น ก็เป็นเรื่องที่จะต้องมีการพิจารณาพิเศษเกิดขึ้น ซึ่งย่อมไม่อยู่ในวิสัยที่จำเลยจะคาดหมายและสั่งการล่วงหน้าทั้งหมดได้ ดังจะเห็นได้จากทางใต้สวน ไม่มีพยานโจทก์ปากใดเบิกความยืนยันชัดเจนว่า จำเลยควรจะต้องมีการสั่งการอย่างใดจึงจะถือว่าเป็นการบริหารจัดการที่มีขอบเขตและกำหนดระยะเวลาเหมาะสมไม่เกินกว่ากรณีแห่งความจำเป็นเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อย การกระทำของจำเลยส่วนนี้จึงยังถือว่าไม่เป็นการปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบหรือโดยทุจริต ส่วนข้อที่จำเลยกล่าวปราศรัยยอมรับข้อเสนอของกลุ่ม นปช. โดยจำเลยมิได้สั่งการ ตรวจสอบ หรือดำเนินการใด เพื่อระงับยับยั้งมิให้มีการดำเนินการตามข้อเสนอของกลุ่ม นปช. นั้น เห็นว่า จำเลยเดินทางมาร่วมชุมนุมในช่วงท้ายของการชุมนุมเวลาประมาณ ๑๗ ถึง ๑๘ นาฬิกา โดยไม่ปรากฏว่าจำเลยได้รับทราบเนื้อหาคำปราศรัย ในลักษณะให้มีการแบ่งแยกประเทศของแกนนำคนอื่นก่อนหน้านี้ คงปรากฏเพียงว่าก่อนที่จะจำเลยจะปราศรัยนั้น นายณัฐวุฒิ ได้กล่าวปราศรัยแจ้งแนวทางและข้อเสนอของกลุ่ม นปช. ต่อผู้ชุมนุมรวมทั้งจำเลย ต่อมาจำเลยได้กล่าวปราศรัยรับข้อเสนอที่นายณัฐวุฒิได้สรุปให้ฟัง ซึ่งเมื่อพิจารณาข้อเสนอดังกล่าวแล้วมีเนื้อหาสรุปว่าขอให้นายกรัฐมนตรีไม่ต้องไปรับทราบข้อกล่าวหาของคณะกรรมการ ป.ป.ช. หากมีการวินิจฉัยกรณีใด ๆ จากองค์กรอิสระขัดกับหลักยุติธรรม ขาดความชอบธรรม ให้รัฐบาลให้นายกรัฐมนตรี แสดงอารยะขัดขืนไม่ยอมรับการใช้อำนาจอันอยู่ใต้ธรรมขององค์กรอิสระ ให้รัฐบาลพิจารณาสถานที่และเตรียมความพร้อมหากจำเป็นต้องตั้งที่ทำการรัฐบาลในภาคเหนือหรือภาคอีสาน ให้รัฐบาลดำเนินการตั้งรัฐบาล

พลัดถิ่น ถ้ามีการนัดหมายชุมนุมใหญ่หรือเคลื่อนขบวนเข้ากรุงเทพมหานคร ให้ กลุ่ม นปช. เคลื่อนไหวอย่างเสรีได้เต็มที่แบบที่ กปปส. ทำ อยากล้อมบ้านใครก็ล้อม อยากปิดหน่วยงานไหนก็ปิด อยากประกาศตั้งกองกำลังไล่ล่าใครก็ตั้ง อยากจะปิดถนนก็สายก็ปิดได้ อยากจะทำอะไรแบบที่นายสุเทพกับพวกทำขอให้ทำตามสบายเพราะคำพิพากษาได้คุ้มครองไว้ ถ้าถึงเวลาเข้ากรุงเทพ เหตุการณ์คับขันสถานการณ์ได้เสีย ประกาศชัดดาวนงค์กรอิสระทุกหน่วยงานทุกองค์กร ไม่น่ามีปัญหา เพราะ กปปส. ทำได้ เราก็ทำได้ หลังจากวันนี้ดูทีวีติดตามการแถลงข่าวแล้วให้ท่านเตรียมความพร้อมอาจจะมี การวอร์มอัพกันที่ต่างจังหวัดก่อน ซึ่งเห็นได้ว่าข้อเสนอเหล่านี้ได้มีการกำหนดวันเวลาและสถานที่ที่จะเคลื่อนไหวให้เป็นที่น่าพอใจ โดยให้ผู้ชุมนุมรอการแถลงข่าวก่อน ข้อเสนอดังกล่าวจึงมีลักษณะเป็นการเสนอวิธีการสำหรับเหตุการณ์ในอนาคตซึ่งขณะนั้นยังไม่ทราบได้ว่าจะเกิดขึ้นจริงหรือไม่ กรณีจึงเป็นเรื่องที่ยังอยู่ในขั้นตอนหรือเตรียมการของผู้ชุมนุมซึ่งย่อมจะมีความคิดเห็นได้ แต่หาใช่เป็นเหตุอันกำลังจะเกิดขึ้นจริงที่จำเลยจะต้องเร่งสั่งการเพื่อมิให้เกิดความเสียหาย นอกจากนั้น การที่จำเลยกล่าวปราศรัยว่าจำเลยในนามของรัฐบาลก็จะขออน้อมรับข้อเสนอทุกข้อของกลุ่มชุมนุมนั้น ก็ได้เป็นการใช้ตำแหน่งหรือใช้อำนาจในหน้าที่สั่งการแก่เจ้าพนักงานปกครองหรือหน่วยงานในบังคับบัญชาของจำเลยที่อยู่ในที่ชุมนุม โดยพยานโจทก์ซึ่งเป็นเจ้าพนักงานก็มีได้มีผู้ใดถือเอาคำปราศรัยของจำเลยในขณะเกิดเหตุมาเป็นข้อสั่งการในการปฏิบัติราชการแต่อย่างใด ประกอบกับข้อเสนอดังกล่าวแต่ละข้อก็หาใช่เรื่องที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยที่จำเลยจะสามารถรับมาดำเนินการตามหน้าที่จนบรรลุผลสำเร็จได้ดังคำรับข้อเสนอของจำเลย อีกทั้งการที่จะให้จำเลยสั่งการเพื่อให้เจ้าหน้าที่ของรัฐเร่งชี้แจงสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องแก่ประชาชนนั้น ก็เป็นเรื่องที่มีข้อสั่งการในที่ประชุมกระทรวงมหาดไทย ครั้งที่ ๖/๒๕๕๓ และครั้งที่ ๕/๒๕๕๖ กำหนดไว้ก่อนแล้ว ส่วนการที่

จะกำหนดแนวทางเพิ่มเติมเพื่อมอบให้เจ้าหน้าที่ถือปฏิบัตินั้นก็มิใช่เรื่องง่าย เนื่องจากข้อเท็จจริงปรากฏตามฟ้องว่าสถานการณ์บ้านเมืองในขณะนั้นเกิดปัญหาความขัดแย้งและความแตกแยกของชนในชาติจนถึงขั้นที่ต้องมีพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๕๖ และต่อมาได้มีประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินที่มีความร้ายแรง ในเขตท้องที่กรุงเทพมหานคร จังหวัดนนทบุรี อำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี และอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ ลงวันที่ ๒๑ มกราคม ๒๕๕๗ นอกจากนั้นยังได้ความจากนายวิบูลย์อีกว่า ในส่วนการประชุมของกลุ่มผู้ชุมนุมอีกฝ่ายหนึ่งที่ปิดล้อมสถานที่ต่าง ๆ รวมทั้งกระทรวงมหาดไทยนั้นจำเลยก็ได้มีข้อสั่งการใดเช่นกัน จากพฤติการณ์ทั้งหมดที่วินิจฉัยมาแล้วข้างต้น แม้ข้อเสนอของกลุ่มผู้ชุมนุมอาจเป็นประโยชน์ทางการเมืองแก่พรรคเพื่อไทยที่จำเลยเป็นหัวหน้าพรรค แต่เมื่อข้อเสนอดังกล่าวมิได้มีการดำเนินการใดอย่างจริงจัง การที่จำเลยมิได้สั่งการตรวจสอบหรือดำเนินการใดเพื่อระงับยับยั้งมิให้มีการดำเนินการตามข้อเสนอดังกล่าวนั้น กรณียังถือไม่ได้ว่าจำเลยปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่อันพึงคาดหมายได้จากจำเลยในฐานะรักษาการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยในภาวะเช่นนั้น พยานหลักฐานตามการไต่สวนไม่มีน้ำหนักที่จะรับฟังได้ว่า จำเลยกระทำความผิดฐานเป็นเจ้าพนักงานปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใดหรือโดยทุจริต และฐานเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติในตำแหน่งหรือหน้าที่ หรือใช้อำนาจในตำแหน่งหรือหน้าที่โดยมิชอบ เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่ง ผู้ใด หรือปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริตตามที่โจทก์ฟ้อง

ปัญหาที่ต้องวินิจฉัยประการต่อไปว่า จำเลยกระทำความผิดฐานกระทำให้ปรากฏแก่ประชาชนด้วยวาจา หนังสือหรือวิธีอื่นใดอันมิใช่เป็นการกระทำภายในความมุ่งหมายแห่งรัฐธรรมนูญหรือมิใช่เพื่อแสดงความคิดเห็น หรือติชมโดยสุจริต เพื่อให้เกิดความปั่นป่วนหรือกระด้างกระเดื่อง

ในหมู่ประชาชนถึงขนาดที่จะก่อความไม่สงบขึ้นในราชอาณาจักร หรือเพื่อให้ประชาชนล่วงละเมิดกฎหมายแผ่นดิน ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๖ (๒) (๓) ตามฟ้องหรือไม่ สำหรับความผิดข้อหานี้สมควรวินิจฉัยก่อนว่า โจทก์มีอำนาจฟ้องสำหรับความผิดข้อหานี้หรือไม่ เห็นว่าเดิมพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกัน และปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งใช้บังคับในขณะเกิดเหตุคดีนี้ มิได้บัญญัติให้อำนาจคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในการไต่สวนข้อเท็จจริงข้อหาความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๖ (๒) (๓) แม้จะเป็นความผิดที่เกี่ยวข้องกับความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการก็ตาม พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกัน และปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ ซึ่งมีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๖๑ โดยมาตรา ๒๘ ประกอบมาตรา ๓๐ เพิ่งบัญญัติให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจไต่สวนข้อเท็จจริงข้อหาความผิดที่เกี่ยวข้องกับความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการของผู้ถูกกล่าวหาหรือจำเลยได้ด้วย ซึ่งสำหรับคดีนี้ก็คือข้อหาความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๖ (๒) (๓) นั้นเอง แต่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ ก็กำหนดเงื่อนไขไว้ในมาตรา ๕๕ (๒) ว่า ห้ามมิให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. รับหรือยกเรื่องที่มีการดำเนินการต่อผู้ถูกร้องหรือผู้ถูกกล่าวหาตามกฎหมายอื่นเสร็จสิ้นและเป็นไปโดยชอบแล้ว และไม่มีเหตุอันควรสงสัยว่าการดำเนินการนั้นไม่เที่ยงธรรม เว้นแต่มีหลักฐานปรากฏชัดแจ้งและคณะกรรมการ ป.ป.ช. เห็นว่าเป็นกรณีที่เป็นการกระทำที่ก่อให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรง เมื่อได้ความว่ามีผู้กล่าวโทษจำเลยจากการกระทำตามฟ้องโจทก์ว่าเป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๓, ๑๑๔, ๑๑๖ และ ๑๑๙ ต่อพนักงานสอบสวนสถานีตำรวจภูธรเมืองพิษณุโลก เมื่อวันที่ ๔ มีนาคม ๒๕๕๗ และพนักงานสอบสวนมีความเห็นควรสั่งไม่ฟ้องเมื่อวันที่ ๑๑ สิงหาคม

๒๕๕๙ ต่อมาเมื่อวันที่ ๓๑ กรกฎาคม ๒๕๖๑ พนักงานอัยการมีความเห็นสั่งไม่ฟ้องจำเลย ตามเอกสารหมาย จ. ๓๓ แผ่นที่ ๙๗๑ ซึ่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๔๗ บัญญัติว่า “เมื่อมีคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องคดีแล้ว ห้ามมิให้มีการสอบสวนเกี่ยวกับบุคคลนั้นในเรื่องเดียวกันนั้นอีก...” ดังนั้น คำสั่งของพนักงานอัยการจึงเป็นคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องคดี มีผลเท่ากับว่าได้มีการดำเนินการต่อจำเลยในการกระทำความผิด ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๖ (๒) (๓) ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา อันเป็นกฎหมายอื่นเสร็จสิ้นแล้ว เมื่อสำนวนการไต่สวนของโจทก์ไม่ปรากฏว่า การดำเนินการของพนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการเป็นไปโดยไม่ชอบหรือมีกรณีต้องด้วยข้อยกเว้นของมาตรา ๕๕ (๒) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ คณะกรรมการ ป.ป.ช. ย่อมไม่มีอำนาจรับหรือยกเรื่องเกี่ยวกับการกระทำของจำเลยในข้อหาความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๖ (๒) (๓) ขึ้นไต่สวนอีก จึงเป็นเหตุให้โจทก์ไม่มีอำนาจฟ้อง ปัญหาเรื่องอำนาจฟ้องเป็นข้อกฎหมายเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อย ศาลย่อมมีอำนาจยกขึ้นวินิจฉัยเองได้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๔๕ วรรคสอง ประกอบพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๘ วรรคสาม

แต่อย่างไรก็ตามสำหรับปัญหาว่า จำเลยกระทำความผิดตามฟ้องในข้อหาตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๖(๒) (๓) หรือไม่ นั้น ในข้อนี้พยานหลักฐานจากการไต่สวน ได้ความว่า หลังจากจำเลยขึ้นกล่าวปราชัยมีข้อความตามฟ้องโดยกล่าวยอมรับข้อเสนอของกลุ่ม นปช. แล้ว ได้มีกลุ่มผู้ชุมนุมเดินทางเข้ามาชุมนุมเรียกร้องขอเสนอดังกล่าวยังพื้นที่กรุงเทพมหานคร และปิดล้อมสำนักงาน ป.ป.ช. เพื่อไม่ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ข้าราชการ และลูกจ้างสำนักงาน ป.ป.ช.

ปฏิบัติงานได้ตามข้อเรียกร้องของกลุ่ม นปช. และได้มีการนำป้ายผ้าไวโนลที่ปรากฏข้อความว่า “ประเทศนี้ไม่มีความยุติธรรม ภูเขาแยกเป็นประเทศล้านนา” ไปติดไว้บริเวณสะพานลอยข้ามถนนสายพิษณุโลก-นครสวรรค์ บริเวณหน้าวัดจุนนาง หมู่ที่ ๔ ตำบลท่าทอง อำเภอเมืองพิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลก ทั้งขาเข้าและขาออก บริเวณสะพานลอย ห้างสรรพสินค้าเซ็นทรัลพลาซ่า สาขาเชียงราย ตำบลเวียง อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย ผังขาเข้าจังหวัดเชียงราย บริเวณสะพานลอยหน้าตลาดสด ป่าก่อดำ หมู่ที่ ๑๐ ตำบลป่าก่อดำ อำเภอแม่ลาว จังหวัดเชียงราย ตลอดจนมีการติดป้ายไวโนลว่า “อยู่ด้วยกันด้วยความสามัคคีไม่ได้ ... ก็แบ่งแยกกันอยู่ มึงกับกูแยกแผ่นดินกันไปเลย” บนสะพานลอยย่านอนุสรณ์สถาน ถนนวิภาวดีรังสิต ใกล้สนามบินดอนเมือง กรุงเทพมหานคร เห็นว่า แม้จำเลยจะกล่าวปราศรัยว่า ในนามของพรรคเพื่อไทยและรัฐบาลจะขออน้อมรับเอาข้อเสนอทุกข้อไปดำเนินการต่อสู้ร่วมกับพี่น้องประชาชนคนเสื้อแดงทุกคนก็ตาม แต่การกระทำความผิดข้อหานี้ ผู้กระทำจะต้องมีมูลเหตุจงใจอันเป็นเจตนาพิเศษเพื่อให้เกิดความปั่นป่วนหรือกระด้างกระเดื่องในหมู่ประชาชนถึงขนาดที่จะก่อความไม่สงบขึ้นในราชอาณาจักร หรือเพื่อให้ประชาชนล่วงละเมิดกฎหมายแผ่นดินอันเป็นองค์ประกอบของความผิดข้อหานี้ ซึ่งในการวินิจฉัยชี้ขาดการกระทำของจำเลยว่าเป็นความผิดหรือไม่จำเป็นต้องพิจารณาจากข้อความที่จำเลยกล่าวปราศรัยทั้งหมดประกอบกับพฤติการณ์อย่างอื่น ๆ ด้วย เมื่อพิจารณาจากข้อเท็จจริงของกลุ่ม นปช. เองก็มิได้มีการกำหนดเวลาและสถานที่เพื่อกระทำการที่ใกล้ชิดต่อผลที่จะเกิดขึ้นตามข้อเสนอข้อหนึ่งข้อใดกรณีจึงยังไม่มีมูลเหตุจงใจให้จำเลยต้องชี้หน้าผู้ร่วมชุมนุมหรือผู้รับชมการปราศรัยของจำเลยถ่ายทอดสดผ่านดาวเทียมให้ต้องออกมาร่วมกระทำการเคลื่อนไหวตามข้อเสนอของกลุ่ม นปช. ในขณะนั้น ส่วนข้อที่จำเลยกล่าวปราศรัยในลักษณะชักชวนให้ประชาชน หาแนวร่วมจากหนึ่งคน

หาให้ได้สิบคน สิบคนหาให้ได้ร้อยคน ร้อยคนหาได้พันคน พันคนหาได้หมื่นคน หมื่นคนหาได้แสนคน แสนคนหาได้ล้านคน นั้น ก็เป็นเพียงการเสนอแนวทางเพื่อหาคนมาเข้าร่วมการเคลื่อนไหวทางการเมืองให้มีจำนวนมากขึ้นเท่านั้นเพื่อกดดันฝ่ายตรงข้าม ส่วนข้อที่จำเลยปราศรัยตอนหนึ่งทำนองว่า จำเลยเป็นนายทะเบียนอาวุธปืน คนไทยมีอาวุธปืนอยู่ในประเทศสิบล้านกระบอก เพราะฉะนั้นใครที่จะถูกถูกอำนาจ พลังของประชาชนก็ให้มันรู้ไป เชื่อกันว่าทุกคนก็ต้องเตรียมความพร้อมทุกอย่าง เพื่อเข้าสู่สถานการณ์แตกหัก และยืนยันว่ารัฐบาลก็จะยืนเคียงบ่าเคียงไหล่กับผู้ชุมนุม นั้น เมื่อจำเลยไม่ได้กล่าวชี้แจงให้นำอาวุธปืนนั้นไปใช้ก่อเหตุในกรณีใดหรือสถานที่ใด กรณีจึงอาจเป็นเพียงการกล่าวในเชิงต่อต้านการรัฐประหารดังที่นางธิดา ไทจิราการ พยานจำเลยอ้าง นอกจากนั้นก็ไม่ปรากฏพยานหลักฐานว่านายณัฐวุฒิได้แจ้งข้อเสนอให้มีการแบ่งแยกประเทศให้จำเลยรับทราบก่อนที่จำเลยกล่าวปราศรัย อันจะถือได้ว่าจำเลยกล่าวยอมรับข้อเสนอเรื่องการแบ่งแยกประเทศด้วย แม้ต่อมาจำเลยกล่าวปราศรัยที่จังหวัดอุดรธานี ในชื่องาน “นปช. ลั่นกลองรบ ครั้งที่ ๒” มีข้อความทำนองว่าสถานการณ์อาจจะสงครามกลางเมืองแบ่งเขต แบ่งฝ่ายเหมือนประเทศเวียดนาม ราชอาณาจักรกัมพูชา และ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ก็ตาม แต่คำกล่าวของจำเลยน่าเป็นเพียงการวิเคราะห์สถานการณ์ล่วงหน้า เพราะหากสถานการณ์ดังกล่าวยิ่งรุนแรง ก็จะไม่เป็นคุณแก่รัฐบาลรักษาการในขณะนั้นหรือพรรคการเมือง ที่จำเลยเป็นหัวหน้าพรรค จึงไม่มีเหตุผลใดที่จำเลยจะต้องการยุยงส่งเสริมให้เกิดเหตุการณ์นั้นขึ้นจริง โดยเฉพาะอย่างยิ่งเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริงตามฟ้องปรากฏว่ามีการปิดป้ายไว้นิลมีข้อความในลักษณะแบ่งแยกราชอาณาจักรไทยในท้องที่จังหวัดพิษณุโลก เมื่อวันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ ที่จังหวัดเชียงราย เมื่อวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ ที่จังหวัดพะเยาเมื่อวันที่ ๑ มีนาคม ๒๕๕๗ และ ที่กรุงเทพมหานคร

เมื่อวันที่ ๕ มีนาคม ๒๕๕๗ ตลอดจนมีการชุมนุมปิดล้อมสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เมื่อวันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๕๗ จะเห็นได้ว่าเป็นเหตุการณ์ที่แตกต่างกับข้อเสนอของกลุ่ม นปช.ที่จำเลยกล่าวปราศรัยรับข้อเสนอ ยิ่งกว่านั้นการปิดป้ายไว้นิลมีข้อความในลักษณะแบ่งแยกราชอาณาจักรไทยในหลายท้องที่ก็ไม่มีหลักฐานใดพอที่จะเชื่อมโยงบ่งชี้ให้เห็นว่าเป็นผลมาจากการกระทำของผู้ที่รับฟังคำปราศรัยของจำเลยเมื่อวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ ซึ่งข้อนี้เป็นเหตุผลที่ทำให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. เสียขวัญมากมีมติว่า การกระทำของจำเลยไม่มีมูลความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๓ (๓) ตามรายงาน การไต่สวนข้อเท็จจริงของโจทก์ เอกสารหมาย จ.๗ หน้า ๒๗๕ ส่วนการชุมนุมปิดล้อมสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เมื่อวันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๕๗ ปรากฏว่าเป็นการชุมนุมของกลุ่มสื่อวิทยุประชาชนเพื่อประชาธิปไตย (กวป.) โดยเฉพาะ ซึ่งแกนนำการชุมนุมดังกล่าวมิใช่บุคคลกลุ่มเดียวกับแกนนำผู้ชุมนุมเมื่อวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ ทั้งก็ไม่ปรากฏว่าการเคลื่อนไหวของกลุ่ม กวป. อยู่ภายใต้อิทธิพลการครอบงำหรือสั่งการของแกนนำผู้ชุมนุมกลุ่ม นปช.เมื่อวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ นอกจากนี้แกนนำผู้ชุมนุมเมื่อวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ ก็ได้แถลงข่าวให้ไปร่วมชุมนุมที่ปิดล้อมที่สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติแต่อย่างใด ข้อเท็จจริงกลับปรากฏตามรายงานการไต่สวนข้อเท็จจริงของโจทก์ตามเอกสารหมาย จ.๗ หน้า ๒๔๙ ถึง ๒๕๒ ว่า เมื่อวันที่ ๑๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ กลุ่ม กวป. ประมาณ ๑๕๐ คน พร้อมรถติดเครื่องขยายเสียง ได้บุกรุกเข้าไปในเขตสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ โดยการปีนรั้วประตูทางออกด้านหน้า และใช้ก้อนและท่อนไม้หน้าสามยาวประมาณ ๑ เมตร ทูบทำลายแม่กุญแจที่ล็อกโซ่คล้องประตูทางออกและมือจับเหล็กประตูทางออกจนแม่กุญแจหลุด

อันแสดงว่ากลุ่มบุคคลนี้เคยกระทำการในลักษณะนี้กันเองมาแล้วก่อนที่จะจำเลยจะขึ้นเวทีกล่าวปราศรัยในคดีนี้ และยังปรากฏอีกว่าก่อนที่จะการประชุมปิดล้อมที่สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเมื่อวันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๕๗ นั้น ได้มีการชักชวนให้ไปชุมนุมและปิดล้อมสถานที่ดังกล่าวในรายการเสวนาทางออกประเทศไทย ซึ่งมีการถ่ายทอดผ่านดาวเทียมของสถานีโทรทัศน์ช่องเอเชียอัปเดตที่ห้างสรรพสินค้าอิมพีเรียลเวิลด์ ลาตพร้าว เมื่อวันที่ ๑๙ มีนาคม ๒๕๕๗ ดังนั้น การชุมนุมปิดล้อมที่สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเมื่อวันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๕๗ จึงเป็นผลที่เกิดขึ้นใหม่จาก การกระทำของกลุ่มบุคคลอื่นที่แยกต่างหากจากกลุ่มผู้ชุมนุมเมื่อวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ แม้ข้อนี้ได้รับความจากนายเจษฎา คำแพง พยานโจทก์ ซึ่งเป็นพนักงานสอบสวนคดีนี้ว่า กลุ่มบุคคลที่กระทำการปิดป้ายไว้นิลและกลุ่ม กวป. ล้วนแต่เป็นผู้สนับสนุนและมีความคิดทางการเมืองตรงกับแนวทางของพรรคการเมืองที่จำเลยเป็นหัวหน้าพรรค แต่การมีความคิดเห็นทางการเมืองของบุคคลใดตรงกันดังกล่าวหาใช่เป็นข้อบ่งชี้เด็ดขาดว่าบุคคลที่รวมก่อเหตุตามฟ้องได้ตัดสินใจกระทำเพราะได้ฟังคำปราศรัยของจำเลย ฉะนั้น เมื่อเหตุการณ์ความไม่สงบเรียบร้อยตามฟ้องมิได้ตรงกับข้อเสนอของกลุ่ม นปช. ที่จำเลยกล่าวปราศรัยรับข้อเสนอและเป็นเหตุการณ์ดังกล่าวเกิดขึ้นจากการตัดสินใจของผู้ที่ก่อเหตุกลุ่มย่อยกันเองโดยลำพัง พฤติการณ์เช่นนี้จึงถือไม่ได้ว่าการกล่าวปราศรัยของจำเลยเป็นการกระทำเพื่อให้เกิดความปั่นป่วนหรือกระด้างกระเดื่องในหมู่ประชาชนถึงขนาดที่จะก่อให้เกิดความไม่สงบขึ้นในราชอาณาจักร หรือเพื่อให้ประชาชนล่วงละเมิดกฎหมายของแผ่นดิน พยานหลักฐานยังรับฟังไม่ได้ว่า จำเลยกระทำความผิดฐานกระทำให้ปรากฏแก่ประชาชนด้วยวาจา หนังสือหรือวิธีอื่นใดอันมิใช่เป็นการกระทำภายในความมุ่งหมายแห่งรัฐธรรมนูญ หรือมิใช่เพื่อแสดงความคิดเห็น หรือติชม

(อม.๕๐)

- ๒๓ -

โดยสุจริต เพื่อให้เกิดความปั่นป่วนหรือกระด้างกระเดื่องในหมู่ประชาชนถึงขนาดที่จะก่อความไม่สงบ
ขึ้นในราชอาณาจักร หรือเพื่อให้ประชาชนล่วงละเมิดกฎหมายแผ่นดิน ตามประมวลกฎหมายอาญา
มาตรา ๑๑๖ (๒) (๓) ดังที่โจทก์ฟ้อง

จึงวินิจฉัยว่า ให้ยกฟ้อง.

นายก๊กก้อง สมเกียรติเจริญ

(อม.๓๑)

ความเห็นในการวินิจฉัยคดี

คดีหมายเลขดำที่ อม. ๑๐/๒๕๖๔

คดีหมายเลขแดงที่ อม. ๑๙/๒๕๖๕

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์
ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

วันที่ ๒ เดือน กันยายน พุทธศักราช ๒๕๖๕

ระหว่าง	คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริต	โจทก์
	นายจารุพงศ์ เรืองสุวรรณ	จำเลย

เรื่อง ความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ ความผิดต่อพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย
การป้องกันและปราบปรามการทุจริต

โจทก์ฟ้องว่า เมื่อระหว่างวันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ ถึงวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๗ เวลากลางวันและกลางคืนต่อเนื่องกัน จำเลยซึ่งรักษาการตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย เป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง เจ้าหน้าที่ของรัฐ เจ้าพนักงานของรัฐ และเจ้าพนักงานกระทำความผิดต่อกฎหมาย กล่าวคือ วันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ จังหวัดนครราชสีมา ส่งบันทึกข่าววิญญูในราชการกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ถึงจำเลยเพื่อทราบทางโทรสารว่า วันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ จะมีการชุมนุมของกลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ

(นปช.) ที่อาคารลิตพัฒนพลฮอลล์ สนามกีฬาเฉลิมพระเกียรติ ๘๐ พรรษา จังหวัดนครราชสีมา พร้อมทั้งเสนอแนวทางปฏิบัติโดยจัดเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองติดตามความเคลื่อนไหวและแจ้งตำรวจภูธร จังหวัดนครราชสีมาจัดเจ้าหน้าที่งานตำรวจดูแลความสงบเรียบร้อย จำเลยย่อมต้องใช้กลไกของระบบราชการหรือข้อสั่งการที่กฎหมายให้อำนาจ เพื่อกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งในการรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชนตามอำนาจหน้าที่ แต่จำเลยไม่มีข้อสั่งการใด ต่อมาวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ ช่วงบ่าย จำเลยกลับเดินทางเข้าร่วมการประชุมดังกล่าวซึ่งมีการถ่ายทอดสดทั่วประเทศผ่านดาวเทียมของสถานีโทรทัศน์ช่องเอเชียอาฟเดท ในการชุมนุมแกนนำกล่าวปราศรัยลักษณะแบ่งแยกประเทศและให้รวมตัวเพื่อปิดล้อมองค์กรอิสระต่าง ๆ โดยจำเลยกล่าวปราศรัยสนับสนุนการชุมนุมและยอมรับข้อเสนออันเป็นการขัดหรือแย้งกับหน้าที่และอำนาจของตน โดยจำเลยไม่มีข้อสั่งการใดเพื่อระงับยับยั้งมิให้เกิดความวุ่นวายในบ้านเมือง การกระทำของจำเลยมีมูลเหตุจงใจเพื่อให้กลุ่ม นปช. หรือผู้ที่รับชมการถ่ายทอดสดหลงเชื่อคล้อยตามออกมาร่วมกันกระทำการตามข้อเรียกร้อง โดยมีเจตนาเพื่อประโยชน์ทางการเมืองของพรรคเพื่อไทยที่จำเลยเป็นหัวหน้าพรรค และเพื่อสนับสนุนให้พรรคเพื่อไทยยังคงเป็นรัฐบาลต่อไป จนเป็นเหตุให้มีกลุ่มผู้ชุมนุมเดินทางเรียกร้องชุมนุมเรียกร้องที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑลกับปิดล้อมสำนักงานโจทก์เพื่อมิให้ปฏิบัติหน้าที่ได้ และมีการนำป้ายผ้าไวโอลที่ปรากฏข้อความทำนองแบ่งแยกประเทศที่สะพานลอยบริเวณหน้าวัดจุงนาง หมู่ที่ ๔ ตำบลท่าทอง อำเภอเมืองพิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลก ที่สะพานลอยบริเวณห้างสรรพสินค้าเซ็นทรัลพลาซ่า สาขาเชียงราย ตำบลเวียง อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย ที่สะพานลอยบริเวณตลาดสดปากอ่ดำ หมู่ที่ ๑๐ ตำบลปากอ่ดำ อำเภอแม่ลาว จังหวัดเชียงราย และที่สะพานลอยบริเวณอนุสรณ์สถาน ถนนวิภาวดีรังสิต ใกล้สนามบินดอนเมือง กรุงเทพมหานคร การกระทำของจำเลยยังเป็นที่เกิดสถานการณ์ความรุนแรง

ในพื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑลรวมทั้งพื้นที่ต่าง ๆ ของประเทศหลายพื้นที่ ทำให้ประชาชนถึงแก่ความตาย ได้รับบาดเจ็บ และเกิดความเสียหายต่อทรัพย์สินอย่างต่อเนื่อง เป็นผลโดยตรงให้เกิดผลกระทบต่อความไม่สงบเรียบร้อยของบ้านเมือง และเป็นการสนับสนุนให้การชุมนุมของกลุ่ม นปช. ลุกกลามขยายตัวกว้างขวาง เจ้าหน้าที่ของรัฐไม่อาจควบคุมสถานการณ์ได้ จนกระทั่งวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๗ คณะรักษาความสงบแห่งชาติเข้าควบคุมอำนาจในการปกครองประเทศ การกระทำของจำเลยดังกล่าวเป็นการปฏิบัติหรือละเว้น การปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด หรือปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริต และกระทำให้ปรากฏแก่ประชาชนด้วยวาจา หนังสือ หรือวิธีอื่นใด อันมิใช่เป็นการกระทำภายในความมุ่งหมายแห่งรัฐธรรมนูญ หรือมิใช่เพื่อแสดงความคิดเห็นหรือติชมโดยสุจริต เพื่อให้เกิดความปั่นป่วนหรือกระด้างกระเดื่องในหมู่ประชาชนถึงขนาดที่จะก่อความไม่สงบขึ้นในราชอาณาจักร และเพื่อให้ประชาชนล่วงละเมิดกฎหมายแผ่นดิน เหตุทั้งหมดเกิดที่อาคารลิปตพัลลภฮอลล์ สนามกีฬาเฉลิมพระเกียรติ ๘๐ พรรษา ตำบลปรุใหญ่ อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา และกระทรวงมหาดไทย เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร เกี่ยวพันกัน ขอให้ลงโทษตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๕๗ และมาตรา ๑๑๖ (๒) (๓) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๒๓/๑ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๗๒ ประกอบมาตรา ๓๐ และ ๑๙๒

ศาลส่งหมายเรียกและสำเนาคำฟ้องให้จำเลยทราบโดยชอบแล้ว จำเลยไม่มาศาล จึงออกหมายจับจำเลย แต่ไม่สามารถจับตัวได้ภายในกำหนด ศาลพิจารณาคดีโดยไม่ต้องกระทำต่อหน้าจำเลยได้ และเมื่อจำเลยไม่มาศาลในวันนัดพิจารณาคดีครั้งแรก ถือว่าจำเลยให้การปฏิเสธ แต่จำเลยตั้ง

ทนายความมาดำเนินการแทน ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๒๘ วรรคหนึ่ง วรรคสอง และมาตรา ๓๓ วรรคสาม

พิเคราะห์พยานหลักฐานตามทางไต่สวนประกอบสำนวนการไต่สวนของโจทก์ กับ คำแถลงปิดคดีเป็นลายลักษณ์อักษรของโจทก์และจำเลยแล้ว ข้อเท็จจริงเบื้องต้นรับฟังได้ว่า ตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน ๒๕๖๐ มีกลุ่มบุคคลใช้ชื่อว่า คณะกรรมการประชาชนเพื่อการเปลี่ยนแปลงปฏิรูปประเทศไทยให้เป็นประชาธิปไตยที่สมบูรณ์อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข (กปปส.) ซึ่งมี นายสุเทพ เทือกสุบรรณ เป็นแกนนำคนหนึ่ง เคลื่อนไหวชุมนุมในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลต่อต้านรัฐบาลในขณะนั้นซึ่งมีจำเลยดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย การเคลื่อนไหวชุมนุมมีการปิดล้อมและยึดสถานที่ราชการหลายแห่งรวมทั้งกระทรวงมหาดไทย ทำให้ข้าราชการไม่สามารถเข้าปฏิบัติหน้าที่ได้ ต้องไปจัดหาสถานที่อื่นเพื่อปฏิบัติหน้าที่แทน ต่อมาวันที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๕๖ ได้มีพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๕๖ สืบเนื่องจากปัญหาความขัดแย้งและความแตกแยกของชนในชาติ ส่งผลกระทบต่อการบริหารราชการแผ่นดิน ตลอดจนชื่อเสียงของประเทศ จำเลยซึ่งรักษาการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย จึงเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง เจ้าหน้าที่ของรัฐ เจ้าพนักงานของรัฐ และเจ้าพนักงาน เมื่อวันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ นายธงชัย แสงประทุม เจ้าพนักงานปกครองจังหวัดชำนาญการ สำนักงานปกครองจังหวัดนครราชสีมา กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย จัดทำบันทึกรายงานสถานการณ์ข่าวว่าจะมีการชุมนุมของกลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ (นปช.) ที่อาคารลิปตพัลลภฮอลล์ สนามกีฬาเฉลิมพระเกียรติ ๘๐ พรรษา จังหวัดนครราชสีมา ในวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ โดยมีนายชยาวุธ

จันทร์ รองผู้ว่าราชการจังหวัดนครราชสีมา รักษาการแทนผู้ว่าราชการจังหวัดนครราชสีมา ลงนามบันทึกข่าววิทยุในราชการกรมการปกครองถึงจำเลยทางโทรสาร แต่จำเลยไม่ได้มีข้อสั่งการใด ต่อมาวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ จำเลยปราศรัยในการชุมนุมดังกล่าว มีข้อความตามคำถอดเทปว่า “ผู้ครวนี้ตายจริงนะ แต่ผมเชื่อมั่นว่าเราต้องไม่ตายและเราต้องชนะ ผมขอยืนยันนะครับว่าพรรค เพื่อไทยหัวใจคือประชาชน และวันนี้กลุ่มผู้นำทั้งหลายได้ออกมาเสนอข้อเสนอแนะต่าง ๆ ที่ คุณณัฐวุฒิได้สรุปให้ฟังนั้น ผมในนามของพรรคเพื่อไทยและรัฐบาลก็ขอน้อมรับเอาข้อเสนอทุกข้อ ของท่านไปดำเนินการต่อร่วมกับพี่น้องประชาชนคนเสื้อแดงหมดทุก ๆ คนของ นปช. ครับ เราต่อสู้ก็ เพื่อรักษาไว้ซึ่งอำนาจอธิปไตย คำว่าประชาธิปไตย คือ ประชาชนกับอธิปไตย อำนาจอธิปไตยเป็นของ ประชาชนพี่น้องครับ ประชาชนมอบอำนาจให้รัฐบาลไปบริหาร เพราะฉะนั้น ไม่ว่าไอ้สุเทพมันจะมา ปล้นยังไง เราก็จะต่อสู้ให้ไหมครับพี่น้องครับ เพราะมันกำลังปล้นอำนาจของปวงชนชาวไทยทั้งหมด ทั้งประเทศพี่น้องครับ เพราะฉะนั้นเราจะยอมไม่ได้ สิ่งหนึ่งที่อยากจะขอกราบเรียน ก็คือ ทุกคนใน ที่นี้ล้วนแล้วแต่เป็นแกนนำ ถ้าท่านใช้การแตกเซลล์จากหนึ่งคนหาให้ได้สิบคน สิบคนหาให้ได้ร้อยคน ร้อยคนหาให้ได้พันคน พันคนหาได้หมื่นคน หมื่นคนหาได้แสนคน แสนคนหาได้ล้านคน ทำได้ ไหมครับพี่น้องครับ ผมเชื่อมั่นว่าท่านทำได้แน่ครับ ในฐานะผมเป็นนายทะเบียนอาวุธปืนนะครับเตือน พี่น้องประชาชนทั้งหมดรวมทั้งฝ่ายที่คิดจะทำอะไรกับประเทศชาติและทำกับประชาชนว่า คนไทยมี อาวุธปืนอยู่ในประเทศสิบล้านกระบอกนะครับพี่น้องครับ เป็นอาวุธปืนที่ใช้สำหรับป้องกันตัวเอง เพราะฉะนั้นใครที่จะถูกอำนาจพลังของประชาชนก็ให้มันรู้ไป ผมเชื่อมั่นว่าพวกเราทุกคนก็ต้อง เตรียมความพร้อมทุกอย่างเพื่อเข้าสู่สถานการณ์แตกหัก และก็ยืนยันกับท่านได้แน่ครับว่ารัฐบาลก็จะ ยืนเคียงบ่าเคียงไหล่ เพราะเราน้อมรับว่าเรารัฐบาลนี้พรรคเพื่อไทยนี้มาโดยประชาชนเป็นของ

ประชาชน และเราจะมีหน้าที่ในการร่วมมือกับประชาชนในการพิทักษ์ปกป้องระบอบประชาธิปไตยที่เป็นของประชาชนครับ ผมขออนุญาตอ่านคำที่มีความหมายสำคัญในบรรยากาศของความยุติธรรมของสังคมไทยในเวลานี้ มีนักปราชญ์ มองเตสกีเออ นักปราชญ์ของฝรั่งเศสเมื่อสองร้อยยี่สิบห้าปีสมัยก่อนปฏิวัติฝรั่งเศสได้กล่าวเอาไว้ว่า ไม่มีความเลวร้ายใดที่ยิ่งไปกว่าความเลวร้ายที่ได้กระทำโดยอำนาจตามกฎหมายหรือในนามของกระบวนการยุติธรรม วันนี้ประเทศไทยมีความเลวร้ายเพราะว่าเป็นความเลวร้ายที่เกิดจากกระบวนการและอำนาจแห่งความยุติธรรมที่ไม่มีความเป็นธรรม เพราะฉะนั้น พวกเราทุกคนจึงรู้ว่า เรื่องของความยุติธรรมนี้เป็นสองมาตรฐานใช้หมิ่นพี่น้องครับ เนี่ยตั้งแต่สมัยที่เรียกว่าสำคัญแล้วคือมนุษย์ เมื่อเปลี่ยนแปลงมาสู่ระบบทุนนิยมเนี่ย เขารู้จักสิทธิและเสียงของเขา และเขาจะไม่ยอมที่จะให้ใครมาปล้นเอาสิทธิและเสียงของเขาไป หนึ่งสิทธิ์หนึ่งเสียงเท่าเทียมกัน แล้วก็รักษาไว้ให้ลูกหลานเหลนโหล่นอยู่ต่อไป เพราะฉะนั้น มนุษย์มีบาปอยู่อย่างหนึ่งบาปนั้นคือ มนุษย์จะไม่ยอมก้มหัวให้กับความยุติธรรมโดยเด็ดขาดนะครับพี่น้อง และไอ้พวกที่ทำความยุติธรรมมันจะได้เห็นฤทธิ์จากพี่น้องประชาชนคนไทยทั้งประเทศที่ไม่ต้องการเห็นความยุติธรรมในเวลานี้ครับพี่น้องครับ ผมเชื่อว่าอย่างนั้น เพราะฉะนั้นผมก็จะฝากไว้กับพี่น้องเลยนะครับว่า ผมในฐานะหัวหน้าพรรคเพื่อไทย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยในคณะรัฐบาล เรารัฐบาลนี้มุ่งมั่นทำงานเพื่อพี่น้องประชาชนและจะทำงานต่อไปโดยไม่หวั่นไหวและจะไม่ยอมแพ้เด็ดขาด พี่น้องครับ เชื่อด้วยว่าพลังอำนาจของปวงมหาประชาชนหรือว่าปวงชนชาวไทยทั้งหมดที่สนับสนุนรัฐบาลนี้ เราสามารถยืนหยัดต้านทานภัยพิบัติทุกอย่างได้ครับ ขอให้ท่านสู้ๆแล้วกัน ยืนยันมาวันนี้ว่า พรรคเพื่อไทยสู้ รัฐบาลที่มาจากประชาชนสู้ครับ และจะสู้จนกว่าจะชนะ กราบขอบคุณมากครับ” ตามคำถอดแบบบันทึกเสียง เอกสารหมายเลข จ.๑๒ แผ่นที่ ๓๔๐ ถึงแผ่นที่ ๓๔๑ ต่อมา

กลุ่มผู้ชุมนุมเดินทางชุมนุมเรียกร้องที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑลกับปิดล้อมสำนักงานโจทก์เพื่อมิให้โจทก์และพนักงานสำนักงานโจทก์ปฏิบัติหน้าที่ได้ และมีการนำป้ายผ้าไวณิลปรากฏข้อความว่า “ประเทศนี้ไม่มีความยุติธรรม กุขอแยกเป็นประเทศล้านนา” ไปติดที่สะพานลอยข้ามถนนพิษณุโลก-นครสวรรค์ บริเวณหน้าวัดจุงนาง หมู่ที่ ๔ ตำบลท่าทอง อำเภอเมืองพิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลก ที่สะพานลอยบริเวณห้างสรรพสินค้าเซ็นทรัลพลาซ่า สาขาเชียงราย ตำบลเวียง อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย และที่สะพานลอยบริเวณตลาดสดปาก่อดำ หมู่ที่ ๑๐ ตำบลปาก่อดำ อำเภอแม่ลาว จังหวัดเชียงราย ตามเอกสารหมายเลข จ.๑๕ แผ่นที่ ๔๒๕ ถึงแผ่นที่ ๔๒๙ กับติดป้ายไวณิลข้อความว่า “อยู่ด้วยกันด้วยความสามัคคีไม่ได้ ...ก็แบ่งแยกกันอยู่ มึงกับกูแยกแผ่นดินกันไปเลย” ที่สะพานลอยบริเวณอนุสรณ์สถาน ถนนวิภาวดีรังสิต ใกล้สนามบินดอนเมือง กรุงเทพมหานคร ตามเอกสารหมายเลข จ.๑๖ แผ่นที่ ๔๘๓ เจ้าหน้าที่ของรัฐไม่อาจควบคุมสถานการณ์ได้ จนกระทั่งวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๗ คณะรักษาความสงบแห่งชาติเข้าควบคุมอำนาจในการปกครองประเทศ จำเลยจึงพ้นจากการรักษาการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย สำหรับข้อความที่จำเลยปราศรัยนั้น เมื่อวันที่ ๔ มีนาคม ๒๕๕๗ นางแนนน้อย อัครกิตติกร กับพวก ได้ร้องทุกข์กล่าวโทษต่อพนักงานสอบสวนสถานีตำรวจภูธรเมืองพิษณุโลกให้ดำเนินคดีแก่จำเลยในความผิดฐานใช้กำลังประทุษร้ายหรือขู่เข็ญว่าจะใช้กำลังประทุษร้ายเพื่อล้มล้างและเปลี่ยนแปลงรัฐธรรมนูญแบ่งแยกราชอาณาจักร และกระทำให้ปรากฏแก่ประชาชนด้วยวาจา หนังสือ หรือวิธีอื่นใด อันมิใช่เป็นการกระทำภายในความมุ่งหมายแห่งรัฐธรรมนูญ หรือมิใช่เพื่อแสดงความคิดเห็นหรือติชมโดยสุจริต เพื่อให้เกิดความปั่นป่วนหรือกระด้างกระเดื่องในหมู่ประชาชนถึงขนาดที่จะก่อความไม่สงบขึ้นในราชอาณาจักร และเพื่อให้ประชาชนล่วงละเมิดกฎหมายแผ่นดิน เป็นการสะสมกำลังพล อาวุธ ทรัพยากรการสมคบเพื่อเป็นกบฏหรือเป็น

การยุยงราษฎรให้เป็นกบฏ และเป็นการกระทำการใด ๆ เพื่อให้ราชอาณาจักรหรือส่วนหนึ่งส่วนใดของราชอาณาจักรตกไปอยู่ใต้อำนาจอธิปไตยของรัฐต่างประเทศ หรือเพื่อให้เอกราชของรัฐเสียไปตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๓, ๑๑๔, ๑๑๖ และ ๑๑๙ พนักงานสอบสวนสถานีตำรวจภูธรเมืองพิษณุโลกสอบสวนแล้วมีความเห็นสั่งไม่ฟ้อง ต่อมาพนักงานอัยการจังหวัดพิษณุโลกโดยอธิบดีอัยการภาค ๖ มีคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องจำเลยในความผิดฐานใช้กำลังประทุษร้ายหรือขู่เข็ญว่าจะใช้กำลังประทุษร้ายเพื่อล้มล้างและเปลี่ยนแปลงรัฐธรรมนูญ แบ่งแยกราชอาณาจักร ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๓ โดยระบุรายละเอียดในคำสั่งว่า พยานหลักฐานไม่อาจรับฟังได้ว่าเป็นการกระทำฐานกบฏ ฐานสะสมกำลังพลหรือเตรียมการเพื่อเป็นกบฏหรือยุยงให้ราษฎรเป็นกบฏ เพื่อเปลี่ยนแปลงในกฎหมายแผ่นดินหรือเพื่อให้ประชาชนก่อความไม่สงบขึ้นในราชอาณาจักร คดีไม่ครบองค์ประกอบความผิด พยานหลักฐานไม่พอพ้อง ตามคำสั่งไม่ฟ้องของพนักงานอัยการเอกสารหมายเลข ๙๗๑ คดีนี้ โจทก์ได้สวนข้อเท็จจริงเพื่อดำเนินคดีแก่จำเลยแล้วสรุปสำนวนส่งรายงานเอกสารและพยานหลักฐานพร้อมความเห็นคดีมีมูลไปยังอัยการสูงสุดเพื่อดำเนินการฟ้องคดี แต่ไม่อาจหาข้อยุติเกี่ยวกับการฟ้องคดีกับอัยการสูงสุดได้

มีปัญหาต้องวินิจฉัยประการแรกตามคำร้องขอให้วินิจฉัยชี้ขาดเบื้องต้นในปัญหาข้อกฎหมายของจำเลย ว่า จำเลยไม่มีอำนาจหน้าที่ตามฟ้องโจทก์ จำเลยจึงมิอาจมีความผิดฐานเป็นเจ้าพนักงานปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใดหรือโดยทุจริต และฐานเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติอย่างใดในตำแหน่งหรือหน้าที่ เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใดหรือโดยทุจริต ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๕๗ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา

๑๒๓/๑ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๓๒ นั้น เห็นว่า จำเลยรักษาการตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย มีอำนาจหน้าที่เป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการกับรับผิดชอบในการกำหนดนโยบาย เป้าหมาย และผลสัมฤทธิ์ของงานในกระทรวงมหาดไทยให้สอดคล้องกับนโยบายที่คณะรัฐมนตรีแถลงต่อรัฐสภา หรือที่คณะรัฐมนตรีกำหนดหรืออนุมัติ มีอำนาจสั่งราชการและบังคับบัญชาเพื่อให้เป็นไปตามอำนาจหน้าที่ของรัฐมนตรีตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ กับมีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข การรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน การอำนวยความสะดวกของสังคม การส่งเสริมและพัฒนาการเมืองการปกครอง การพัฒนาการบริหารราชการส่วนภูมิภาค การปกครองท้องถิ่น การส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นและพัฒนาชุมชน การทะเบียนราษฎร ความมั่นคงภายใน กิจการสาธารณภัย และการพัฒนาเมือง รวมทั้งราชการอื่นที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกระทรวงมหาดไทยหรือส่วนราชการที่สังกัดกระทรวงมหาดไทยตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕ อันเป็นหน้าที่ทั่วไปของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยในการกำกับดูแลการปฏิบัติราชการหรือสั่งการเพื่อให้เป็นไปตามเป้าหมายในการบริหารงานที่รับผิดชอบโดยเฉพาะการรักษาความสงบเรียบร้อย ซึ่งทางปฏิบัติ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเคยใช้อำนาจสั่งการเกี่ยวกับการรักษาความสงบเรียบร้อยในการชุมนุมของกลุ่มบุคคลอื่นมาก่อนแล้ว แสดงว่า รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยมีอำนาจหน้าที่โดยตรงในการกำกับดูแลและสั่งการพนักงานฝ่ายปกครองให้ดำเนินการอันมีผลสอดคล้องกับนโยบายหรือแนวทางที่จำเลยกำหนดในเรื่องการรักษาความสงบเรียบร้อย ดังนี้ เมื่อขณะเกิดเหตุจำเลยยังคงรักษาการตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย จำเลยยังคงต้องปฏิบัติหน้าที่เท่าที่จำเป็นตามที่บัญญัติไว้ใน

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๑๘๑ ซึ่งใช้บังคับขณะเกิดเหตุ อันหมายรวมถึงการรักษาความสงบเรียบร้อยที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ด้วย จำเลยจึงมีอำนาจหน้าที่ตามฟ้องโจทก์

ปัญหาต้องวินิจฉัยประการต่อไปมีว่า โจทก์มีอำนาจฟ้องจำเลยในความผิดฐานกระทำให้ปรากฏแก่ประชาชนด้วยวาจา หนังสือ หรือวิธีอื่นใด อันมิใช่เป็นการกระทำภายในความมุ่งหมายแห่งรัฐธรรมนูญ หรือมิใช่เพื่อแสดงความคิดเห็น หรือติชมโดยสุจริต เพื่อให้เกิดความปั่นป่วนหรือกระด้างกระเดื่องในหมู่ประชาชนถึงขนาดที่จะก่อความไม่สงบขึ้นในราชอาณาจักร หรือเพื่อให้ประชาชนล่วงละเมิดกฎหมายแผ่นดินตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๖ (๒) (๓) หรือไม่ แม้จำเลยมิได้ยกปัญหาดังกล่าวขึ้นต่อสู้ แต่เป็นปัญหาข้อกฎหมายที่เกี่ยวกับความสงบเรียบร้อย ศาลเห็นสมควรยกขึ้นวินิจฉัย เห็นว่า คำฟ้องโจทก์บรรยายการกระทำของจำเลยเกี่ยวกับเหตุการณ์ชุมนุมทางการเมืองว่า จำเลยในฐานะรักษาการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยทราบทางโทรสารว่าจะมีการชุมนุมของกลุ่ม นปช. จำเลยไม่มีข้อสั่งการใดหรือกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งในการรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชนตามอำนาจหน้าที่ แต่เดินทางเข้าร่วมการชุมนุมดังกล่าวซึ่งมีการถ่ายทอดสดทั่วประเทศแล้วกล่าวปราศรัยลักษณะแบ่งแยกประเทศ และให้รวมตัวเพื่อปิดล้อมองค์กรอิสระต่าง ๆ จำเลยกล่าวปราศรัยสนับสนุนและยอมรับข้อเสนอ ในการชุมนุม โดยจำเลยไม่มีข้อสั่งการใดเพื่อระงับยับยั้งมิให้เกิดความวุ่นวายในบ้านเมือง แต่มีมูลเหตุจูงใจเพื่อให้กลุ่มผู้ชุมนุม นปช. หรือผู้ที่รับชมการถ่ายทอดสดหลงเชื่อคล้อยตามออกมาร่วมกันกระทำการตามข้อเรียกร้อง จนเป็นเหตุให้มีกลุ่มผู้ชุมนุมเดินทางเรียกร้องและติดป้ายผ้าไว้นลมีข้อความทำนองแบ่งแยกประเทศหลายแห่งรวมทั้งจังหวัดพิษณุโลก เกิดสถานการณ์ความรุนแรงในพื้นที่ต่าง ๆ ทำให้ประชาชนถึงแก่ความตาย ได้รับบาดเจ็บ และเกิดความเสียหายต่อทรัพย์สินอย่างต่อเนื่อง เกิดผลกระทบต่อความไม่สงบเรียบร้อยของบ้านเมือง เป็นการสนับสนุนให้การชุมนุมของกลุ่ม นปช. ลูกหลาน

ขยายตัวอย่างกว้างขวาง การกระทำของจำเลยเป็นการปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด หรือปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริต และกระทำให้ปรากฏแก่ประชาชนด้วยวาจา หนังสือ หรือวิธีอื่นใด อันมิใช่เป็นการกระทำภายในความมุ่งหมายแห่งรัฐธรรมนูญ หรือมิใช่เพื่อแสดงความคิดเห็นหรือติชมโดยสุจริต เพื่อให้เกิดความปั่นป่วนหรือกระด้างกระเดื่องในหมู่ประชาชนถึงขนาดที่จะก่อความไม่สงบขึ้นในราชอาณาจักร และเพื่อให้ประชาชนล่วงละเมิดกฎหมายแผ่นดิน มาเป็นเหตุกล่าวหาว่าจำเลยกระทำความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๕๗ และมาตรา ๑๑๖ (๒) (๓) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๒๓/๑ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๗๒ แสดงว่า การกระทำที่โจทก์อ้างว่าจำเลยกระทำความผิดเกิดขึ้นจากการปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งรักษาการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย โจทก์มิได้ฟ้องจำเลยในฐานะส่วนตัว จึงเป็นการดำเนินคดีแก่ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองกรณีถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการตามประมวลกฎหมายอาญาและกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ตามกฎหมายอื่น อันเป็นการกระทำความผิดเกี่ยวกับตามฟ้องของโจทก์ที่กล่าวหาว่าจำเลยกระทำความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๖ (๒) (๓) เมื่อพิจารณาเจตนาของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ซึ่งใช้บังคับขณะเกิดเหตุ ได้กำหนดขั้นตอนการดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีประเภทนี้ไว้โดยเฉพาะแตกต่างจากการดำเนินคดีอาญาทั่วไป โดยให้โจทก์เป็นผู้มีอำนาจหน้าที่ไต่สวนข้อเท็จจริงและสรุปสำนวนพร้อมทำความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง หากมีมติว่ากรณีมีมูลให้ส่งรายงานเอกสารและพยานหลักฐานพร้อมความเห็นไปยังอัยการสูงสุดเพื่อดำเนินการฟ้องคดี หรือหากไม่อาจหาข้อยุติเกี่ยวกับการฟ้องคดีกับอัยการสูงสุดภายในกำหนดเวลา โจทก์ก็มีอำนาจยื่นฟ้อง

คดีเองและให้อำนาจศาลรับพิจารณาพิพากษาคดีอาญาสำหรับการกระทำอันเป็นกรรมเดียวผิดต่อกฎหมายหลายบทและบทใดบทหนึ่งอยู่ในอำนาจของศาล (ศาลหมายถึงศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง) โดยให้รับพิจารณาพิพากษาความผิดฐานอื่นตามที่โจทก์ฟ้องจำเลยในความผิดตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา ๑๑๖ (๒) (๓) ไว้ด้วย ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๕๐ (๒) และ ๒๗๕ วรรคหนึ่ง ประกอบพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๙ (๒), ๖๖ วรรคหนึ่ง และ ๗๐ กับพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๙ (๑), ๑๐, ๑๑, และ ๒๔ ซึ่งใช้บังคับขณะเกิดเหตุ แม้นางแนนน้อย อัสวกิตติกร กับพวก เคยร้องทุกข์กล่าวโทษต่อพนักงานสอบสวนสถานีตำรวจภูธรเมืองพิษณุโลกให้ดำเนินคดีแก่จำเลยในความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๓, ๑๑๔, ๑๑๖ และ ๑๑๙ อันเป็นคดีความผิดต่อความมั่นคงของรัฐภายในราชอาณาจักร ต่อมาพนักงานสอบสวนมีความเห็นสั่งไม่ฟ้อง และพนักงานอัยการจังหวัดพิษณุโลกโดยอธิบดีอัยการภาค ๖ มีคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องจำเลย แต่เมื่อจำเลยเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่อันเป็นการกระทำความผิดเดียวกับความผิดต่อความมั่นคงของรัฐภายในราชอาณาจักร กระบวนการสอบสวนและสั่งไม่ฟ้องดังกล่าวเป็นการไม่ชอบ เพราะไม่ได้ปฏิบัติตามขั้นตอนและช่องทางตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ดังวินิจฉัยข้างต้น ประกอบกับพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๒๘ ประกอบมาตรา ๓๐ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๒๔ ที่ใช้บังคับในปัจจุบัน ก็บัญญัติให้อำนาจโจทก์ได้เสนอข้อเท็จจริงสำหรับความผิดที่เกี่ยวข้องกับความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการได้ และให้ศาล (ศาลหมายถึงศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของ

ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง) รับพิจารณาพิพากษาความผิดฐานอื่นไว้ด้วย โจทก์จึงมีอำนาจฟ้องจำเลยในความผิดฐานนี้

ปัญหาต้องวินิจฉัยประการสุดท้ายมีว่า จำเลยกระทำความผิดตามฟ้องหรือไม่ เห็นว่า ความผิดฐานเป็นเจ้าพนักงานปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใดหรือโดยทุจริต และฐานเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติอย่างใดในตำแหน่งหรือหน้าที่ เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใดหรือโดยทุจริตนั้น เมื่อพิจารณาบ้นทีกข่าววิทยุในราชการกรมการปกครองที่มีถึงจำเลยแล้ว เป็นการเสนอวิธีปฏิบัติให้ทราบว่ามีการจัดเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองติดตามความเคลื่อนไหว และแจ้งตำรวจภูธรจังหวัดนครราชสีมาจัดเจ้าพนักงานตำรวจดูแลความสงบเรียบร้อย ซึ่งแสดงให้เห็นอย่างชัดแจ้งว่า ขณะแจ้งข่าวนั้นยังไม่ปรากฏข้อเท็จจริงใดบ่งชี้ว่าการนัดชุมนุมซึ่งจัดภายในอาคารลิตพลสโตร์จะมีใช้การชุมนุมโดยสงบและปราศจากอาวุธ ทั้งการนัดชุมนุมดังกล่าวจัดเพียงชั่วขณะ จึงไม่มีเหตุจำเป็นเร่งด่วนใดที่จำเลยจะต้องสั่งการเพื่อให้ใช้มาตรการใดมาตรการหนึ่ง ไม่ว่าจะเป็นการจำกัดสิทธิและเสรีภาพในการชุมนุมหรือไม่ หรือเพื่อประโยชน์แห่งความมั่นคงของชาติหรือความปลอดภัยความสงบเรียบร้อย และเพื่อคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของผู้อื่น ประกอบกับไม่ปรากฏว่าจำเลยได้รับทราบบันทึกรายงานข่าววิทยุด้วยตนเองหรือไม่ เมื่อใด เพราะช่วงระยะเวลาดังกล่าวกระทรวงมหาดไทยถูกกลุ่ม กปปส. ปิดล้อม ทำให้ข้าราชการไม่สามารถเข้าปฏิบัติหน้าที่ได้ ต้องไปจัดหาสถานที่อื่นเพื่อปฏิบัติหน้าที่แทน กรณีจึงอาจเป็นเหตุทำให้จำเลยไม่สามารถมีข้อมูลครบถ้วนและมีเวลาเพียงพอที่จะใช้ดุลพินิจในการพิจารณาสั่งการผู้ใต้บังคับบัญชาได้อย่างรัดกุมรอบคอบหรือไม่ เพียงใด และได้ความตามคำเบิกความของนายวิบูลย์ สงวนพงศ์ พยานโจทก์ซึ่งดำรงตำแหน่งปลัดกระทรวงมหาดไทยในขณะนั้นว่า การชุมนุมของกลุ่ม กปปส. ซึ่งเริ่มชุมนุมก่อนเกิดเหตุคดีนี้นานถึงประมาณ ๔ เดือน จำเลยก็

ไม่ได้ใช้ดุลพินิจในการพิจารณาสั่งการผู้ใต้บังคับบัญชาเพื่อประโยชน์แห่งความมั่นคงของชาติหรือความปลอดภัยความสงบเรียบร้อย หรือเพื่อคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของผู้อื่นแต่อย่างใดเช่นกัน นอกจากนี้ในขณะนั้นก็ปรากฏมีข้อสั่งการในที่ประชุมกระทรวงมหาดไทย ครั้งที่ ๖/๒๕๕๓ ลงวันที่ ๔ มิถุนายน ๒๕๕๓ ของรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย เรื่องการปฏิบัติงานหลังจากเหตุการณ์การชุมนุมทางการเมือง โดยขอให้ทุกจังหวัดดูแลรักษาความปลอดภัยอาคารสถานที่ราชการ จัดประชุมผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อสร้างความเข้าใจและเป็นการกระตุ้นเตือนให้ระวัง การดำเนินคดีต้องประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้รับรู้และเข้าใจว่าการกระทำความผิดต้องได้รับการลงโทษตามกฎหมาย ตามเอกสารหมายเลข จ.๖๐ และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย มีข้อสั่งการในที่ประชุมกระทรวงมหาดไทย ครั้งที่ ๕/๒๕๕๖ ลงวันที่ ๔ มิถุนายน ๒๕๕๖ ประเด็น การแก้ไขปัญหาในกลุ่มผู้ชุมนุม โดยให้ผู้ว่าราชการจังหวัดดำเนินการในหลายประการ เช่น จัดทำแผนเผชิญเหตุกรณีเหตุการณ์ชุมนุม โดยกำหนดขั้นตอน/ผู้รับผิดชอบให้ชัดเจนและใช้เป็นมาตรฐานเดียวกัน ทั้งในเรื่องการข่าว การประชาสัมพันธ์ การทำความเข้าใจกับผู้ชุมนุมและประชาชนในพื้นที่ การดูแลความปลอดภัย การดูแลเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน การติดต่อสื่อสาร ฯลฯ ให้ครอบคลุมทุกประเด็นที่เกี่ยวข้อง จัดทำแผนเผชิญเหตุเป็นการเฉพาะ รวมทั้งติดตามความเคลื่อนไหวกลุ่มผู้ชุมนุมที่มีการเคลื่อนย้ายอยู่ในพื้นที่ความรับผิดชอบ พร้อมทั้งดูแลและทำความเข้าใจกับกลุ่มผู้ชุมนุมเพื่อเป็นการระงับยับยั้งการเคลื่อนย้ายสู่ส่วนกลาง/พื้นที่อื่น ๆ ตามเอกสารหมายเลข จ.๖๑ เป็นข้อสั่งการลักษณะทั่วไปในกรณีมีเหตุการณ์ชุมนุมอยู่แล้ว ส่วนการชุมนุมของกลุ่ม นปช. ณ อาคารลีปทอลล์ฮอลล์ จังหวัดนครราชสีมาได้จัดทำแผนเผชิญเหตุเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาการชุมนุมประท้วงเพื่อใช้เป็นแนวทางปฏิบัติ และได้จัดตั้งศูนย์อำนวยการแก้ไขปัญหาการชุมนุมประท้วง และสถานีตำรวจภูธรโพธิ์กลางซึ่งรับผิดชอบพื้นที่ได้จัดเจ้าหน้าที่ตำรวจไป

ดูแลความสงบเรียบร้อย ตามเอกสารหมาย จ.๒๕, จ.๒๖ และจ.๒๗ ก่อนและขณะการประชุม กลุ่ม นปช. จึงมีพนักงานฝ่ายปกครองและเจ้าพนักงานตำรวจดูแลสถานการณ์การประชุมตามหน้าที่อยู่แล้ว และการประชุมก็ยุติเวลาประมาณ ๑๙ นาฬิกา โดยไม่ปรากฏว่าก่อให้เกิดความไม่สงบเรียบร้อยหรือเกิดความเสียหายในบริเวณที่ชุมนุม สำหรับการปราศรัยของจำเลยนั้น ทางได้ส่วนได้ความว่าจำเลยเดินทางมาร่วมช่วงท้ายของการชุมนุมเวลาประมาณ ๑๗ ถึง ๑๘ นาฬิกา โดยไม่ปรากฏว่าจำเลยรับทราบเนื้อหาคำปราศรัยในลักษณะให้มีการแบ่งแยกประเทศก่อนหน้านี้ คงปรากฏเพียงว่าก่อนจำเลยจะปราศรัย นายณัฐวุฒิ ใสยเกื้อ ได้ปราศรัยแจ้งแนวทางและข้อเสนอของกลุ่ม นปช. แล้วจำเลยปราศรัยรับข้อสรุปของข้อเสนอ ซึ่งเมื่อพิจารณาข้อเสนอดังกล่าวแล้วมีเนื้อหาสรุปว่า ขอให้นายกรัฐมนตรีไม่ต้องไปรับทราบข้อกล่าวหาของโจทก์ หากมีการวินิจฉัยกรณีใด ๆ จากองค์กรอิสระที่ขัดกับหลักกฤษฎีธรรมชาต ความชอบธรรม ให้แสดงอารยะขัดขืนไม่ยอมรับการใช้อำนาจ ถ้ามีการนัดหมายชุมนุมให้เคลื่อนไหวย่างเสรีได้เต็มที่แบบที่กลุ่ม กปปส. ทำ จะเห็นได้ว่า ข้อเสนอดังกล่าวมิได้กำหนดวันเวลาและสถานที่ที่จะเคลื่อนไหวที่แน่นอน มีลักษณะเป็นการเสนอวิธีการสำหรับเหตุการณ์ในอนาคตไม่ทราบว่าจะเกิดขึ้นจริงหรือไม่ เมื่อใด คงเป็นเพียงขั้นตอนหารือเพื่อแสดงความคิดเห็นหรือขั้นตอนเตรียมการของกลุ่มผู้ชุมนุม หาได้หมายถึงต้องเป็นเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้นจริงและโดยกำหนดวันเวลาสถานที่แน่นอนแล้ว หรือหาใช่เป็นเหตุที่กำลังจะเกิดขึ้นจริง จำเลยจึงหาจำต้องเร่งสั่งการเพื่อมิให้เกิดความเสียหาย ทั้งจำเลยมิได้ใช้ตำแหน่งหรือใช้อำนาจในหน้าที่สั่งการเจ้าพนักงานปกครองหรือหน่วยงานในบังคับบัญชาของจำเลยที่อยู่ในที่ชุมนุมให้กระทำการอย่างใดอย่างหนึ่ง และไม่ปรากฏว่าพยานโจทก์ซึ่งเป็นเจ้าพนักงานหรือเจ้าพนักงานอื่นถือเอาคำปราศรัยของจำเลยเป็นข้อสั่งการในการปฏิบัติราชการ พฤติการณ์ดังวินิจฉัยจึงฟังไม่ได้ว่าจำเลยเป็นเจ้าพนักงานปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่

ผู้หนึ่งผู้ใดหรือโดยทุจริต และฐานเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติในตำแหน่งหรือหน้าที่ เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใดหรือโดยทุจริตตามฟ้อง

ส่วนความผิดฐานกระทำให้ปรากฏแก่ประชาชนด้วยวาจา หนังสือหรือวิธีอื่นใดอัน มิใช่เป็นการกระทำภายในความมุ่งหมายแห่งรัฐธรรมนูญ หรือมิใช่เพื่อแสดงความคิดเห็น หรือติชม โดยสุจริต เพื่อให้เกิดความปั่นป่วนหรือกระด้างกระเดื่องในหมู่ประชาชนถึงขนาดที่จะก่อความไม่สงบ ขึ้นในราชอาณาจักร หรือเพื่อให้ประชาชนล่วงละเมิดกฎหมายแผ่นดินนั้น เห็นว่า ความผิดฐานนี้ ผู้กระทำจะต้องมีมูลเหตุจูงใจอันเป็นเจตนาพิเศษเพื่อให้เกิดความปั่นป่วนหรือกระด้างกระเดื่องในหมู่ ประชาชนถึงขนาดที่จะก่อความไม่สงบขึ้นในราชอาณาจักร หรือเพื่อให้ประชาชนล่วงละเมิดกฎหมาย แผ่นดินอันเป็นองค์ประกอบของความผิดด้วย ข้อเท็จจริงตามทางไต่สวนได้ความว่า จำเลยกล่าว ปราศรัยทั้งในนามของพรรคเพื่อไทยและรัฐบาลกับน้อมรับข้อเสนอทุกข้อไปดำเนินการต่อร่วมกับ พี่น้องประชาชนคนเสื้อแดงทุกคน แต่กลุ่ม นปช. หรือพี่น้องประชาชนคนเสื้อแดงก็มิได้มีการ กำหนดเวลาและสถานที่เพื่อกระทำการที่ใกล้ชิดต่อผลที่จะเกิดขึ้นตามข้อเสนอข้อใดข้อหนึ่งแต่ อย่างไม่ใด ที่จำเลยปราศรัยในทำนองชักชวนให้ประชาชนหาแนวร่วมให้ได้จำนวนมาก ก็คงเป็นเพียง การเสนอแนวทางเพื่อหาคนมาเข้าร่วมการเคลื่อนไหวทางการเมืองให้มีจำนวนมากขึ้นเท่านั้น และที่ จำเลยปราศรัยตอนหนึ่งทำนองว่า จำเลยเป็นนายทะเบียนอาวุธปืน คนไทยมีอาวุธปืนอยู่ในประเทศ สิบล้านกระบอก เชื่อมั่นว่าทุกคนก็ต้องเตรียมความพร้อมทุกอย่างเพื่อเข้าสู่สถานการณ์แตกหัก และ ยืนยันว่ารัฐบาลก็จะยืนเคียงบ่าเคียงไหล่กับผู้ชุมนุมนั้น ก็คงเป็นกรณีกว่าในเชิงต่อต้าน การรัฐประหารดังคำเบิกความของนางธิดา โตจิราการ ประธานกลุ่ม นปช. พยานจำเลยนั่นเอง ทั้งไม่ ปรากฏว่าจำเลยกล่าวชี้ให้นำอาวุธปืนไปใช้ก่อเหตุใด ๆ คำปราศรัยของจำเลยไม่อาจรับฟังได้ว่า

จำเลยมีเจตนาจงใจหรือชักนำผู้ร่วมชุมนุมหรือผู้รับชมการปราศรัยของจำเลยถ่ายทอดสดผ่านดาวเทียมให้ต้องออกมาร่วมกระทำการเคลื่อนไหวตามข้อเสนอของกลุ่ม นปช. ในเวลานั้น ส่วนการปิดป้ายไวณิลมีข้อความในลักษณะแบ่งแยกราชอาณาจักรไทยในพื้นที่จังหวัดต่าง ๆ และมีการชุมนุมปิดล้อมสำนักงานโจทก์ ต่างก็เป็นเหตุการณ์ที่ไม่ใช่ข้อเสนอของกลุ่ม นปช. ตามที่โจทก์อ้างการปิดป้ายไวณิลดังกล่าวไม่ปรากฏหลักฐานเชื่อมโยงให้เห็นว่าเป็นผลโดยตรงจากคำปราศรัยของจำเลยหรือจากการกระทำของผู้ที่รับฟังคำปราศรัยของจำเลย ทั้งกลุ่มสื่อวิทยุประชาชนเพื่อประชาธิปไตย (กวป.) เป็นกลุ่มที่ชุมนุมปิดล้อมสำนักงานโจทก์ หาใช่กลุ่ม นปช. แม้ว่ากลุ่ม กวป. จะมีความคิดทางการเมืองเช่นเดียวกับพรรคเพื่อไทยที่จำเลยเป็นหัวหน้าพรรค แต่ก็หาได้หมายความว่าเหตุที่ปิดล้อมดังกล่าวเกิดจากการฟังคำปราศรัยของจำเลยเสมอไปไม่ อาจเกิดจากสาเหตุทางการเมืองอื่นและอาจเป็นตัดสินใจของผู้ที่ก่อเหตุโดยลำพังก็เป็นได้ พฤติการณ์ดังวินิจฉัยมายังฟังไม่ได้ว่า การกล่าวปราศรัยของจำเลยเป็นการกระทำให้ปรากฏแก่ประชาชนด้วยวาจา หนังสือหรือวิธีอื่นใด อันมิใช่เป็นการกระทำภายในความมุ่งหมายแห่งรัฐธรรมนูญ หรือมิใช่เพื่อแสดงความคิดเห็น หรือติชมโดยสุจริต เพื่อให้เกิดความปั่นป่วนหรือกระด้างกระเดื่องในหมู่ประชาชนถึงขนาดที่จะก่อความไม่สงบขึ้นในราชอาณาจักร หรือเพื่อให้ประชาชนล่วงละเมิดกฎหมายแผ่นดินตามที่โจทก์ฟ้องเช่นกัน จำเลยไม่ได้กระทำความผิดตามฟ้อง

วินิจฉัยยกฟ้อง

นายลาซิต ไชยอนงค์

(อม.๓๑)

ความเห็นในการวินิจฉัยคดี

คดีหมายเลขดำที่ อม. ๑๐/๒๕๖๔

คดีหมายเลขแดงที่ อม.๑๓/๒๕๖๕

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์
ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

วันที่ ๒ เดือน กันยายน พุทธศักราช ๒๕๖๕

ระหว่าง	คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ	โจทก์
	นายจรรพพงศ์ เรืองสุวรรณ	จำเลย

เรื่อง ความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ ความผิดต่อพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย
การป้องกันและปราบปรามการทุจริต

โจทก์ฟ้องว่า เมื่อระหว่างวันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ ถึงวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๗ เวลากลางวันและกลางคืนต่อเนื่องกัน จำเลยซึ่งรักษาการตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย เป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง เจ้าหน้าที่ของรัฐ เจ้าพนักงานของรัฐ และเจ้าพนักงานกระทำความผิดต่อกฎหมาย กล่าวคือ วันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ จังหวัด นครราชสีมาส่งบันทึกข่าววิทยุในราชการกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ถึงจำเลยเพื่อทราบ

ทางโทรสารว่า วันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ จะมีการชุมนุมของกลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้าน
เผด็จการแห่งชาติ (นปช.) ที่อาคารลิปตพัลลภฮอลล์ สยามกีฬาเอलिิมพระเกียรติ ๘๐ พรรษา จังหวัด
นครราชสีมา พร้อมทั้งเสนอแนวทางปฏิบัติโดยจัดเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองติดตามความเคลื่อนไหวและ
แจ้งตำรวจภูธรจังหวัดนครราชสีมาจัดเจ้าหน้าที่ตำรวจดูแลความสงบเรียบร้อย จำเลยย่อมต้องใช้
กลไกของระบบราชการหรือข้อสั่งการที่กฎหมายให้อำนาจ เพื่อกะทำการอย่างใดอย่างหนึ่งในการ
รักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชนตามอำนาจหน้าที่ แต่จำเลยไม่มีข้อสั่งการใด ต่อมาวันที่
๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ ช่วงบ่าย จำเลยกลับเดินทางเข้าร่วมการชุมนุมดังกล่าวซึ่งมีการถ่ายทอดสดทั่ว
ประเทศผ่านดาวเทียมของสถานีโทรทัศน์ช่องเอเชียอัปเดต ในการชุมนุมแกนนำกล่าวปราศรัยลักษณะ
แบ่งแยกประเทศและให้รวมตัวเพื่อปิดล้อมองค์กรอิสระต่าง ๆ โดยจำเลยกล่าวปราศรัยสนับสนุนการ
ชุมนุมและยอมรับข้อเสนออันเป็นการขัดหรือแย้งกับหน้าที่และอำนาจของตน โดยจำเลยไม่มีข้อสั่ง
การใดเพื่อระงับยับยั้งมิให้เกิดความวุ่นวายในบ้านเมือง การกระทำของจำเลยมีมูลเหตุจูงใจเพื่อให้กลุ่ม
นปช. หรือผู้ที่รับชมการถ่ายทอดสดหลงเชื่อคล้อยตามออกมาร่วมกันกระทำการตามข้อเรียกร้อง โดยมี
เจตนาเพื่อประโยชน์ทางการเมืองของพรรคเพื่อไทยที่จำเลยเป็นหัวหน้าพรรค และเพื่อสนับสนุนให้
พรรคเพื่อไทยยังคงเป็นรัฐบาลต่อไป จนเป็นเหตุให้มีกลุ่มผู้ชุมนุมเดินทางเรียกร้องชุมนุมเรียกร้องที่
กรุงเทพมหานครและปริมณฑลกับปิดล้อมสำนักงานโจทก์เพื่อมิให้ปฏิบัติหน้าที่ได้ และมีการนำป้ายผ้า
ไวโอลที่ปรากฏข้อความทำนองแบ่งแยกประเทศที่สะพานลอยบริเวณหน้าวัดจุงนาง หมู่ที่ ๔ ตำบลท่าทอง
อำเภอเมืองพิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลก ที่สะพานลอยบริเวณห้างสรรพสินค้าเซ็นทรัลพลาซ่า สาขา
เชียงราย ตำบลเวียง อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย ที่สะพานลอยบริเวณตลาดสดปาก่อดำ
หมู่ที่ ๑๐ ตำบลปาก่อดำ อำเภอแม่ลาว จังหวัดเชียงราย และที่สะพานลอยบริเวณอนุสรณ์สถาน ถนน

วิภาวดีรังสิต ใกล้สนามบินดอนเมือง กรุงเทพมหานคร การกระทำของจำเลยยังเป็นเหตุให้เกิดสถานการณ์ความรุนแรงในพื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑลรวมทั้งพื้นที่ต่าง ๆ ของประเทศหลายพื้นที่ ทำให้ประชาชนถึงแก่ความตาย ได้รับบาดเจ็บ และเกิดความเสียหายต่อทรัพย์สินอย่างต่อเนื่อง เป็นผลโดยตรงให้เกิดผลกระทบต่อความไม่สงบเรียบร้อยของบ้านเมือง และเป็นการสนับสนุนให้การชุมนุมของกลุ่ม นปช. ลุกลามขยายตัวกว้างขวาง เจ้าหน้าที่ของรัฐไม่อาจควบคุมสถานการณ์ได้ จนกระทั่งวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๗ คณะรักษาความสงบแห่งชาติเข้าควบคุมอำนาจในการปกครองประเทศ การกระทำของจำเลยดังกล่าวเป็นการปฏิบัติหรือละเว้น การปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด หรือปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริต และกระทำให้ปรากฏแก่ประชาชนด้วยวาจา หนังสือ หรือวิธีอื่นใด อันมิใช่เป็นการกระทำภายในความมุ่งหมายแห่งรัฐธรรมนูญ หรือมิใช่เพื่อแสดงความคิดเห็นหรือติชมโดยสุจริต เพื่อให้เกิดความปั่นป่วนหรือกระด้างกระเดื่องในหมู่ประชาชนถึงขนาดที่จะก่อความไม่สงบขึ้นในราชอาณาจักร และเพื่อให้ประชาชนล่วงละเมิดกฎหมายแผ่นดิน เหตุทั้งหมดเกิดที่อาคารลิปตพัลลภฮอลล์ สนามกีฬาเฉลิมพระเกียรติ ๘๐ พรรษา ตำบลปรุใหญ่ อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา และกระทรวงมหาดไทย เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร เกี่ยวพันกัน ขอให้ลงโทษตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๕๗ และมาตรา ๑๑๖ (๒) (๓) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๒ มาตรา ๑๒๓/๑ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๗๒ ประกอบมาตรา ๓๐ และ ๑๙๒

ส่งหมายเรียกและสำเนาคำฟ้องให้จำเลยทราบโดยชอบแล้ว จำเลยไม่มาศาล และได้
ออกหมายจับแล้ว แต่ไม่สามารถจับตัวจำเลยได้ในกำหนด จึงพิจารณาคดีต่อไปโดยไม่ต้องกระทำ

ต่อหน้าจำเลย และจำเลยไม่มาศาลในวันนัดพิจารณาค้างครั้งแรก จึงถือว่าจำเลยให้การปฏิเสธตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๒๘ วรรคหนึ่ง วรรคสอง และมาตรา ๓๓ วรรคสาม แต่จำเลยตั้งทนายความมาดำเนินการแทน ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๒๘ วรรคสอง

พิเคราะห์พยานหลักฐานตามทางไต่สวนของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองประกอบสำนวนการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. รวมทั้งคำแถลงปิดคดีของโจทก์และจำเลยแล้ว ข้อเท็จจริงเบื้องต้นรับฟังได้ว่า ก่อนเกิดเหตุได้มีคณะกรรมการประชาชนเพื่อการเปลี่ยนแปลงปฏิรูปประเทศไทยให้เป็นประชาธิปไตยที่สมบูรณ์อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข (กปปส.) ซึ่งมีนายสุเทพ เทือกสุบรรณ เป็นหนึ่งในแกนนำจัดการชุมนุมในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลเพื่อต่อต้านรัฐบาลในขณะนั้นมีจำเลยเป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย โดยการเคลื่อนไหวและชุมนุมมีการปิดการจราจรในถนนสำคัญ บุกรุกและยึดสถานที่ราชการหลายแห่ง ไล่ข้าราชการ พนักงาน หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐออกจากสถานที่ราชการ เอาโซ่คล้องประตูเพื่อไม่ให้ข้าราชการ พนักงาน หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐทำงาน โดยกระทรวงมหาดไทยถูกปิดยึดพื้นที่ทำให้ไม่สามารถเข้าไปปฏิบัติงานได้ตั้งแต่วันที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๕๖ เป็นระยะเวลาประมาณ ๖ เดือน ต้องไปใช้สถานที่ชั่วคราวภายนอกหลายแห่ง เมื่อวันที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๕๖ ได้มีพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๕๖ มีผลทำให้รัฐมนตรีทั้งคณะต้องพ้นจากตำแหน่ง แต่ต้องอยู่ในตำแหน่งเพื่อปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่าคณะรัฐมนตรีที่ตั้งขึ้นใหม่จะเข้ารับหน้าที่ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๑๘๑ ขณะเกิดเหตุจำเลย

รักษาการในตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยจนถึงวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๗ จำเลยจึงเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและเจ้าหน้าที่ของรัฐตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๔ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๔ ทั้งเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา วันที่ ๒๑ มกราคม ๒๕๕๗ ได้มีประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินที่มีความร้ายแรงในเขตท้องที่กรุงเทพมหานคร จังหวัดนนทบุรี อำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี และอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ ตามพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๔๘ มีผลบังคับใช้ระหว่างวันที่ ๒๒ มกราคม ๒๕๕๗ ถึงวันที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๕๗ ตามเอกสารหมายเลข จ.๑๖ แผ่นที่ ๔๖๙ และแผ่นที่ ๔๗๐ จำเลยซึ่งรักษาการในตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยจึงเป็นรองประธานในคณะกรรมการบริหารสถานการณ์ฉุกเฉิน ตามพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๔๘ มาตรา ๖ ตามเอกสารหมายเลข จ.๙ แผ่นที่ ๓๗๑ ถึงแผ่นที่ ๓๗๙ นายกรัฐมนตรีได้มีคำสั่งนายกรัฐมนตรี ที่ พิเศษ ๑/๒๕๕๗ เรื่องการจัดตั้งศูนย์รักษาความสงบ (ศรส.) ตามเอกสารหมายเลข จ.๑๖ แผ่นที่ ๔๗๓ ถึงแผ่นที่ ๔๗๕ วันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ นายธงชัยจัดทำบันทึกข่าววิทยุในราชการกรมการปกครอง เรื่องรายงานความเคลื่อนไหวของกลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ (นปช.) ระบุว่า ๑. สถานการณ์ ด้วยในวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ เวลา ๐๙.๐๐ - ๑๗.๐๐ น. กลุ่ม นปช. จะจัดประชุมแกนนำ นปช. และสมาชิกทั่วประเทศในชื่องาน “นปช. ลั่นกลองรบ” ณ อาคารลิปตพัลลภฮอลล์ สนามกีฬาเฉลิมพระเกียรติ ๘๐ พรรษา อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา คาดว่าจะมีสมาชิกร่วมประชุมประมาณ ๔,๐๐๐ คน ๒. การปฏิบัติ จัดเจ้าหน้าที่

ฝ่ายปกครองติดตามความเคลื่อนไหว และแจ้งตำรวจภูธรจังหวัดนครราชสีมาจัดเจ้าพนักงานตำรวจดูแลความสงบเรียบร้อย จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ โดยนายชยาวุธเป็นผู้ลงนามตามเอกสารหมายเลข ๑๑ และส่งทางโทรสารไปตามลำดับสายงานและการบังคับบัญชาเพื่อเสนอต่อจำเลย ปลัดกระทรวงมหาดไทย และอธิบดีกรมการปกครอง ต่อมาเมื่อวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ ได้มีการชุมนุมดังกล่าวโดยมีการถ่ายทอดสดผ่านดาวเทียมของสถานีโทรทัศน์ช่องเอเชียฮัพเดทไปทั่วประเทศ ในเวลา ๑๗.๐๖ นาฬิกา นายณัฐวุฒิได้กล่าวปราศรัยเกี่ยวกับข้อเสนอของกลุ่ม นปช. ต่อจากนั้นจำเลยกล่าวปราศรัยมีข้อความตามฟ้องปรากฏตามคำถอดถ้อยคำบันทึกเสียงเอกสารหมายเลข ๑๒ แผ่นที่ ๓๙๐ ถึงแผ่นที่ ๓๙๑ หลังจากนั้นนายธงชัยจัดทำบันทึกข่าววิทยุในราชการกรมการปกครองฉบับลงวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕ ตามเอกสารหมายเลข ๑๓ เสนอต่อจำเลย ปลัดกระทรวงมหาดไทย และอธิบดีกรมการปกครอง แต่จำเลยไม่ได้มีข้อสั่งการอย่างใด ต่อมาในกลุ่มคนนำป้ายผ้าไว้นิลปรากฏข้อความว่า “ประเทศนี้ไม่มีความยุติธรรม กูขอแยกเป็นประเทศล้านนา” ไปติดไว้บริเวณสะพานลอยข้ามถนนสายพิษณุโลก-นครสวรรค์ บริเวณหน้าวัดจุงนาง หมู่ที่ ๔ ตำบลท่าทอง อำเภอเมืองพิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลก ทั้งขาเข้าและขาออก บริเวณสะพานลอย ห้างสรรพสินค้าเซ็นทรัลพลาซ่า สาขาเชียงราย ตำบลเวียง อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย ผังขาเข้าจังหวัดเชียงราย บริเวณสะพานลอยหน้าตลาดสด ปากอดำ หมู่ที่ ๑๐ ตำบลปากอดำ อำเภอแม่ลาว จังหวัดเชียงราย ตามเอกสารหมายเลข ๑๕ แผ่นที่ ๔๒๕ ถึงแผ่นที่ ๔๒๙ และข้อความว่า “อยู่ด้วยกันด้วยความสามัคคีไม่ได้ ...ก็แบ่งแยกกันอยู่ มึงกับกูแยกแผ่นดินกันไปเลย” ไปติดบนสะพานลอยย่านอนุสรณ์สถาน ถนนวิภาวดีรังสิต ใกล้สนามบินดอนเมือง กรุงเทพมหานคร ตามเอกสารหมายเลข ๑๖ แผ่นที่ ๔๘๓ วันที่ ๑๘ มีนาคม ๒๕๕๗ ได้มีประกาศเรื่อง พื้นที่ปรากฏเหตุการณ์อันกระทบต่อ

ความมั่นคงภายในราชอาณาจักร มีผลบังคับใช้ระหว่างวันที่ ๑๙ มีนาคม ๒๕๕๗ ถึงวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๕๗ ตามเอกสารหมาย จ.๑๖ แผ่นที่ ๔๙๘ และแผ่นที่ ๔๙๙ และได้มีคำสั่งกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักรที่ ๑๑๐/๒๕๕๗ เรื่อง การจัดตั้งศูนย์อำนวยการรักษาความสงบเรียบร้อย (ศอ.รส.) ตามเอกสารหมาย จ.๑๖ แผ่นที่ ๕๐๐ และแผ่นที่ ๕๐๑ วันที่ ๑๙ มีนาคม ๒๕๕๗ มีกลุ่มผู้ชุมนุมกล่าวทางโทรทัศน์ช่องเอเชียอาฟเดท ที่ห้างสรรพสินค้าอิมพีเรียลเวิลด์ลาดพร้าว ชักชวนกลุ่มมวลชนมาชุมนุมและปิดล้อมสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ อำเภอมืองนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี เพื่อให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ข้าราชการ และลูกจ้างปฏิบัติงานได้ ต่อมาวันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๕๗ ได้มีผู้ชุมนุมปิดล้อมสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ วันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๗ คณะรักษาความสงบแห่งชาติเข้าควบคุมอำนาจในการปกครองประเทศ เป็นเหตุให้จำเลยพ้นจากการรักษาการในตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย โจทก์ส่งรายงาน เอกสาร และความเห็นไปยังอัยการสูงสุดเพื่อดำเนินการฟ้องจำเลย อัยการสูงสุดเห็นว่ารายงาน เอกสาร และความเห็นที่โจทก์ส่งให้ยังไม่สมบูรณ์พอที่จะดำเนินคดีได้ จึงมีการตั้งคณะกรรมการร่วมระหว่างผู้แทนฝ่ายอัยการสูงสุดและผู้แทนฝ่ายโจทก์เพื่อดำเนินการรวบรวมพยานหลักฐาน แต่คณะกรรมการร่วมดังกล่าวไม่อาจหาข้อยุติเกี่ยวกับการดำเนินการฟ้องคดีได้ตามเอกสารหมาย จ.๘ แผ่นที่ ๓๖๔ ถึงแผ่นที่ ๓๖๗ โจทก์จึงฟ้องคดีเองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๗๗ วรรคสาม ตามเอกสารหมาย จ.๘ เป็นคดีนี้

ปัญหาต้องวินิจฉัยประการแรกมีว่า จำเลยกระทำความผิดฐานเป็นเจ้าพนักงานปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใดหรือโดยทุจริต

และฐานเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติในตำแหน่งหรือหน้าที่ หรือใช้อำนาจ
ในตำแหน่งหรือหน้าที่โดยมิชอบ เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่ง ผู้ใด หรือปฏิบัติหรือละเว้นการ
ปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริตหรือไม่ โดยจำเลยยื่นคำร้องขอให้วินิจฉัยชี้ขาดเบื้องต้นในปัญหาข้อกฎหมาย
ฉบับลงวันที่ ๖ มกราคม ๒๕๖๕ ซึ่งจำเลยยกข้อต่อสู้ว่า จำเลยไม่มีอำนาจหน้าที่ตามฟ้องโจทก์ เนื่องจาก
ข้อเท็จจริงตามฟ้องเป็นเรื่องที่ไม่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของจำเลย หรือจำเลยมิได้ใช้อำนาจหน้าที่ใน
ตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย นั้น เห็นว่า ขณะเกิดเหตุจำเลยยังคงรักษาการในตำแหน่ง
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย มีอำนาจหน้าที่เป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการในกระทรวงมหาดไทย
และรับผิดชอบในการกำหนดนโยบาย เป้าหมาย และผลสัมฤทธิ์ของงานในกระทรวง ให้สอดคล้องกับ
นโยบายที่คณะรัฐมนตรีแถลงไว้ต่อรัฐสภา หรือที่คณะรัฐมนตรีกำหนดหรืออนุมัติ และมีอำนาจสั่ง
ราชการและบังคับบัญชาเพื่อให้เป็นไปตามอำนาจหน้าที่ของรัฐมนตรี ตามพระราชบัญญัติระเบียบ
บริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๒๐ และจำเลยมีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับ
การบำบัดทุกข์บำรุงสุข การรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน การอำนวยความสะดวกของ
สังคม การส่งเสริมและพัฒนากิจการปกครอง การพัฒนาการบริหารราชการส่วนภูมิภาค การ
ปกครองท้องถิ่น การส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นและพัฒนาชุมชน การทะเบียนราษฎร ความมั่นคง
ภายใน กิจการสาธารณภัย และการพัฒนาเมืองและราชการอื่นตามที่มีกฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจ
หน้าที่ของกระทรวงมหาดไทยหรือส่วนราชการที่สังกัดกระทรวงมหาดไทย ตามพระราชบัญญัติปรับปรุง
กระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕ มาตรา ๓๐ อันเป็นหน้าที่ทั่วไปของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย
ในการกำกับดูแลการปฏิบัติราชการหรือสั่งการฝ่ายต่าง ๆ เพื่อให้เป็นไปตามเป้าหมายในการ
บริหารงานที่รับผิดชอบซึ่งในคดีนี้คือการรักษาความสงบเรียบร้อย โดยในทางปฏิบัติที่ผ่านมา

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยก็ใช้อำนาจเข้าไปสั่งการในเรื่องที่เกี่ยวกับการรักษาความสงบเรียบร้อย ดังปรากฏจากคำเบิกความของนายวิบูลย์ สงวนพงศ์ พยานโจทก์ว่า รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย (จำเลย) เคยมีข้อสั่งการในที่ประชุมกระทรวงมหาดไทย ครั้งที่ ๕/๒๕๕๖ ลงวันที่ ๔ มิถุนายน ๒๕๕๖ สั่งการเรื่องการแก้ไขปัญหากลุ่มผู้ชุมนุม ตามเอกสารหมาย จ.๖๑ ข้อเท็จจริงดังกล่าวจึงเห็นว่า รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยมีอำนาจหน้าที่โดยตรงในการกำกับดูแลและสั่งการให้พนักงานฝ่ายปกครองดำเนินการให้มีผลสอดคล้องกับนโยบายหรือแนวทางที่กำหนดในเรื่องการรักษาความสงบเรียบร้อย เมื่อขณะเกิดเหตุจำเลยรักษาการในตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย จำเลยต้องปฏิบัติหน้าที่เท่าที่จำเป็นตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๑๘๑ อันรวมถึงการรักษาความสงบเรียบร้อยในส่วนที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ตนด้วย ดังนั้น จำเลยจึงมีอำนาจหน้าที่ตามที่โจทก์ฟ้อง แต่การที่จะถือว่าจำเลยปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ที่เป็นความผิดฐานนี้ต้องเป็นกรณีที่จำเลยมีหน้าที่จะต้องกระทำเพื่อป้องกันผลนั้นโดยตรงตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๕๙ วรรคท้ายด้วย มิใช่ว่าจำเลยจะต้องมีข้อสั่งการหรือต้องดำเนินการในทุกครั้งทุกเรื่องเสมอไป ซึ่งการพิจารณาว่าจำเลยต้องดำเนินการใดให้เป็นไปตามอำนาจหน้าที่ในการรักษาความสงบเรียบร้อยนั้นย่อมขึ้นอยู่กับสภาพปัญหาและข้อเท็จจริงในแต่ละกรณีไป กรณีที่จะถือว่า จำเลยปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบเพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใดหรือโดยทุจริตตามฟ้องหรือไม่ เห็นว่า พยานหลักฐานจากการไต่สวนได้ความว่า วันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ นายธงชัยจัดทำบันทึกรายงานสถานการณ์ข่าวการชุมนุมของกลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ ที่อาคารลิปตพัลลภฮอลล์ สนามกีฬาเฉลิมพระเกียรติ ๘๐ พรรษา จังหวัดนครราชสีมา โดยมีนายชยาวุธเป็นผู้ลงนามในบันทึกข่าว

วิทย์ในราชการกรมการปกครอง ด่วนที่สุด ที่ นม ๐๐๑๘๒/๑๙๒ ลงวันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ ถึง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ปลัดกระทรวงมหาดไทย และอธิบดีกรมการปกครอง โดยเสนอการปฏิบัติให้จัดเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองติดตามความเคลื่อนไหว และแจ้งตำรวจภูธร จังหวัดนครราชสีมาจัดเจ้าพนักงานตำรวจดูแลความสงบเรียบร้อย จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ ตามเอกสารหมายเลข จ.๑๑ จากข้อความในบันทึกข่าววิทย์ฉบับดังกล่าวจะเห็นได้ว่าขณะนั้นยังไม่ปรากฏข้อเท็จจริงใดบ่งชี้ว่าการนัดชุมนุมนั้นจะมีใช่เป็นการชุมนุมโดยสงบและปราศจากอาวุธ จะมีความรุนแรงหรือก่อให้เกิดความไม่สงบใด ๆ ขึ้น ทั้งปรากฏว่าเป็นการนัดชุมนุมภายในอาคารลปิด พัลลภฮอลล์เพียงชั่วคราว นายธงชัยและนายชยาวุธก็ได้เสนอแนวทางปฏิบัติเพียงว่าให้ติดตามความเคลื่อนไหวและดูแลความสงบเรียบร้อยโดยรายงานเพียงเพื่อให้จำเลยทราบเท่านั้น กรณีจึงไม่มีเหตุที่จำเลยจะต้องสั่งการเพื่อคุ้มครองความสะอาดของประชาชนที่จะใช้ที่สาธารณะหรือเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อย และยังไม่มีเหตุที่จำเลยจะต้องสั่งการเพื่อให้ใช้มาตรการจำกัดเสรีภาพในการชุมนุม เพื่อประโยชน์แห่งความมั่นคงของชาติหรือความปลอดภัย ความสงบเรียบร้อย หรือการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของผู้อื่น แม้ต่อมาจำเลยจะเดินทางไปร่วมการชุมนุมและกล่าวปราศรัยในที่เกิดเหตุ อันเป็นข้อบ่งชี้ว่าจำเลยทราบถึงการชุมนุมดังกล่าวก็ตาม แต่เมื่อพิจารณาถึงระยะเวลาตั้งแต่มีการรายงานข่าววิทย์จนถึงวันชุมนุมเป็นเวลาเพียง ๒ วัน ทั้งไม่ปรากฏว่าจำเลยได้รับทราบบันทึกรายงานข่าววิทย์ฉบับดังกล่าวด้วยตนเองหรือไม่ เมื่อใด ประกอบกับข้อเท็จจริงยังได้ความจากนายวิบูลย์ ยืนยันทว่า กระทรวงมหาดไทยถูกปิดล้อมตั้งแต่วันที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๕๖ เป็นเวลาประมาณ ๖ เดือน ดังนั้น กรณีจึงไม่แน่ว่าในช่วงเวลาเกิดเหตุตามฟ้องจำเลยจะมีข้อมูลครบถ้วนและมีเวลาเพียงพอที่จะใช้ดุลพินิจในการพิจารณาสั่งการผู้ใต้บังคับบัญชาได้อย่างรอบคอบเพียงใด นอกจากนี้ยังได้ความจาก

นายวิบูลย์ว่า รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทยเคยมีข้อสั่งการในที่ประชุมกระทรวงมหาดไทย ครั้งที่ ๖/๒๕๕๓ ลงวันที่ ๔ มิถุนายน ๒๕๕๓ สั่งการขอให้ทุกจังหวัดดูแลรักษาความปลอดภัยอาคารสถานที่ราชการ จัดประชุมผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อสร้างความเข้าใจและเป็นการกระตุ้นเตือนให้ระวัง การดำเนินคดีต้องประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้รับรู้ และเข้าใจว่าการกระทำความผิดต้องได้รับการลงโทษตามกฎหมาย ตามเอกสารหมายเลข จ.๖๐ และ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย มีข้อสั่งการในที่ประชุมกระทรวงมหาดไทย ครั้งที่ ๕/๒๕๕๖ ลงวันที่ ๔ มิถุนายน ๒๕๕๖ สั่งการเรื่องการแก้ไขปัญหากลุ่มผู้ชุมนุม โดยให้ผู้ว่าราชการจังหวัด ดำเนินการ ๑) จัดทำแผนเผชิญเหตุกรณีเหตุการณ์ชุมนุม โดยกำหนดขั้นตอน/ผู้รับผิดชอบให้ชัดเจน และใช้เป็นมาตรฐานเดียวกัน ทั้งในเรื่องการข่าว การประชาสัมพันธ์ การทำความเข้าใจกับกลุ่มผู้ชุมนุม และประชาชนในพื้นที่ การดูแลความปลอดภัย การดูแลเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน การติดต่อสื่อสาร ฯลฯ ให้ครอบคลุมทุกประเด็นที่เกี่ยวข้อง ๒) จัดแผนเผชิญเหตุเป็นการเฉพาะ เช่น แผนเผชิญเหตุกลุ่มผู้ชุมนุม ยางพารา/ปาล์มน้ำมัน แผนเผชิญเหตุเฉพาะพื้นที่ เป็นต้น ๓) ติดตามความเคลื่อนไหวกลุ่มผู้ชุมนุมที่มีการเคลื่อนย้ายอยู่ในพื้นที่ความรับผิดชอบ พร้อมทั้งดูแลและทำความเข้าใจกับกลุ่มผู้ชุมนุม เพื่อเป็นการระงับยับยั้งการเคลื่อนย้ายสู่ส่วนกลาง/พื้นที่อื่นๆ ตามเอกสารหมายเลข จ.๖๑ ซึ่งแสดงว่า จำเลยเองเคยมีข้อสั่งการไว้บ้างแล้ว การที่นายธงชัยและนายชยาวุธเสนอบันทึกข่าววิทยุฉบับดังกล่าวจึงเห็นได้ว่าเป็นการรายงานเพื่อให้ทราบว่าจะดำเนินการไปตามข้อสั่งการที่มีอยู่เดิมเท่านั้น มิได้มีข้อเสนอใดเพื่อให้จำเลยมีข้อสั่งการ และข้อเท็จจริงก็ปรากฏว่าจังหวัดนครราชสีมาได้จัดทำแผนเผชิญเหตุเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหากลุ่มผู้ชุมนุมประท้วงเพื่อใช้เป็นแนวทางปฏิบัติ และได้จัดตั้งศูนย์อำนวยความสะดวกแก้ไขปัญหากลุ่มผู้ชุมนุมประท้วงขึ้น ตามเอกสารหมายเลข จ.๒๕ และ จ.๒๖ อีกทั้งสถานี

ตำรวจภูธรโพธิ์กลางได้มีการจัดเจ้าพนักงานตำรวจไปดูแลความสงบเรียบร้อย ตามเอกสารหมาย จ.๒๗ ดังนั้น พนักงานฝ่ายปกครองและเจ้าพนักงานตำรวจจึงได้ดูแลสถานการณ์การชุมนุมตามหน้าที่อยู่แล้ว กรณีไม่จำเป็นต้องรอให้จำเลยมีข้อสั่งการเสียก่อนแต่อย่างใด นอกจากนั้น นายวิบูลย์ ยืนยันทว่า ตนเองได้เน้นย้ำให้ทางจังหวัดปฏิบัติหน้าที่คือรักษาความสงบเรียบร้อย ไม่ให้เกิดเหตุการณ์รุนแรง ส่วนการดำเนินการตามแผนเผชิญเหตุหรือเรื่องที่เกิดกฎหมายจังหวัดต้องดำเนินการ อันเป็นการสั่งการตามหน้าที่ของปลัดกระทรวงมหาดไทยซึ่งเป็นพนักงานฝ่ายปกครองที่กฎหมายให้อำนาจและหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒ (๑๖) และ (๑๗) (ก) เช่นนี้ จำเลยจึงไม่จำเป็นต้องมีข้อสั่งการในเรื่องเดียวกันซ้ำอีก ยิ่งกว่านั้น ผู้ชุมนุมกลุ่ม นปช. เพียงแค่แสดงออกซึ่งการไม่ยอมรับการกระทำของฝ่ายที่ต่อต้านรัฐบาลแล้วก็ได้ยุติการชุมนุมเองเมื่อเวลา ๑๘.๔๐ นาฬิกา โดยไม่ได้ก่อให้เกิดความไม่สงบเรียบร้อยหรือเกิดความเสียหายในบริเวณที่ชุมนุม บันทึกรายงานข่าววิทยุฉบับลงวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ เอกสารหมาย จ.๑๓ ก็มีได้รายงานแนวโน้มว่าจะเกิดความรุนแรงแต่อย่างใด ส่วนการที่จะต้องมียข้อสั่งการเป็นพิเศษตามคำเบิกความของนายวิบูลย์นั้น ก็เป็นเรื่องที่จะต้องมียเหตุการณ์พิเศษเกิดขึ้น ซึ่งย่อมไม่อยู่ในวิสัยที่จำเลยจะคาดหมายและสั่งการล่วงหน้าทั้งหมดได้ ดังจะเห็นได้จากทางใต้สวนไม่มีพยานโจทก์ปากใดเบิกความยืนยันชัดเจนว่า จำเลยควรจะต้องมียข้อสั่งการอย่างใดจึงจะถือได้ว่าเป็นการบริหารจัดการที่มีขอบเขตและกำหนดระยะเวลาเหมาะสมไม่เกินกว่ากรณีแห่งความจำเป็นเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อย การกระทำของจำเลยส่วนนี้จึงยังถือไม่ได้ว่าเป็นการปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบหรือโดยทุจริต ส่วนข้อที่จำเลยกล่าวปราศรัยยอมรับข้อเสนอของกลุ่ม นปช. โดยจำเลยมิได้สั่งการ ตรวจสอบ หรือดำเนินการใด เพื่อระงับยับยั้งมิให้มีการ

ดำเนินการตามข้อเสนอของกลุ่ม นปช. นั้น เห็นว่า จำเลยเดินทางมาร่วมชุมนุมในช่วงท้ายของการชุมนุมเวลาประมาณ ๑๗ ถึง ๑๘ นาฬิกา โดยไม่ปรากฏว่าจำเลยได้รับทราบเนื้อหาคำปราศรัยในลักษณะให้มีการแบ่งแยกประเทศของแกนนำคนอื่นก่อนหน้านั้น คงปรากฏเพียงว่าก่อนที่จำเลยกล่าวปราศรัยนั้น นายณัฐวุฒิได้กล่าวปราศรัยแจ้งแนวทางและข้อเสนอของกลุ่ม นปช. ต่อผู้ชุมนุมรวมทั้งจำเลยแล้วจำเลยได้กล่าวปราศรัยรับข้อเสนอที่นายณัฐวุฒิสรุปให้ฟัง ซึ่งเมื่อพิจารณาข้อเสนอดังกล่าวแล้วมีเนื้อหาสรุปว่า ขอให้นายกรัฐมนตรีไม่ต้องไปรับทราบข้อกล่าวหาของคณะกรรมการ ป.ป.ช. หากมีการวินิจฉัยกรณีใด ๆ จากองค์กรอิสระขัดกับหลักยุติธรรมขาดความชอบธรรม ให้รัฐบาล ให้นายกรัฐมนตรีแสดงอารยะขัดขืนไม่ยอมรับการใช้อำนาจอันยุติธรรมขององค์กรอิสระ ให้รัฐบาลพิจารณาสถานที่และเตรียมความพร้อมหากจำเป็นต้องตั้งที่ทำการรัฐบาลในภาคเหนือหรือภาคอีสาน ให้รัฐบาลดำเนินการตั้งรัฐบาลพลัดถิ่น ถ้ามีการนัดหมายชุมนุมใหญ่หรือเคลื่อนขบวนเข้ากรุงเทพมหานคร ให้ นปช. เคลื่อนไหวอย่างเสรีได้เต็มที่แบบที่ กปปส. ทำ อยากล้อมบ้านใครก็ล้อม อยากปิดหน่วยงานไหนก็ปิด อยากประกาศตั้งกองกำลังไล่ล่าใครก็ตั้ง อยากจะปิดถนนก็สายก็ปิดได้ อยากจะทำอะไรแบบที่นายสุเทพกับพวกทำขอให้ทำตามสบายเพราะคำพิพากษาได้คุ้มครองไว้ ถ้าถึงเวลาเข้ากรุงเทพ เหตุการณ์คับขันสถานการณ์ได้เสีย ประกาศขัดตาวนองค์กรอิสระทุกหน่วยงานทุกองค์กร ไม่น่ามีปัญหา เพราะ กปปส. ทำได้ เราก็ทำได้ หลังจากวันนี้ดูทีวีติดตามการแถลงข่าวแล้วให้ท่านเตรียมความพร้อมอาจจะมีการวอร์มอัพกันที่ต่างจังหวัดก่อน ซึ่งเห็นได้ว่าข้อเสนอเหล่านี้มิได้มีการกำหนดวันเวลาและสถานที่ที่จะเคลื่อนไหวให้เป็นที่น่าพอใจ โดยให้ผู้ชุมนุมรอการแถลงข่าวก่อน ข้อเสนอดังกล่าวจึงมีลักษณะเป็นการเสนอวิธีการสำหรับเหตุการณ์ในอนาคตซึ่งขณะนั้นยังไม่ทราบได้ว่าจะเกิดขึ้นจริงหรือไม่ กรณีจึงเป็นเรื่องที่ยังอยู่ในขั้นตอนหาหรือเตรียมการของผู้ชุมนุมซึ่งย่อมจะมีความคิดเห็นได้ แต่หาใช่เป็นเหตุ

อันกำลังจะเกิดขึ้นจริงที่จำเลยจะต้องเร่งสั่งการเพื่อมิให้เกิดความเสียหาย นอกจากนั้น การที่จำเลยกล่าวปราศรัยว่าจำเลยในนามของรัฐบาลก็จะขออน้อมรับข้อเสนอกทุกข้อของกลุ่มชุมนุมนั้น ก็ได้เป็นการใช้ตำแหน่งหรือใช้อำนาจในหน้าที่สั่งการแก่เจ้าพนักงานปกครองหรือหน่วยงานในบังคับบัญชาของจำเลยที่อยู่ในที่ชุมนุม โดยพยานโจทก์ซึ่งเป็นเจ้าพนักงานก็ได้มีผู้ใดถือเอาคำปราศรัยของจำเลยในขณะเกิดเหตุมาเป็นข้อสั่งการในการปฏิบัติราชการแต่อย่างใด ประกอบกับข้อเสนอดังกล่าวแต่ละข้อก็หาใช่เรื่องที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยที่จำเลยจะสามารถรับมาดำเนินการตามหน้าที่จนบรรลุผลสำเร็จได้ดังคำรับข้อเสนอของจำเลย อีกทั้งการที่จะให้จำเลยสั่งการเพื่อให้เจ้าหน้าที่ของรัฐเร่งชี้แจงสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องแก่ประชาชนนั้น ก็เป็นเรื่องที่มีข้อสั่งการในที่ประชุมกระทรวงมหาดไทย ครั้งที่ ๖/๒๕๕๓ และครั้งที่ ๕/๒๕๕๖ กำหนดไว้ก่อนแล้ว ส่วนการที่จะกำหนดแนวทางเพิ่มเติมเพื่อมอบให้เจ้าหน้าที่ถือปฏิบัตินั้นก็มิใช่เรื่องง่าย เนื่องจากข้อเท็จจริงปรากฏตามฟ้องว่าสถานการณ์บ้านเมืองในขณะนั้นเกิดปัญหาความขัดแย้งและความแตกแยกของชนในชาติจนถึงขั้นที่ต้องมีพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๕๖ และต่อมาได้มีประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินที่มีความร้ายแรง ในเขตท้องที่กรุงเทพมหานคร จังหวัดนนทบุรี อำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี และอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ ลงวันที่ ๒๑ มกราคม ๒๕๕๗ นอกจากนั้นยังได้ความจากนายวิบูลย์ว่า ในส่วนการประชุมของกลุ่มผู้ชุมนุมอีกฝ่ายหนึ่งที่ปิดล้อมสถานที่ต่าง ๆ รวมทั้งกระทรวงมหาดไทยนั้นจำเลยก็ได้มีข้อสั่งการใดเช่นกัน การที่กลุ่ม กกปส. เคลื่อนไหวเพื่อต้องการล้มล้างรัฐบาลในขณะนั้น ซึ่งมีจำเลยเป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย แต่ผู้ชุมนุมกลุ่มนปช. มีแนวทางการเมืองตรงกันข้าม จึงออกมาแสดงความไม่เห็นด้วย เท่ากับเป็นการให้กำลังใจหรือสนับสนุนรัฐบาล การที่จำเลยเข้าร่วมปราศรัย หรือแสดงความเข้าใจเห็นใจหรือกล่าวโน้มน้าว

ทำนองรับข้อเสนอของกลุ่ม นปช. จึงเป็นเรื่องปกติ มิใช่เป็นเรื่องการกระทำที่ผิดต่อกฎหมาย บ้านเมืองแต่อย่างใด จากพฤติการณ์ทั้งหมดที่วินิจฉัยมาแล้วข้างต้น แม้ข้อเสนอของกลุ่มผู้ชุมนุมอาจเป็นประโยชน์ทางการเมืองแก่พรรคเพื่อไทยที่จำเลยเป็นหัวหน้าพรรค แต่เมื่อข้อเสนอดังกล่าวมิได้มีการดำเนินการใดอย่างจริงจัง การที่จำเลยมิได้สั่งการตรวจสอบหรือดำเนินการใดเพื่อระงับยับยั้งมิให้มีการดำเนินการตามข้อเสนอดังกล่าวนั้น กรณียังถือไม่ได้ว่าจำเลยปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่อันพึงคาดหวังได้จากจำเลยในฐานะรักษาการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยในภาวะเช่นนั้น พยานหลักฐานตามการไต่สวนไม่มีน้ำหนักที่จะรับฟังได้ว่า จำเลยกระทำความผิดฐานเป็นเจ้าพนักงานปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใดหรือโดยทุจริต และฐานเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติในตำแหน่งหรือหน้าที่ หรือใช้อำนาจในตำแหน่งหรือหน้าที่โดยมิชอบ เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่ง ผู้ใด หรือปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริตตามที่โจทก์ฟ้อง

ปัญหาที่ต้องวินิจฉัยประการต่อไปว่า จำเลยกระทำความผิดฐานกระทำให้ปรากฏแก่ประชาชนด้วยวาจา หนังสือหรือวิธีอื่นใดอันมิใช่เป็นการกระทำภายในความมุ่งหมายแห่งรัฐธรรมนูญหรือมิใช่เพื่อแสดงความคิดเห็น หรือติชมโดยสุจริต เพื่อให้เกิดความปั่นป่วนหรือกระด้างกระเดื่องในหมู่ประชาชนถึงขนาดที่จะก่อความไม่สงบขึ้นในราชอาณาจักร หรือเพื่อให้ประชาชนล่วงละเมิดกฎหมายแผ่นดินตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๖ (๒) (๓) ตามฟ้อง หรือไม่ สำหรับความผิดข้อหานี้เห็นควรวินิจฉัยก่อนว่า โจทก์มีอำนาจฟ้องสำหรับความผิดข้อหานี้หรือไม่ เห็นว่า เดิมพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งใช้บังคับในขณะเกิดเหตุมิได้บัญญัติให้อำนาจคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในการไต่สวนข้อเท็จจริงข้อหา

ความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๖ แม้จะเป็นความผิดที่เกี่ยวข้องกับความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการก็ตาม พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ ซึ่งมีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๖๑ โดยมาตรา ๒๘ ประกอบมาตรา ๓๐ เพิกษ์บัญญัติให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจไต่สวนข้อเท็จจริงข้อหาความผิดที่เกี่ยวข้องกับความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการของผู้ถูกกล่าวหาหรือจำเลยได้ด้วย ซึ่งสำหรับคดีนี้ก็คือข้อหาความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๖ (๒) (๓) นั้นเอง แต่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ ก็กำหนดเงื่อนไขไว้ในมาตรา ๕๕ (๒) ว่า ห้ามมิให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. รับหรือยกเรื่องที่มีการดำเนินการต่อผู้ถูกร้องหรือผู้ถูกกล่าวหาตามกฎหมายอื่นเสร็จสิ้นและเป็นไปโดยชอบแล้ว และไม่มีเหตุอันควรสงสัยว่าการดำเนินการนั้นไม่เที่ยงธรรม เว้นแต่มีหลักฐานปรากฏชัดแจ้งและคณะกรรมการ ป.ป.ช. เห็นว่าเป็นกรณีที่เป็นการกระทำที่ก่อให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรง เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่าเคยมีผู้กล่าวโทษจำเลยจากการกระทำตามฟ้องโจทก์ว่าเป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๓, ๑๑๔, ๑๑๖ และ ๑๑๙ ต่อพนักงานสอบสวนสถานีตำรวจภูธรเมืองพิษณุโลกเมื่อวันที่ ๔ มีนาคม ๒๕๕๗ แล้ว และพนักงานสอบสวนมีความเห็นควรสั่งไม่ฟ้องเมื่อวันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๕๙ ต่อมาเมื่อวันที่ ๓๑ กรกฎาคม ๒๕๖๑ พนักงานอัยการก็มีความเห็นสั่งไม่ฟ้องจำเลย ตามเอกสารหมาย จ.๓๓ แผ่นที่ ๙๗๑ ซึ่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๔๗ บัญญัติว่า “เมื่อมีคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องคดีแล้ว ห้ามมิให้มีการสอบสวนเกี่ยวกับบุคคลนั้นในเรื่องเดียวกันนั้นอีก...” ดังนั้น คำสั่งของพนักงานอัยการจึงเป็นคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องคดี มีผลเท่ากับว่าได้มีการดำเนินการต่อจำเลยในการกระทำความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๖ (๒) (๓) ตามประมวล

กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา อันเป็นกฎหมายอื่นเสร็จสิ้นแล้ว ในสำนวนการไต่สวนของโจทก์ ไม่ปรากฏว่าการดำเนินการของพนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการเป็นไปโดยไม่ชอบ หรือมีกรณี ต้องด้วยข้อยกเว้นของมาตรา ๕๕ (๒) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกัน และปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ คณะกรรมการ ป.ป.ช. ย่อมไม่มีอำนาจรับหรือยกเรื่อง เกี่ยวกับการกระทำของจำเลยในข้อหาความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๖ (๒) (๓) ขึ้นไต่สวนอีก เมื่อโจทก์ฟ้องคดีนี้โดยอาศัยสำนวนการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ดังกล่าว โจทก์จึงไม่มีอำนาจฟ้อง ปัญหาเรื่องอำนาจฟ้องเป็นข้อกฎหมายที่เกี่ยวกับความสงบเรียบร้อย ศาล ย่อมมีอำนาจยกขึ้นวินิจฉัยเองได้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๙๕ วรรค สอง ประกอบพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่ง ทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๘ วรรคสาม กรณีไม่ต้องวินิจฉัยพยานหลักฐานอื่นอีกต่อไป

จึงวินิจฉัยยกฟ้อง.

นายพันธุ์เลิศ บุญเลี้ยง

(อม.๓๑)

ความเห็นในการวินิจฉัยคดี

คดีหมายเลขดำที่ อม. ๑๐/๒๕๖๔

คดีหมายเลขแดงที่ อม. ๑๙/๒๕๖๕

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์
ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

วันที่ ๒ เดือน กันยายน พุทธศักราช ๒๕๖๕

ระหว่าง	คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริต	โจทก์
	นายจรรพพงศ์ เรืองสุวรรณ	จำเลย

เรื่อง ความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ ความผิดต่อพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย

โจทก์ฟ้องว่า จำเลยรักษาการในตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย จึงเป็น
ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง เจ้าหน้าที่ของรัฐ เจ้าพนักงานของรัฐ และเป็นเจ้าพนักงานตามประมวล
กฎหมายอาญา มีอำนาจหน้าที่เป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการในกระทรวงมหาดไทย และรับผิดชอบใน
การกำหนดนโยบาย เป้าหมาย และผลสัมฤทธิ์ของงานในกระทรวง ให้สอดคล้องกับนโยบายที่
คณะรัฐมนตรีแถลงไว้ต่อรัฐสภา หรือที่คณะรัฐมนตรีกำหนดหรืออนุมัติ และมีอำนาจหน้าที่ ตาม
พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๒๐ และ

พระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕ มาตรา ๓๐ เมื่อระหว่างวันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ ถึงวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๗ เวลากลางวันและกลางคืนต่อเนื่องกัน จำเลยกระทำความผิดต่อกฎหมาย กล่าวคือ วันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ นายธงชัย แสงประทุม เจ้าพนักงานปกครองจังหวัดชำนาญการ สังกัดปกครองจังหวัดนครราชสีมา ได้รับทราบข่าวว่าจะมีการชุมนุมของกลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ ที่อาคารลิปตพัลลภฮอลล์ภายในสนามกีฬาเฉลิมพระเกียรติ ๘๐ พรรษา จังหวัดนครราชสีมา ในวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ จึงจัดทำบันทึกรายงานสถานการณ์ โดยมีนายชยาวุธ จันทร รองผู้ว่าราชการจังหวัดนครราชสีมา รักษาราชการแทนผู้ว่าราชการจังหวัดนครราชสีมา เป็นผู้ลงนามบันทึกข่าววิทยุในราชการกรมการปกครองถึงรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย โดยเสนอแนวทางปฏิบัติจัดเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองติดตามความเคลื่อนไหวและแจ้งตำรวจภูธรจังหวัดนครราชสีมาจัดเจ้าหน้าที่ตำรวจดูแลความสงบเรียบร้อย เพื่อเสนอให้จำเลยทราบ และจัดส่งไปยังจำเลยทางโทรสาร ซึ่งจำเลยทราบหรือควรจะได้ทราบแล้วว่าจะมีการชุมนุม จำเลยย่อมต้องใช้กลไกของระบบราชการ หรือข้อสั่งการอย่างใดอย่างหนึ่งที่กฎหมายให้อำนาจไว้ เพื่อกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งในการรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชนตามอำนาจหน้าที่ แต่จำเลยไม่ได้มีข้อสั่งการอย่างไร วันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ ช่วงบ่าย จำเลยเดินทางไปเข้าร่วมการชุมนุมดังกล่าว ซึ่งได้มีการถ่ายทอดสดผ่านดาวเทียมของสถานีโทรทัศน์ช่องเอเซียฮัพเดทไปทุกจังหวัดทั่วประเทศ แกนนำการชุมนุมกล่าวปราศรัยในลักษณะให้มีการแบ่งแยกประเทศ และสั่งให้มีการรวมตัวกันเพื่อไปปิดล้อมองค์กรอิสระต่าง ๆ จำเลยปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยชั้นเวทีเพื่อกล่าวปราศรัยสนับสนุนการชุมนุมและยอมรับข้อเสนอที่ตรงข้ามซึ่งเป็นการขัดหรือแย้งกับหน้าที่และอำนาจของตน มีข้อความว่า “...วันนี้กลุ่มผู้นำทั้งหลายได้ออกมาเสนอข้อเสนอแนะต่าง ๆ ที่

คุณณัฐวุฒิได้สรุปให้ฟังนั้น ผมในนามของพรรคเพื่อไทยและรัฐบาลก็จะขอน้อมรับเอาข้อเสนอทุกข้อของท่านไปดำเนินการต่อร่วมกับพี่น้องประชาชนคนเสื้อแดงหมดทุก ๆ คนของ นปช. ครับ เราต่อสู้ก็เพื่อรักษาไว้ซึ่งอำนาจอธิปไตย...ทุกคนในที่นี้ล้วนแล้วแต่เป็นแกนนำ ถ้าท่านใช้การแตกเซลล์จากหนึ่งคนหาให้ได้สิบคน สิบคนหาได้ร้อยคน ร้อยคนหาได้พันคน พันคนหาได้หมื่นคน หมื่นคนหาได้แสนคน แสนคนหาได้ล้านคน ทำได้ไหมครับพี่น้องครับ ผมเชื่อมั่นว่าท่านทำได้นะครับในฐานะผมเป็นนายทะเบียนอาวุธปืนนะครับ ...คนไทยเนี่ยมีอาวุธปืนอยู่ในประเทศสิบล้านกระบอกนะครับพี่น้องครับ เป็นอาวุธปืนที่ใช้สำหรับป้องกันตัวเอง เพราะฉะนั้นใครที่จะถูกอำนาจ พลังของประชาชนก็ให้มันรู้ไป ผมเชื่อมั่นว่าพวกเราทุกคนก็ต้องเตรียมความพร้อมทุกอย่าง เพื่อเข้าสู่สถานการณ์แตกหัก และก็ยืนยันกับท่านได้นะครับว่ารัฐบาลก็จะยืนเคียงบ่าเคียงไหล่... ผมในฐานะหัวหน้าพรรคเพื่อไทย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยในคณะรัฐบาล เรารัฐบาลนี้มุ่งมั่นทำงานเพื่อพี่น้องประชาชน และจะทำงานต่อไปโดยไม่หวั่นไหว และจะไม่ยอมแพ้เด็ดขาด” จำเลยมีมูลเหตุจูงใจให้กลุ่ม นปช. หรือผู้ที่ได้รับชมการถ่ายทอดสดผ่านดาวเทียมของสถานีโทรทัศน์ช่องเอเซียฮัพเดทไปทุกจังหวัดทั่วประเทศ หลงเชื่อคล้อยตามออกมาร่วมกันกระทำการตามข้อเรียกร้องของกลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ (นปช.) อันเป็นการล่อลวงละเมิดกฎหมายแผ่นดิน เพื่อให้เกิดความปั่นป่วนวุ่นวายขึ้นในบ้านเมือง เกิดความกระด้างกระเดื่องต่อระบบการปกครอง และเกิดความไม่สงบในประเทศ จำเลยมีเจตนาเพื่อสนับสนุนให้พรรคเพื่อไทยยังคงเป็นรัฐบาลต่อไปและเป็นไปเพื่อประโยชน์ทางการเมืองของพรรคเพื่อไทยที่จำเลยเป็นหัวหน้าพรรค และการกระทำของจำเลยมีเจตนาทำให้บ้านเมืองเกิดความวุ่นวายด้วยการทำให้ปรากฏด้วยวาจา หรือวิธีการอื่นใดอันมิใช่เป็นการกระทำภายในความมุ่งหมายแห่งรัฐธรรมนูญ หรือมิใช่เพื่อแสดงความคิดเห็นหรือติชมโดยสุจริต เป็นเหตุให้มีกลุ่มผู้ชุมนุมเดินทาง

เข้ามาชุมนุมเรียกร้องยังพื้นที่กรุงเทพมหานคร และปิดล้อมสำนักงาน ป.ป.ช. เพื่อไม่ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ข้าราชการ และลูกจ้างสำนักงาน ป.ป.ช. ปฏิบัติงานได้ตามข้อเรียกร้องของกลุ่มแนวร่วม ประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ (นปช.) และได้มีการนำป้ายผ้าไวโอลินที่ปรากฏข้อความว่า “ประเทศนี้ไม่มีความยุติธรรม กู ขอแยกเป็นประเทศล้านนา” ไปติดไว้บริเวณสะพานลอยข้ามถนนสาย พิษณุโลก-นครสวรรค์ บริเวณหน้าวัดจุนนาง หมู่ที่ ๔ ตำบลท่าทอง อำเภอเมืองพิษณุโลก จังหวัด พิษณุโลก ทั้งขาเข้าและขาออก บริเวณสะพานลอย ห้างสรรพสินค้าเซ็นทรัลพลาซ่า สาขาเชียงราย ตำบลเวียง อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย ผังขาเข้าจังหวัดเชียงราย บริเวณสะพานลอยหน้า ตลาดสด ป่าก่อดำ หมู่ที่ ๑๐ ตำบลป่าก่อดำ อำเภอแม่ลาว จังหวัดเชียงราย ตลอดจนมีการติดป้าย ไวโอลินว่า “อยู่ด้วยกันด้วยความสามัคคีไม่ได้ ... ก็แบ่งแยกกันอยู่ มึงกับกูแยกแผ่นดินกันไปเลย” บน สะพานลอยย่านอนุสรณ์สถาน ถนนวิภาวดีรังสิต ใกล้สนามบินดอนเมือง กรุงเทพมหานคร การกระทำ ของจำเลยเป็นเหตุให้เกิดสถานการณ์ความรุนแรงขึ้นในพื้นที่กรุงเทพมหานคร เขตปริมณฑล และพื้นที่ ต่าง ๆ ของประเทศในหลายพื้นที่ เป็นผลให้ประชาชนผู้บริสุทธิ์เสียชีวิต ได้รับบาดเจ็บและเกิดความเสียหายต่อทรัพย์สินอย่างต่อเนื่อง จนกระทั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติต้องเข้าควบคุมอำนาจในการ ปกครองประเทศ เป็นผลโดยตรงให้เกิดผลกระทบต่อความไม่สงบเรียบร้อยของบ้านเมือง ทั้งเป็นการ สนับสนุนให้การชุมนุมของกลุ่ม นปช. ลุกลามขยายตัวอย่างกว้างขวางจนเจ้าหน้าที่ของรัฐไม่อาจควบคุม สถานการณ์ให้เกิดความสงบขึ้นในบ้านเมืองได้ ดังจะเห็นได้จากการที่จำเลยขึ้นเวทีกล่าวปราศรัยที่ จังหวัดอุดรธานี ในชื่องาน “นปช. ลั่นกลองรบ ครั้งที่ ๒” การกระทำของจำเลยเป็นการปฏิบัติหรือ ละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด หรือปฏิบัติหรือละเว้นการ ปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริต และกระทำให้ปรากฏแก่ประชาชนด้วยวาจา หนังสือ หรือวิธีอื่นใด อันมิใช่

เป็นการกระทำภายในความมุ่งหมายแห่งรัฐธรรมนูญ หรือมิใช่เพื่อแสดงความคิดเห็นหรือติชมโดยสุจริต เพื่อให้เกิดความปั่นป่วนหรือกระด้างกระเดื่องในหมู่ประชาชนถึงขนาดที่จะก่อความไม่สงบขึ้นในราชอาณาจักร และเพื่อให้ประชาชนล่วงละเมิดกฎหมายแผ่นดิน และปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติอย่างใดในตำแหน่งหรือหน้าที่ หรือใช้อำนาจในตำแหน่งหรือหน้าที่โดยมิชอบ เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด หรือปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริต เหตุเกิดที่อาคารลิตพัลลภฮอลล์ สนามกีฬาเฉลิมพระเกียรติ ๘๐ พรรษา ตำบลปทุมใหญ่ อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา ต่อเนื่องกระทรวงมหาดไทย เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร ขอให้ลงโทษตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๕๗ และมาตรา ๑๑๖ (๒), (๓) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๒ มาตรา ๑๒๓/๑ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๗๒ (ใหม่) ประกอบมาตรา ๓๐ และ ๑๙๒

ศาลส่งหมายเรียกและสำเนาคำฟ้องให้จำเลยทราบโดยชอบแล้ว จำเลยไม่มาศาล และได้ออกหมายจับแล้ว แต่ไม่สามารถจับตัวได้ภายในกำหนด จึงพิจารณาคดีโดยไม่ต้องกระทำต่อหน้าจำเลย และจำเลยไม่มาศาลในวันนัดพิจารณาคดีครั้งแรก ถือว่าจำเลยให้การปฏิเสธตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๒๘ วรรคหนึ่ง วรรคสอง และมาตรา ๓๓ วรรคสาม แต่จำเลยตั้งทนายความมาดำเนินการแทน ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๒๘ วรรคสอง

พิเคราะห์พยานหลักฐานตามทางไต่สวนของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองประกอบสำนวนการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ข้อเท็จจริงเบื้องต้นรับฟังได้ว่า ขณะเกิดเหตุจำเลยรักษาการในฐานะรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย จึงเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและเจ้าหน้าที่ของรัฐตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๔ และเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา วันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ นายธงชัย แสงประทุม เจ้าพนักงานปกครองจังหวัดชำนาญการ สังกัดปกครองจังหวัดนครราชสีมา ได้จัดทำบันทึกรายงานสถานการณ์ข่าวการชุมนุมของกลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ ที่อาคารลิตตพัลลภฮอลล์ภายในสนามกีฬาเฉลิมพระเกียรติ ๘๐ พรรษา จังหวัดนครราชสีมา เพื่อเสนอต่อจำเลย แต่จำเลยไม่ได้มีข้อสั่งการอย่างใด ต่อมาวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ จำเลยขึ้นเวทีปราศรัยมีข้อความตามคำถอดเทปปรากฏตามคำฟ้องหน้าที่ ๑๐ ถึงหน้าที่ ๑๑ หลังจากวันชุมนุมดังกล่าวต่อมาอีกกลุ่มผู้ชุมนุมเดินทางเข้ามาชุมนุมเรียกร้องยังพื้นที่กรุงเทพมหานคร และปิดล้อมสำนักงาน ป.ป.ช. เพื่อไม่ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ข้าราชการ และลูกจ้างสำนักงาน ป.ป.ช. ปฏิบัติงานได้ตามข้อเรียกร้องของกลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ (นปช.) และได้มีการนำป้ายผ้าไว้นิลปรากฏข้อความว่า “ประเทศนี้ไม่มีความยุติธรรม กูขอแยกเป็นประเทศล้านนา” ไปติดไว้บริเวณสะพานลอยข้ามถนนสายพิษณุโลก-นครสวรรค์ บริเวณหน้าวัดจุงนาง หมู่ที่ ๔ ตำบลท่าทอง อำเภอเมืองพิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลก ทั้งขาเข้าและขาออก บริเวณสะพานลอย ห้างสรรพสินค้าเซ็นทรัลพลาซ่า สาขาเชียงราย ตำบลเวียง อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย ผังขาเข้าจังหวัดเชียงราย บริเวณสะพานลอยหน้าตลาดสด ปากอดำ หมู่ที่ ๑๐ ตำบลปากอดำ อำเภอแม่ลาว จังหวัดเชียงราย มีการติดป้ายไว้นิลว่า “อยู่ด้วยกันด้วยความสามัคคีไม่ได้ ...

ก็แบ่งแยกกันอยู่ มึงกับกูแยกแผ่นดินกันไปเลย” บนสะพานลอยย่านอนุสรณ์สถาน ถนนวิภาวดีรังสิต ใกล้สนามบินดอนเมือง กรุงเทพมหานคร

ปัญหาต้องวินิจฉัยประการแรกตามคำร้องขอให้วินิจฉัยชี้ขาดเบื้องต้นในปัญหาข้อกฎหมาย ลงวันที่ ๖ มกราคม ๒๕๖๕ ของจำเลยว่า โจทก์มีอำนาจยื่นฟ้องจำเลยเป็นคดีนี้หรือไม่ โดยจำเลยอ้างว่า ข้อเท็จจริงตามคำฟ้องโจทก์ไม่ใช่เรื่องอำนาจหน้าที่ของจำเลยที่จะถือว่าเป็นการกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ โจทก์จึงไม่มีอำนาจได้สวนข้อเท็จจริงและชี้มูลความผิด และไม่มีอำนาจฟ้องจำเลยเป็นคดีนี้ได้ เห็นว่า เมื่อวันที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๕๗ มีพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๕๖ จำเลยยังคงรักษาการในตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ดังนั้น จำเลยจึงเป็นข้าราชการการเมืองตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการการเมือง พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๔ (๖) ประกอบรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๕๐ ซึ่งมีสถานะเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๔ ประกอบพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๙๒ และเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา อำนาจหน้าที่ของจำเลยจึงเป็นไปตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๒๐ ประกอบพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕ มาตรา ๓๐ ซึ่งมีหน้าที่ในการบำบัดทุกข์บำรุงสุข การรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน การอำนวยความสะดวกความเป็นธรรมของสังคม ความมั่นคงภายใน อันเป็นหน้าที่ทั่วไปของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยในการกำกับดูแลการปฏิบัติราชการหรือสั่งการฝ่ายต่างๆ เพื่อให้เป็นไปตาม

เป้าหมายในการบริหารงานที่รับผิดชอบ อันเป็นการกำหนดอำนาจหน้าที่ในลักษณะกว้างๆ เป็นการทั่วไป ในขณะที่เกิดเหตุจำเป็นจึงมีอำนาจหน้าที่ในการรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน ต้องดำเนินการเท่าที่จำเป็นตามกฎหมายบัญญัติไว้ เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน และความมั่นคงภายในประเทศ นอกจากนี้ยังมีอำนาจหน้าที่กำกับดูแลสั่งการเกี่ยวกับการบริหารราชการส่วนภูมิภาค ดังเคยปรากฏว่ารัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยมีหนังสือของสำนักปลัดกระทรวงมหาดไทย ลงวันที่ ๖ มิถุนายน ๒๕๕๖ เรื่อง ข้อสั่งการและข้อราชการในการประชุมกระทรวงมหาดไทย ครั้งที่ ๕/๒๕๕๖ ตามเอกสารหมายเลข จ.๖๑ ถึง ผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัด เพื่อทราบและดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องตามข้อสั่งการ/ข้อราชการในการประชุมกระทรวงมหาดไทย ครั้งที่ ๕/๒๕๕๖ วันที่ ๔ มิถุนายน ๒๕๕๖ โดยเป็นข้อสั่งการ/เน้นย้ำของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย เกี่ยวกับการแก้ไขปัญหากลุ่มผู้ชุมนุมด้วย ซึ่งแสดงให้เห็นว่า รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยมีอำนาจหน้าที่กำกับดูแลและสั่งการให้ ผู้ว่าราชการจังหวัดดำเนินการแก้ไขปัญหากลุ่มผู้ชุมนุม อันเป็นหน้าที่เกี่ยวกับการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข การรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชนซึ่งหน้าที่ทั่วไป ดังนั้น เมื่อในขณะเกิดเหตุจำเป็นรักษาการในตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยย่อมมีอำนาจหน้าที่ในการสั่งการ เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยและแก้ไขปัญหากลุ่มผู้ชุมนุมด้วย จำเลยจึงมีอำนาจหน้าที่ตามที่โจทก์ฟ้อง

ปัญหาต้องวินิจฉัยประการต่อไปว่า จำเลยกระทำความผิดฐานเป็นเจ้าพนักงานปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด หรือปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริต และฐานเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติ

อย่างใดในตำแหน่งหรือหน้าที่ หรือใช้อำนาจในตำแหน่งหรือหน้าที่โดยมิชอบ เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด หรือปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริต หรือไม่ เห็นว่า ขณะเกิดเหตุจำเลยรักษาการในตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย มีอำนาจหน้าที่โดยทั่วไปตามที่ได้วินิจฉัยไว้แล้วข้างต้น แต่การกระทำอันผู้กระทำจะมีความผิดตามฐานความผิดข้างต้นนั้น ผู้กระทำจะต้องมีหน้าที่โดยตรงตามที่กฎหมายบัญญัติหรือได้รับมอบหมายให้มีหน้าที่นั้น ๆ หรือมีพฤติการณ์ใดเกิดขึ้นอันต้องดำเนินการให้เป็นไปตามอำนาจหน้าที่ด้วย เมื่อข้อเท็จจริงในคดีนี้ปรากฏตามถ้อยคำขึ้นไต่สวนของนายวินัย บัวประดิษฐ์ ผู้ว่าราชการจังหวัดนครราชสีมา (ในขณะเกิดเหตุ) ว่าในฐานะผู้ว่าราชการจังหวัด มีหน้าที่ดูแลความสงบเรียบร้อยของจังหวัด ซึ่งแต่ละจังหวัดจะมีแผนในการดูแลเกี่ยวกับเรื่องการประชุม โดยจะมีคำสั่งแต่งตั้งส่วนงานที่เกี่ยวข้องเพื่อรับผิดชอบดำเนินการเกี่ยวกับการประชุม อันเป็นการร่วมมือระหว่างปกครองจังหวัด ดำรงในพื้นที่ และ กอมน.เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยในพื้นที่ ก่อนมีการปราศรัยวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ พยานทราบว่าจะมีการปราศรัยของกลุ่ม นปช. จึงมอบหมายให้เจ้าหน้าที่ตำรวจ และฝ่ายปกครองไปดูแลรักษาความสงบในวันดังกล่าว และจากคำเบิกความของนายธงชัย แสงประทุม เจ้าพนักงานปกครองชำนาญการ กลุ่มงานความมั่นคง จังหวัดนครราชสีมา กับนายชยาวุธ จันทร รองผู้ว่าราชการจังหวัดนครราชสีมา รักษาการแทนผู้ว่าราชการจังหวัดนครราชสีมา ซึ่งเบิกความสอดคล้องกันว่า ทราบว่าจะมีการชุมนุมของกลุ่ม นปช. ที่อาคารลิปตพัลลภฮอลล์ จังหวัดนครราชสีมา วันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ ทางจังหวัดได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะทำงานแก้ไขปัญหาการชุมนุมประท้วง คณะทำงานติดตามข่าวสารและคณะทำงานเจรจาต่อรองการชุมนุมประท้วงของกลุ่มต่างๆ ในจังหวัดนครราชสีมา และแผน

เผชิญเหตุกรณีเหตุการณ์ชุมนุมเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาการชุมนุมประท้วง นายธงชัยได้จัดทำบันทึกรายงานสถานการณ์ดังกล่าว โดยแจ้งว่าจะมีการจัดเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองติดตามความเคลื่อนไหวและจะแจ้งตำรวจภูธรจังหวัดนครราชสีมาจัดเจ้าหน้าที่ตำรวจดูแลความเรียบร้อยเสนอผู้บังคับบัญชาพิจารณาสั่งการต่อไป โดยนายชยาวุธ ได้ลงนามบันทึกแจ้งสถานการณ์ดังกล่าวไปยังผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัดนครราชสีมา และมีบันทึกรายงานอธิบดีกรมการปกครอง ปลัดกระทรวงมหาดไทย และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ทราบ ตามสำเนาหนังสือข่าววิทยุในราชการกรมการปกครอง ส่วนที่สุด ที่ นม ๐๐๑๘.๒/๑๙๒ ลงวันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ และสำเนาหนังสือข่าววิทยุในราชการกรมการปกครอง ส่วนที่สุด ที่ นม ๐๐๑๘.๒/๑๙๓ ลงวันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ เอกสารหมายเลข จ.๑๑ แสดงให้เห็นว่า ก่อนวันชุมนุมของกลุ่ม นปช. ทางจังหวัดนครราชสีมาได้มีการจัดเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองและเจ้าหน้าที่ตำรวจคอยดูแลความสงบเรียบร้อยตามอำนาจหน้าที่อยู่แล้ว และในวันชุมนุมนายธงชัยได้เข้าไปตรวจสอบพื้นที่ โดยประเมินสถานการณ์ในภาพรวมของการชุมนุมซึ่งหากสถานการณ์การชุมนุมจะเกิดความรุนแรง ก็จะรายงานผู้บังคับบัญชาเพื่อดำเนินการตามแผนเผชิญเหตุกรณีเหตุการณ์ชุมนุม พร้อมทั้งแจ้งเจ้าหน้าที่ตำรวจต่อไป นอกจากนี้ภายหลังจากที่การชุมนุมแล้วเสร็จ นายธงชัยได้จัดทำบันทึกรายงานสถานการณ์ในวันดังกล่าวเสนอผู้บังคับบัญชาให้รับทราบ ซึ่งได้มีการแจ้งสถานการณ์ดังกล่าวไปยัง อธิบดีกรมการปกครอง ปลัดกระทรวงมหาดไทย และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ตามสายงานบังคับบัญชา ตามสำเนาหนังสือข่าววิทยุในราชการกรมการปกครอง ส่วนที่สุด ที่ นม ๐๐๑๘.๒/๑๙๔ ลงวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ เอกสารหมายเลข จ.๑๓ ซึ่งตามเอกสารดังกล่าวมีความว่า “๑.สถานการณ์...

๒.๒ ยุติการประชุมและแยกย้ายกันกลับภูมิลำเนา เมื่อเวลา ๑๘.๔๐ น. เหตุการณ์ทั่วไปปกติ... จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ” ดังนี้เมื่อพิจารณำบันทึกถ้อยคำและคำเบิกความของพยานโจทก์ ทั้งสาม สถานการณ์ในพื้นที่ ประกอบกับเอกสารหมาย จ.๑๑ และ จ.๑๓ แล้ว ไม่ปรากฏ สถานการณ์ที่สื่อแสดงว่าจะเกิดเหตุการณ์รุนแรงในพื้นที่ที่มีการชุมนุมดังกล่าวแต่อย่างใด หรือ หากมีเหตุการณ์ความไม่สงบเกิดขึ้นจากการชุมนุม ยังคงมีหน่วยงานที่มีหน้าที่ดูแลความสงบ เรียบร้อยตามอำนาจหน้าที่โดยตรงคอยควบคุมดูแลและพร้อมเข้าควบคุมสถานการณ์ในวัน ดังกล่าวอยู่แล้ว นอกจากนี้ นายวิบูลย์ สงวนพงศ์ พยานโจทก์ซึ่งดำรงตำแหน่งปลัดกระทรวงมหาดไทย (ในขณะเกิดเหตุ) ตอบคำถามทนายจำเลยว่า เมื่อทางจังหวัดนครราชสีมาคำสั่งตั้ง คณะกรรมการที่ดูแลเรื่องการชุมนุมประท้วง รวมถึงมีแผนเผชิญเหตุแล้ว เมื่อพยานหรือ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยได้รับรายงาน หากเห็นว่าทางจังหวัดได้เตรียมการไว้ตาม ขั้นตอนการปฏิบัติงานตามกฎหมาย ตามแผน ก็ไม่ได้สั่งการอะไรเพิ่มเติมทางหนังสือ ถ้ามี เหตุการณ์ที่ผิดเพี้ยนไปหรือเหตุการณ์ผิดปกติหรือผิดกฎหมาย จังหวัดก็ต้องดำเนินการต่อเนื่อง ไป อันเป็นการแสดงให้เห็นแนวทางในการรักษาความสงบเรียบร้อยในขณะเกิดเหตุ เมื่อกรณีไม่ ปรากฏพฤติการณ์ใดที่จำเลยมีหน้าที่โดยตรงที่จะต้องดำเนินการ หรือมีข้อสั่งการอย่างใดอย่าง หนึ่งเกี่ยวกับการชุมนุมในวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ การที่จำเลยไม่มีข้อสั่งการเพื่อระงับ ยับยั้ง การชุมนุมของกลุ่ม นปช. เมื่อวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ จึงถือไม่ได้ว่าเป็นเจ้าพนักงาน ปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด หรือปฏิบัติ หรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริต และเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติ

อย่างใดในตำแหน่งหรือหน้าที่ หรือใช้อำนาจในตำแหน่งหรือหน้าที่โดยมิชอบ เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด หรือปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริต

ปัญหาต้องวินิจฉัยประการต่อไปว่า จำเลยกระทำความฐานกระทำทำให้ปรากฏแก่ประชาชนด้วยวาจา หนังสือหรือวิธีอื่นใดอันมิใช่เป็นการกระทำภายในความมุ่งหมายแห่งรัฐธรรมนูญ หรือมิใช่เพื่อแสดงความเห็น หรือติชมโดยสุจริต เพื่อให้เกิดความปั่นป่วนหรือกระด้างกระเดื่องในหมู่ประชาชนถึงขนาดที่จะก่อความไม่สงบขึ้นในราชอาณาจักร หรือเพื่อให้ประชาชนล่วงละเมิดกฎหมายแผ่นดินตามฟ้องหรือไม่ สำหรับความผิดข้อหานี้เห็นควรวินิจฉัยก่อนว่า โจทก์มีอำนาจฟ้องความผิดข้อหานี้หรือไม่ เห็นว่า แม้ภายหลังเกิดเหตุได้มีพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มีผลใช้บังคับในวันที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๖๑ โดยมาตรา ๒๘ ประกอบมาตรา ๓๐ แห่งพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวให้อำนาจคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้สวนข้อเท็จจริงสำหรับความผิดที่เกี่ยวข้องกับความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการได้ก็ตาม แต่กฎหมายที่แก้ไขใหม่ย่อมมุ่งประสงค์ที่จะให้การได้สวนข้อเท็จจริงแห่งคดีต้องอยู่ภายใต้เงื่อนไขการดำเนินการตามที่กฎหมายที่มีผลบังคับอยู่ในขณะนั้น หาได้มีความหมายว่าหากได้มีการดำเนินการสอบสวนเสร็จสิ้นจนกระทั่งยุติการสอบสวนไปโดยชอบด้วยกฎหมายที่มีผลบังคับอยู่ในขณะนั้นแล้ว โจทก์ก็จะยกคดีนั้นมาได้สวนข้อเท็จจริงใหม่ได้เสมอไป ดังจะเห็นได้จากที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๕๕ (๒) บัญญัติห้ามมิให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. รับหรือยกเรื่องที่มีลักษณะดังต่อไปนี้ขึ้นพิจารณา.. (๒) เรื่องที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. เห็นว่ามีการดำเนินการต่อผู้ถูกร้องหรือผู้ถูกกล่าวหาตามกฎหมายอื่น

เสร็จสิ้นและเป็นไปโดยชอบแล้ว และไม่มีเหตุอันควรสงสัยว่าการดำเนินการนั้นไม่เที่ยงธรรม
คดีนี้ข้อเท็จจริงปรากฏว่ามีผู้กล่าวโทษจำเลยว่ากระทำความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา
มาตรา ๑๑๓, ๑๑๔, ๑๑๖ และ ๑๑๙ โดยระบุข้อเท็จจริงทั้งหลายที่เกี่ยวพันถึงความผิดตาม
ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๖ ด้วย และพนักงานสอบสวนมีความเห็นประกอบสำนวน
สอบสวนเมื่อวันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๕๙ เห็นควรสั่งไม่ฟ้องข้อหาความผิดตามประมวลกฎหมาย
อาญา มาตรา ๑๑๓ ตามเอกสารหมาย จ.๓๑ แผ่นที่ ๙๐๔ ถึงแผ่นที่ ๙๐๗ และพนักงานอัยการ
มีคำสั่งไม่ฟ้องคดีข้อหาความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๓ เมื่อวันที่
๓๑ กรกฎาคม ๒๕๖๑ ตามเอกสารหมาย หมายเลข จ.๓๓ แผ่นที่ ๙๗๐ ถึงแผ่นที่ ๙๗๑ จนเป็นอัน
ยุติไปแล้ว ซึ่งคำสั่งของพนักงานอัยการที่สั่งไม่ฟ้องดังกล่าวนี้ มีผลเป็นการต้องห้ามมิให้
สอบสวนเกี่ยวกับบุคคลนั้นในเรื่องเดียวกันนั้นอีก ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา
มาตรา ๑๔๗ นอกจากนั้น ขณะที่โจทก์ได้รับหนังสือกองบังคับการปราบปราม ที่ ตช.๐๐๒๖.๒/
๗๒๑ ลงวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๕๗ ส่งคำร้องทุกข์กล่าวโทษในคดีความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่
ราชการ มายังสำนักงาน ป.ป.ช. เพื่อดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ กรณีกล่าวหาเจ้าหน้าที่ของรัฐ
ละเว้นการปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการปราศรัยของกลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการ
แห่งชาติ (นปช.) ที่อาคารลิปตพัลลภฮอลล์ ภายในสนามกีฬาเฉลิมพระเกียรติ ๘๐ พรรษา
จังหวัดนครราชสีมา อันเป็นมูลเหตุให้โจทก์เริ่มทำการไต่สวนข้อเท็จจริงในคดีนี้นั้น
พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ.๒๕๔๒
มิได้มีบทบัญญัติที่ให้อำนาจคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในการไต่สวนข้อเท็จจริงข้อหาความผิดตาม
ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๖ ได้แต่อย่างใด และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่า

ด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ ยังมีได้มีผลใช้บังคับ จึงถือได้ว่าการดำเนินการต่อจำเลยในข้อหาตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๖ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาเสร็จสิ้นแล้ว ประกอบกับไม่ปรากฏว่ามีเหตุอันควรสงสัยว่าการดำเนินการสั่งไม่ฟ้องของพนักงานอัยการนั้นไม่เที่ยงธรรมตามความในมาตรา ๕๕ (๒) คณะกรรมการ ป.ป.ช. จึงไม่มีอำนาจไต่สวนความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๖ อีกต่อไป เพราะมิฉะนั้นแล้วจำเลยต้องถูกดำเนินคดีโดยพนักงานอัยการและคณะกรรมการ ป.ป.ช. ซึ่งต่างเป็นเจ้าพนักงานของรัฐถึงสองครั้งในการกระทำเดียวกัน อันไม่ชอบด้วยหลักนิติธรรม โจทก์จึงไม่มีอำนาจฟ้องความผิดข้อหานี้ กรณีไม่จำเป็นต้องวินิจฉัยพยานหลักฐานในส่วนข้อหานี้อีกต่อไป

วินิจฉัยยกฟ้อง.

นายชัยเจริญ ดุษฎีพร

(อม.๓๑)

ความเห็นในการวินิจฉัยคดี

คดีหมายเลขดำที่ อม. ๑๐/๒๕๖๔

คดีหมายเลขแดงที่ อม.๑๗/๒๕๖๕

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์
ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

วันที่ ๒ เดือน กันยายน พุทธศักราช ๒๕๖๕

ระหว่าง	คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ	โจทก์
	นายจารุพงศ์ เรืองสุวรรณ	จำเลย

เรื่อง ความผิดต่อความมั่นคงของรัฐภายในราชอาณาจักร ความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ
ความผิดต่อพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต
แห่งชาติ

โจทก์ฟ้องว่า เมื่อวันที่ ๒๘ ตุลาคม ๒๕๕๕ จำเลยดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการ
กระทรวงมหาดไทย ต่อมาวันที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๕๖ มีพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร จำเลย
รักษาการในตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย จึงเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและเป็น
เจ้าหน้าที่ของรัฐ เจ้าพนักงานของรัฐ และเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา มีอำนาจหน้าที่
เป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการกระทรวงมหาดไทย รับผิดชอบในการกำหนดนโยบาย เป้าหมาย และ
ผลสัมฤทธิ์ของงานในกระทรวง ให้สอดคล้องกับนโยบายที่คณะรัฐมนตรีแถลงไว้ต่อรัฐสภา หรือที่
คณะรัฐมนตรีกำหนดหรืออนุมัติ และมีอำนาจสั่งราชการและบังคับบัญชาเพื่อให้เป็นไปตามอำนาจ

หน้าที่ของรัฐมนตรี ตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๒๐ รวมทั้งการบำบัดทุกข์บำรุงสุข การรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน การอำนวยความสะดวกเป็นธรรมของสังคม การส่งเสริมและพัฒนาการเมืองการปกครอง การพัฒนาการบริหารราชการส่วนภูมิภาค การปกครองท้องถิ่น การส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นและพัฒนาชุมชน การทะเบียนราษฎร ความมั่นคงภายใน กิจการสาธารณภัย การพัฒนาเมือง และราชการอื่นตามที่มีกฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกระทรวงมหาดไทยหรือส่วนราชการที่สังกัดกระทรวงมหาดไทย ตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕ มาตรา ๓๐ เมื่อระหว่างวันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ ถึงวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๗ เวลากลางวันและกลางคืนต่อเนื่องกัน จำเลยได้กระทำความผิดกฎหมาย กล่าวคือ เมื่อวันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ นายธงชัย แสงปทุม เจ้าพนักงานปกครองจังหวัดชานาญการ ได้รับทราบข่าวจากสื่อมวลชน สื่อออนไลน์ ว่า จะมีการชุมนุมของกลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ (นปช.) โดยจัดประชุมแกนนำ นปช. และสมาชิกทั่วประเทศในชื่องาน “นปช. ลั่นกลองรบ” ในวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ ที่อาคารลิปตพัลลภฮอลล์ ภายในสนามกีฬาเฉลิมพระเกียรติ ๘๐ พรรษา จังหวัดนครราชสีมา จึงจัดทำบันทึกรายงานสถานการณ์ดังกล่าวโดยมีนายชยาวุธ จันทร รองผู้ว่าราชการจังหวัดนครราชสีมา รักษาการแทนผู้ว่าราชการจังหวัดนครราชสีมา เป็นผู้ลงนามบันทึกข่าววิทยุในราชการกรมการปกครอง ถึงรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ปลัดกระทรวงมหาดไทย และอธิบดีกรมการปกครอง เรื่อง รายงานความเคลื่อนไหวของกลุ่มแนวร่วมดังกล่าว โดยเสนอแนวทางปฏิบัติเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองติดตามความเคลื่อนไหวและแจ้งตำรวจภูธรจังหวัดนครราชสีมาจัดเจ้าพนักงานตำรวจดูแลความสงบเรียบร้อย เพื่อเสนอให้จำเลยทราบ โดยจัดส่งไปยังจำเลยทางโทรสาร ซึ่งจำเลยทราบหรือควรจะได้ทราบแล้วว่าจะมีการชุมนุม จำเลยต้องใช้กลไกของระบบราชการ หรือข้อสั่งการอย่างใดอย่างหนึ่งที่กฎหมายให้อำนาจไว้ เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน แต่จำเลยไม่ได้มีข้อสั่ง

การอย่างไร และในวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ ช่วงบ่าย จำเลยเดินทางเข้าร่วมการประชุมของกลุ่ม นปช. ดังกล่าวซึ่งมีการถ่ายทอดสดผ่านดาวเทียมของสถานีโทรทัศน์ช่องเอเซียฮัพเดทไปทุกจังหวัด ทั่วประเทศ แกนนำการประชุมกล่าวปราศรัยในลักษณะให้มีการแบ่งแยกประเทศ และสั่งให้มีการ รวมตัวกันเพื่อปิดล้อมองค์กรอิสระต่างๆ จำเลยในฐานะหัวหน้าพรรคเพื่อไทยและในฐานะรักษาการ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยได้รับรู้ถึงการกระทำของแกนนำและกลุ่มผู้ชุมนุม ทั้งยอมรับ ข้อเสนอที่นายณัฐวุฒิ ใสยเกื้อ ได้แจ้งต่อผู้ชุมนุม แต่จำเลยกลับปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ โดยขึ้นเวทีกล่าวปราศรัยสนับสนุนการประชุม และยอมรับข้อเสนอที่ตรงข้ามซึ่งเป็นการขัดหรือแย้ง กับหน้าที่และอำนาจของตน มีข้อความว่า“...วันนี้กลุ่มผู้นำทั้งหลายได้ออกมาเสนอข้อเสนอแนะ ต่าง ๆ ที่คุณณัฐวุฒิได้สรุปให้ฟังนั้น ผมในนามของพรรคเพื่อไทยและรัฐบาลก็จะขอน้อมรับเอา ข้อเสนอทุกข้อของท่านไปดำเนินการต่อร่วมกับพี่น้องประชาชนคนเสื้อแดงหมดทุก ๆ คน ของ นปช. ครับ เราต่อสู้เพื่อรักษาไว้ซึ่งอำนาจอธิปไตย...ทุกคนในที่นี้ล้วนแล้วแต่เป็นแกนนำ ถ้าท่านใช้การ แยกเซลล์จากหนึ่งคนหาให้ได้สิบคน สิบคนหาให้ได้ร้อยคน ร้อยคนหาให้ได้พันคน พันคนหาได้หมื่น คน หมื่นคนหาได้แสนคน แสนคนหาได้ล้านคน ทำได้ไหมครับพี่น้องครับ ผมเชื่อมั่นว่าท่านทำได ้นะครับ ในฐานะผมเป็นนายทะเบียนอาวุธปืนนะครับ...คนไทยเนี่ยมีอาวุธปืนอยู่ในประเทศสิบล้าน กระบอกนะครับพี่น้องครับ เป็นอาวุธปืนที่ใช้สำหรับป้องกันตัวเอง เพราะฉะนั้นใครที่จะถูกอำนาจ พลังของประชาชนก็ให้มันรู้ไป ผมเชื่อมั่นว่าพวกเราทุกคนก็ต้องเตรียมความพร้อมทุกอย่าง เพื่อเข้าสู่ สถานการณ์แตกหัก และก็ยืนยันกับท่านได้นะครับว่ารัฐบาลก็จะยืนเคียงบ่าเคียงไหล่... ผมในฐานะ หัวหน้าพรรคเพื่อไทย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยในคณะรัฐบาล เรารัฐบาลนี้มุ่งมั่นทำงาน เพื่อพี่น้องประชาชน และจะทำงานต่อไปโดยไม่หวั่นไหว และจะไม่ยอมแพ้เด็ดขาด...” ซึ่งขณะที่ จำเลยกล่าวปราศรัยมีเจ้าพนักงานปกครองหรือหน่วยงานในบังคับบัญชาของจำเลยได้ร่วม สังเกตการณ์หรืออยู่ในสถานการณ์การประชุมด้วย จำเลยยังกล่าวปราศรัยในลักษณะยุยงส่งเสริม

เพื่อให้เกิดความวุ่นวายขึ้นในบ้านเมือง โดยมีมูลเหตุจงใจให้กลุ่มผู้ชุมนุม นปช. หรือผู้ที่ได้รับชมการถ่ายทอดสดผ่านดาวเทียมของสถานีโทรทัศน์ช่องเอเซียฮัพเดทไปทุกจังหวัดทั่วประเทศ หลงเชื่อคล้อยตามออกมาร่วมกันกระทำการตามข้อเรียกร้องของกลุ่ม นปช. อันเป็นการล่อลวงละเมิดกฎหมายแผ่นดิน เพื่อให้เกิดความปั่นป่วนวุ่นวายขึ้นในบ้านเมือง เกิดความกระด้างกระเดื่องต่อระบบการปกครอง และเกิดความไม่สงบในประเทศ ทั้งที่จำเลยทราบดีอยู่แล้วว่าบ้านเมืองเกิดปัญหาความขัดแย้งและความแตกแยกของชนในชาติจนรัฐบาลต้องประกาศยุบสภาและประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินที่มีความร้ายแรง ในเขตท้องที่กรุงเทพมหานคร จังหวัดนนทบุรี อำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี และอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ ซึ่งจำเลยย่อมมีหน้าที่สั่งการอย่างใดอย่างหนึ่งเพื่อระงับยับยั้งมิให้เกิดความวุ่นวายขึ้นในบ้านเมือง แต่จำเลยกลับกระทำการเป็นปฏิปักษ์กับอำนาจหน้าที่ของจำเลย เพื่อสนับสนุนให้พรรคเพื่อไทยยังคงเป็นรัฐบาลต่อไปและเป็นไปเพื่อประโยชน์ทางการเมืองของพรรค เพื่อไทยที่จำเลยเป็นหัวหน้าพรรค และจำเลยรับทราบข้อเสนอของกลุ่มผู้ชุมนุม มีเนื้อหาสรุปว่าขอให้นายกรัฐมนตรีไม่ต้องลาออก ให้เร่งแก้ไขปัญหาโครงการรับจำนำข้าว เร่งจับกุมตัวนายสุเทพ เทือกสุบรรณ และแกนนำ นายกรัฐมนตรีไม่ต้องไปรับทราบข้อกล่าวหาของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ให้เปิดเผยรายชื่อบริษัทหรือผู้สนับสนุน กปปส. เพื่อจะได้ดำเนินการต่อต้านสินค้า หากมีสถานการณ์รุนแรงให้ประกาศชดดาวนงค์กระหิระทุกองค์กร จัดตั้งองค์กรเงา เช่น กสม.เงา และอธิการบดีเงา ให้มวลชนเตรียมพร้อมตลอดเวลา แต่จำเลยกลับปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ เพิกเฉยไม่สั่งการเพื่อระงับยับยั้งมิให้เกิดความวุ่นวายปั่นป่วนขึ้นในบ้านเมือง จนเป็นเหตุให้มีกลุ่มผู้ชุมนุมเดินทางเข้ามาชุมนุมเรียกร้องยังพื้นที่กรุงเทพมหานคร และปิดล้อมสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เพื่อไม่ให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ข้าราชการ และลูกจ้างปฏิบัติงานได้ตามข้อเรียกร้องของกลุ่ม นปช. และได้มีการนำป้ายผ้าไวโอลที่ปรากฏข้อความว่า “ประเทศนี้ไม่มี

ความยุติธรรม ฎ ขอแยกเป็นประเทศล้านนา” ไปติดไว้บริเวณสะพานลอยข้ามถนนสายพิษณุโลก-นครสวรรค์ บริเวณหน้าวัด จุงนาง หมู่ที่ ๔ ตำบลท่าทอง อำเภอเมืองพิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลก ทั้งขาเข้าและขาออก บริเวณสะพานลอยห้างสรรพสินค้าเซ็นทรัลพลาซ่า สาขาเชียงราย ตำบลเวียง อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย ผังขาเข้าจังหวัดเชียงราย บริเวณสะพานลอยหน้าตลาดสดปาก่อดำ หมู่ที่ ๑๐ ตำบล ปาก่อดำ อำเภอแม่ลาว จังหวัดเชียงราย และข้อความว่า “อยู่ด้วยกันด้วยความสามัคคีไม่ได้ ... ก็แบ่งแยกกันอยู่ มึงกับกูแยกแผ่นดินกันไปเลย” ไปติดไว้บนสะพานลอยย่านอนุสรณ์สถาน ถนนวิภาวดีรังสิต ใกล้สนามบินดอนเมือง กรุงเทพมหานคร และจำเลยยังไปกล่าวปราศรัยเพื่อยุยงส่งเสริมการชุมนุมของกลุ่ม นปช. อย่างต่อเนื่องดังจะเห็นได้จากจำเลยขึ้นเวทีกล่าวปราศรัยที่จังหวัดอุดรธานี ในชื่องาน “นปช. ถิ่นกลองรบ ครั้งที่ ๒” เป็นเหตุให้เกิดสถานการณ์ความรุนแรงขึ้นในพื้นที่กรุงเทพมหานคร เขตปริมณฑล และพื้นที่ต่าง ๆ ของประเทศในหลายพื้นที่ เป็นผลให้ประชาชน ผู้บริสุทธิ์เสียชีวิต ได้รับบาดเจ็บและเกิดความเสียหายต่อทรัพย์สินอย่างต่อเนื่อง จนกระทั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติต้องเข้าควบคุมอำนาจในการปกครองประเทศ การกระทำของจำเลยเป็นผลโดยตรงให้เกิดผลกระทบต่อความไม่สงบเรียบร้อยของบ้านเมือง มีมูลความผิดทางอาญา ฐานเป็นเจ้าพนักงาน ปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด หรือปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริต และฐานกระทำให้ปรากฏแก่ประชาชนด้วยวาจา หนังสือหรือวิธีอื่นใด อันมิใช่เป็นการกระทำภายในความมุ่งหมายแห่งรัฐธรรมนูญ หรือมิใช่เพื่อแสดงความคิดเห็นหรือติชมโดยสุจริต เพื่อให้เกิดความปั่นป่วนหรือกระด้างกระเดื่องในหมู่ประชาชนถึงขนาดที่จะก่อความไม่สงบขึ้นในราชอาณาจักร และเพื่อให้ประชาชนล่วงละเมิดกฎหมายแผ่นดิน และฐานเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ ปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติอย่างใดในตำแหน่งหรือหน้าที่ หรือใช้อำนาจในตำแหน่งหรือหน้าที่โดยมิชอบ เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด หรือปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริต เหตุเกิดที่ตำบลปทุมใหญ่ อำเภอเมือง

นครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา ต่อเนื่อง เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร ขอให้ลงโทษตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๕๗ และมาตรา ๑๑๖ (๒), (๓) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๒๓/๑ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๗๒ (ใหม่) ประกอบมาตรา ๓๐ และ ๑๙๒

ศาลส่งหมายเรียกและสำเนาคำฟ้องให้จำเลยทราบโดยชอบแล้ว จำเลยไม่มาศาล และได้ออกหมายจับแล้ว แต่ไม่สามารถจับตัวได้ภายในกำหนด ๓ เดือน นับแต่วันออกหมายจับ จึงพิจารณาคดีได้โดยไม่ต้องกระทำต่อหน้าจำเลย และจำเลยไม่มาศาลในวันนัดพิจารณาคดีครั้งแรก ถือว่าจำเลยให้การปฏิเสธ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๒๘ วรรคหนึ่ง วรรคสอง และมาตรา ๓๓ วรรคสาม แต่จำเลยตั้งทนายความมาดำเนินการแทน ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๒๘ วรรคสอง

พิเคราะห์พยานหลักฐานตามทางไต่สวนของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองประกอบกับสำนวนการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. รวมทั้งคำแถลงปิดคดีของโจทก์และจำเลยแล้ว ข้อเท็จจริงเบื้องต้นรับฟังได้ว่า เมื่อวันที่ ๒๘ ตุลาคม ๒๕๕๕ จำเลยดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ต่อมาวันที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๕๖ มีพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร มีผลทำให้คณะรัฐมนตรีทั้งคณะต้องพ้นจากตำแหน่ง แต่ต้องอยู่ในตำแหน่งเพื่อปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่าคณะรัฐมนตรีที่ตั้งขึ้นใหม่จะเข้ารับหน้าที่ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๑๘๑ ขณะเกิดเหตุจำเลยรักษาการในฐานะรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยจนถึงวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๗ จำเลยจึงเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและเจ้าหน้าที่ของรัฐตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและ

ปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๔ และเป็นเจ้าพนักงานของรัฐตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๔ ทั้งเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา วันที่ ๒๑ มกราคม ๒๕๕๗ ได้มีประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินที่มีความร้ายแรงในเขตท้องที่กรุงเทพมหานคร จังหวัดนนทบุรี อำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี และอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ ตามพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๔๘ ซึ่งมีผลบังคับใช้ระหว่างวันที่ ๒๒ มกราคม ๒๕๕๗ ถึงวันที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๕๗ ตามเอกสารหมาย จ.๑๖ แผ่นที่ ๔๖๙ ถึง ๔๗๐ นายกรัฐมนตรีมีคำสั่งนายกรัฐมนตรี ที่ พิเศษ ๑/๒๕๕๗ เรื่อง การจัดตั้งศูนย์รักษาความสงบ (ศรส.) ตามเอกสารหมาย จ.๑๖ แผ่นที่ ๔๗๓ ถึง ๔๗๕ จำเลยซึ่งรักษาการในตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยจึงเป็นรองประธานในคณะกรรมการบริหารสถานการณ์ฉุกเฉินตามพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๔๘ มาตรา ๖ ตามเอกสารหมาย จ.๙ แผ่นที่ ๓๗๑ ถึง ๓๗๙ วันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ นายธงชัย แสงประทุม เจ้าพนักงานปกครองจังหวัดชำนาญการ สังกัดปกครองจังหวัดนครราชสีมา จัดทำบันทึกข่าววิทยุในราชการกรมการปกครอง เรื่อง รายงานความเคลื่อนไหวของกลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ (นปช.) ถึงจำเลยในฐานะรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ปลัดกระทรวงมหาดไทย และอธิบดีกรมการปกครอง เพื่อโปรดทราบ ระบุว่า ๑. สถานการณ์ ด้วยในวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ เวลา ๙.๐๐ - ๑๗.๐๐ น. กลุ่ม นปช. จะจัดประชุมแกนนำ นปช. และสมาชิกทั่วประเทศในชื่องาน “นปช. ลั่นกรองรบ” ณ อาคารลิปตพัลลภฮอลล์ สนามกีฬาเฉลิมพระเกียรติ ๘๐ พรรษา อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา คาดว่าจะมีสมาชิกร่วมประชุมประมาณ ๔,๐๐๐ คน ๒. การปฏิบัติ จัดเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองติดตามความเคลื่อนไหว และแจ้งตำรวจภูธรจังหวัดนครราชสีมาจัดเจ้าพนักงานตำรวจดูแลความสงบเรียบร้อย โดยนายชยาวุธ จันทร รองผู้ว่าราชการจังหวัดนครราชสีมา รักษาการแทนผู้ว่าราชการจังหวัดนครราชสีมา เป็นผู้ลงนามตามเอกสาร

หมาย จ.๑๑ และส่งทางโทรสารไปตามลำดับสายงานและการบังคับบัญชาเพื่อเสนอต่อจำเลย ปลัดกระทรวงมหาดไทย และอธิบดีกรมการปกครอง แต่จำเลยไม่ได้มีข้อสั่งการอย่างใด ต่อมาเมื่อวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ ได้มีการชุมนุมดังกล่าวโดยมีการถ่ายทอดสดผ่านดาวเทียมของสถานีโทรทัศน์ช่องเอเชียอัปเดตไปทั่วประเทศ ในช่วงเวลา ๑๗.๐๖ นาฬิกา นายณัฐวุฒิ ใสยเกื้อ ได้กล่าวปราศรัยเกี่ยวกับข้อเสนอของกลุ่ม นปช. ต่อจากนั้นจำเลยกล่าวปราศรัยมีข้อความตามคำถอด แถบบันทึกเสียงเอกสารหมาย จ.๑๒ แผ่นที่ ๓๙๐ ถึง ๓๙๑ หลังจากนั้นมียุทธศาสตร์คนนำป้ายผ้าไวโนล ปรากฏข้อความว่า “ประเทศนี้ไม่มีความยุติธรรม ภูเขาแยกเป็นประเทศล้านนา” ไปติดไว้บริเวณ สะพานลอยข้ามถนนสายพิษณุโลก-นครสวรรค์ บริเวณหน้าวัดจุงนาง หมู่ที่ ๔ ตำบลท่าทอง อำเภอ เมืองพิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลก ทั้งขาเข้าและขาออก บริเวณสะพานลอยทางสรรพสินค้าเซ็นทรัล พลาซ่า สาขาเชียงราย ตำบลเวียง อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย ผังขาเข้าจังหวัดเชียงราย บริเวณสะพานลอยหน้าตลาดสดปากอ่ดำ หมู่ที่ ๑๐ ตำบลปากอ่ดำ อำเภอแม่ลาว จังหวัดเชียงราย ตามเอกสารหมาย จ. ๑๕ แผ่นที่ ๔๒๕ ถึง ๔๒๙ และข้อความว่า “อยู่ด้วยกันด้วยความสามัคคีไม่ได้ ...ก็ แบ่งแยกกันอยู่ มึงกับกูแยกแผ่นดินกันไปเลย” ไปติดบนสะพานลอยย่านอนุสรณ์สถาน ถนนวิภาวดี รังสิต ใกล้สนามบินดอนเมือง กรุงเทพมหานคร ตามเอกสารหมาย จ.๑๖ แผ่นที่ ๔๘๓ วันที่ ๑๘ มีนาคม ๒๕๕๗ ได้มีประกาศเรื่อง พื้นที่ปรากฏเหตุการณ์อันกระทบต่อความมั่นคงภายในราชอาณาจักร มีผลบังคับใช้ระหว่างวันที่ ๑๙ มีนาคม ๒๕๕๗ ถึงวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๕๗ ตาม เอกสารหมาย จ.๑๖ แผ่นที่ ๔๙๘ ถึง ๔๙๙ และได้มีคำสั่งกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน ราชอาณาจักรที่ ๑๑๐/๒๕๕๗ เรื่อง การจัดตั้งศูนย์อำนวยการรักษาความสงบเรียบร้อย (ศอ.รส.) ตามเอกสารหมาย จ.๑๖ แผ่นที่ ๕๐๐ ถึง ๕๐๑ วันที่ ๑๙ มีนาคม ๒๕๕๗ มีกลุ่มผู้ชุมนุมกล่าวทาง โทรทัศน์ช่องเอเชียอัปเดตที่ห้างสรรพสินค้าอิมพีเรียลเวิลด์ลาดพร้าว ชักชวนกลุ่มมวลชนมาชุมนุมและ ปิดล้อมสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ อำเภอเมืองนนทบุรี จังหวัด

นนทบุรี เพื่อให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ข้าราชการ และลูกจ้างปฏิบัติงานได้ วันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๕๗ ได้มีผู้ชุมนุมปิดล้อมสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ต่อมาวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๗ คณะรักษาความสงบแห่งชาติเข้าควบคุมอำนาจในการปกครองประเทศ เป็นเหตุให้จำเลยพ้นจากการรักษาการในตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย โจทก์ดำเนินการไต่สวนข้อเท็จจริงตามคำร้องทุกข้อกล่าวโทษแล้วส่งรายงานเอกสาร และความเห็นไปยังอัยการสูงสุดเพื่อดำเนินการฟ้องจำเลย อัยการสูงสุดเห็นว่า รายงานเอกสาร และความเห็นที่โจทก์ส่งให้ยังไม่สมบูรณ์พอที่จะดำเนินคดีได้ จึงมีการตั้งคณะกรรมการร่วมระหว่างผู้แทนฝ่ายอัยการสูงสุดและผู้แทนฝ่ายโจทก์เพื่อดำเนินการรวบรวมพยานหลักฐาน แต่คณะกรรมการร่วมดังกล่าวไม่อาจหาข้อยุติเกี่ยวกับการดำเนินการฟ้องคดีได้ ตามเอกสารหมายเลข จ. ๘ แผ่นที่ ๓๖๔ ถึง ๓๖๗ โจทก์จึงฟ้องคดีเองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๗๗ วรรคสาม

ปัญหาต้องวินิจฉัยประการแรกมีว่า จำเลยกระทำความผิดฐานเป็นเจ้าพนักงานปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด หรือปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริต และฐานเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติอย่างใดในตำแหน่งหรือหน้าที่ หรือใช้อำนาจในตำแหน่งหรือหน้าที่โดยมิชอบ เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด หรือปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริตตามฟ้อง หรือไม่ เห็นสมควรวินิจฉัยข้ออ้างของจำเลยตามคำร้องขอให้วินิจฉัยชี้ขาดเบื้องต้นในปัญหาข้อกฎหมายฉบับลงวันที่ ๖ มกราคม ๒๕๖๕ เสียก่อน ซึ่งจำเลยอ้างว่า จำเลยไม่มีอำนาจหน้าที่ตามที่โจทก์ฟ้อง เนื่องจากข้อเท็จจริงตามฟ้องเป็นเรื่องที่ไม่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของจำเลยหรือมิได้เกี่ยวกับการใช้อำนาจหน้าที่ในตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย นั้น เห็นว่า ขณะเกิดเหตุจำเลยยังคงรักษาการในตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย มีอำนาจหน้าที่เป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการในกระทรวงมหาดไทย

และรับผิดชอบในการกำหนดนโยบาย เป้าหมาย และผลสัมฤทธิ์ของงานในกระทรวง ให้สอดคล้องกับนโยบายที่คณะรัฐมนตรีแถลงไว้ต่อรัฐสภา หรือที่คณะรัฐมนตรีกำหนดหรืออนุมัติ และมีอำนาจสั่งราชการและบังคับบัญชาเพื่อให้เป็นไปตามอำนาจหน้าที่ของรัฐมนตรี ตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๒๐ และจำเลยมีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการบำบัดทุกข์บำรุงสุข การรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน การอำนวยความสะดวกของสังคม การส่งเสริมและพัฒนากิจการปกครอง การพัฒนาการบริหารราชการส่วนภูมิภาค การปกครองท้องถิ่น การส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นและพัฒนาชุมชน การทะเบียนราษฎร ความมั่นคงภายใน กิจการสาธารณภัย และการพัฒนาเมืองและราชการอื่นตามที่มีกฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกระทรวงมหาดไทยหรือส่วนราชการที่สังกัดกระทรวงมหาดไทย ตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕ มาตรา ๓๐ อันเป็นหน้าที่ทั่วไปของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ในการกำกับดูแลการปฏิบัติราชการหรือสั่งการฝ่ายต่าง ๆ เพื่อให้เป็นไปตามเป้าหมายในการบริหารงานที่รับผิดชอบ ซึ่งทางปฏิบัติที่ผ่านมาก็ปรากฏว่ารัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยใช้อำนาจเข้าไปสั่งการในเรื่องที่เกี่ยวกับการรักษาความสงบเรียบร้อย โดยได้รับความจากทางใต้สวน นายวิบูลย์ สงวนพงศ์ พยานโจทก์ซึ่งดำรงตำแหน่งปลัดกระทรวงมหาดไทยในขณะเกิดเหตุว่า จำเลยในฐานะรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย เคยสั่งการในที่ประชุมกระทรวงมหาดไทย ครั้งที่ ๕/๒๕๕๖ ลงวันที่ ๔ มิถุนายน ๒๕๕๖ เรื่องการแก้ไขปัญหากลุ่มผู้ชุมนุม โดยให้ผู้ว่าราชการจังหวัดดำเนินการ ๑) จัดทำแผนเผชิญเหตุกรณีเหตุการณ์ชุมนุม โดยกำหนดขั้นตอน/ ผู้รับผิดชอบให้ชัดเจนและใช้เป็นมาตรฐานเดียวกัน ทั้งในเรื่องการข่าว การประชาสัมพันธ์การทำความเข้าใจกับผู้ชุมนุมและประชาชนในพื้นที่ การดูแลความปลอดภัย การดูแลเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน การติดต่อสื่อสาร ฯลฯ ให้ครอบคลุมทุกประเด็นที่เกี่ยวข้อง ๒) จัดแผนเผชิญเหตุเป็นการเฉพาะ เช่น แผนเผชิญเหตุกลุ่มผู้ชุมนุม ยางพารา/ปาล์มน้ำมัน แผนเผชิญเหตุเฉพาะพื้นที่ เป็นต้น ๓) ติดตาม

ความเคลื่อนไหวของกลุ่มผู้ชุมนุมที่มีการเคลื่อนย้ายอยู่ในพื้นที่ความรับผิดชอบ พร้อมทั้งดูแลและทำความเข้าใจกับกลุ่มผู้ชุมนุมเพื่อเป็นการระงับยับยั้งการเคลื่อนย้ายสู่ส่วนกลาง/พื้นที่อื่นๆ ตามเอกสารหมาย จ.๖๑ ดังนี้ แสดงให้เห็นว่า รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยมีอำนาจหน้าที่โดยตรงในการกำกับดูแลและสั่งการให้พนักงานฝ่ายปกครองดำเนินการให้สอดคล้องกับนโยบายหรือแนวทางที่จำเลยกำหนดในเรื่องการรักษาความสงบเรียบร้อย เมื่อจำเลยรักษาการในตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยในขณะเกิดเหตุ จำเลยจึงต้องปฏิบัติหน้าที่เท่าที่จำเป็นตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๑๘๑ ที่ใช้บังคับในขณะเกิดเหตุ ซึ่งรวมถึงหน้าที่การรักษาความสงบเรียบร้อยในส่วนที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของตนด้วย ดังนั้น จำเลยจึงมีอำนาจหน้าที่ตามที่โจทก์ฟ้อง ปัญหาที่จะต้องวินิจฉัยประการต่อไปมีว่า จำเลยปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด หรือปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริตตามฟ้องหรือไม่ ได้ความจากนายธงชัยว่า วันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ พยานได้จัดทำบันทึกรายงานสถานการณ์ข่าวการชุมนุมของกลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ (นปช.) ที่อาคารลิปตพัลลภฮอลล์ สนามกีฬาเฉลิมพระเกียรติ ๘๐ พรรษา จังหวัดนครราชสีมา โดยมีนายชยาวุธ รองผู้ว่าราชการจังหวัดนครราชสีมา รักษาการแทนผู้ว่าราชการจังหวัดนครราชสีมา เป็นผู้ลงนามในบันทึกข่าววิทยุในราชการกรมการปกครอง ด่วนที่สุด ที่ นม ๐๐๑๘๒/๑๙๒ ลงวันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ ถึงรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ปลัดกระทรวงมหาดไทย และอธิบดีกรมการปกครอง เพื่อโปรดทราบ โดยเสนอแนวทางการปฏิบัติว่าให้จัดเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองติดตามความเคลื่อนไหว และแจ้งตำรวจภูธรจังหวัดนครราชสีมาจัดเจ้าพนักงานตำรวจดูแลความสงบเรียบร้อย ตามเอกสารหมาย จ.๑๑ จำเลยจึงมีหน้าที่กำกับดูแลแก้ไขปัญหากลุ่มผู้ชุมนุมดังกล่าวเพื่อเป็นการระงับยับยั้งมิให้มีการดำเนินการใดที่ฝ่าฝืนต่อกฎหมายหรือการกระทำการอันจะเป็นเหตุให้เกิดความไม่สงบเรียบร้อยตามแนวทางที่เสนอ แม้ไม่ปรากฏข้อเท็จจริงว่าจำเลยได้รับทราบรายงาน

ดังกล่าวหรือไม่ เนื่องจากขณะนั้นกระทรวงมหาดไทยถูกปิดล้อมมาตั้งแต่วันที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๕๖ แต่การที่จำเลยเดินทางไปร่วมการประชุมและกล่าวปราศรัยดังกล่าว ย่อมเป็นการชี้ชัดว่าจำเลยทราบถึงเรื่องการชุมนุมตามที่มีการรายงานเป็นอย่างดี และได้ความจากนายวิบูลย์อีกว่า นอกจากจำเลยจะเคยมีข้อสั่งการในที่ประชุมกระทรวงมหาดไทย ครั้งที่ ๕/๒๕๕๖ ลงวันที่ ๔ มิถุนายน ๒๕๕๖ เรื่องการแก้ไขปัญหากลุ่มผู้ชุมนุมดังกล่าวข้างต้นแล้ว ก่อนหน้านั้นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทยก็เคยมีข้อสั่งการในที่ประชุมกระทรวงมหาดไทย ครั้งที่ ๖/๒๕๕๓ ลงวันที่ ๔ มิถุนายน ๒๕๕๓ ให้ทุกส่วนราชการระวังรักษาสถานที่ราชการ สถานที่สำคัญ เตรียมพร้อมรับสถานการณ์ความไม่สงบที่อาจเกิดขึ้น หากเกิดเหตุการณ์ไม่น่าไว้วางใจ ให้เตรียมแผนรองรับและรายงานให้กระทรวงมหาดไทยทราบโดยด่วน หรือให้ทุกจังหวัดดำเนินการตามกฎหมายอย่างเฉียบขาดกับสถานีวิถีชุมชน หรือเคเบิลทีวีที่มีพฤติกรรมปลุกกระดม สร้างความแตกแยก โดยให้ตั้งทีมงานตรวจสอบอย่างใกล้ชิด หากเป็นสื่อที่สร้างความแตกแยกให้ควบคุมและยุติการออกอากาศในทันที รวมถึงจัดประชุมผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อสร้างความเข้าใจและเป็นการกระตุ้นเตือนให้ระวัง และต้องประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้รับรู้และเข้าใจว่าการกระทำความผิดต้องได้รับการลงโทษตามกฎหมาย ตามเอกสารหมายเลข จ.๖๐ แต่การประชุมตามฟ้องจำเลยมิได้มีข้อสั่งการใดๆ อย่างหนึ่งตามที่กฎหมายให้อำนาจไว้เพื่อกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งในการรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชนตามอำนาจหน้าที่ของจำเลย ทั้งได้ความว่าจำเลยกล่าวปราศรัยอย่างเปิดเผยยอมรับข้อเสนอของกลุ่ม นปช. ในวันดังกล่าวด้วย การชุมนุมมีการถ่ายทอดสดผ่านดาวเทียมของสถานีโทรทัศน์ช่องเอเชียแพคไปทุกจังหวัดให้ประชาชนทั่วประเทศรับชม และนางธิดา โตจิราการ นายณัฐวุฒิ และนายอนุวัฒน์ ทินราช พยานจำเลยเบิกความว่า การชุมนุมครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อจะสนับสนุนให้พรรคเพื่อไทยยังคงเป็นรัฐบาลต่อไป อันเป็นประโยชน์ทางการเมืองต่อพรรคเพื่อไทยที่จำเลยเป็นหัวหน้าพรรค จึงไม่เชื่อว่าจำเลยเพียงแต่เดินทางไปสังเกตการณ์ดังที่พยานจำเลยอ้าง ซึ่ง

ขณะนั้นจำเลยอยู่ในฐานะรักษาการในตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยมีอำนาจหน้าที่ในการรักษาความสงบเรียบร้อย จำเลยจึงมีหน้าที่ต้องสร้างความเข้าใจและประชาสัมพันธ์ให้ผู้ชุมนุมได้รับรู้และเข้าใจว่าการกระทำผิดต้องได้รับการลงโทษตามกฎหมาย กระตุ้นเตือนให้ผู้ชุมนุมระวังไม่กระทำความผิด ระงับยับยั้งการเคลื่อนย้ายของผู้ชุมนุมในลักษณะที่จะก่อให้เกิดความไม่สงบเรียบร้อย อันเป็นขั้สั้งการเดิมของจำเลย ทั้งจำเลยต้องไม่กระทำการอย่างใดที่สื่อแสดงให้ผู้ชุมนุมเกิดความเข้าใจว่าเป็นการใช้ตำแหน่งหน้าที่ของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยมารับรองความถูกต้องในการดำเนินการของกลุ่มผู้ชุมนุม แต่จำเลยกลับกล่าวปราศรัยว่าตนมาในนามรัฐบาล ซึ่งย่อมเป็นการอ้างอำนาจในตำแหน่งหน้าที่ของจำเลยต่อผู้ชุมนุมเพื่อให้ผู้ชุมนุมเชื่อว่าจำเลยมีตำแหน่งหน้าที่ในเรื่องนี้ การที่จำเลยกล่าวปราศรัยรับข้อเสนอตามฟ้องของกลุ่ม นปช. ย่อมเป็นการแสดงออกว่าจำเลยสนับสนุนให้มีการดำเนินการตามข้อเสนอต่าง ๆ ของกลุ่ม นปช. ได้ ทั้งที่ข้อเสนอบางข้อมีความเสี่ยงที่จะนำไปสู่ความวุ่นวายของบ้านเมือง เช่น การแสดงอารยะขัดขืนไม่ยอมรับการใช้อำนาจอันอยู่ดีธรรมขององค์กรอิสระ ให้รัฐบาลพิจารณาสถานที่และเตรียมความพร้อมหากจำเป็นต้องตั้งที่ทำการรัฐบาลในภาคเหนือ หรือภาคอีสาน ให้รัฐบาลดำเนินการตั้งรัฐบาลพลัดถิ่น ถ้ามีการนัดหมายชุมนุมใหญ่หรือเคลื่อนขบวนเข้ากรุงเทพมหานคร ให้ นปช. เคลื่อนไหวอย่างเสรีได้เต็มที่แบบที่ กปปส. ทำ อยากล้อมบ้านใครก็ล้อม อยากปิดหน่วยงานไหนก็ปิด อยากประกาศตั้งกองกำลังไล่ล่าใครก็ตั้ง อยากจะปิดถนนก็สายก็ปิดได้ ถ้าเหตุการณ์คับขันสถานการณ์ได้เสียก็ประกาศขัดขวางองค์กรอิสระทุกหน่วยงานทุกองค์กร และการที่จำเลยกล่าวปราศรัยว่า “ ผมในนามของพรรคเพื่อไทยและรัฐบาลขอน้อมรับเอาข้อเสนอทุกข้อไปดำเนินการต่อร่วมกับพี่น้องประชาชนคนเสื้อแดงหมดทุก ๆ คน ของ นปช. ครับ” นั้น ย่อมทำให้ผู้ฟังคำปราศรัยของจำเลยเข้าใจว่าจำเลยจะร่วมดำเนินการใด ๆ ตามที่กลุ่ม นปช. กำหนดทั้งหมดโดยไม่มีข้อจำกัด และพนักงานฝ่ายปกครองซึ่งเป็นผู้ได้บังคับบัญชาของจำเลยจะไม่ระงับยับยั้งการดำเนินการของกลุ่ม นปช. ไม่ว่าในกรณีใด ๆ ดังนั้น การที่จำเลยไม่มีข้อสั่งการอย่างใดอย่างหนึ่งตามอำนาจหน้าที่ของ

จำเลยในการชุมนุมของกลุ่ม นปช. ดังกล่าว ก็เพื่อให้ผู้ชุมนุมกระทำการตามความประสงค์ได้โดยอิสระ ไม่ต้องมีพนักงานฝ่ายปกครองเข้าไปตรวจสอบหรือระงับยับยั้งการกระทำนั้น การกระทำของจำเลยจึงเป็นการละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ โดยมีเจตนาพิเศษที่จะสนับสนุนส่งเสริมผู้ชุมนุมเพื่อให้กระทำการอันเอื้อประโยชน์แก่รัฐบาลรักษาการหรือพรรคการเมืองที่จำเลยเป็นหัวหน้าพรรคอยู่ เนื่องจากสถานการณ์บ้านเมืองในขณะนั้นเกิดปัญหาความขัดแย้งและความแตกแยกของชนในชาติ โดยจำเลยไม่นำพาวouldเกิดเหตุการณ์ความไม่สงบเรียบร้อยหรือเกิดความเสียหายอย่างไร ซึ่งสอดคล้องกับคำปราศรัยของจำเลยตอนหนึ่งว่า “ผมเป็นนายทะเบียนอาวุธปืน ... คนไทยมีอาวุธปืนอยู่ในประเทศ สิบล้านกระบอก ... เพราะฉะนั้นใครที่จะถูกอำนาจพลังของประชาชนก็ให้มันรู้ไป ผมเชื่อมั่นว่าพวกเราทุกคนก็ต้องเตรียมความพร้อมทุกอย่าง เพื่อเข้าสู่สถานการณ์แตกหัก และยืนยันว่ารัฐบาลก็จะยืนเคียงบ่าเคียงไหล่กับผู้ชุมนุม” พฤติการณ์ของจำเลยดังกล่าวจึงเป็นการแสวงหาผลประโยชน์ที่มีควรได้โดยชอบสำหรับตนเองหรือผู้อื่น ซึ่งคำว่า “ทุจริตต่อหน้าที่” ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๔ หมายถึง การปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่อย่างใดในตำแหน่งหรือหน้าที่ หรือปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่อย่างใดในพฤติการณ์ที่อาจทำให้ผู้อื่นเชื่อว่ามีตำแหน่งหรือหน้าที่ทั้งที่ตนมิได้มีตำแหน่งหรือหน้าที่นั้น หรือใช้อำนาจในตำแหน่งหรือหน้าที่ ทั้งนี้ เพื่อแสวงหาผลประโยชน์ที่มีควรได้โดยชอบสำหรับตนเองหรือผู้อื่น ดังนั้น การที่จำเลยไม่มีข้อสั่งการอย่างใดอย่างหนึ่งตามอำนาจหน้าที่ของจำเลยในการชุมนุมของกลุ่ม นปช. เพื่อสนับสนุนส่งเสริมกลุ่มผู้ชุมนุมให้กระทำการอันเอื้อประโยชน์แก่รัฐบาลรักษาการหรือพรรคการเมืองที่จำเลยเป็นหัวหน้าพรรคอยู่ พฤติการณ์ของจำเลยถือได้ว่าเป็นการทุจริตต่อหน้าที่ตามความหมายดังกล่าวแล้ว การกระทำของจำเลยจึงเป็นการละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริต เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ประเทศชาติ ประชาชนผู้หนึ่งผู้ใด อันเป็นความผิดตาม

ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๕๗ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๒๓/๑

ปัญหาที่ต้องวินิจฉัยประการต่อไปว่า จำเลยกระทำความผิดฐานกระทำให้ปรากฏแก่ประชาชนด้วยวาจา หนังสือหรือวิธีอื่นใดอันมิใช่เป็นการกระทำภายในความมุ่งหมายแห่งรัฐธรรมนูญหรือมิใช่เพื่อแสดงความคิดเห็นหรือติชมโดยสุจริต เพื่อให้เกิดความปั่นป่วนหรือกระด้างกระเดื่องในหมู่ประชาชนถึงขนาดที่จะก่อความไม่สงบขึ้นในราชอาณาจักร หรือเพื่อให้ประชาชนล่วงละเมิดกฎหมายแผ่นดินตามฟ้องหรือไม่ สำหรับความผิดข้อหานี้เห็นควรวินิจฉัยก่อนว่า โจทก์มีอำนาจฟ้องหรือไม่ เห็นว่า ความผิดข้อหานี้เป็นการกระทำความผิดเกี่ยวกับความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ ซึ่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๓๔, ๒๓๕ กำหนดขั้นตอนการดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีไว้โดยเฉพาะแตกต่างไปจากการดำเนินคดีอาญาทั่วไป โดยให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นผู้มีอำนาจหน้าที่ไต่สวนข้อเท็จจริงและสรุปสำนวนพร้อมทั้งทำความเห็นไปยังอัยการสูงสุดเพื่อดำเนินการยื่นฟ้องคดี และต่อมาพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๖๑ โดยมาตรา ๒๘ ประกอบมาตรา ๓๐ แห่งพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวให้อำนาจคณะกรรมการ ป.ป.ช. ไต่สวนข้อเท็จจริงสำหรับความผิดที่เกี่ยวข้องกับความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ อันเป็นบทบัญญัติว่าด้วยการไต่สวนจึงเป็นกฎหมายในส่วนวิธีสบัญญัติและมีผลใช้บังคับทันทีนับตั้งแต่วันที่กฎหมายมีผลใช้บังคับ โดยมาตรา ๗๗ วรรคสาม บัญญัติว่า “กรณีที่คณะกรรมการร่วม (ผู้แทนจากอัยการและผู้แทนจากคณะกรรมการ ป.ป.ช.) ไม่อาจหาข้อยุติได้ คณะกรรมการ ป.ป.ช. ก็มีอำนาจยื่นฟ้องคดีเองได้ ... ” โดยศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีอาญาสำหรับข้อหาความผิดบทอื่นได้ในกรณีเป็นความผิดกรณีเดียวกัน เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่าพนักงานอัยการจังหวัดพิษณุโลกมีคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องเฉพาะข้อหาตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๓ ตามเอกสารหมาย จ.๓๓ แผ่นที่ ๙๗๐ ถึง ๙๗๑

แสดงว่าพนักงานอัยการยังไม่ได้มีคำสั่งไม่ฟ้องโดยให้ยุติการสอบสวนในข้อหาความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๖ แต่อย่างไร อาศัยอำนาจตามความในพระราชบัญญัติดังกล่าว คณะกรรมการ ป.ป.ช. จึงมีอำนาจไต่สวนความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๖ ซึ่งเป็นความผิดที่เกี่ยวข้องได้เช่นเดียวกับความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๕๗ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ.๒๕๔๒ มาตรา ๑๒๓/๑ โจทก์จึงมีอำนาจฟ้องความผิดข้อหานี้ ปัญหาที่จะต้องวินิจฉัยประการต่อไปมีว่า จำเลยกระทำความผิดข้อหานี้หรือไม่ ได้ความจากทางไต่สวนพยานโจทก์ว่า หลังจากจำเลยกล่าวปราศรัยแล้ว มีกลุ่มผู้ชุมนุมเดินทางเข้ามาชุมนุมเรียกร้องในพื้นที่กรุงเทพมหานคร และปิดล้อมสำนักงาน ป.ป.ช. เพื่อไม่ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ข้าราชการ และลูกจ้างสำนักงาน ป.ป.ช. ปฏิบัติงานได้ และมีการนำป้ายผ้าไวโอลินที่ปรากฏข้อความว่า “ประเทศนี้ไม่มีความยุติธรรม กู ขอแยกเป็นประเทศล้านนา” ไปติดไว้บริเวณสะพานลอยข้ามถนนสายพิษณุโลก-นครสวรรค์ บริเวณหน้าวัดจุงนาง หมู่ที่ ๔ ตำบลท่าทอง อำเภอเมืองพิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลก ทั้งขาเข้าและขาออก บริเวณสะพานลอยห้างสรรพสินค้าเซ็นทรัลพลาซ่า สาขาเชียงราย ตำบลเวียง อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย ผังขาเข้าจังหวัดเชียงราย บริเวณสะพานลอยหน้าตลาดสดปากอดำ หมู่ที่ ๑๐ ตำบลปากอดำ อำเภอแม่ลาว จังหวัดเชียงราย และข้อความว่า “อยู่ด้วยกันด้วยความสามัคคีไม่ได้ ... ก็แบ่งแยกกันอยู่ มึงกับกูแยกแผ่นดินกันไปเลย” ไปติดบนสะพานลอยย่านอนุสรณ์สถาน ถนนวิภาวดีรังสิต ใกล้สนามบินดอนเมือง กรุงเทพมหานคร เห็นว่า ความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๖ (๒), (๓) ผู้กระทำจะต้องมีมูลเหตุจูงใจอันเป็นเจตนาพิเศษเพื่อให้เกิดความปั่นป่วนหรือกระด้างกระเดื่องในหมู่ประชาชนถึงขนาดที่จะก่อความไม่สงบขึ้นในราชอาณาจักร หรือเพื่อให้ประชาชนล่วงละเมิดกฎหมายแผ่นดิน การที่จำเลยกล่าวปราศรัยว่า ในนามของพรรคเพื่อไทยและรัฐบาลจะขอน้อมรับเอาข้อเสนอทุกข้อของกลุ่ม นปช. ไปดำเนินการต่อร่วมกับพี่น้องประชาชนคนเสื้อแดงทุกคน ซึ่งข้อเสนอบางข้อไม่มีกฎหมายรองรับอาจนำไปสู่ความ

รุ่หน่วยของบ้านเมืองได้ เช่น การเสนอให้รัฐบาลพิจารณาสถานที่และเตรียมความพร้อมหากจำเป็นต้องตั้ง
 ที่ทำการรัฐบาลในภาคเหนือหรือภาคอีสาน การนัดหมายชุมนุมใหญ่หรือเคลื่อนขบวนเข้า
 กรุงเทพมหานคร การเคลื่อนไหวอย่างเสรี ปิดหน่วยงานหรือองค์กรอิสระ ตั้งกองกำลังไล่ล่า ย่อมกระทบ
 ต่อความสงบเรียบร้อย การเสนอให้ล้อมบ้านบุคคลตามเป้าหมายย่อมกระทบต่อความปลอดภัย และการ
 ปิดถนนสาธารณะย่อมทำให้ประชาชนเดือดร้อนไม่สะดวกที่จะใช้เส้นทางสาธารณะในการเดินทาง และ
 เจ้าพนักงานอาจต้องใช้มาตรการตามกฎหมายจำกัดเสรีภาพในการชุมนุมเพื่อคุ้มครองความสะดวก
 ของประชาชนที่จะใช้ที่สาธารณะหรือประโยชน์ส่วนรวมของประชาชน เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อย
 หรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา
 ๖๓, ๖๔ การที่จำเลยกล่าวปราศรัยรับข้อเสนอด่าง ๆ ดังกล่าว มิใช่เป็นการพูดแก่กลุ่ม นปช. ที่มา
 ชุมนุมในงานเท่านั้น แต่เป็นการพูดแก่ประชาชนทั่วไปทั้งประเทศและต่างประเทศที่รับชมการถ่ายทอด
 ทางโทรทัศน์ช่องเอเชียแอฟเดทด้วย จึงเป็นการริเริ่มก่อให้เกิดการรุ่หน่วยขึ้นในบ้านเมือง ยิ่งกว่านั้น
 จำเลยยังปราศรัยตอนหนึ่งว่า “ผมเป็นนายทะเบียนอาวุธปืน ... คนไทยมีอาวุธปืนอยู่ในประเทศสิบ
 ล้านกระบอก ... เพราะฉะนั้นใครที่จะถูกอำนาจพลั้งของประชาชนก็ให้มันรู้ไป ผมเชื่อมั่นว่าพวกเรา
 ทุกคนก็ต้องเตรียมความพร้อมทุกอย่าง เพื่อเข้าสู่สถานการณ์แตกหัก และยืนยันว่ารัฐบาลก็จะยืน
 เคียงบ่าเคียงไหล่กับผู้ชุมนุม” แสดงให้เห็นว่าจำเลยชี้ว่าในลักษณะการปลุกกระตมให้มีการดำเนินการ
 ตามข้อเสนอดังกล่าวแม้จะเป็นการก่อให้เกิดเหตุการณ์ความไม่สงบเรียบร้อยหรือก่อให้เกิดความ
 เสียหายก็ตาม อันเป็นเจตนาพิเศษตามกฎหมายดังกล่าว และได้ความตามทางไต่สวนว่า หลังจาก
 การปราศรัยของจำเลยแล้ว ได้มีการติดป้ายผ้าไว้นิลที่ปรากฏข้อความในลักษณะแบ่งแยกประเทศใน
 ท้องที่จังหวัดพิษณุโลก เมื่อวันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ ที่จังหวัดเชียงราย เมื่อวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์
 ๒๕๕๗ ที่จังหวัดพะเยา เมื่อวันที่ ๑ มีนาคม ๒๕๕๗ และที่กรุงเทพมหานคร เมื่อวันที่ ๕ มีนาคม ๒๕๕๗
 แม้ไม่มีพยานหลักฐานใดเชื่อมโยงให้เห็นว่าเป็นผลมาจากการกระทำของผู้ที่รับฟังคำปราศรัยของจำเลย

เมื่อวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ และการชุมนุมปิดล้อมที่สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เมื่อวันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๕๗ เป็นการชุมนุมของกลุ่มสื่อวิทยุประชาชนเพื่อประชาธิปไตย (กวล.) ซึ่งเป็นผลมาจากการชักชวนกันในรายการเสวนาทางออกประเทศไทย ที่มีการถ่ายทอดผ่านดาวเทียมของสถานีโทรทัศน์ช่องเอเชียแพคที่ห้างสรรพสินค้าอิมพีเรียลเวิลด์ลาดพร้าว เมื่อวันที่ ๑๙ มีนาคม ๒๕๕๗ ตามเอกสารหมายเลข จ.๗ หน้า ๒๔๙ ถึง ๒๕๒ แต่ความผิดข้อหานี้เป็นความผิดที่ไม่ต้องการผลของการกระทำ เมื่อจำเลยกล่าวปราศรัยโดยมีเจตนาพิเศษดังกล่าวย่อมถือได้ว่าการกระทำของจำเลยเป็นการกระทำเพื่อให้เกิดความปั่นป่วนหรือกระด้างกระเดื่องในหมู่ประชาชนถึงขนาดที่จะก่อให้เกิดความไม่สงบขึ้นในราชอาณาจักร และเป็นการกระทำเพื่อให้ประชาชนล่วงละเมิดต่อกฎหมายแผ่นดิน แม้ภายหลังจำเลยกล่าวปราศรัยแล้ว จะไม่เกิดความไม่สงบเรียบร้อยตรงตามข้อเสนอที่จำเลยกล่าวปราศรัยสนับสนุนหรือไม่ก็ตาม ก็ถือว่าเป็นความผิดสำเร็จตั้งแต่ขณะที่จำเลยกล่าวปราศรัยไปแล้ว จึงฟังได้ว่าจำเลยกระทำความผิดฐานกระทำให้ปรากฏแก่ประชาชนด้วยวาจา หนังสือหรือวิธีอื่นใดอันมิใช่เป็นการกระทำภายในความมุ่งหมายแห่งรัฐธรรมนูญหรือมิใช่เพื่อแสดงความคิดเห็น หรือติชมโดยสุจริต เพื่อให้เกิดความปั่นป่วนหรือกระด้างกระเดื่องในหมู่ประชาชนถึงขนาดที่จะก่อความไม่สงบขึ้นในราชอาณาจักร หรือเพื่อให้ประชาชนล่วงละเมิดกฎหมายแผ่นดินตามฟ้อง

อนึ่ง แม้ภายหลังการกระทำความผิด มีพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ ใช้บังคับ โดยยกเลิกพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ แต่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๗๒ ยังคงบัญญัติให้การกระทำตาม มาตรา ๑๒๓/๑ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ เป็นความผิดอยู่และมีระวางโทษเท่าเดิม จึงต้องใช้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ

ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๒๓/๑ ซึ่งเป็นกฎหมายที่ใช้ในขณะ
ที่จำเลยกระทำความผิดบังคับ ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒ วรรคหนึ่ง

วินิจฉัยว่า จำเลยมีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๕๗ และมาตรา ๑๑๖
(๒), (๓) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒
มาตรา ๑๒๓/๑ การกระทำของจำเลยเป็นการกระทำความผิดเป็นความผิดต่อกฎหมายหลายบท ให้ลงโทษ
ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา
๑๒๓/๑ ซึ่งเป็นกฎหมายบทที่มีโทษหนักที่สุดตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา ๙๐ ลงโทษจำคุก ๓ ปี
ทางใต้สวนพยานจำเลยเป็นประโยชน์แก่การพิจารณาอยู่บ้าง มีเหตุบรรเทาโทษ ลดโทษให้หนึ่งในสาม
ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๗๘ คงจำคุก ๒ ปี.

นายยงยุทธ แสงรุ่งเรือง

(อม.๓๑)

ความเห็นในการวินิจฉัยคดี

คดีหมายเลขดำที่ อม. ๑๐/๒๕๖๔

คดีหมายเลขแดงที่ อม.๑๙/๒๕๖๕

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์
ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

วันที่ ๒ เดือน กันยายน พุทธศักราช ๒๕๖๕

ระหว่าง	คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ	โจทก์
	นายจารุพงศ์ เรืองสุวรรณ	จำเลย

เรื่อง ความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ ความผิดต่อพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย
การป้องกันและปราบปรามการทุจริต

โจทก์ฟ้องว่า จำเลยดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเมื่อวันที่ ๒๘ ตุลาคม ๒๕๕๕ ต่อมาเมื่อวันที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๕๖ ได้มีพระราชกฤษฎีกายกยอผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๕๖ จำเลยยังคงรักษาการในตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย จึงเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง เจ้าหน้าที่ของรัฐ เจ้าพนักงานของรัฐ และเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา มีอำนาจหน้าที่เป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการในกระทรวงมหาดไทย และรับผิดชอบในการกำหนด

นโยบาย เป้าหมาย และผลสัมฤทธิ์ของงานในกระทรวง ให้สอดคล้องกับนโยบายที่คณะรัฐมนตรี
แถลงไว้ต่อรัฐสภา หรือที่คณะรัฐมนตรีกำหนดหรืออนุมัติ และมีอำนาจสั่งราชการและบังคับบัญชา
เพื่อให้เป็นไปตามอำนาจหน้าที่ของรัฐมนตรี ตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน
พ.ศ. ๒๕๓๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๒๐ และจำเลยมีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการบำบัดทุกข์บำรุงสุข
การรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน การอำนวยความสะดวกของสังคม การส่งเสริมและ
พัฒนาการเมืองการปกครอง การพัฒนาการบริหารราชการส่วนภูมิภาค การปกครองท้องถิ่น การส่งเสริม
การปกครองท้องถิ่นและพัฒนาชุมชน การทะเบียนราษฎร ความมั่นคงภายใน กิจการสาธารณภัย และ
การพัฒนาเมืองและราชการอื่นตามที่มีกฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกระทรวงมหาดไทยหรือ
ส่วนราชการที่สังกัดกระทรวงมหาดไทย ตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕
มาตรา ๓๐ เมื่อระหว่างวันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ ถึงวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๗ เวลากลางวัน
และกลางคืนต่อเนื่องกัน จำเลยกระทำความผิดต่อกฎหมาย กล่าวคือ วันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗
นายธงชัย แสงประทุม เจ้าพนักงานปกครองจังหวัดชำนาญการ สังกัดปกครองจังหวัดนครราชสีมา
ได้รับทราบข่าวว่าจะมีการชุมนุมของกลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ (นปช.)
ที่อาคารลิปตพัลลภฮอลล์ สนามกีฬาเฉลิมพระเกียรติ ๘๐ พรรษา จังหวัดนครราชสีมา ในวันที่
๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ จึงจัดทำบันทึกรายงานสถานการณ์ดังกล่าวโดยมีนายชยาวุธ จันทร
รองผู้ว่าราชการจังหวัดนครราชสีมา รักษาราชการแทนผู้ว่าราชการจังหวัดนครราชสีมา เป็นผู้ลงนาม
บันทึกข่าววิฤตในราชการกรมการปกครองถึงรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย และเสนอแนวทาง
ปฏิบัติจัดเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองติดตามความเคลื่อนไหวและแจ้งตำรวจภูธรจังหวัดนครราชสีมา
จัดเจ้าพนักงานตำรวจดูแลความสงบเรียบร้อย เพื่อเสนอให้จำเลยทราบโดยจัดส่งไปยังจำเลย

ทางโทรสาร ซึ่งจำเลยทราบหรือควรจะได้ทราบแล้วว่าจะมีการชุมนุม จำเลยย่อมต้องใช้กลไกของระบบราชการ หรือข้อสั่งการอย่างใดอย่างหนึ่งที่กฎหมายให้อำนาจไว้ เพื่อกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งในการรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชนตามอำนาจหน้าที่ แต่จำเลยไม่ได้มีข้อสั่งการอย่างใดในวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ ช่วงบ่าย จำเลยเดินทางไปเข้าร่วมการชุมนุมดังกล่าว ซึ่งได้มีการถ่ายทอดสดผ่านดาวเทียมของสถานีโทรทัศน์ช่องเอเชียอาฟเดทไปทุกจังหวัดทั่วประเทศ แกนนำการชุมนุมกล่าวปราศรัยในลักษณะให้มีการแบ่งแยกประเทศ และสั่งให้มีการรวมตัวกันเพื่อไปปิดล้อมองค์กรอิสระต่าง ๆ จำเลยในฐานะหัวหน้าพรรคเพื่อไทยและในฐานะรักษาการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยได้รับรู้ถึงการกระทำของแกนนำและกลุ่มผู้ชุมนุมทั้งหมด ทั้งยอมรับข้อเสนอที่นายณัฐวุฒิ ใสยเกื้อ ได้แจ้งต่อผู้ชุมนุม จำเลยกลับปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยกล่าวปราศรัยสนับสนุนการชุมนุมและยอมรับข้อเสนอที่ตรงข้ามซึ่งเป็นการขัดหรือแย้งกับหน้าที่และอำนาจของตน มีข้อความว่า “...วันนี้กลุ่มผู้นำทั้งหลายได้ออกมาเสนอข้อเสนอแนะต่าง ๆ ที่คุณณัฐวุฒิได้สรุปให้ฟังนั้น ผมในนามของพรรคเพื่อไทยและรัฐบาลก็จะขอน้อมรับเอาข้อเสนอทุกข้อของท่านไปดำเนินการต่อร่วมกับพี่น้องประชาชนคนเสื้อแดงหมดทุก ๆ คน ของ นปช. ครับ เราต่อสู้ก็เพื่อรักษาไว้ซึ่งอำนาจอธิปไตย...ทุกคนในที่นี้ล้วนแล้วแต่เป็นแกนนำ ถ้าท่านใช้การแตกเซลล์จากหนึ่งคนหาให้ได้สิบคน สิบคนหาให้ได้ร้อยคน ร้อยคนหาให้ได้พันคน พันคนหาได้หมื่นคน หมื่นคนหาได้แสนคน แสนคนหาได้ล้านคน ทำได้ไหมครับพี่น้องครับ ผมเชื่อมั่นว่าท่านทำได้แน่ครับในฐานะผมเป็นนายทะเบียนอาวุธปืนนะครับ ...คนไทยเนี่ยมีอาวุธปืนอยู่ในประเทศสิบล้านกระบอกนะครับพี่น้องครับเป็นอาวุธปืนที่ใช้สำหรับป้องกันตัวเอง เพราะฉะนั้นใครที่จะถูกละเมิดอำนาจพลังของประชาชนก็ให้มันรู้ไป ผมเชื่อมั่นว่าพวกเราทุกคนก็ต้องเตรียมความพร้อมทุกอย่าง เพื่อเข้าสู่สถานการณ์แตกหัก และก็ยืนยัน

กับท่านได้นะครับว่ารัฐบาลก็จะยื่นเคียงบ่าเคียงไหล่... ผมในฐานะหัวหน้าพรรคเพื่อไทย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยในคณะรัฐบาล เรารัฐบาลนี้มุ่งมั่นทำงานเพื่อพี่น้องประชาชน และจะทำงานต่อไปโดยไม่หวั่นไหว และจะไม่ยอมแพ้เด็ดขาด...” ขณะที่จำเลยปราศรัยมีเจ้าพนักงานปกครองหรือหน่วยงานในบังคับบัญชาของจำเลยได้ร่วมสังเกตการณ์หรืออยู่ในสถานการณ์การชุมนุมด้วย จำเลยยังปราศรัยในลักษณะยุยงส่งเสริมเพื่อให้เกิดความวุ่นวายขึ้นในบ้านเมือง โดยมีมูลเหตุจูงใจให้กลุ่มผู้ชุมนุม นปช. หรือผู้ที่ได้รับชมการถ่ายทอดสดผ่านดาวเทียมของสถานีโทรทัศน์ช่องเอเซียฮัพเดทไปทุกจังหวัดทั่วประเทศ หลงเชื่อคล้อยตามออกมาร่วมกันกระทำการตามข้อเรียกร้องของกลุ่ม นปช. อันเป็นการล่อลวงเมิดกฎหมายแผ่นดิน เพื่อให้เกิดความปั่นป่วนวุ่นวายขึ้นในบ้านเมือง เกิดความกระด้างกระเดื่องต่อระบบการปกครอง และเกิดความไม่สงบในประเทศ ทั้งที่จำเลยทราบดีอยู่แล้วว่าบ้านเมืองเกิดปัญหาความขัดแย้งและความแตกแยกของชนในชาติจนรัฐบาลต้องประกาศยุบสภาและประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินที่มีความร้ายแรง ในเขตท้องที่กรุงเทพมหานคร จังหวัดนนทบุรี อำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี และอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ จำเลยมีหน้าที่สั่งการอย่างใดอย่างหนึ่งเพื่อระงับยับยั้งมิให้เกิดความวุ่นวายขึ้นในบ้านเมือง แต่จำเลยกลับกระทำการเป็นปฏิปักษ์กับอำนาจหน้าที่ของจำเลย เพื่อสนับสนุนให้พรรคเพื่อไทยยังคงเป็นรัฐบาลต่อไปและเป็นไปเพื่อประโยชน์ทางการเมืองของพรรคเพื่อไทยที่จำเลยเป็นหัวหน้าพรรค จำเลยรับทราบข้อเสนอของกลุ่มผู้ชุมนุม มีเนื้อหาสรุปว่าขอให้นายกรัฐมนตรีไม่ต้องลาออก ให้เร่งแก้ไขปัญหาโครงการรับจำนำข้าว ให้เร่งจับกุมนายสุเทพ เพื่อถอดถอน และแกนนำ นายกรัฐมนตรีไม่ต้องไปรับทราบข้อกล่าวหาของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ให้เปิดเผยรายชื่อบริษัทหรือผู้สนับสนุน คณะกรรมการประชาชนเพื่อการเปลี่ยนแปลงปฏิรูปประเทศไทยให้เป็นประชาธิปไตยที่สมบูรณ์อันมีพระมหากษัตริย์

ทรงเป็นประมุข (กบปส.) เพื่อจะได้ดำเนินการต่อต้านสินค้า หากมีสถานการณ์รุนแรงให้ประกาศขัดตาวนองค์กระอิสระทุกองค์กร ให้จัดตั้งองค์กรเงา เช่น กสม.เงา และอธิการบดีเงา ให้มวลชนเตรียมพร้อมตลอดเวลา แต่ยังไม่ได้นัดหมายการเคลื่อนไหว แต่จำเลยกลับปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่เพิกเฉยไม่สั่งการเพื่อระงับยับยั้งมิให้เกิดความวุ่นวายปั่นป่วนขึ้นในบ้านเมือง จนเป็นเหตุให้มีกลุ่มผู้ชุมนุมเดินทางเข้ามาชุมนุมเรียกร้องยังพื้นที่กรุงเทพมหานคร และปิดล้อมสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เพื่อไม่ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ข้าราชการ และลูกจ้างปฏิบัติงานได้ตามข้อเรียกร้องของกลุ่ม นปช. และได้มีการนำป้ายผ้าไวโอลที่ปรากฏข้อความว่า “ประเทศนี้ไม่มีความยุติธรรม กูขอแยกเป็นประเทศล้านนา” ไปติดไว้บริเวณสะพานลอยข้ามถนนสายพิษณุโลก - นครสวรรค์ บริเวณหน้าวัดจุงนาง หมู่ที่ ๔ ตำบลท่าทอง อำเภอเมืองพิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลก ทั้งขาเข้าและขาออก บริเวณสะพานลอย ทางสรรพสินค้าเซ็นทรัลพลาซ่า สาขาเชียงราย ตำบลเวียง อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย ผังขาเข้าจังหวัดเชียงราย บริเวณสะพานลอยหน้าตลาดสด ป่าก่อดำ หมู่ที่ ๑๐ ตำบลป่าก่อดำ อำเภอแม่ลาว จังหวัดเชียงราย ตลอดจนมีการติดป้ายไวโอลว่า “อยู่ด้วยกันด้วยความสามัคคีไม่ได้ ... ก็แบ่งแยกกันอยู่ มึงกับกูแยกแผ่นดินกันไปเลย” บนสะพานลอยย่านอนุสรณ์สถาน ถนนวิภาวดีรังสิต ใกล้สนามบินดอนเมือง กรุงเทพมหานคร การกระทำของจำเลยเป็นการใช้อำนาจหน้าที่ในตำแหน่งโดยมิชอบ และจำเลยยังไปกล่าวปราศรัยเพื่อยุยงส่งเสริมการชุมนุมของกลุ่ม นปช. อย่างต่อเนื่อง จนเป็นเหตุให้เกิดสถานการณ์ความรุนแรงขึ้นในพื้นที่กรุงเทพมหานคร เขตปริมณฑล และพื้นที่ต่าง ๆ ของประเทศในหลายพื้นที่ เป็นผลให้ประชาชนผู้บริสุทธิ์เสียชีวิต ได้รับบาดเจ็บและเกิดความเสียหายต่อทรัพย์สินอย่างต่อเนื่อง จนกระทั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติต้องเข้าควบคุมอำนาจในการปกครองประเทศ การกระทำของจำเลย

เป็นผลโดยตรงให้เกิดผลกระทบต่อความไม่สงบเรียบร้อยของบ้านเมือง โดยเฉพาะการขึ้นปราศรัยของ
 จำเลยเป็นการกล่าวยุยงเพื่อให้เกิดความไม่สงบ จึงเป็นการกระทำที่ปรากฏด้วยวาจา หรือวิธีการอื่นใด
 อันมิใช่เป็นการกระทำภายในความมุ่งหมายแห่งรัฐธรรมนูญ และมีใช่เพื่อแสดงความคิดเห็นหรือติชม
 โดยสุจริต เพื่อให้เกิดความปั่นป่วนหรือกระด้างกระเดื่องในหมู่ประชาชนถึงขนาดที่จะก่อความไม่สงบ
 ขึ้นในราชอาณาจักร และเพื่อให้ประชาชนล่วงละเมิดกฎหมายแผ่นดิน ทั้งเป็นการสนับสนุนให้การ
 ชุมนุมของกลุ่ม นปช. ลูกหลานขยายตัวอย่างกว้างขวางจนเจ้าหน้าที่ของรัฐไม่อาจควบคุมสถานการณ์ให้
 เกิดความสงบขึ้นในบ้านเมืองได้ ดังจะเห็นได้จากการที่จำเลยกล่าวปราศรัยที่จังหวัดอุดรธานี ในชื่องาน
 “นปช. ลั่นกลองรบ ครั้งที่ ๒” จำเลยปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบในการป้องกันมิให้
 เกิดความวุ่นวายหรือความไม่สงบขึ้นในบ้านเมืองอันเป็นหน้าที่โดยตรงของจำเลยในฐานะรักษาการ
 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย จำเลยรับทราบแนวทางข้อเสนอของกลุ่ม นปช. แล้วละเว้น
 ไม่ดำเนินการสั่งการ ตรวจสอบ หรือดำเนินการใด ๆ เพื่อระงับยับยั้งหรือป้องกันเหตุการณ์
 ความวุ่นวายที่จะเกิดขึ้นจึงมีมูลความผิด เหตุเกิดที่ตำบลปรุใหญ่ อำเภอเมืองนครราชสีมา
 จังหวัดนครราชสีมา ต่อเนื่องเขตพระนคร กรุงเทพมหานคร ขอให้ลงโทษตามประมวลกฎหมายอาญา
 มาตรา ๑๕๗ และมาตรา ๑๑๖ (๒) (๓) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและ
 ปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๒๓/๑ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการ
 ป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๗๒ ประกอบมาตรา ๓๐ และ ๑๙๒

ศาลส่งหมายเรียกและสำเนาคำฟ้องให้จำเลยทราบโดยชอบแล้ว จำเลยไม่มาศาล
 และได้ออกหมายจับแล้ว แต่ไม่สามารถจับตัวได้ภายในกำหนด จึงพิจารณาคดีโดยไม่ต้องกระทำ
 ต่อหน้าจำเลย และจำเลยไม่มาศาลในวันนัดพิจารณาคดีครั้งแรก ถือว่าจำเลยให้การปฏิเสธตาม

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๒๘ วรรคหนึ่ง วรรคสอง และมาตรา ๓๓ วรรคสาม แต่จำเลยตั้งทนายความมาดำเนินการแทน ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๒๘ วรรคสอง

พิเคราะห์พยานหลักฐานตามทางไต่สวนของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองประกอบกับสำนวนการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. แล้วข้อเท็จจริงเบื้องต้นรับฟังได้ว่า ก่อนเกิดเหตุได้มีคณะกรรมการประชาชนเพื่อการเปลี่ยนแปลงปฏิรูปประเทศไทยให้เป็นประชาธิปไตยที่สมบูรณ์อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข (กปปส.) ซึ่งมีนายสุเทพ เทือกสุบรรณ เป็นหนึ่งในแกนนำจัดการชุมนุมในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลเพื่อต่อต้านรัฐบาลในขณะนั้นที่มีจำเลยเป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย โดยการเคลื่อนไหวและชุมนุมมีการปิดการจราจรในถนนสำคัญ บุกรุกและยึดสถานที่ราชการหลายแห่ง ไล่ข้าราชการ พนักงาน หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐออกจากสถานที่ราชการ เอาโซ่คล้องประตูเพื่อไม่ให้ข้าราชการ พนักงาน หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐทำงาน โดยกระทรวงมหาดไทยถูกปิดยึดพื้นที่ทำให้ไม่สามารถเข้าไปปฏิบัติงานได้ ตั้งแต่ช่วงวันที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๕๖ เป็นระยะเวลานานประมาณ ๖ เดือน ต้องไปใช้สถานที่ชั่วคราวภายนอกหลายแห่ง เมื่อวันที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๕๖ ได้มีพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๕๖ มีผลทำให้รัฐมนตรีทั้งคณะต้องพ้นจากตำแหน่ง แต่ต้องอยู่ในตำแหน่งเพื่อปฏิบัติหน้าที่ต่อไป จนกว่าคณะรัฐมนตรีที่ตั้งขึ้นใหม่จะเข้ารับหน้าที่ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๑๘๑ ขณะเกิดเหตุจำเลยรักษาการในตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยถึงวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๗ คณะรักษาความสงบแห่งชาติเข้าควบคุมอำนาจในการปกครองประเทศ

เป็นเหตุให้จำเลยพ้นจากการรักษาการในตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย หลังดำเนินการไต่สวนแล้ว โจทก์ส่งรายงานการไต่สวนพร้อมเอกสาร และความเห็นไปยังอัยการสูงสุดเพื่อดำเนินการฟ้องจำเลย อัยการสูงสุดเห็นว่ารายงาน เอกสาร และความเห็นที่โจทก์ส่งให้ยังไม่สมบูรณ์พอที่จะดำเนินคดีได้ จึงมีการตั้งคณะกรรมการร่วมระหว่างผู้แทนฝ่ายอัยการสูงสุดและผู้แทนฝ่ายโจทก์เพื่อดำเนินการรวบรวมพยานหลักฐาน แต่คณะกรรมการร่วมดังกล่าวไม่อาจหาข้อยุติเกี่ยวกับการดำเนินการฟ้องคดีได้ ตามเอกสารหมาย จ.๘ แผ่นที่ ๓๖๔ ถึงแผ่นที่ ๓๖๗ โจทก์จึงฟ้องคดีเองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๗๗ วรรคสาม ตามเอกสารหมาย จ.๘ เป็นคดีนี้

ปัญหาต้องวินิจฉัยประการแรกว่า ที่โจทก์ฟ้องขอให้ลงโทษตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๖ (๒)(๓) นั้น บทความผิดตามมาตรา ๑๑๖(๒)(๓) เป็นบทความผิดต่อความมั่นคงของรัฐ ไม่ใช่ความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. โจทก์จะมีอำนาจไต่สวนตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๖๖ ประกอบมาตรา ๔๓ (๒) ซึ่งเป็นกฎหมายที่ใช้บังคับในขณะเกิดเหตุปี ๒๕๕๗

แม้ต่อมาในปี ๒๕๖๑ จะมีพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๓๐ วรรคสอง กำหนดให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. โจทก์มีอำนาจดำเนินคดีในบทความผิดที่เกี่ยวข้องด้วยก็ตาม ก็เป็นบทบัญญัติในภายหลังจะนำมาใช้บังคับย้อนหลังมาตัดสิทธิอำนาจสอบสวนของพนักงานสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาไม่ได้ ไม่เช่นนั้นจะเกิดผลประหลาดขึ้น คดีใดที่คณะกรรมการ

ป.ป.ช.ได้สวนเสร็จก่อนมีพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ จะไม่มีอำนาจไต่สวนความผิดที่เกี่ยวข้องได้ แต่คดีใดที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ยังไต่สวนไม่แล้วเสร็จ แต่มีพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับดังกล่าวมาใช้บังคับ เช่นคดีนี้ มีการร้องทุกข์ตั้งแต่หลังเกิดเหตุใหม่ๆ โดยพนักงานสอบสวน กองบังคับการปราบปราม ส่งเรื่องมายังคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตั้งแต่วันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๕๗ กลับมีอำนาจไต่สวนบทความผิดที่เกี่ยวข้องได้ ไม่ต่างกับเป็นการเลือกปฏิบัติให้เป็นผลร้ายแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่ง ซึ่งหาเป็นการถูกต้องและเป็นธรรมไม่

แม้โจทก์จะอ้างบทเฉพาะกาลของกฎหมายนี้ในมาตรา ๑๙๒ วรรคหนึ่ง เกี่ยวกับการดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ระหว่างรอยต่อของกฎหมายเก่ากับกฎหมายใหม่ ในตอนท้ายมาด้วยว่า “เว้นแต่คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะมีมติให้ดำเนินการต่อไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้” ก็ไม่อาจขยายความว่า คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจถึงกับกำหนดให้กฎหมายย้อนหลังไปกำหนดให้บทความผิดที่ย่อนอกเหนืออำนาจไต่สวนมาอยู่ในอำนาจไต่สวนของตนได้ อันมีผลไม่ต่างกับคณะกรรมการ ป.ป.ช. บัญญัติกฎหมายขึ้นเองได้ ทั้งยังเป็นการย้อนหลังเอาผิดในทางอาญาอีกด้วย เป็นการไม่ชอบ โจทก์ไม่มีอำนาจไต่สวนความผิดตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา ๑๑๖(๒)(๓) และไม่มีอำนาจฟ้องในความผิดตามมาตรา

สำหรับความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๕๗ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๔ มาตรา ๑๒๓/๑ พระราชบัญญัติประกอบ

รัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๗๒ นั้น แม้
 จำเลยจะเป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ซึ่งตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง
 ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕ มาตรา ๓๐ กำหนดให้กระทรวงมหาดไทยมีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการ
 รักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน ความมั่นคงภายใน แต่ความเป็นรัฐมนตรีของจำเลยก็คง
 เป็นการกำกับและรับผิดชอบในการกำหนดนโยบาย เป้าหมาย และผลสัมฤทธิ์ของงานใน
 กระทรวงให้สอดคล้องกับนโยบายที่แถลงไว้ต่อรัฐสภาหรือที่คณะรัฐมนตรีกำหนดหรืออนุมัติ
 ตามที่พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๒๐ บัญญัติไว้ มิใช่
 เจ้าพนักงานที่มีอำนาจหน้าที่ในการดูแลรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชนและความมั่นคง
 ภายในโดยตรง ทั้งมิใช่พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่ ตามประมวลกฎหมายวิธี
 พิจารณาความอาญา มาตรา ๒(๑๗) จึงไม่มีอำนาจหน้าที่ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความ
 อาญา จำเลยไม่มีอำนาจหน้าที่ในการระงับยับยั้งหรือป้องกันเหตุการณ์หรือความรุนแรงอัน
 ละเมิดต่อกฎหมายดังที่โจทก์กล่าวมาในฟ้อง ตามรายงานการไต่สวนข้อเท็จจริง เอกสารหมาย
 จ.๗ นายวินัย บัวประดิษฐ์ ผู้ว่าราชการจังหวัดนครราชสีมา (พื้นที่เกิดเหตุ) ในขณะเกิดเหตุ ให้
 ถ้อยคำว่า พยานในฐานะผู้ว่าราชการจังหวัด มีหน้าที่ดูแลความสงบเรียบร้อยของจังหวัด ซึ่งแต่
 ละจังหวัดจะมีแผนของจังหวัดในการดูแลเกี่ยวกับเรื่องของการชุมนุม โดยจะมีคำสั่งแต่งตั้งส่วน
 งานที่เกี่ยวข้องเพื่อรับผิดชอบดำเนินการเกี่ยวกับการชุมนุม ซึ่งหากมีเหตุการณ์ชุมนุมเกิดขึ้น ก็
 จะมีการดำเนินการตามแผนป้องกันและแก้ไขเหตุการณ์อันเนื่องมาจากการชุมนุมประท้วง หรือ
 ก่อความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดนครราชสีมา ซึ่งเป็นแผนที่ได้รับอนุมัติจากผู้ว่าราชการจังหวัด
 โดยเป็นการร่วมมือระหว่างปกครองจังหวัด ตำรวจในพื้นที่ และ กอ.รมน. เพื่อรักษาความสงบ

เรียบร้อยในพื้นที่ สอดคล้องกับคำเบิกความของนายวิบูลย์ สงวนพงศ์ ปลัดกระทรวงมหาดไทย ในขณะเกิดเหตุ และพลโทภราดร พัฒนถาบุตร เลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติในขณะเกิดเหตุ พยานโจทก์ ว่า เมื่อมีความไม่สงบเรียบร้อยเกิดขึ้นเป็นเรื่องของเจ้าหน้าที่ระดับปฏิบัติในพื้นที่ที่จะต้องรับผิดชอบ ทั้งจังหวัดนครราชสีมาอยู่นอกพื้นที่ตามประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินที่มีความร้ายแรง ลงวันที่ ๒๑ มกราคม ๒๕๕๗ ที่มีจำเลยเป็นรองประธานกรรมการในคณะกรรมการบริหารสถานการณ์ฉุกเฉินดังที่โจทก์กล่าวอ้างมาในฟ้อง อีกประการหนึ่ง การที่ในวันเกิดเหตุจำเลยมายังที่ชุมนุมในสนามกีฬา ที่อาคารลิตพัลลภ จังหวัดนครราชสีมา ก็สืบเนื่องมาจากสถานการณ์ทางการเมืองในเวลานั้นมีความขัดแย้งอย่างรุนแรง แบ่งข้างเป็น ๒ ข้าง ฝ่ายที่ต่อต้านรัฐบาลของพรรคเพื่อไทยที่มีจำเลยเป็นหัวหน้าพรรคก็มีการปิดล้อมสถานที่ราชการ การรับข้อเสนอของจำเลยในที่ชุมนุมฝ่ายสนับสนุนรัฐบาลทางการเมืองที่ไม่ยอมรับการกระทำของฝ่ายต่อต้านรัฐบาลที่มาจากการเลือกตั้ง การขึ้นปราศรัยจึงเป็นการแสดงออกของจำเลย จึงเป็นการกระทำในฐานะหัวหน้าพรรคเพื่อไทย มิใช่ฐานะรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยดังที่นายวิบูลย์ สงวนพงศ์ พยานโจทก์ เบิกความว่า จำเลยสวมหมวก ๒ ใบ ในทางการเมืองจำเลยมีฐานะเป็นหัวหน้าพรรคการเมืองด้วย ตามทางไต่สวนก็ไม่ปรากฏว่าจำเลยได้มีข้อสั่งการใดในฐานะเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการในกระทรวงมหาดไทยให้ดำเนินการให้เป็นไปตามข้อเสนอในที่ชุมนุมที่เกิดเหตุ การแขวนป้ายไวโอลที่มีข้อความแบ่งแยกดินแดนในการไต่สวนของโจทก์ก็ไม่พบว่ามีความเกี่ยวข้องกับจำเลย ยิ่งกว่านั้น ถ้อยคำปราศรัยของจำเลยที่ว่า ผมเชื่อมั่นว่าพวกเราทุกคนก็ต้องเตรียมความพร้อมทุกอย่างเพื่อเข้าสู่สถานการณ์แตกหัก นางธิดา โตจิราการ หรือถาวรเศรษฐ์ พยานจำเลย ก็ให้ความเห็นว่า หมายถึงการต่อต้านการรัฐประหาร ซึ่งก็ปรากฏ

(อม.๕๐)

- ๑๒ -

ต่อมาว่าในวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๗ มีการรัฐประหารยึดอำนาจรัฐบาลพรรคเพื่อไทย ด้วย
เหตุดังวินิจฉัยมานี้ จำเลยไม่มีความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการดังฟ้องโจทก์

วินิจฉัยให้ยกฟ้อง./

นายสวัสดิ์ สุรวุฒนานันท์

(อม.๓๑)
ความเห็นในการวินิจฉัยคดี

คดีหมายเลขดำที่ อม. ๑๐/๒๕๖๔
คดีหมายเลขแดงที่ อม.๑๙/๒๕๖๕

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์
ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

วันที่ ๒ เดือน กันยายน พุทธศักราช ๒๕๖๕

ระหว่าง	คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริต	โจทก์
	นายจารุพงศ์ เรืองสุวรรณ	จำเลย

เรื่อง ความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ ความผิดต่อพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย
การป้องกันและปราบปรามการทุจริต

โจทก์ฟ้องขอให้ลงโทษจำเลยตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๕๗ และมาตรา ๑๑๖ (๒), (๓) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๒๓/๑ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๗๒ ประกอบมาตรา ๓๐ และ ๑๙๒

ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองส่งหมายเรียกและสำเนา คำฟ้องให้จำเลยทราบโดยชอบแล้ว แต่จำเลยไม่มาศาล ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองออกหมายจับจำเลยแล้ว แต่ไม่สามารถจับจำเลยได้ภายในสามเดือนนับแต่วันออกหมายจับ ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองจึงมีอำนาจพิจารณาคดีได้โดยไม่ต้องกระทำต่อหน้าจำเลย ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๒๘ วรรคหนึ่ง วรรคสอง จำเลยตั้งทนายความมาดำเนินการแทน ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๒๘ วรรคสอง

จำเลยไม่มาศาลในวันนัดพิจารณาคดีครั้งแรก ถือว่าจำเลยให้การปฏิเสธ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๓๓ วรรคสาม

พิเคราะห์พยานหลักฐานตามทางไต่สวนของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ประกอบกับสำนวนการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. และคำแถลงปิดคดีของโจทก์และจำเลยแล้ว ข้อเท็จจริงเบื้องต้นรับฟังได้ว่า เมื่อวันที่ ๒๘ ตุลาคม ๒๕๕๕ จำเลยได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ต่อมาวันที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๕๖ มีพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๕๖ มีผลทำให้รัฐมนตรีทั้งคณะต้องพ้นจากตำแหน่ง แต่ต้องอยู่ในตำแหน่งเพื่อปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่าคณะรัฐมนตรีที่ตั้งขึ้นใหม่จะเข้ารับหน้าที่ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๑๘๑ เมื่อขณะเกิดเหตุจำเลยรักษาการในฐานะรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย จำเลยจึงเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและ

เจ้าหน้าที่ของรัฐ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๔ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๔ ทั้งเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา วันที่ ๒๑ มกราคม ๒๕๕๗ นางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี อาศัยอำนาจตามพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๔๘ ประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินที่มีความร้ายแรงในเขตท้องที่กรุงเทพมหานคร จังหวัดนนทบุรี อำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี และอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ เนื่องจากมีกลุ่มบุคคลก่อให้เกิดความวุ่นวายและนำไปสู่ความไม่สงบเรียบร้อยภายในประเทศ มีผลบังคับใช้ระหว่างวันที่ ๒๒ มกราคม ๒๕๕๗ ถึงวันที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๕๗ ตามเอกสารหมาย จ. ๙ แผ่นที่ ๓๗๑ และแผ่นที่ ๓๗๒ และมีคำสั่งตั้งศูนย์รักษาความสงบ (ศรส.) มีอำนาจหน้าที่ในการป้องกัน แก้ไข และระงับยับยั้ง รวมทั้งดำเนินการอื่นใดเพื่อให้สถานการณ์ฉุกเฉินกลับสู่สถานการณ์ปกติโดยเร็ว ตามคำสั่งนายกรัฐมนตรี ที่ พิเศษ ๑/๒๕๕๗ เรื่อง การจัดตั้งศูนย์รักษาความสงบ (ศรส.) เอกสารหมาย จ.๑๖ แผ่นที่ ๔๗๓ ถึงแผ่นที่ ๔๗๕ วันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ นายธงชัย แสงประทุม เจ้าพนักงานปกครองจังหวัดชำนาญการ สังกัดปกครองจังหวัดนครราชสีมา ทราบข่าวว่าจะมีการชุมนุมของกลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ (นปช.) ที่อาคารลิปตพัลลภฮอลล์ ภายในสนามกีฬาเฉลิมพระเกียรติ ๘๐ พรรษา จังหวัดนครราชสีมา จึงจัดทำบันทึกข่าววิทยุในราชการกรมการปกครอง ลงวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ เรื่อง รายงานความเคลื่อนไหวของกลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ (นปช.) ให้นายชยาวุธ จันทร์ รองผู้ว่าราชการจังหวัด รักษาราชการแทนผู้ว่าราชการจังหวัดนครราชสีมา ลงนามตามเอกสารหมาย จ.๑๑ แล้วจัดส่งบันทึกดังกล่าวทางโทรสารเสนอไปยังจำเลย ปลัดกระทรวงมหาดไทย และ

อธิบดีกรมการปกครอง จำเลยไม่ได้มีข้อสั่งการประการใด ต่อมาวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ มีการชุมนุมของกลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ หรือกลุ่ม นปช. นำโดยนางธิดา โติจิราการหรือถาวรเศรษฐ ประธานกลุ่ม นปช. มีการถ่ายทอดสดทางสถานีโทรทัศน์ออนไลน์ช่องเอเชียอัปเดตไปทั่วประเทศ การปราศรัยเริ่มตั้งแต่ช่วงเช้า จำเลยเดินทางไปร่วมชุมนุมในช่วงบ่าย ต่อมาเวลา ๑๗.๐๖ นาฬิกา นายณัฐวุฒิ ใสยเกื้อ กล่าวปราศรัย มีข้อเสนอต่อพรรคเพื่อไทยและต่อกลุ่ม นปช. หลังจากนั้นจำเลยกล่าวปราศรัย ตามคำถอดถ้อยบันทึกเสียง เอกสารหมายเลข จ.๑๒ แผ่นที่ ๓๙๐ และแผ่นที่ ๓๙๑ ภายหลังการชุมนุมยุติลง นายธงชัยจัดทำบันทึกข่าววิทยุในราชการกรมการปกครอง ลงวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ เรื่อง รายงานความเคลื่อนไหวของกลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ (นปช.) มีนายชยวุธเป็นผู้ลงนาม ตามเอกสารหมายเลข จ.๑๓ แล้วจัดส่งบันทึกดังกล่าวทางโทรสารเสนอไปยังจำเลย ปลัดกระทรวงมหาดไทย และอธิบดีกรมการปกครอง จำเลยไม่ได้มีข้อสั่งการประการใด ต่อมา มีผู้นำป้ายผ้าไวโอลปรากฎข้อความว่า “ประเทศนี้ไม่มีความยุติธรรม กุขอแยกเป็นประเทศล้านนา” ตามเอกสารหมายเลข จ.๑๕ แผ่นที่ ๔๒๕ ถึงแผ่นที่ ๔๒๙ ไปติดไว้ตามสถานที่ต่าง ๆ กล่าวคือเมื่อวันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ มีผู้นำป้ายดังกล่าวไปติดบริเวณสะพานลอยข้ามถนนสายพิษณุโลก-นครสวรรค์ หน้าวัดจุนนาง หมู่ที่ ๔ ตำบลท่าทอง อำเภอเมืองพิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลก ทั้งขาเข้าและขาออก วันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ มีผู้นำป้ายดังกล่าวไปติดบริเวณสะพานลอย ห้างสรรพสินค้าเซ็นทรัลพลาซ่า สาขาเชียงราย ตำบลเวียง อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย ผังขาเข้าจังหวัดเชียงราย และวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ มีผู้นำป้ายดังกล่าวไปติดบริเวณสะพานลอยหน้าตลาดสด ป่าก่อดำ หมู่ที่ ๑๐ ตำบลป่าก่อดำ อำเภอแม่ลาว จังหวัดเชียงราย ต่อมาวันที่ ๕ มีนาคม ๒๕๕๗ มีผู้นำป้ายผ้าไวโอลมีข้อความว่า “อยู่ด้วยกันด้วยความ

สามัคคีไม่ได้ ...ก็แบ่งแยกกันอยู่ มึงกับกูแยกแผ่นดินกันไปเลย (โกตี เรดการ์ด)” ไปติดบนสะพานลอยย่านอนุสรณ์สถาน ถนนวิภาวดีรังสิต ใกล้สนามบินดอนเมือง กรุงเทพมหานคร ตามเอกสารหมายเลข จ.๑๖ แผ่นที่ ๔๘๓ วันที่ ๔ มีนาคม ๒๕๕๗ นางแนนน้อย อัครกิตติกร ไปแจ้งความร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวนสถานีตำรวจภูธรเมืองพิษณุโลก ให้ดำเนินคดีแก่จำเลยกรณีกล่าวปราศรัยที่อาคารลิปตพัลลภฮอลล์ ต่อมาวันที่ ๑๘ มีนาคม ๒๕๕๗ มีประกาศเรื่อง พื้นที่ปรากฏเหตุการณ์อันกระทบต่อความมั่นคงภายในราชอาณาจักร มีผลบังคับใช้ระหว่างวันที่ ๑๙ มีนาคม ๒๕๕๗ ถึงวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๕๗ ตามเอกสารหมายเลข จ.๑๖ แผ่นที่ ๔๘๘ และแผ่นที่ ๔๘๙ และมีคำสั่งกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักรที่ ๑๑๐/๒๕๕๗ เรื่อง การจัดตั้งศูนย์อำนวยการรักษาความสงบเรียบร้อย (ศอ.รส.) ตามเอกสารหมายเลข จ.๑๖ แผ่นที่ ๕๐๐ และแผ่นที่ ๕๐๑ วันที่ ๑๙ มีนาคม ๒๕๕๗ กลุ่มสื่อวิทยุประชาชนเพื่อประชาธิปไตย (กวป.) กล่าวในรายการเสวนาทางออกประเทศไทย ทางสถานีโทรทัศน์ออนไลน์ช่องเอเชียอัปเดต ชักชวนกลุ่มมวลชนมาชุมนุมและปิดล้อมสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ อำเภอเมืองนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี เพื่อไม่ให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติข้าราชการ และลูกจ้างปฏิบัติงาน ต่อมาวันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๕๗ มีกลุ่มผู้ชุมนุมปิดล้อมสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ วันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๗ คณะรักษาความสงบแห่งชาติเข้าควบคุมอำนาจในการปกครองประเทศ เป็นเหตุให้จำเลยพ้นจากการรักษาการในตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ในคดีที่นางแนนน้อยร้องทุกข์ให้ดำเนินคดีแก่จำเลย พนักงานอัยการจังหวัดพิษณุโลกมีคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องจำเลยเมื่อวันที่ ๓๑ กรกฎาคม ๒๕๖๑ ตามเอกสารหมายเลข จ.๓๓ แผ่นที่ ๙๗๐ และแผ่นที่ ๙๗๑ ต่อมาโจทก์ส่งรายงาน เอกสาร และ

ความเห็นไปยังอัยการสูงสุดเพื่อให้ดำเนินการฟ้องจำเลย อัยการสูงสุดเห็นว่ารายงาน เอกสาร และความเห็นที่โจทก์ส่งให้ยังไม่สมบูรณ์พอที่จะดำเนินคดีได้ มีการตั้งคณะกรรมการร่วมระหว่างผู้แทนฝ่ายอัยการสูงสุดและผู้แทนฝ่ายโจทก์เพื่อดำเนินการรวบรวมพยานหลักฐาน แต่คณะกรรมการร่วมดังกล่าวไม่อาจหาข้อยุติเกี่ยวกับการดำเนินการฟ้องคดีได้ ตามเอกสารหมาย จ.๘ แผ่นที่ ๓๖๔ ถึงแผ่นที่ ๓๖๗ โจทก์จึงฟ้องจำเลยเป็นคดีนี้เองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๗๗ วรรคสาม

ปัญหาต้องวินิจฉัยประการแรกมีว่า จำเลยกระทำความผิดฐานเป็นเจ้าพนักงานปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใดหรือโดยทุจริต และฐานเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติอย่างใดในตำแหน่งหรือหน้าที่ เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใดหรือโดยทุจริตตามฟ้องหรือไม่ เห็นสมควรวินิจฉัยก่อนว่าจำเลยเป็นเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจหน้าที่หรือไม่ เห็นว่า ขณะเกิดเหตุจำเลยรักษาการในตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย มีอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๒๐ ที่บัญญัติให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการ และรับผิดชอบในการกำหนดนโยบาย เป้าหมาย และผลสัมฤทธิ์ของงานในกระทรวงให้สอดคล้องกับนโยบายที่คณะรัฐมนตรีแถลงไว้ต่อรัฐสภาหรือที่คณะรัฐมนตรีกำหนดหรืออนุมัติ และมีอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕ มาตรา ๓๐ ที่บัญญัติให้กระทรวงมหาดไทย มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการบำบัดทุกข์บำรุงสุข การรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน การอำนวยความสะดวกเป็นธรรมของสังคม การส่งเสริมและพัฒนาการเมืองการปกครอง การพัฒนาการบริหารราชการส่วนภูมิภาค การปกครองท้องถิ่น การส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นและ

พัฒนาชุมชน การทะเบียนราษฎร ความมั่นคงภายใน กิจการสาธารณภัย และการพัฒนาเมืองและราชการอื่นตามที่มีกฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกระทรวงมหาดไทยหรือส่วนราชการที่สังกัดกระทรวงมหาดไทย การรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชนจึงเป็นหน้าที่โดยทั่วไปของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ทางได้สวนได้ความจากนายวิบูลย์ สงวนพงศ์ ว่า รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเคยมีข้อสั่งการเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหากลุ่มผู้ชุมนุมมาก่อน ตามสรุปข้อสั่งการในที่ประชุมกระทรวงมหาดไทย ครั้งที่ ๕/๒๕๕๖ ลงวันที่ ๔ มิถุนายน ๒๕๕๖ เอกสารหมาย จ.๖๑ อันเป็นการแสดงให้เห็นว่ารัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเคยใช้อำนาจในการกำกับดูแลและสั่งการให้ข้าราชการในกระทรวงมหาดไทยดำเนินการให้มีผลสอดคล้องกับนโยบายหรือแนวทางที่กำหนดในเรื่องการรักษาความสงบเรียบร้อย แม้ขณะเกิดเหตุจําเลยรักษาการในตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย แต่ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๑๘๑ บัญญัติให้คณะรัฐมนตรีที่พ้นจากตำแหน่ง ต้องอยู่ในตำแหน่งเพื่อปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่าคณะรัฐมนตรีที่ตั้งขึ้นมาใหม่จะเข้ารับหน้าที่ จําเลยจึงมีอำนาจหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชนตามที่โจทก์ฟ้อง กรณีจึงมีปัญหาต้องวินิจฉัยต่อไปว่า จําเลยปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบเพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใดหรือโดยทุจริตตามฟ้องหรือไม่ ทางได้สวนได้ความจากนายวิบูลย์ว่า รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย มีข้อสั่งการในที่ประชุมกระทรวงมหาดไทย ครั้งที่ ๕/๒๕๕๖ ลงวันที่ ๔ มิถุนายน ๒๕๕๖ สั่งการเรื่องการแก้ไขปัญหากลุ่มผู้ชุมนุม โดยให้ผู้ว่าราชการจังหวัดดำเนินการจัดทำแผนเผชิญเหตุกรณีเหตุการณ์ชุมนุม โดยกำหนดขั้นตอน/ ผู้รับผิดชอบให้ชัดเจนและใช้เป็นมาตรฐานเดียวกัน ทั้งในเรื่องการข่าว การประชาสัมพันธ์การทำความเข้าใจกับผู้ชุมนุมและประชาชนในพื้นที่ การดูแลความปลอดภัย การดูแลเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน การติดต่อสื่อสาร ฯลฯ

ให้ครอบคลุมทุกประเด็นที่เกี่ยวข้อง และจัดทำแผนเผชิญเหตุเป็นการเฉพาะ เช่น แผนเผชิญเหตุกลุ่มผู้ชุมนุม ยางพารา/ปาล์มน้ำมัน แผนเผชิญเหตุเฉพาะพื้นที่ เป็นต้น นอกจากนี้ยังให้ติดตามความเคลื่อนไหวกลุ่มผู้ชุมนุมที่มีการเคลื่อนย้ายอยู่ในพื้นที่ความรับผิดชอบ พร้อมทั้งดูแลและทำความเข้าใจกับกลุ่มผู้ชุมนุมเพื่อเป็นการระงับยับยั้งการเคลื่อนย้ายสู่ส่วนกลาง/พื้นที่อื่น ๆ อีกด้วย ตามเอกสารหมาย จ.๖๑ ในส่วนของจังหวัดนครราชสีมา มีการจัดทำแผนเผชิญเหตุกรณีมีเหตุการณ์ชุมนุมตามข้อสั่งการดังกล่าวแล้ว นายธงชัย แสงประทุม เจ้าพนักงานปกครองจังหวัดชำนาญการ สังกัดปกครองจังหวัดนครราชสีมา และนายชยวุธ จันทร รองผู้ว่าราชการจังหวัดนครราชสีมา เบิกความสอดคล้องกันว่า จังหวัดนครราชสีมา มีคำสั่งแต่งตั้งคณะทำงานแก้ไขปัญหาการชุมนุมประท้วง คณะทำงานติดตามข่าวสารและคณะทำงานเจรจาต่อรองการชุมนุมประท้วงของกลุ่มต่าง ๆ ในจังหวัดนครราชสีมา รวมทั้งจัดทำแผนเผชิญเหตุเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาการชุมนุมประท้วง หรือก่อความไม่สงบอันเนื่องมาจากการชุมนุมประท้วงของกลุ่มต่าง ๆ ในจังหวัดนครราชสีมา ตามเอกสารหมาย จ.๒๕ แผ่นที่ ๕๗๑ ถึงแผ่นที่ ๕๗๓ และ จ.๒๖ แผ่นที่ ๕๗๔ ถึงแผ่นที่ ๕๗๗ เมื่อนายธงชัยทราบ ว่า ในวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ กลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ หรือกลุ่มนปช. จะจัดประชุมแกนนำกลุ่ม นปช. และสมาชิกทั่วประเทศ ในชื่องาน นปช. ลั่นกลองรบ ณ อาคารลิปตพัลลภฮอลล์ ภายในสนามกีฬาเฉลิมพระเกียรติ ๘๐ พรรษา จังหวัดนครราชสีมา นายธงชัยได้จัดทำบันทึกข่าววิทยุในราชการกรมการปกครองด่วนที่สุด ที่ นม ๐๐๑๘๒/๑๙๒ ลงวันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ รายงานสถานการณ์ดังกล่าวมีข้อความระบุด้วยว่า คาดว่า จะมีสมาชิกกลุ่ม นปช. มาร่วมชุมนุมประมาณ ๔,๐๐๐ คน ในส่วนการปฏิบัติมีการจัดเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองติดตามความเคลื่อนไหวและแจ้งตำรวจภูธรจังหวัดนครราชสีมาจัดเจ้าพนักงานตำรวจดูแลความสงบเรียบร้อยแล้ว จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ โดยมีนายชยวุธเป็นผู้ลงนาม ตามเอกสาร

หมาย จ.๑๑ นายธงชัยจัดส่งบันทึกดังกล่าวทางโทรสารแจ้งไปยังจำเลย ปลัดกระทรวงมหาดไทย และอธิบดีกรมการปกครอง ภายหลังการชุมนุมของกลุ่ม นปช. นายธงชัยจัดทำบันทึกข่าววิทยุในราชการกรมการปกครอง ด่วนที่สุด ที่ นม ๐๐๑๘๒/๑๙๙ ลงวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ รายงานสถานการณ์ข่าวการชุมนุมของกลุ่ม นปช. ว่า ข้อ ๒.๑ วันอาทิตย์ที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ เวลาประมาณ ๙ นาฬิกา กลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ (นปช.) ประมาณ ๔,๕๐๐ คน นำโดยนางธิดา ถาวรเศรษฐ์ ประธานกลุ่ม นปช. ได้จัดประชุมแกนนำ นปช. ในชื่องาน “นปช.ลั่นกลองรบ” ณ อาคารลิปตพัลลภฮอลล์ เพื่อระดมความคิดเห็นและแนวทางการเคลื่อนไหว มีเนื้อหาโดยสรุปว่า ขอให้ นรม.ไม่ต้องลาออก ไม่ว่ากรณีใด ๆ และให้เร่งแก้ไขปัญหาโครงการรับจำนำข้าว ให้เร่งจับกุมตัวนายสุเทพ เทือกสุบรรณ และแกนนำ นรม. ไม่ต้องไปรับทราบข้อกล่าวหาของ ปปช. ให้เปิดเผยรายชื่อบริษัทหรือผู้สนับสนุน กปปส. เพื่อจะได้ดำเนินการต่อต้านสินค้า หากมีสถานการณ์รุนแรง ให้ประกาศชดเชยดอกเบี้ยดอกเบี้ยขององค์กรให้จัดตั้งองค์กรเงา เช่น กสม.เงา และอธิการบดีเงา เป็นต้น ให้มวลชนเตรียมพร้อมตลอดเวลา แต่ยังไม่ได้นัดหมายการเคลื่อนไหว ๒.๒ ยุติการประชุมและแยกย้ายกลับภูมิลำเนา เมื่อเวลา ๑๘.๔๐ นาฬิกา เหตุการณ์ทั่วไปปกติ ในส่วนการปฏิบัติจัดทำร่างจรรยาบรรณและรักษาความสงบเรียบร้อย จัดเจ้าพนักงานปกครองและสมาชิก อส. ติดตามความเคลื่อนไหว จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ โดยมีนายชยาวุธ เป็นผู้ลงนามตามเอกสารหมาย จ.๑๓ นายธงชัยจัดส่งบันทึกดังกล่าวทางโทรสารแจ้งไปยังจำเลย ปลัดกระทรวงมหาดไทย และอธิบดีกรมการปกครอง จำเลยไม่มีหนังสือแจ้งหรือสั่งการใด ๆ ตามบันทึกข่าววิทยุในราชการกรมการปกครองทั้งสองฉบับดังกล่าวมาซึ่งที่ทำการปกครองจังหวัด เห็นว่า การชุมนุมของกลุ่ม นปช. เกิดขึ้นที่จังหวัดนครราชสีมา ซึ่งตามคำสั่งจังหวัดนครราชสีมาที่ ๓๑๘๕ / ๒๕๕๖ เอกสารหมาย จ.๒๕ คณะกรรมการแก้ไขปัญหากลุ่มประท้วงอันเนื่องมาจากการชุมนุมประท้วงของกลุ่มต่าง ๆ มีหน้าที่

อำนาจการ สั่งการ กำกับดูแล แก้ไขปัญหาการชุมนุมประท้วงและก่อความไม่สงบในพื้นที่จังหวัด นครราชสีมา ให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อยเพื่อป้องกัน ระวังยับยั้งและบรรเทาเหตุการณ์ที่อาจส่งผล กระทบต่อความมั่นคงและความสงบเรียบร้อยของประชาชนตั้งแต่เกิดเหตุการณ์จนกว่าสถานการณ์ จะกลับเข้าสู่ภาวะปกติอยู่แล้ว ทั้งตามแผนเผชิญเหตุเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาการชุมนุมประท้วง ฯ ตามเอกสารหมาย จ. ๒๖ ข้อ ๑๐ กำหนดเรื่องการสื่อสารและการรายงานข่าวด่วน กรณีเหตุชุมนุม ประท้วง ให้ศูนย์ปฏิบัติการจังหวัดนครราชสีมา ที่ทำการปกครองจังหวัดนครราชสีมา เป็นผู้สรุปรายงาน ผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้นและรายงานส่วนกลางทราบโดยด่วนที่สุด เมื่อพิจารณำบันทึกข่าววิทยุ ในราชการกรมการปกครองด่วนที่สุด ที่ นม ๐๐๑๘.๒ /๑๙๒ ลงวันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ เอกสาร หมาย จ.๑๑ เป็นเพียงการรายงานว่ากลุ่ม นปช. จะจัดให้มีการชุมนุมในวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ โดยแจ้งถึงการปฏิบัติว่าดำเนินการอย่างไร และท้ายบันทึกก็เป็นเพียงการเรียนมาเพื่อโปรดทราบ กรณี จึงไม่มีความจำเป็นที่จำเลยต้องมีข้อสั่งการเกี่ยวกับบันทึกดังกล่าวประการใด ส่วนบันทึกข่าววิทยุ ในราชการกรมการปกครองด่วนที่สุดที่ นม ๐๐๑๘.๒ /๑๙๔ ลงวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ ตามเอกสาร หมาย จ. ๑๓ ก็เป็นเพียงการรายงานสถานการณ์ที่เกิดขึ้น โดยกล่าวถึงเวลาที่เริ่มชุมนุม จำนวนผู้มาชุมนุม ผู้นำชุมนุม สรุปเนื้อหาในการปราศรัย เวลาที่เลิกชุมนุม และรายงานการปฏิบัติว่าดำเนินการอย่างไร ท้ายบันทึกก็ระบุเพียงว่า จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ นายธงชัยก็เบิกความยืนยันว่า บันทึกดังกล่าว เป็นการรายงานให้ทราบตามปกติ และยังได้ความจากนายวิบูลย์ด้วยว่า กรณีเกิดเหตุชุมนุม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยไม่จำเป็นต้องมีข้อสั่งการ ยกเว้นว่ามีการไม่ปฏิบัติตามข้อสั่งการ หรือมีเหตุการณ์พิเศษที่ต้องดำเนินการ กรณีกลุ่มผู้ชุมนุมอีกฝ่ายจัดให้มีการชุมนุมและมีการปิดล้อม สถานที่ต่าง ๆ รวมทั้งกระทรวงมหาดไทย จำเลยก็ไม่เคยมีข้อสั่งการประการใด เมื่อบันทึกข่าววิทยุ

ในราชการกรมการปกครองฉบับลงวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ เอกสารหมาย จ.๑๓ ในส่วนที่เกี่ยวกับการรายงานสถานการณ์ไม่มีข้อความใดที่แสดงให้เห็นว่ามีเหตุการณ์พิเศษที่จำเลยต้องสั่งการ ย่อมไม่มีเหตุที่จำเลยต้องสั่งการเพิ่มเติม การที่จำเลยไม่มีข้อสั่งการในบันทึกข่าววิทยุในราชการบันทึก ข่าววิทยุในราชการกรมการปกครองตามเอกสารหมาย จ.๑๑ และ จ.๑๓ ที่ฝ่ายปกครองจังหวัด นครราชสีมาส่งให้จำเลยทางโทรสาร จึงถือไม่ได้ว่าเป็นการปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ หรือโดยทุจริต

ส่วนกรณีที่จำเลยเข้าร่วมชุมนุมและกล่าวปราศรัยยอมรับข้อเสนอของกลุ่ม นปช. โดยจำเลยมิได้สั่งการ ตรวจสอบ หรือดำเนินการใด เพื่อระงับยับยั้งมิให้มีการดำเนินการตามข้อเสนอของกลุ่ม นปช. นั้น ทางไต่สวนได้เห็นว่าจำเลยเดินทางมาร่วมชุมนุมในช่วงท้ายของการชุมนุมเวลา ประมาณ ๑๗ นาฬิกา ถึง ๑๘ นาฬิกา โดยไม่ปรากฏว่าจำเลยได้รับทราบเนื้อหาคำปราศรัยในลักษณะ ให้มีการแบ่งแยกประเทศของแกนนำคนอื่นก่อนหน้านั้น คงปรากฏเพียงว่าก่อนที่จำเลยจะปราศรัยนั้น นายณัฐวุฒิ ใสยเกื้อ ได้ขึ้นกล่าวปราศรัยแจ้งข้อเสนอต่อพรรคเพื่อไทยและกลุ่ม นปช. โดยมีใจความสรุปว่า ขอให้นายกรัฐมนตรีไม่ต้องไปรับทราบข้อกล่าวหาของคณะกรรมการ ป.ป.ช. หากมีการ วินิจฉัยกรณีใด ๆ จากองค์กรอิสระที่ขัดกับหลักยุติธรรม ขาดความชอบธรรม ให้รัฐบาล ให้นายกรัฐมนตรี แสดงอารยะขัดขืนไม่ยอมรับการใช้อำนาจอันอยู่ใต้ธรรมขององค์กรอิสระ ให้รัฐบาลพิจารณาสถานที่และเตรียมความพร้อมหากจำเป็นต้องตั้งที่ทำการรัฐบาลในภาคเหนือหรือ ภาคอีสาน ให้รัฐบาลดำเนินการตั้งรัฐบาลพลัดถิ่น ถ้ามีการนัดหมายชุมนุมใหญ่หรือเคลื่อนขบวนเข้า กรุงเทพมหานคร ให้ นปช. เคลื่อนไหวอย่างเสรีได้เต็มที่แบบที่ กปปส. ทำ อยากล้อมบ้านใครก็ล้อม อยากปิดหน่วยงานไหนก็ปิด อยากประกาศตั้งกองกำลังไล่ล่าใครก็ตั้ง อยากจะปิดถนนที่สายก็ปิดได้

อยากจะทำอะไรแบบที่นายสุเทพกับพวกทำขอให้ทำตามสบายเพราะคำพิพากษาได้คุ้มครองไว้ ถ้าถึงเวลาเข้ากรุงเทพ เหตุการณ์คับขันสถานการณ์ได้เสียประกาศชัดดาวน้องค์กระอิสระทุกหน่วยงาน ทุกองค์กร ไม่น่ามีปัญหา เพราะ กบปส.ทำได้ เราก็ทำได้ หลังจากวันนี้ดูทีวีติดตามการแถลงข่าวแล้ว ให้ท่านเตรียมความพร้อมอาจจะมี Warm Up กันที่ต่างจังหวัดก่อน โดยช่วงท้ายนายณัฐวุฒิ กล่าวว่าแกนนำ นปช.น่าจะรับและจะไปหารือดำเนินการ เมื่อพิจารณาข้อเสนอประกอบคำปราศรัย ของนายณัฐวุฒิเห็นได้ว่า ข้อเสนอดังกล่าวเป็นเพียงข้อเสนอจากการระดมความคิดของแกนนำ กลุ่ม นปช. ระดับจังหวัดจากจังหวัดต่าง ๆ ยังไม่แน่ว่าจะมีการนำไปปฏิบัติหรือไม่ และจะมีการเคลื่อนไหวตามข้อเสนอเมื่อใด เพียงแต่ให้มวลชนเตรียมความพร้อมไว้ ข้อเสนอดังกล่าวจึงมี ลักษณะเป็นข้อเสนอเกี่ยวกับวิธีดำเนินการสำหรับเหตุการณ์ในอนาคต ซึ่งขณะนั้นยังไม่ทราบได้ว่า จะเกิดขึ้นจริงหรือไม่ จึงไม่มีเหตุที่จำเลยจะต้องสั่งการเพื่อป้องกันมิให้เกิดความเสียหาย อีกทั้งกลุ่ม นปช. จัดการประชุมในอาคารลิปตพัลลภฮอลล์ ซึ่งเป็นสถานที่ปิด และยุติการประชุมเมื่อเวลา ๑๘.๔๐ นาฬิกา โดยไม่ปรากฏว่าการประชุมดังกล่าวก่อให้เกิดความไม่สงบเรียบร้อยหรือมีอาวุธในกลุ่มผู้ชุมนุมด้วย แม้ทางได้สวนได้ความมีทรัพย์สินของทางราชการได้รับความเสียหาย แต่ทรัพย์สินของทางราชการ ที่ได้รับความเสียหายมีเพียงว่าห้องสุขาและรั้วนอกอาคารลิปตพัลลภฮอลล์ซึ่งมีการซ่อมแซมแล้ว การชุมนุมของกลุ่ม นปช. จึงอยู่ในขอบเขตการใช้เสรีภาพในการชุมนุม ตามที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ๒๕๕๐ มาตรา ๖๓ บัญญัติรับรองและคุ้มครองไว้ แม้จำเลยดำรงตำแหน่งรักษาการ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย แต่ในฐานะส่วนตัวจำเลยย่อมมีสิทธิเข้าร่วมชุมนุมได้ และแม้จำเลย ขึ้นกล่าวปราศรัยว่า ในนามของรัฐบาล ขอน้อมรับข้อเสนอทุกข้อของกลุ่มชุมนุม ก็มีได้เป็นการ ใช้ตำแหน่งหรือใช้อำนาจในหน้าที่สั่งการแก่เจ้าพนักงานปกครองหรือหน่วยงานในบังคับบัญชา

ของจำเลยที่อยู่ในที่ชุมนุม ประกอบกับข้อเสนอของกลุ่ม นปช. ก็ไม่ใช่เรื่องที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยที่จะรับมาดำเนินการตามหน้าที่ ทั้งจำเลยเคยมีข้อสั่งการเรื่องการแก้ไขปัญหากลุ่มผู้ชุมนุม ในที่ประชุมกระทรวงมหาดไทย ครั้งที่ ๕/๒๕๕๖ ลงวันที่ ๔ มิถุนายน ๒๕๕๖ ตามเอกสารหมายเลข จ.๖๑ โดยสั่งการให้ผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัดจัดทำแผนเผชิญเหตุกรณีชุมนุมไว้แล้ว หากต่อมาภายหลังมีการดำเนินการตามข้อเสนอของกลุ่ม นปช. ที่จังหวัดใด จังหวัดนั้นก็จะมีหน้าที่สั่งการ กำกับดูแล แก้ไขปัญหาการชุมนุมประท้วงและก่อความไม่สงบให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย เพื่อป้องกัน ระวังยับยั้งและบรรเทาเหตุการณ์ที่อาจส่งผลกระทบต่อความมั่นคงและความสงบเรียบร้อยของประชาชนในเบื้องต้น ดังนี้ แม้จำเลยในฐานะรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยมีอำนาจหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อย แต่เมื่อเหตุการณ์ตามฟ้องไม่มีข้อที่จำเลยต้องสั่งการเพิ่มเติมเนื่องจากจำเลยเคยสั่งการไว้แล้ว การกระทำของจำเลยในส่วนนี้จึงไม่เป็นความผิดฐานเป็นเจ้าพนักงานปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใดหรือโดยทุจริต และฐานเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติในตำแหน่งหรือหน้าที่ เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใดหรือโดยทุจริตตามฟ้อง

ปัญหาที่ต้องวินิจฉัยประการต่อไปมีว่า จำเลยกระทำความผิดฐานทำให้ปรากฏแก่ประชาชนด้วยวาจา หนังสือหรือวิธีอื่นใดอันมิใช่เป็นการกระทำภายในความมุ่งหมายแห่งรัฐธรรมนูญหรือมิใช่เพื่อแสดงความคิดเห็น หรือติชมโดยสุจริต เพื่อให้เกิดความปั่นป่วนหรือกระด้างกระเดื่องในหมู่ประชาชนถึงขนาดที่จะก่อความไม่สงบขึ้นในราชอาณาจักร หรือเพื่อให้ประชาชนล่วงละเมิดกฎหมายแผ่นดิน ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๖ (๒), (๓) หรือไม่ เนื่องจากข้อเท็จจริงปรากฏว่า ในคดีที่นางแอ่งน้อย อัครกิตติกร ร้องทุกข์ต่อสถานีตำรวจภูธรเมืองพิษณุโลกให้ดำเนินคดีแก่จำเลย กรณี

เกี่ยวกับคำกล่าวของจำเลยบนเวทีปราศรัยที่อาคารลีตพัลลพฮอลล์ เมื่อวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ พนักงานอัยการจังหวัดพิษณุโลกมีคำสั่งไม่ฟ้องจำเลยเมื่อวันที่ ๓๑ กรกฎาคม ๒๕๖๑ ตามเอกสารหมาย จ.๓๓ แผ่นที่ ๙๗๐ และแผ่นที่ ๙๗๑ จึงเห็นสมควรวินิจฉัยก่อนว่าโจทก์มีอำนาจฟ้องจำเลยสำหรับข้อความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๖ (๒), (๓) เป็นคดีนี้หรือไม่ เห็นว่า ความผิดตามฟ้องข้อหานี้เป็นการกระทำเดียวกับความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ ซึ่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ กำหนดขั้นตอนการดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีลักษณะนี้ไว้โดยเฉพาะแตกต่างกันไปจากการดำเนินคดีอาญาทั่วไป โดยให้โจทก์เป็นผู้มีอำนาจหน้าที่ไต่สวนข้อเท็จจริงและสรุปสำนวนพร้อมทำความเข้าใจไปยังอัยการสูงสุดเพื่อดำเนินการยื่นฟ้องคดี หรือหากไม่อาจหาข้อยุติเกี่ยวกับการฟ้องคดีได้ โจทก์ก็มีอำนาจยื่นฟ้องคดีเองได้ ประกอบกับเมื่อวันที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๖๑ อันเป็นช่วงเวลาที่อยู่ในระหว่างการไต่สวนกรณีเดียวกันของโจทก์ในความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการนั้น พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มีผลใช้บังคับ โดยมาตรา ๒๘ (๑) ประกอบมาตรา ๓๐ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวให้อำนาจคณะกรรมการ ป.ป.ช. ไต่สวนข้อเท็จจริงสำหรับความผิดที่เกี่ยวข้องกับความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ บทบัญญัตินี้เป็นบทบัญญัติว่าด้วยการไต่สวนจึงเป็นกฎหมายในส่วนวิธีสบัญญัติและมีผลใช้บังคับทันทีนับตั้งแต่วันที่กฎหมายมีผลใช้บังคับ แม้อต่อมาพนักงานอัยการจังหวัดพิษณุโลกมีคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้อง ตามหนังสือคำสั่งไม่ฟ้องของพนักงานอัยการลงวันที่ ๓๑ กรกฎาคม ๒๕๖๑ เอกสารหมาย จ.๓๓ แผ่นที่ ๙๗๐ และแผ่นที่ ๙๗๑ แต่ตามคำสั่งไม่ฟ้องดังกล่าวกล่าวถึงเฉพาะข้อหาตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๓ ไม่ได้กล่าวถึงมาตรา ๑๑๖ (๒), (๓) ไว้โดยชัดแจ้ง และพนักงานอัยการ

จังหวัดพิษณุโลกมีคำสั่งไม่ฟ้องภายหลังพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มีผลใช้บังคับ การสั่งไม่ฟ้องคดีของพนักงานอัยการจังหวัดพิษณุโลก จึงไม่ได้ปฏิบัติตามขั้นตอนและช่องทางตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ โจทก์จึงมีอำนาจไต่สวนและฟ้อง ความผิดข้อหานี้ กรณีจึงมีปัญหาต้องวินิจฉัยต่อไปว่า จำเลยกระทำความผิดตามฟ้องหรือไม่ ทางไต่สวน ได้ความว่า ภายหลังจากนายณัฐวุฒิขึ้นกล่าวปราศรัยแจ้งข้อเสนอของพรรคเพื่อไทยและกลุ่ม นปช. จำเลย ขึ้นกล่าวปราศรัยว่า “...วันนี้กลุ่มผู้นำทั้งหลายได้ออกมาเสนอข้อเสนอแนะต่าง ๆ ที่คุณณัฐวุฒิได้สรุป ให้ฟังนั้น ผมในนามของพรรคเพื่อไทยและรัฐบาลก็จะขออน้อมรับเอาข้อเสนอทุกข้อของท่านไปดำเนินการ ต่อร่วมกับพี่น้องประชาชนคนเสื้อแดงหมดทุก ๆ คน ของ นปช. ครับ เราต่อสู้ก็เพื่อรักษาไว้ซึ่งอำนาจ อธิปไตย...ทุกคนในที่นี้ล้วนแล้วแต่เป็นแกนนำ ถ้าท่านใช้การแตกเซลล์จากหนึ่งคนหาให้ได้สิบคน สิบคน หาให้ได้ร้อยคน ร้อยคนหาให้ได้ พันคน พันคนหาได้หมื่นคน หมื่นคนหาได้แสนคน แสนคนหาได้ล้านคน ทำได้ไหมครับพี่น้องครับ ผมเชื่อมั่นว่าท่านทำได้แน่ครับในฐานะผมเป็นนายทะเบียนอาวุธปืนนะครับ ... คนไทยเนี่ยมีอาวุธปืนอยู่ในประเทศสิบล้านกระบอกนะครับพี่น้องครับ เป็นอาวุธปืนที่ใช้สำหรับป้องกัน ตัวเอง เพราะฉะนั้นใครที่จะ ถูกอำนาจ พลังของประชาชนก็ให้มันรู้ไป ผมเชื่อมั่นว่าพวกเราทุกคนก็ต้อง เตรียมความพร้อมทุกอย่าง เพื่อเข้าสู่สถานการณ์แตกหัก และก็ยืนยันกับท่านได้แน่ครับว่ารัฐบาลก็จะยืน เคียงบ่าเคียงไหล่... ผมในฐานะหัวหน้าพรรคเพื่อไทย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยในคณะรัฐบาล เรารัฐบาลนี้มุ่งมั่นทำงานเพื่อพี่น้องประชาชน และจะทำงานต่อไปโดยไม่หวั่นไหว และจะไม่ยอมแพ้ เด็ดขาด...” ตามคำถอดถ้อยบันทึกเสียงเอกสารหมายเลข จ.๑๒ แผ่นที่ ๓๙๐ และแผ่นที่ ๓๙๑ หลังจากวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ มีคนนำป้ายผ้าไวโนลปรากฏข้อความว่า “ประเทศนี้ไม่มีความยุติธรรม กุขอแยก เป็นประเทศล้านนา” ไปติดบริเวณสะพานลอยข้ามถนนสายพิษณุโลก-นครสวรรค์ บริเวณหน้าวัดจุนนาง

หมู่ที่ ๔ ตำบลท่าทอง อำเภอเมืองพิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลก ทั้งขาเข้าและขาออก บริเวณสะพานลอย
ห้างสรรพสินค้าเซ็นทรัลพลาซ่า สาขาเชียงราย ตำบลเวียง อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย ผังขาเข้า
จังหวัดเชียงราย บริเวณสะพานลอยหน้าตลาดสด ปากอดำ หมู่ที่ ๑๐ ตำบลปากอดำ อำเภอแม่ลาว
จังหวัดเชียงราย มีคนนำป้ายผ้าไว้นิลข้อความว่า “อยู่ด้วยกันด้วยความสามัคคีไม่ได้ ...ก็แบ่งแยกกันอยู่
มึงกับกูแยกแผ่นดินกันไปเลย (โกตี เรดการ์ด)” ไปติดบนสะพานลอยย่านอนุสรณ์สถาน ถนนวิภาวดีรังสิต
ใกล้สนามบินดอนเมือง กรุงเทพมหานคร และมีกลุ่มผู้ชุมนุมเดินทางเข้ามาชุมนุมเรียกร้องยังพื้นที่
กรุงเทพมหานคร และปิดล้อมสำนักงาน ป.ป.ช. เพื่อไม่ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ข้าราชการ และลูกจ้าง
สำนักงาน ป.ป.ช. ปฏิบัติงานได้ตามข้อเรียกร้องของกลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการ
แห่งชาติ (นปช.) เห็นว่า การกระทำความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๖ (๒), (๓) ผู้กระทำ
จะต้องมีมูลเหตุจูงใจอันเป็นเจตนาพิเศษเพื่อให้เกิดความปั่นป่วนหรือกระด้างกระเดื่องในหมู่ประชาชน
ถึงขนาดที่จะก่อความไม่สงบขึ้นในราชอาณาจักร หรือเพื่อให้ประชาชนล่วงละเมิดกฎหมายแผ่นดิน
แม้จำเลยกล่าวปราศรัยว่าขออน้อมรับเอาข้อเสนอกทุกข้อไปดำเนินการต่อร่วมกับพี่น้องประชาชนคนเสื้อแดง
ทุกคนก็ตาม แต่การวินิจฉัยว่าการกระทำของจำเลยจะเป็นความผิดหรือไม่ และจำเลยกล่าวโดยมีเจตนา
อย่างไร ต้องพิจารณาจากข้อความทั้งหมดประกอบพฤติการณ์อย่างอื่นด้วย การกล่าวปราศรัยของ
นายณัฐวุฒิเป็นเพียงการสรุปแนวความคิดเห็นของกลุ่มที่มาชุมนุมกัน ซึ่งแกนนำกลุ่ม นปช. จะต้อง
ไปปรึกษากันก่อน จึงยังไม่มีที่แน่นอนว่าจะมีการดำเนินการตามข้อเสนอที่นายณัฐวุฒิสรุปหรือไม่
ทั้งข้อเสนอของกลุ่ม นปช. ยังไม่ได้มีการกำหนดเวลาและยังไม่ได้กำหนดสถานที่ที่จะไปกระทำตาม
ข้อเสนอ อันจะแสดงให้เห็นว่าจำเลยมีมูลเหตุจูงใจเพื่อให้ผู้ร่วมชุมนุมหรือผู้รับชมการปราศรัยของจำเลย
ผ่านการถ่ายทอดสดทางสถานีโทรทัศน์เอเซียัพเดท ออกมาร่วมเคลื่อนไหวตามข้อเสนอของกลุ่ม นปช.

ในเวลานั้น ส่วนที่จำเลยกล่าวปราศรัยในเรื่องการแตกเซลล์จากหนึ่งคนหาให้ได้สิบคน สิบคนหาให้ได้ร้อยคน ร้อยคนหาให้ได้พันคน พันคนหาได้หมื่นคน หมื่นคนหาได้แสนคน แสนคนหาได้ล้านคน เป็นเรื่องของการเสนอแนวทางให้กลุ่ม นปช.ไปหาคนมาสนับสนุนเพิ่มเติม และที่จำเลยกล่าวปราศรัยเรื่องคนไทยมีอาวุธปืนอยู่ในประเทศสิบล้านกระบอก เพราะฉะนั้นใครที่จะดูถูกอำนาจพลังของประชาชนก็ให้มันรู้ไป เชื่อกันว่าทุกคนก็ต้องเตรียมความพร้อมทุกอย่าง เพื่อเข้าสู่สถานการณ์แตกหัก และยืนยันว่ารัฐบาลก็จะยืนเคียงบ่าเคียงไหล่กับผู้ชุมนุมนั้น เป็นเพียงการกล่าวถึงข้อเท็จจริง ไม่ได้พุดยุงให้คนที่มียาอาวุธปืนนำอาวุธปืนออกมาใช้ทำร้ายผู้ใด ทั้งทางได้ส่วนได้ความจากนายณัฐวุฒิ นางธิดา โทจิราการหรือถาวรเศรษฐ และนายอนุวัฒน์ ทินราช ว่า ในขณะนั้นคณะกรรมการประชาชนเพื่อการเปลี่ยนแปลงปฏิรูปประเทศไทยให้เป็นประชาธิปไตยที่สมบูรณ์อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข หรือ กปปส. ซึ่งมีนายสุเทพ เทือกสุบรรณเป็นแกนนำ ออกมาเคลื่อนไหวต่อต้านและขับไล่รัฐบาลตั้งแต่วันที่เดือนพฤศจิกายน ๒๕๕๖ เมื่อนายกรัฐมนตรีประกาศยุบสภา กลุ่ม กปปส. ก็ยังมีการเคลื่อนไหวไม่ยุติการชุมนุม และเมื่อคณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศกำหนดวันรับสมัครเลือกตั้งและวันเลือกตั้งแล้ว แต่กลุ่ม กปปส. ก็ได้เข้าขัดขวางการรับสมัครและขัดขวางการทำหน้าที่ของคณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง และขัดขวางการใช้สิทธิเลือกตั้งของประชาชนทั้งในเขตกรุงเทพมหานครและจังหวัดอื่น ๆ อีกหลายจังหวัด นางธิดาและแกนนำกลุ่ม นปช.เห็นว่า การกระทำของกลุ่ม กปปส. เป็นการกระทำโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างเงื่อนไขให้มีการรัฐประหาร กลุ่ม นปช.จึงต้องออกมาเคลื่อนไหวเมื่อพิจารณาถึงสถานการณ์ทางการเมืองในขณะเกิดเหตุ คำปราศรัยของจำเลยอาจถือได้ว่าเป็นเพียงการส่งสัญญาณให้อีกฝ่ายหนึ่งรับรู้และห้ามปรามมิให้มีการทำรัฐประหาร แม้ต่อมาจำเลยยังกล่าวปราศรัยที่จังหวัดอุดรธานี ในชื่องาน “นปช. ลั่นกลองรบ ครั้งที่ ๒” อีกครั้ง มีข้อความทำนองว่า

สถานการณ์อาจจะสงครามกลางเมืองแบ่งเขตแบ่งฝ่าย เหมือนประเทศเวียดนาม ราชอาณาจักรกัมพูชา สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ก็เห็นได้ว่าเป็นเพียงการวิเคราะห์สถานการณ์ล่วงหน้า มากกว่า เป็นการยุยงส่งเสริมเพื่อให้เกิดความไม่สงบ เพราะหากเกิดความไม่สงบขึ้นภายในประเทศย่อมไม่เป็น ผลดีต่อรัฐบาลรักษาการที่จำเลยเป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยอยู่ด้วย ส่วนเหตุการณ์ตามคำฟ้อง ที่มีการปิดป้ายไว้นิลข้อความว่า “ประเทศนี้ไม่มีความยุติธรรม กูขอแยกเป็นประเทศล้านนา” ในท้อง ที่จังหวัดพิษณุโลก เมื่อวันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ ที่จังหวัดเชียงราย เมื่อวันที่ ๒๗ และวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ และข้อความว่า “อยู่ด้วยกันด้วยความสามัคคีไม่ได้ ...ก็แบ่งแยกกันอยู่ มึงกับกูแยก แผ่นดินกันไปเลย (โกตี เรตการ์ด)” ที่กรุงเทพมหานคร เมื่อวันที่ ๕ มีนาคม ๒๕๕๗ แม้ข้อความ ในแผ่นป้ายไว้นิลสอดคล้องกับคำปราศรัยของแกนนำกลุ่ม นปช. บางคนที่มาชุมนุมในวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ แต่ทางใต้สวนไม่ปรากฏว่าในขณะมีการกล่าวปราศรัยเรื่องดังกล่าว จำเลยเดินทางมาถึงที่ชุมนุม แล้ว และนายณัฐวุฒิก็ไม่ได้สรุปข้อเสนอเรื่องการแบ่งแยกประเทศให้จำเลยรับทราบ อันจะถือว่าจำเลย กล่าวยอมรับเรื่องดังกล่าวด้วย นอกจากนี้ยังไม่มีหลักฐานใดพอที่จะเชื่อมโยงบ่งชี้ให้เห็นว่าการปิด ป้ายไว้นิลที่มีข้อความในลักษณะแบ่งแยกราชอาณาจักรไทยเป็นผลมาจากการกระทำของผู้ที่รับฟัง คำปราศรัยของจำเลยเมื่อวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ อันเป็นเหตุผลที่ทำให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. เสียงข้างมากมีมติว่าการกระทำของจำเลยไม่มีมูลความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๓ (๓) ตามรายงานการไต่สวนข้อเท็จจริงของโจทก์ เอกสารหมาย จ.๗ หน้า ๒๗๕ ส่วนการชุมนุมปิดล้อม สำนักงานคณะกรรมการ ป.ป.ช. เมื่อวันที่ ๑๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ ทางใต้สวนได้ความว่า ในวันดังกล่าว กลุ่มสื่อวิทยุประชาชนเพื่อประชาธิปไตย (กวป.) ประมาณ ๑๕๐ คน พร้อมรถเครื่องขยายเสียง บุกรุกเข้าไปในบริเวณสำนักงานคณะกรรมการ ป.ป.ช. ต่อมาวันที่ ๑๙ มีนาคม ๒๕๕๗ กลุ่ม กวป.

กล่าวในรายการเสวนาทางออกประเทศไทย มีการถ่ายทอดผ่านสถานีโทรทัศน์ดาวเทียมช่องเอเชีย อฟเดท ชักชวนมวลชนให้ไปชุมนุมและปิดล้อมสำนักงานคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในวันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๕๗ ตามรายงานการไต่สวนข้อเท็จจริง เอกสารหมาย จ.๗ แผ่นที่ ๒๔๙ ถึงแผ่นที่ ๒๕๒ นั้น เมื่อการ ปิดล้อมสำนักงานคณะกรรมการ ป.ป.ช. โดยกลุ่ม กวป. เกิดขึ้นก่อนที่กลุ่ม นปช. จัดการชุมนุมที่อาคาร ลิปตพัลลภฮอลล์ การชุมนุมปิดล้อมที่สำนักงานคณะกรรมการ ป.ป.ช. เมื่อวันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๕๗ จึงเป็นการชุมนุมของกลุ่ม กวป. โดยเฉพาะ แม้ได้ความจากนายเจษฎา คำแพง พนักงานไต่สวนคดี ว่า กลุ่มบุคคลที่กระทำการปิดป้ายไวโอลและกลุ่มสื่อวิทยุประชาชนเพื่อประชาธิปไตย (กวป.) ล้วนแต่เป็น ผู้สนับสนุนและมีความคิดทางการเมืองตรงกับพรรคการเมืองที่จำเลยเป็นหัวหน้าพรรค แต่การ มีความคิดเห็นทางการเมืองตรงกันไม่ใช่ข้อบ่งชี้ว่ากลุ่มบุคคลดังกล่าวกระทำความผิดเพราะได้ฟัง คำปราศรัยของจำเลย เมื่อเหตุการณ์ความไม่สงบเรียบร้อยตามฟ้องไม่ได้เกิดจากข้อเสนอของกลุ่ม นปช. ที่จำเลยกล่าวปราศรัยรับข้อเสนอ และผู้ก่อเหตุเป็นอีกกลุ่มหนึ่ง ข้อเท็จจริงจึงยังรับฟังไม่ได้ว่า การกล่าวปราศรัยของจำเลยเป็นการกระทำเพื่อให้เกิดความปั่นป่วนหรือกระด้างกระเดื่อง ในหมู่ประชาชนถึงขนาดที่จะก่อให้เกิดความไม่สงบขึ้นในราชอาณาจักร หรือเพื่อให้ประชาชน ล่วงละเมิดกฎหมายของแผ่นดิน การกระทำของจำเลยจึงไม่เป็นความผิดตามฟ้อง

จึงวินิจฉัยให้ยกฟ้องโจทก์.

นายอริคม อินทุภูติ

(อม.๓๑)

ความเห็นในการวินิจฉัยคดี

คดีหมายเลขดำที่ อม. ๑๐/๒๕๖๔

คดีหมายเลขแดงที่ อม. / ๒๕๖๕

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์

ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

วันที่ ๒ เดือน กันยายน พุทธศักราช ๒๕๖๕

ระหว่าง	{	คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริต	โจทก์
		นายจารุพงศ์ เรืองสุวรรณ	จำเลย

เรื่อง ความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ ความผิดต่อพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย
การป้องกันและปราบปรามการทุจริต

โจทก์ฟ้องว่า จำเลยได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

เมื่อวันที่ ๒๘ ตุลาคม ๒๕๕๕ จากนั้นเมื่อวันที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๕๖ ได้มีพระราชกฤษฎีกายุบสภา
ผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๕๖ จำเลยยังคงรักษาการในตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

เรื่อยมาจนถึงวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๗ จำเลยจึงเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง เจ้าหน้าที่ของรัฐ เจ้าพนักงานของรัฐ และเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา มีอำนาจหน้าที่เป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการในกระทรวงมหาดไทย และรับผิดชอบในการกำหนดนโยบาย เป้าหมาย และผลสัมฤทธิ์ของงานในกระทรวง ให้สอดคล้องกับนโยบายที่คณะรัฐมนตรีแถลงไว้ต่อรัฐสภา หรือที่คณะรัฐมนตรีกำหนดหรืออนุมัติ และมีอำนาจสั่งราชการและบังคับบัญชาเพื่อให้เป็นไปตามอำนาจหน้าที่ของรัฐมนตรี ตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๒๐ และจำเลยมีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการบำบัดทุกข์บำรุงสุข การรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน การอำนวยความสะดวกของสังคม การส่งเสริมและพัฒนากิจการปกครอง การพัฒนาการบริหารราชการส่วนภูมิภาค การปกครองท้องถิ่น การส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น และพัฒนาชุมชน การทะเบียนราษฎร ความมั่นคงภายใน กิจการสาธารณภัย และการพัฒนาเมืองและราชการอื่นตามที่มีกฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกระทรวงมหาดไทยหรือส่วนราชการที่สังกัดกระทรวงมหาดไทย ตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕ มาตรา ๓๐ ขณะเกิดเหตุเมื่อระหว่างวันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ ถึงวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๗ เวลากลางวัน และกลางคืนต่อเนื่องกัน จำเลยกระทำความผิดต่อกฎหมาย กล่าวคือ หลังจากประกาศพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๕๖ แล้ว ต่อมาเมื่อวันที่ ๒๑ มกราคม ๒๕๕๗ นางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี ประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินที่มีความร้ายแรง ในเขตท้องที่กรุงเทพมหานคร จังหวัดนนทบุรี อำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ มีกำหนดระยะเวลาใช้บังคับระหว่างวันที่ ๒๑ มกราคม ๒๕๕๗ ถึงวันที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๕๗ ตามพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๔๘ มาตรา ๖

กำหนดให้จำเลยในฐานะรักษาการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเป็นรองประธานกรรมการในคณะกรรมการบริหารสถานการณ์ฉุกเฉิน เมื่อวันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ นายธงชัย แสงประทุม เจ้าพนักงานปกครองจังหวัดชำนาญการ สังกัดปกครองจังหวัดนครราชสีมา ทราบข่าวว่าจะมีการชุมนุมของกลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ (นปช.) ที่อาคารลิตพลผลฮอลล์ ภายในสนามกีฬาเฉลิมพระเกียรติ ๘๐ พรรษา จังหวัดนครราชสีมา ในวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ จึงจัดทำบันทึกรายงานสถานการณ์ดังกล่าวโดยมีนายชยาวุธ จันทร รองผู้ว่าราชการจังหวัดนครราชสีมา รักษาการแทนผู้ว่าราชการจังหวัดนครราชสีมา เป็นผู้ลงนามบันทึกข่าววิทยุในราชการกรมการปกครองถึงรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย และเสนอแนวทางปฏิบัติจัดเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองติดตามความเคลื่อนไหวและแจ้งตำรวจภูธรจังหวัดนครราชสีมาจัดเจ้าหน้าที่ตำรวจดูแลความสงบเรียบร้อย เพื่อเสนอให้จำเลยทราบโดยจัดส่งไปยังจำเลยทางโทรสาร ซึ่งจำเลยทราบหรือควรจะได้ทราบแล้วว่าจะมีการชุมนุม จำเลยย่อมต้องใช้กลไกของระบบราชการ หรือข้อสั่งการอย่างใดอย่างหนึ่งที่กฎหมายให้อำนาจไว้ เพื่อกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งในการรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชนตามอำนาจหน้าที่ แต่จำเลยไม่ได้มีข้อสั่งการอย่างใด เมื่อวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ ช่วงบ่าย จำเลยเดินทางไปเข้าร่วมการชุมนุมดังกล่าว ซึ่งได้มีการถ่ายทอดสดผ่านดาวเทียมของสถานีโทรทัศน์ช่องเอเซียฮัพเดททั่วประเทศ แก่นำการชุมนุมกล่าวปราศรัยในลักษณะให้มีการแบ่งแยกประเทศ และสั่งให้มีการรวมตัวกันเพื่อไปปิดล้อมองค์กรอิสระต่าง ๆ จำเลยในฐานะหัวหน้าพรรคเพื่อไทยและในฐานะรักษาการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยได้รับรู้ถึงการกระทำของแก่นนำและกลุ่มผู้ชุมนุมทั้งหมด ทั้งยอมรับข้อเสนอที่นายณัฐวุฒิ ใสยเกื้อ ได้แจ้งต่อผู้ชุมนุม จำเลยกลับปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยขึ้นเวทีเพื่อกล่าวปราศรัยสนับสนุนการชุมนุมและยอมรับ

ข้อเสนอที่ตรงข้ามซึ่งเป็นการขัดหรือแย้งกับหน้าที่และอำนาจของตน มีข้อความว่า “...วันนี้กลุ่มผู้นำทั้งหลายได้ออกมาเสนอข้อเสนอแนะต่าง ๆ ที่คุณณัฐวุฒิได้สรุปให้ฟังนั้น ผมในนามของพรรคเพื่อไทย และรัฐบาลก็จะขอน้อมรับเอาข้อเสนอทุกข้อของท่านไปดำเนินการต่อร่วมกับพี่น้องประชาชนคนเสื้อแดงหมดทุก ๆ คน ของ นปช. ครับ เราต่อสู้ก็เพื่อรักษาไว้ซึ่งอำนาจอธิปไตย...ทุกคนในที่นี้ล้วนแล้วแต่เป็นแกนนำ ถ้าท่านใช้การแตกเซลล์จากหนึ่งคนหาให้ได้สิบคน สิบคนหาให้ได้ร้อยคน ร้อยคนหาให้ได้พันคน พันคนหาได้หมื่นคน หมื่นคนหาได้แสนคน แสนคนหาได้ล้านคน ทำได้ไหมครับพี่น้องครับ ผมเชื่อมั่นว่าท่านทำได้นะครับในฐานะผมเป็นนายทะเบียนอาวุธปืนนะครับ ...คนไทยเนี่ยมีอาวุธปืนอยู่ในประเทศสิบล้านกระบอกนะครับพี่น้องครับ เป็นอาวุธปืนที่ใช้สำหรับป้องกันตัวเอง เพราะฉะนั้นใครที่จะดูถูกอำนาจ พลังของประชาชนก็ให้มันรู้ไป ผมเชื่อมั่นว่าพวกเราทุกคนก็ต้องเตรียมความพร้อมทุกอย่าง เพื่อเข้าสู่สถานการณ์แตกหัก และก็ยืนยันกับท่านได้นะครับว่ารัฐบาลก็จะยืนเคียงบ่าเคียงไหล่... ผมในฐานะหัวหน้าพรรคเพื่อไทย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยในคณะรัฐบาล เรารัฐบาลนี้มุ่งมั่นทำงานเพื่อพี่น้องประชาชน และจะทำงานต่อไปโดยไม่หวั่นไหว และจะไม่ยอมแพ้เด็ดขาด...” จำเลยปราศรัยในลักษณะยุยงส่งเสริมเพื่อให้เกิดความวุ่นวายขึ้นในบ้านเมือง โดยมีมูลเหตุจูงใจให้กลุ่มผู้ชุมนุม นปช. หรือผู้ที่ได้รับชมการถ่ายทอดสดผ่านสถานีโทรทัศน์ช่องเอเซียฮัพเดททั่วประเทศ หลงเชื่อตามออกมาร่วมกันกระทำการตามข้อเรียกร้องของกลุ่ม นปช. อันเป็นการล่อลวงละเมิดกฎหมายแผ่นดิน เพื่อให้เกิดความปั่นป่วนวุ่นวายขึ้นในบ้านเมือง เกิดความกระด้างกระเดื่องต่อระบบการปกครอง และเกิดความไม่สงบในประเทศ ทั้งที่จำเลยทราบดีอยู่แล้วว่าบ้านเมืองเกิดปัญหาความขัดแย้งและความแตกแยกของชนในชาติจนรัฐบาลต้องประกาศยุบสภาและประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินที่มีความร้ายแรง ในเขตท้องที่กรุงเทพมหานคร จังหวัดนนทบุรี อำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี และอำเภอบางพลี จังหวัด

สมุทรปราการ จำเลยมีหน้าที่สั่งการอย่างใดอย่างหนึ่งเพื่อระงับยับยั้งมิให้เกิดความวุ่นวายขึ้นในบ้านเมือง แต่จำเลยกลับกระทำการเป็นปฏิปักษ์กับอำนาจหน้าที่ของจำเลย เพื่อสนับสนุนให้พรรคเพื่อไทยยังคงเป็นรัฐบาลต่อไปและเป็นไปเพื่อประโยชน์ทางการเมืองของพรรคเพื่อไทยที่จำเลยเป็นหัวหน้าพรรค จำเลยรับทราบข้อเสนอของกลุ่มผู้ชุมนุม ซึ่งมีเนื้อหาโดยสรุปว่า ขอให้นายกรัฐมนตรีไม่ต้องลาออก เร่งแก้ไขปัญหาโครงการรับจำนำข้าว เร่งจับกุมตัวนายสุเทพ เทือกสุบรรณ และแกนนำนายกรัฐมนตรีไม่ต้องไปรับทราบข้อกล่าวหาของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เปิดเผยแพร่รายชื่อบริษัทหรือผู้สนับสนุน กปปส. เพื่อจะได้ดำเนินการต่อต้านสินค้า หากมีสถานการณ์รุนแรงให้ประกาศขัดตาวนองค์กระอิสระทุกองค์กร ให้จัดตั้งองค์กรเงา ให้มวลชนเตรียมพร้อมแต่ยังไม่ได้มีนัดหมายการเคลื่อนไหว จำเลยกลับปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ เพิกเฉยไม่สั่งการเพื่อระงับยับยั้งมิให้เกิดความวุ่นวายปั่นป่วนขึ้นในบ้านเมือง จนเป็นเหตุให้มีกลุ่มผู้ชุมนุมเดินทางเข้ามาชุมนุมเรียกร้องยังพื้นที่กรุงเทพมหานคร และปิดล้อมสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เพื่อไม่ให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ข้าราชการและลูกจ้างปฏิบัติงานได้ตามข้อเรียกร้องของกลุ่ม นปช. และได้มีการนำป้ายผ้าไวโอลที่ปรากฏข้อความว่า “ประเทศนี้ไม่มีความยุติธรรม กูขอแยกเป็นประเทศล้านนา” ไปติดไว้บริเวณสะพานลอยข้ามถนนสายพิษณุโลก-นครสวรรค์ บริเวณหน้าวัดจุงนาง หมู่ที่ ๔ ตำบลท่าทอง อำเภอเมืองพิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลก ทั้งขาเข้าและขาออก บริเวณสะพานลอย ห้างสรรพสินค้าเซ็นทรัลพลาซ่า สาขาเชียงราย ตำบลเวียง อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย ผังขาเข้าจังหวัดเชียงราย บริเวณสะพานลอยหน้าตลาดสด ป่าก่อดำ หมู่ที่ ๑๐ ตำบลป่าก่อดำ อำเภอแม่ลาว จังหวัดเชียงราย ตลอดจนมีการติดป้ายไว

นิลว่า “อยู่ด้วยกันด้วยความสามัคคีไม่ได้ ... ก็แบ่งแยกกันอยู่ มึงกับกูแยกแผ่นดินกันไปเลย” บนสะพานลอยย่านอนุสรณ์สถาน ถนนวิภาวดีรังสิต ใกล้สนามบินดอนเมือง กรุงเทพมหานคร การกระทำของจำเลยเป็นการใช้อำนาจหน้าที่ในตำแหน่งโดยมิชอบ และจำเลยยังไปกล่าวปราศรัยเพื่อ ยุยงส่งเสริมการชุมนุมของกลุ่ม นปช. อย่างต่อเนื่อง จนเป็นเหตุให้เกิดสถานการณ์ความรุนแรงขึ้นใน พื้นที่กรุงเทพมหานคร เขตปริมณฑล และพื้นที่ต่าง ๆ ของประเทศในหลายพื้นที่ เป็นผลให้ประชาชน ผู้บริสุทธิ์เสียชีวิต ได้รับบาดเจ็บและเกิดความเสียหายต่อทรัพย์สินอย่างต่อเนื่อง จนกระทั่งคณะรักษา ความสงบแห่งชาติต้องเข้าควบคุมอำนาจในการปกครองประเทศ การกระทำของจำเลยเป็นผลโดยตรง ให้เกิดผลกระทบต่อความไม่สงบเรียบร้อยของบ้านเมือง โดยเฉพาะการขึ้นปราศรัยของจำเลยเป็นการ กล่าวยุยงเพื่อให้เกิดความไม่สงบ จึงเป็นการกระทำที่ปรากฏด้วยวาจา หรือวิธีการอื่นใดอันมิใช่เป็น การกระทำภายในความมุ่งหมายแห่งรัฐธรรมนูญ และมีใช่เพื่อแสดงความคิดเห็นหรือติชมโดยสุจริต เพื่อให้เกิดความปั่นป่วนหรือกระด้างกระเดื่องในหมู่ประชาชนถึงขนาดที่จะก่อความไม่สงบขึ้นใน ราชอาณาจักร และเพื่อให้ประชาชนล่วงละเมิดกฎหมายแผ่นดิน ทั้งเป็นการสนับสนุนให้การชุมนุม ของกลุ่ม นปช. ลุกกลามขยายตัวอย่างกว้างขวางจนเจ้าหน้าที่ของรัฐไม่อาจควบคุมสถานการณ์ให้เกิด ความสงบขึ้นในบ้านเมืองได้ จำเลยปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบในการป้องกันมิให้เกิด ความวุ่นวายหรือความไม่สงบขึ้นในบ้านเมืองอันเป็นหน้าที่โดยตรงของจำเลย จำเลยรับทราบ แนวทางข้อเสนอของกลุ่ม นปช. แล้วละเว้นไม่ดำเนินการสั่งการ ตรวจสอบ หรือดำเนินการใด ๆ เพื่อระงับยับยั้งหรือป้องกันเหตุการณ์ความวุ่นวายที่จะเกิดขึ้นจึงมีมูลความผิด เหตุเกิดที่ตำบลปรุใหญ่ อำเภอมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา ต่อเนื่องเขตพระนคร กรุงเทพมหานคร ขอให้ลงโทษตาม ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๕๗ และมาตรา ๑๑๖ (๒), (๓) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ

ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๒๓/๑ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๗๒ ประกอบมาตรา ๓๐ และ ๑๙๒

ศาลส่งหมายเรียกและสำเนาคำฟ้องให้จำเลยทราบโดยชอบแล้ว แต่จำเลยไม่มาศาล และศาลออกหมายจับแล้ว แต่ไม่สามารถจับตัวได้ภายในกำหนด จึงพิจารณาคดีโดยไม่ต้องกระทำต่อหน้าจำเลย และจำเลยไม่มาศาลในวันนัดพิจารณาคดีครั้งแรก ถือว่าจำเลยให้การปฏิเสธ

พิเคราะห์พยานหลักฐานตามทางไต่สวน ประกอบสำนวนการไต่สวนของ คณะกรรมการ ป.ป.ช. แล้ว ข้อเท็จจริงรับฟังเป็นยุติว่า ก่อนเกิดเหตุมีคณะกรรมการประชาชนเพื่อการเปลี่ยนแปลงปฏิรูปประเทศไทยให้เป็นประชาธิปไตยที่สมบูรณ์อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข (กปปส.) ซึ่งมีนายสุเทพ เทือกสุบรรณ เป็นหนึ่งในแกนนำจัดการชุมนุมในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลเพื่อต่อต้านรัฐบาล โดยการเคลื่อนไหวและชุมนุมมีการปิดการจราจรในถนนสำคัญ บุกรุกและยึดสถานที่ราชการหลายแห่ง ไล่ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของรัฐออกจากสถานที่ราชการ และกระทรวงมหาดไทยถูกปิดยึดพื้นที่ทำให้ไม่สามารถเข้าไปปฏิบัติงานได้ตั้งแต่วันที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๕๖ เป็นระยะเวลานานประมาณ ๖ เดือน เมื่อวันที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๕๖ ได้มีพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๕๖ ขณะเกิดเหตุจำเลยดำรงตำแหน่งรักษาการในฐานะ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยจนถึงวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๗ จำเลยจึงเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและเจ้าหน้าที่ของรัฐตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๔ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๔ ทั้งเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา

ต่อมาเมื่อวันที่ ๒๑ มกราคม ๒๕๕๗ นางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร นายกรัฐมนตรีประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินที่มีความร้ายแรงในเขตท้องที่กรุงเทพมหานคร จังหวัดนนทบุรี อำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี และอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ ตามพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๔๘ มีผลบังคับใช้ระหว่างวันที่ ๒๒ มกราคม ๒๕๕๗ ถึงวันที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๕๗ ตามเอกสารหมายเลข จ.๑๖ แผ่นที่ ๔๖๙ และ ๔๗๐ จำเลยเป็นรองประธานในคณะกรรมการบริหารสถานการณ์ฉุกเฉิน ตามพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๔๘ มาตรา ๖ ตามเอกสารหมายเลข จ.๙ แผ่นที่ ๓๗๑ ถึง ๓๗๙ นายกรัฐมนตรีได้มีคำสั่งนายกรัฐมนตรี ที่ พิเศษ ๑/๒๕๕๗ เรื่อง การจัดตั้งศูนย์รักษาความสงบ (ศรส.) ตามเอกสารหมายเลข จ.๑๖ แผ่นที่ ๔๗๓ ถึง ๔๗๕ เมื่อวันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ นายธงชัย แสงประทุม เจ้าพนักงานปกครองจังหวัดชำนาญการ สังกัดปกครองจังหวัดนครราชสีมา จัดทำบันทึกข่าววิทยุในราชการกรมการปกครอง เรื่อง รายงานความเคลื่อนไหวของกลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ (นปช.) ระบุว่า ๑. สถานการณ์ ด้วยในวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ เวลา ๐๙.๐๐ - ๑๗.๐๐ น. กลุ่ม นปช. จะจัดประชุมแกนนำ นปช. และสมาชิกทั่วประเทศในชื่องาน “นปช.ลั่นกรอกรบ” ณ อาคารลีปดัลลภฮอลล์ สนามกีฬาเฉลิมพระเกียรติ ๘๐ พรรษา อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา คาดว่าจะมีสมาชิกร่วมประชุมประมาณ ๔,๐๐๐ คน ๒. การปฏิบัติ จัดเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองติดตามความเคลื่อนไหว และแจ้งตำรวจภูธรจังหวัดนครราชสีมาจัดเจ้าหน้าที่ตำรวจดูแลความสงบเรียบร้อย จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ โดยนายชยาวุธ จันทรวงผู้ว่าราชการจังหวัด รักษาการแทนผู้ว่าราชการจังหวัดนครราชสีมา เป็นผู้ลงนามตามเอกสารหมายเลข จ.๑๑ และส่งทางโทรสารเสนอจำเลย ปลัดกระทรวงมหาดไทย และอธิบดีกรมการปกครอง

แต่จำเลยไม่ได้มีข้อสั่งการอย่างใด ต่อมาเมื่อวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ ได้มีการชุมนุมดังกล่าวโดยมีการถ่ายทอดสดผ่านดาวเทียมของสถานีโทรทัศน์ช่องเอเซียฮัพเดททั่วประเทศ ในช่วงเวลา ๑๗.๐๖ นาฬิกา นายณัฐวุฒิ ใสยเกื้อ กล่าวปราศรัยเกี่ยวกับข้อเสนอของกลุ่ม นปช. ต่อจากนั้นจำเลยกล่าวปราศรัยมีข้อความตามคำถอดแถบบันทึกเสียงเอกสารหมายเลข จ.๑๒ แผ่นที่ ๓๙๐ ถึง ๓๙๑ ภายหลังมีกลุ่มคนนำป้ายผ้าไวโอลปรากฎข้อความว่า “ประเทศนี้ไม่มีความยุติธรรม ภูเขาแยกเป็นประเทศล้านนา” ไปติดไว้บริเวณสะพานลอยข้ามถนนสายพิษณุโลก-นครสวรรค์ บริเวณหน้าวัดจุงนาง หมู่ที่ ๔ ตำบลท่าทอง อำเภอเมืองพิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลก ทั้งขาเข้าและขาออก บริเวณสะพานลอยห้างสรรพสินค้าเซ็นทรัลพลาซ่า สาขาเชียงราย ตำบลเวียง อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย ผังขาเข้าจังหวัดเชียงราย บริเวณสะพานลอยหน้าตลาดสด ป่าก่อดำ หมู่ที่ ๑๐ ตำบลป่าก่อดำ อำเภอแม่ลาว จังหวัดเชียงราย ตามเอกสารหมายเลข จ.๑๕ แผ่นที่ ๔๒๕ ถึง ๔๒๙ และข้อความว่า “อยู่ด้วยกันด้วยความสามัคคีไม่ได้ ...ก็แบ่งแยกกันอยู่ มึงกับกูแยกแผ่นดินกันไปเลย” ไปติดบนสะพานลอยย่านอนุสรณ์สถาน ถนนวิภาวดีรังสิต ใกล้สนามบินดอนเมือง กรุงเทพมหานคร ตามเอกสารหมายเลข จ.๑๖ แผ่นที่ ๔๘๓ วันที่ ๑๘ มีนาคม ๒๕๕๗ ได้มีประกาศเรื่อง พื้นที่ปรากฏเหตุการณ์อันกระทบต่อความมั่นคงภายในราชอาณาจักร มีผลบังคับใช้ระหว่างวันที่ ๑๙ มีนาคม ๒๕๕๗ ถึงวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๕๗ ตามเอกสารหมายเลข จ.๑๖ แผ่นที่ ๔๙๘ และ ๔๙๙ และได้มีคำสั่งกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักรที่ ๑๑๐/๒๕๕๗ เรื่อง การจัดตั้งศูนย์อำนวยการรักษาความสงบเรียบร้อย (ศอ.รส.) ตามเอกสารหมายเลข จ.๑๖ แผ่นที่ ๕๐๐ และ ๕๐๑ วันที่ ๑๙ มีนาคม ๒๕๕๗ มีกลุ่มผู้ชุมนุมกล่าวทางโทรทัศน์ออนไลน์ ช่องเอเซียฮัพเดท ที่ห้างสรรพสินค้าอิมพีเรียลเวิลด์ลาดพร้าว ชักชวนมวลชนมาปิดล้อมสำนักงานคณะกรรมการป้องกัน

และปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ อำเภอเมืองนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี ต่อมาวันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๕๗ มีผู้ชุมนุมปิดล้อมสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เมื่อวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๗ คณะรักษาความสงบแห่งชาติเข้าควบคุมอำนาจในการปกครองประเทศ

คดีมีปัญหาต้องวินิจฉัยประการแรกว่า จำเลยกระทำความผิดฐานเป็นเจ้าพนักงาน ปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใดหรือโดยทุจริต และฐานเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติอย่างใดในตำแหน่งหรือหน้าที่ เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใดหรือโดยทุจริตตามฟ้องหรือไม่ ที่จำเลยอ้างว่า จำเลยไม่มีอำนาจหน้าที่โดยตรงในฐานะรักษาการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยในการรักษาความสงบเรียบร้อยของการชุมนุมเมื่อวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ ณ อาคารลิตพลลภฮอลล์ สนามกีฬาเฉลิมพระเกียรติ ๘๐ พรรษา อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา จำเลยมิได้เป็นพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่ตามมาตรา ๒ (๑๗) แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และการที่จำเลยปราศรัยบนเวทีการชุมนุมเป็นการกระทำส่วนตัวไม่เกี่ยวกับการใช้อำนาจในตำแหน่งหน้าที่ของการเป็นรักษาการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ดังนั้น การที่จำเลยไม่สั่งการระงับยับยั้งการชุมนุมไม่ถือเป็นการปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ของจำเลย ตามคำร้องขอให้วินิจฉัยชี้ขาดเบื้องต้นในปัญหาข้อกฎหมายฉบับลงวันที่ ๖ มกราคม ๒๕๖๕ นั้น เห็นว่า ภายหลังการประกาศยุบสภา จำเลยยังคงดำรงตำแหน่งรักษาการในตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย จำเลยจึงต้องปฏิบัติหน้าที่เท่าที่จำเป็นตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๑๘๑ จำเลยมีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบในการกำหนดนโยบาย เป้าหมาย และผลสัมฤทธิ์ของงานในกระทรวงมหาดไทยให้สอดคล้องกับนโยบายที่คณะรัฐมนตรีแถลงไว้ต่อรัฐสภาหรือที่คณะรัฐมนตรี

กำหนดหรืออนุมัติ ตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๒๐ ทั้งจำเลยมีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการบำบัดทุกข์บำรุงสุข การรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน การอำนวยความสะดวกของสังคม การส่งเสริมและพัฒนากิจการปกครอง การพัฒนาการบริหารราชการส่วนภูมิภาค การปกครองท้องถิ่น การส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น และพัฒนาชุมชน การทะเบียนราษฎร ความมั่นคงภายในกิจการสาธารณะ และการพัฒนาเมืองและราชการอื่นตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกระทรวงมหาดไทยหรือส่วนราชการที่สังกัดกระทรวงมหาดไทย ตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕ มาตรา ๓๐ ดังนั้น จำเลยจะต้องปฏิบัติหน้าที่เท่าที่จำเป็นอันรวมถึงการรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชนด้วย จำเลยจึงมีอำนาจหน้าที่โดยตรงตามที่โจทก์ฟ้อง คำร้องขอให้วินิจฉัยชี้ขาดเบื้องต้นในปัญหาข้อกฎหมายของจำเลยจึงฟังไม่ขึ้น

ปัญหาต่อไปมีว่าจำเลยปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบเพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใดหรือโดยทุจริตจากเหตุการณ์ที่จำเลยได้รับบันทึกรายงานสถานการณ์ข่าวการชุมนุมของกลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติและไม่สั่งการ กับเหตุการณ์ที่จำเลยเข้าร่วมปราศรัยกับการชุมนุมด้วยตามฟ้องหรือไม่ ได้ความจากนายชยาวุธ จันทรวงผู้ว่าราชการจังหวัดนครราชสีมา และนายธงชัย แสงประทุม เจ้าพนักงานปกครองจังหวัดชำนาญการ กลุ่มงานความมั่นคง สอดคล้องกันว่า นายชยาวุธได้รับแจ้งจากที่ทำการปกครองจังหวัดนครราชสีมาว่า ในวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ เวลาประมาณ ๙ ถึง ๑๗ นาฬิกา กลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติจะจัดประชุมแกนนำนปช. และสมาชิกทั่วประเทศ ในชื่องาน นปช.ลั่นกลองรบ ณ อาคารลิปตพัลลภฮอลล์ ภายในสนามกีฬาเฉลิมพระเกียรติ ๘๐ พรรษา อำเภอ

เมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา คาดว่าจะมีสมาชิกมาร่วมประมาณ ๔,๐๐๐ คน นายชยาวุธ จิงสั่งการให้นำเรียนผู้ว่าราชการจังหวัดนครราชสีมา โดยนายธงชัยเป็นผู้จัดทำบันทึกรายงาน สถานการณ์ข่าวการชุมนุมดังกล่าว มีนายชยาวุธในฐานะรักษาราชการแทนผู้ว่าราชการจังหวัด นครราชสีมา เป็นผู้ลงนามในบันทึกถึงรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ปลัดกระทรวงมหาดไทย และอธิบดีกรมการปกครอง ตามบันทึกข่าววิทยุในราชการกรมการปกครอง ที่ ๐๐๑๘.๒/๑๙๒ ฉบับลงวันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ เอกสารหมาย จ.๑๑ ซึ่งในบันทึกดังกล่าวระบุถึงแนวทางการ ปฏิบัติที่นายชยาวุธในฐานะรักษาราชการผู้ว่าราชการจังหวัดนครราชสีมาสั่งการให้จัดเจ้าหน้าที่ ฝ่ายปกครองติดตามความเคลื่อนไหวและแจ้งเจ้าพนักงานตำรวจภูธรจังหวัดนครราชสีมา จัดเจ้าหน้าที่ตำรวจดูแลความสงบเรียบร้อย จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และภายหลังจากการชุมนุม เสร็จสิ้นในวันดังกล่าวแล้ว นายธงชัยได้จัดทำบันทึกรายงานสถานการณ์ข่าวการชุมนุมอีกครั้ง มีนายชยาวุธในฐานะรักษาราชการการแทนผู้ว่าราชการจังหวัดนครราชสีมา เป็นผู้ลงนามในบันทึก ถึงรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ปลัดกระทรวงมหาดไทย และอธิบดีกรมการปกครอง ตาม บันทึกข่าววิทยุในราชการกรมการปกครอง ที่ ๐๐๑๘.๒/๑๙๒ ฉบับลงวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ เอกสารหมาย จ.๑๒ ซึ่งเมื่อพิจารณบันทึกทั้งสองฉบับดังกล่าวแล้วเป็นเพียงกรณีที่เจ้าพนักงาน ฝ่ายปกครองโดยรักษาราชการแทนผู้ว่าราชการจังหวัดนครราชสีมารายงานสถานการณ์ก่อนการ ชุมนุมและหลังการชุมนุมเท่านั้น โดยมีได้ขอให้จำเลย ปลัดกระทรวงมหาดไทย และอธิบดีกรม การปกครอง มีข้อสั่งการอย่างใด โดยในบันทึกรายงานสถานการณ์ดังกล่าวฉบับลงวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ ระบุไว้ชัดเจนว่ากลุ่มผู้ชุมนุมได้ยุติการชุมนุมและแยกย้ายกันกลับภูมิลำเนาเมื่อ เวลา ๑๘.๔๐ นาฬิกา และเหตุการณ์ทั่วไปเป็นปกติ โดยได้มีการจัดกำลังเจ้าพนักงานตำรวจดูแล

ความสงบเรียบร้อยและจัดเจ้าพนักงานฝ่ายปกครองและสมาชิกอาสาสมัครติดตามความเคลื่อนไหว แล้ว สอดคล้องกับข้อเท็จจริงที่ปรากฏในรายงานการไต่สวนของโจทก์เอกสารหมายเลข ๗ ว่า ฝ่ายปกครองจังหวัดนครราชสีมาและสถานีตำรวจภูธรโพธิ์กลางเป็นผู้รับผิดชอบดูแลความสงบเรียบร้อยในพื้นที่ โดยเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรโพธิ์กลางมีการเตรียมความพร้อมในการควบคุมดูแลสถานการณ์การชุมนุม โดยมีการออกคำสั่งให้รักษาความสงบเรียบร้อยและอำนวยความสะดวก และมีการกำหนดแผนผังการจัดวางกำลังและมีการสั่งการให้สถานีตำรวจภูธรโพธิ์กลางเป็นพื้นที่รับผิดชอบ เป็นศูนย์อำนวยความสะดวกกำกับดูแลและประสานการปฏิบัติหน้าที่ในการรักษาความสงบเรียบร้อยและอำนวยความสะดวกจราจรและตั้งกองอำนวยความสะดวกความปลอดภัยและจัดกำลังเจ้าหน้าที่ตำรวจเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยในวันที่มีการชุมนุมแล้ว ทั้งก่อนเกิดเหตุได้ความว่า จังหวัดนครราชสีมาได้จัดทำแผนเผชิญเหตุเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาการชุมนุมประท้วงเพื่อใช้เป็นแนวทางปฏิบัติ และได้จัดตั้งศูนย์อำนวยความสะดวกแก้ไขปัญหาการชุมนุมประท้วงขึ้นอยู่แล้วตามเอกสารหมายเลข ๒๕ และ ๒๖ ดังนี้ เมื่อพนักงานฝ่ายปกครองและเจ้าพนักงานตำรวจได้เข้าดูแลสถานการณ์การชุมนุมตามหน้าที่แล้วตั้งแต่ก่อนและตลอดระยะเวลาที่มีการชุมนุม โดยไม่ปรากฏตามบันทึกรายงานสถานการณ์ดังกล่าวว่า การชุมนุมที่ถูกจัดขึ้นในวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ จะเป็นการชุมนุมที่ไม่สงบหรือมีอาวุธ เมื่อการชุมนุมดังกล่าวเป็นการชุมนุมในอาคารสถานที่ปิด และจัดการชุมนุมเสร็จสิ้นภายในวันเดียว ไม่ส่อให้เห็นว่าจะก่อให้เกิดความรุนแรง หรือความไม่สงบต่อเนื่องในอนาคต ตรงกับที่พยานหลายปาก อาทิ นายชยาวุธ นายธงชัย ร้อยตำรวจโทสุรสิทธิ์ ปาประโคน รองสารวัตรจราจร สถานีตำรวจภูธรโพธิ์กลาง จังหวัดนครราชสีมา ร้อยตำรวจโทศัศกัญญา สง่าวงศ์ รองสารวัตรงานป้องกันปราบปราม สถานีตำรวจภูธรโพธิ์กลาง จังหวัดนครราชสีมา ร้อยตำรวจโท

สมเกียรติ ดาราชู รองสารวัตรงานป้องกันและปราบปรามสถาน สถานีตำรวจภูธรอีกกลาง จังหวัด นครราชสีมา และนายจินดา เดชพิมล ผู้อำนวยการสำนักงานการกีฬาแห่งประเทศไทย ภาค ๓ จังหวัดนครราชสีมา ที่ต่างให้การและเบิกความยืนยันว่า การชุมนุมเป็นไปด้วยความสงบ ไม่มีแนวโน้มที่จะเกิดความรุนแรง อันมีลักษณะที่ทำให้ผู้อื่นกลัวว่าจะเกิดอันตรายต่อชีวิตร่างกาย เสรีภาพ หรือมีการปิดกั้นถนนที่จะกระทบต่อเสรีภาพของประชาชน จึงถือว่าการชุมนุมที่ได้รับ ความคุ้มครองตามมาตรา ๖๓ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ที่บัญญัติ ว่า บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการชุมนุมโดยสงบและปราศจากอาวุธ การที่จำเลยไม่มีข้อสั่งการใดใน เวลาดังกล่าวจึงยังถือไม่ได้ว่าเป็นการปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบหรือโดยทุจริต และแม้ว่าจำเลยขึ้นกล่าวปราศรัยรับข้อเสนอของกลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ โดยจำเลยมิได้สั่งการ เพื่อระงับยับยั้งมิให้มีการดำเนินการตามข้อเสนอ นั้น เห็นว่า แม้ขณะเกิดเหตุ จำเลยจะยังคงดำรงตำแหน่งรักษาการแทนรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย แต่ในฐานะประชาชน คนไทยคนหนึ่งจำเลยย่อมมีเสรีภาพในการชุมนุมโดยสงบและปราศจากอาวุธเช่นเดียวกัน การที่ จำเลยกล่าวรับข้อเสนอของนายณัฐวุฒิ ใสยเกื้อ เสนอซึ่งมีเนื้อหาโดยสรุปว่า ขอให้นายกรัฐมนตรี ไม่ต้องไปรับทราบข้อกล่าวหาของคณะกรรมการ ป.ป.ช. หากมีการวินิจฉัยกรณีใด ๆ จากองค์กรอิสระที่ ขัดกับหลักยุติธรรมขาดความชอบธรรม ให้รัฐบาล แสดงอารยะขัดขืนไม่ยอมรับการใช้อำนาจ อันอยู่ดีธรรมขององค์กรอิสระ ให้รัฐบาลพิจารณาสถานที่และเตรียมความพร้อมหากจำเป็นต้องตั้ง ที่ทำการรัฐบาลในภาคเหนือ หรือภาคอีสาน ให้รัฐบาลตั้งรัฐบาลพลัดถิ่น ถ้ามีการนัดหมายชุมนุมใหญ่ หรือเคลื่อนขบวนเข้ากรุงเทพมหานคร ให้ นปช.เคลื่อนไหวย่างเสรีได้เต็มที่ อยากล้อมบ้านใครก็ล้อม

อยากปิดหน่วยงานไหนก็ปิด อยากประกาศตั้งกองกำลังไล่ล่าใครก็ตั้ง อยากปิดถนนก็สายก็ปิด อยากจะทำอะไรแบบที่นายสุเทพกับพวกทำขอให้ทำตามสบาย เพราะคำพิพากษาได้คุ้มครองไว้ ถ้าถึงเวลาเข้ากรุงเทพ เหตุการณ์คับขันสถานการณ์ได้เสีย ประกาศขัดดาวนองค์กระอิสรระทุกหน่วยงานทุกองค์กรไม่น่ามีปัญหา เพราะ กบปส.ทำได้ เราก็ทำได้ หลังจากวันนี้ดูที่วิวัติตตามการแถลงข่าวแล้วให้เตรียมความพร้อมอาจจะมีการวอร์มอัปเดตที่ต่างจังหวัดก่อนนั้น เห็นว่าข้อเสนอดังกล่าวมิได้มีการกำหนดวันเวลาและสถานที่ที่แน่นอน จึงเป็นเพียงข้อเสนอในอนาคต และเป็นการกล่าวในทำนองประชดประชันการชุมนุมของฝ่ายตรงข้าม แม้หากจะมีคำพูดที่สื่อไปถึงการกระทำที่ผิดกฎหมายบ้างก็ตาม ก็เป็นเพียงการพูดถึงการกระทำในอนาคตที่ไม่แน่ว่าจะเกิดขึ้นหรือไม่ กรณีจึงมิใช่เหตุการณ์อันกำลังจะเกิดขึ้นจริงที่จำเลยจะต้องเร่งสั่งการเพื่อมิให้เกิดความเสียหาย ดังนั้น การที่จำเลยมิได้สั่งการตรวจสอบหรือดำเนินการใดเพื่อระงับยับยั้งมิให้มีการดำเนินการตามข้อเสนอดังกล่าวนั้น กรณียังถือไม่ได้ว่าจำเลยในฐานะรักษาการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบเพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใดหรือโดยทุจริต และฐานเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติในตำแหน่งหรือหน้าที่ เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใดหรือโดยทุจริต

ปัญหาต้องวินิจฉัยประการต่อไปมีว่า จำเลยกระทำความผิดฐานกระทำให้ปรากฏแก่ประชาชนด้วยวาจา หนังสือหรือวิธีอื่นใดอันมิใช่เป็นการกระทำภายในความมุ่งหมายแห่งรัฐธรรมนูญหรือมิใช่เพื่อแสดงความคิดเห็น หรือติชมโดยสุจริต เพื่อให้เกิดความปั่นป่วนหรือกระด้างกระเดื่องในหมู่ประชาชนถึงขนาดที่จะก่อความไม่สงบขึ้นในราชอาณาจักร หรือเพื่อให้ประชาชนล่วงละเมิดกฎหมายแผ่นดินตามฟ้องหรือไม่ กรณีเห็นควรวินิจฉัยก่อนว่า โจทก์มีอำนาจฟ้องความข้อหานี้หรือไม่ เห็นว่า

เดิมพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งใช้บังคับในขณะเกิดเหตุ มิได้บัญญัติให้อำนาจคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในการไต่สวนข้อเท็จจริง ข้อหาความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๖ แม้จะเป็นความผิดที่เกี่ยวข้องกับความผิด ต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการก็ตาม แต่ต่อมาพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและ ปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ ซึ่งมีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๖๑ โดยมาตรา ๒๘ ประกอบมาตรา ๓๐ จะบัญญัติให้อำนาจคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในการไต่สวนข้อเท็จจริงข้อหา ความผิดที่เกี่ยวข้องกับความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการของผู้ถูกกล่าวหาหรือจำเลยได้ด้วย ซึ่งสำหรับคดีนี้ก็คือข้อหาความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๖ (๒) (๓) นั้นเอง แต่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ ก็กำหนดเงื่อนไขเป็นข้อยกเว้นไว้ในมาตรา ๕๕ (๒) ว่า ห้ามมิให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. รับหรือยก เรื่องที่มีการดำเนินการต่อผู้ถูกร้องหรือผู้ถูกกล่าวหาตามกฎหมายอื่นเสร็จสิ้นและเป็นไปโดยชอบแล้ว และไม่มีเหตุอันควรสงสัยว่าการดำเนินการนั้นไม่เที่ยงธรรม เว้นแต่มีหลักฐานปรากฏชัดแจ้งและ คณะกรรมการ ป.ป.ช. เห็นว่าเป็นกรณีที่เป็นกรกระทำที่ก่อให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรง เมื่อได้ ความว่ามีผู้กล่าวโทษจำเลยจากการกระทำตามฟ้องโจทก์ว่าเป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๓, ๑๑๔, ๑๑๖ และ ๑๑๙ ต่อพนักงานสอบสวนสถานีตำรวจภูธรเมืองพิษณุโลกเมื่อวันที่ ๔ มีนาคม ๒๕๕๗ และพนักงานสอบสวนมีความเห็นควรสั่งไม่ฟ้องเมื่อวันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๕๙ และต่อมาเมื่อวันที่ ๓๑ กรกฎาคม ๒๕๖๑ พนักงานอัยการมีความเห็นสั่งไม่ฟ้องจำเลย ซึ่งประมวล กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๔๗ บัญญัติว่า เมื่อมีคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องคดีแล้ว ห้ามมิให้มีการสอบสวนเกี่ยวกับบุคคลนั้นในเรื่องเดียวกันนั้นอีก ดังนั้น คำสั่งไม่ฟ้องคดีของพนักงาน

อัยการจึงเป็นคำสั่งเด็ดขาด มีผลเท่ากับว่าได้มีการดำเนินการต่อจำเลยในการกระทำความผิดตาม ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๖ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา อันเป็น กฎหมายอื่นเสร็จสิ้นแล้ว เมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีหนังสือให้จำเลยไปรับทราบข้อกล่าวหาการ กระทำความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๖ เมื่อวันที่ ๑๖ สิงหาคม ๒๕๖๒ โดยปิดประกาศให้จำเลยทราบ ณ ภูมิลำเนาของจำเลยเมื่อวันที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๖๒ โดยไม่ปรากฏ ตามสำนวนไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ว่าการดำเนินการของพนักงานสอบสวนหรือพนักงาน อัยการที่เสร็จสิ้นไปก่อนหน้านี้เป็นไปโดยไม่ชอบหรือมีกรณีต้องด้วยข้อยกเว้นของมาตรา ๕๕ (๒) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ อันเป็นเหตุให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจรับหรือยกเรื่องดังกล่าวขึ้นพิจารณาอีกได้ ดังนี้ คณะกรรมการ ป.ป.ช. ย่อมไม่มีอำนาจรับหรือยกเรื่องเกี่ยวกับการกระทำของจำเลยในข้อหาความผิด ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๖ ขึ้นไต่สวนอีก เพราะจะเป็นการดำเนินคดีอาญาซ้ำสองครั้ง แก่จำเลยในการกระทำเดียวกัน เช่นนี้ย่อมเป็นเหตุให้โจทก์ไม่มีอำนาจฟ้อง ปัญหาเรื่องอำนาจฟ้อง เป็นปัญหาข้อกฎหมายที่เกี่ยวกับความสงบเรียบร้อย ศาลย่อมมีอำนาจยกขึ้นวินิจฉัยเองได้ตาม ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๙๕ วรรคสอง ประกอบพระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๘ วรรคสาม กรณีไม่ต้องวินิจฉัยพยานหลักฐานอีกต่อไป

จึงวินิจฉัยให้ยกฟ้อง

นายวงศ์พร จิระภาค